

Regeringens proposition 2007/08:1

Budgetpropositionen för 2008

Förslag till statsbudget för 2008, finansplan, skattefrågor och tilläggsbudget m.m.

Regeringens proposition 2007/08:1

Budgetpropositionen för 2008

Regeringen överlämnar härmed enligt 9 kap. 6 § regeringsformen sitt förslag till statsbudget för budgetåret 2008 och föreslår att riksdagen beräknar inkomster och beslutar om utgifter för staten i enlighet med de specifikationer som fogats till förslaget.

Stockholm den 13 september 2007

Fredrik Reinfeldt

Anders Borg
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnar regeringen sitt förslag till statsbudget för 2008 och föreslår att riksdagen beräknar inkomster och beslutar om utgifter för staten i enlighet med de specifikationer som fogats till förslaget. Vidare presenteras förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, förslag till budgetpolitiska mål och förslag till hur utgifterna 2008 ska fördelas på utgiftsområden.

Regeringen lämnar också förslag och bedömningar avseende skatteområdet.

Regeringen presenterar vidare en prognos för statsbudgeten för 2007 samt föreslår ändrade anslag på tilläggsbudget för 2007.

I bilaga 1 redovisas specifikation av statsbudgetens utgifter och inkomster för 2008. I bilaga 2 redovisas en bedömning av den internationella och svenska ekonomins utveckling t.o.m. 2010.

Förslag till statsbudget för 2008

Utgifter

Tusental kronor

Utgiftsområde 1	Rikets styrelse	10 937 659
Utgiftsområde 2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 105 694
Utgiftsområde 3	Skatt, tull och exekution	9 175 600
Utgiftsområde 4	Rättsväsendet	31 380 237
Utgiftsområde 5	Internationell samverkan	1 654 966
Utgiftsområde 6	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 880 510
Utgiftsområde 7	Internationellt bistånd	27 702 071
Utgiftsområde 8	Migration	6 145 413
Utgiftsområde 9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	50 754 889
Utgiftsområde 10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	117 999 388
Utgiftsområde 11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	42 948 000
Utgiftsområde 12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	66 696 808
Utgiftsområde 13	Arbetsmarknad	61 760 699
Utgiftsområde 14	Arbetsliv	1 195 617
Utgiftsområde 15	Studiestöd	20 297 353
Utgiftsområde 16	Utbildning och universitetsforskning	46 373 839
Utgiftsområde 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	10 109 728
Utgiftsområde 18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1 808 637
Utgiftsområde 19	Regional utveckling	3 350 174
Utgiftsområde 20	Allmän miljö- och naturvård	4 721 620
Utgiftsområde 21	Energi	2 838 002
Utgiftsområde 22	Kommunikationer	35 760 092
Utgiftsområde 23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17 432 385
Utgiftsområde 24	Näringsliv	4 848 563
Utgiftsområde 25	Allmänna bidrag till kommuner	64 519 511
Utgiftsområde 26	Statsskuldsräntor m.m.	40 757 000
Utgiftsområde 27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	30 121 940
Summa utgiftsområden		766 276 395
Minskning av anslagsbehållningar		1 326 173
Summa utgifter		767 602 568
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto		12 653 000
Kassamässig korrigerings		824 000
Summa		781 079 568

Inkomster

Tusental kronor

Inkomsttyp 1000	Skatter m.m.	809 325 339
Inkomsttyp 2000	Inkomster av statens verksamhet	44 025 710
Inkomsttyp 3000	Inkomster av försåld egendom	50 000 000
Inkomsttyp 4000	Återbetalning av lån	1 890 214
Inkomsttyp 5000	Kalkylmässiga inkomster	8 927 400
Inkomsttyp 6000	Bidrag m.m. från EU	12 478 400
Inkomsttyp 7000	Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-52 481 759
Inkomsttyp 8000	Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	-2 583 000
Summa inkomster		871 582 303

Beräknat lånebehov	-90 502 735
Summa	781 079 568

Innehållsförteckning

1	Finansplan	19
1.2	Politiska utgångspunkter.....	23
1.3	Full sysselsättning för bättre välfärd och ökad rättvisa	24
1.4	Fler vägar tillbaka till arbete	26
1.4.1	Starkare drivkrafter för arbete genom jobbskatteavdrag.....	27
1.4.2	En väl fungerande sjukförsäkring med fler vägar tillbaka till arbete	27
1.4.3	En väl fungerande arbetsmarknad för fler jobb.....	31
1.5	Tillväxt och företagande i hela landet	32
1.6	Utbildning och kompetens.....	35
1.7	Barn och familj.....	36
1.8	Välfärdssatsningar	37
1.8.1	Reformerade välfärdstjänster	37
1.8.2	Stärkt ideell sektor	38
1.8.3	Trygghetssystemen värnas.....	38
1.9	Hållbar utveckling.....	39
1.9.1	Klimat och energi.....	40
1.9.2	Havsmiljö	41
1.10	Vissa skatteförändringar	41
1.10.1	Fastighetsskatten	41
1.10.2	Övriga skatteförslag.....	43
1.11	Sverige som aktör i en globaliserad värld.....	43
1.12	Effektivisering av försvaret.....	43
1.13	Ramverken för den ekonomiska politiken	45
1.13.1	Det finanspolitiska ramverket	45
1.13.2	Sysselsättningspolitikens mål.....	46
1.14	Svensk ekonomi utvecklas starkt	49
1.14.1	Sysselsättning och tillväxt.....	49
1.14.2	Den offentliga sektorns finanser.....	50
1.14.3	Effekter av regeringens politik på långsiktig tillväxt och sysselsättning.....	51
1.14.4	Fördelningseffekter	52
1.15	Beslutade och tidigare aviserade reformer för jobb och företagande	52
2	Förslag till riksdagsbeslut	57
3	Lagförslag.....	65
3.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift.....	65

3.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.....	67
3.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.....	68
3.4	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).....	69
3.5	Förslag till lag om upphävande av lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus.....	71
4	Budgetpolitiska mål samt statens och den offentliga sektorns finanser.....	75
4.1	Inledning.....	75
4.2	Finanspolitiskt ramverk.....	75
4.3	Budgetpolitiska mål.....	79
4.3.1	Uppföljning av överskottsmålet.....	79
4.3.2	Uppföljning av utgiftstaket.....	81
4.3.3	Utgiftstak för staten.....	81
4.3.4	Utgiftsramar för 2008.....	84
4.3.5	Beräkning av den offentliga sektorns utgifter.....	85
4.4	Statsbudgetens utveckling.....	85
4.4.1	Statsbudgetens inkomster.....	85
4.4.2	Statsbudgetens utgifter.....	86
4.4.3	Statsbudgetens saldo och statsskulden.....	89
4.4.4	Utgifts- och inkomstförändringar.....	92
4.5	Den offentliga sektorns finanser.....	96
4.5.1	Den konsoliderade offentliga sektorns finanser.....	96
4.5.2	Den statliga sektorns finanser.....	97
4.5.3	Ålderspensionssystemets finanser.....	98
4.5.4	Kommunsektorns finanser.....	99
5	Skattefrågor.....	103
5.1	Inledning.....	103
5.2	Skatter på förvärvsinkomster.....	104
5.2.1	Förstärkt jobbskatteavdrag.....	104
5.2.2	Skattereduktion för förmån av hushållstjänster.....	106
5.2.3	Höjt avdrag för resor till och från arbetet samt tjänsteresor.....	106
5.2.4	Begränsning av avdragsrätten för privat pensionssparande.....	107
5.2.5	Beskattningen av lånedatorer.....	107
5.2.6	Beskattningen vid dubbel bosättning.....	108
5.2.7	Förändringar i reglerna för beskattning av sjöinkomst.....	108
5.3	Socialavgifter m.m.	109
5.3.1	Sänkta socialavgifter för tjänstesektorn.....	109
5.3.2	Slopad särskild löneskatt för personer födda 1937 och tidigare.....	109
5.3.3	Förändrade nivåer för socialavgifter.....	110
5.3.4	Allmän pensionsavgift.....	111
5.4	Kapital- och egendomsskattefrågor.....	111
5.4.1	Reformerad beskattning av bostäder.....	111
5.4.2	Skatteregler och ägarlägenheter.....	114
5.4.3	Slopad förmögenhetsskatt.....	114
5.4.4	Höjd fastighetsskatt för vattenkraftverk.....	115
5.4.5	Nya skatteregler för pensionsförsäkring.....	115
5.4.6	Vissa kapitalskattefrågor.....	116

5.4.7	Ränteavdrag för utomlands bosatta	116
5.5	Företagsskattefrågor	117
5.5.1	Övergångsvis lättnad i kapitalvinstbeskattningen av kvalificerade andelar.....	117
5.5.2	Den skattemässiga behandlingen av företagande i olika organisationsformer	118
5.5.3	Koncernbidrag i gränsöverskridande situationer	118
5.5.4	Överföring av skogskonto och skogsskadekonto vid generationsskiften.....	119
5.5.5	Koncernbidrag till lagerbolag	119
5.5.6	Förenklade regler för skalbolagsdeklaration	119
5.5.7	Ändrade regler för CFC-beskattning	119
5.6	Energi- och miljöbeskattning.....	120
5.6.1	Principer för en effektiv miljöstyrning.....	120
5.6.2	Höjd koldioxidskatt.....	120
5.6.3	Beskattningen av bränslen i den handlande sektorn	121
5.6.4	Höjd energiskatt på diesel.....	122
5.6.5	Uppräkning av energi- och koldioxidskattesatserna efter prisutvecklingen (indexering)	123
5.6.6	Sänkt fordonsskatt för dieselpersonbilar.....	124
5.6.7	Höjd fordonsskatt för lätta lastbilar och bussar	125
5.6.8	Återbetalning av energi- och koldioxidskatt till jordbruket, skogsbruket och vattenbruket.....	125
5.6.9	Sänkt energiskatt på el i norra Sverige	126
5.6.10	Energiskatteavdrag för vindkraft	127
5.6.11	Höjd kärnkraftsskatt	127
5.6.12	Beskattning av avfall som förbränns	128
5.6.13	Fortsatta skattelättnader för koldioxidneutrala drivmedel	128
5.6.14	Beskattning av privatflygets bränsle	129
5.7	Övriga punktskattefrågor.....	129
5.7.1	Höjd skatt på öl och sänkt skatt på vin samt andra jästa drycker än vin eller öl	129
5.7.2	Tobaksskatt	130
5.7.3	Lättnader i reklamskatten.....	131
5.7.4	Sänkt lotteriskatt.....	132
5.8	Mervärdesskattefrågor	132
5.8.1	Förlängd redovisningsperiod för mervärdesskatt	132
5.8.2	Vissa andra mervärdesskattefrågor	132
5.9	Skatteadministrativa frågor	133
5.9.1	Lättare att få F-skatt	133
5.9.2	Kreditering av skattekonto.....	133
5.10	Stöd för skatteforskning.....	133
5.11	Sammantagna effekter av skatteåtgärderna	136
6	Inkomster.....	141
6.1	Inledning.....	141
6.2	Prognosförutsättningar	143
6.3	Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster.....	146
6.3.1	Ändrad redovisning av inkomstitlar	146
6.3.2	Skatt på arbete	147

6.3.3	Skatt på kapital.....	151
6.3.4	Skatt på företagsvinster.....	152
6.3.5	Skatt på konsumtion och insatsvaror.....	154
6.3.6	Restförda och övriga skatter.....	157
6.3.7	Periodiseringar.....	157
6.3.8	Övriga inkomster.....	158
6.4	Jämförelse med prognosen i 2007 års ekonomiska vårproposition och uppföljning av statsbudgeten för 2006 och 2007.....	160
6.4.1	Jämförelse med 2007 års ekonomiska vårproposition.....	160
6.4.2	Uppföljning av statsbudgeten för 2006 och 2007.....	161
6.5	Skattekvot.....	164
7	Utgifter, lån och bemyndiganden.....	169
7.1	Inledning.....	169
7.2	Makroekonomiska förutsättningar.....	169
7.3	Uppföljning av statsbudgetens utgifter 2007.....	170
7.3.1	Takbegränsade utgifter 2007.....	171
7.4	Utgifterna fram till och med 2010 och förändringar jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition.....	176
7.4.1	Utgifter per utgiftsområde.....	176
7.4.2	Nya föreslagna och aviserade reformer för perioden 2007–2010.....	179
7.4.3	Övriga utgiftsförändringar jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition.....	194
7.5	Finansiering av anläggningstillgångar och rörelsekapital.....	197
7.5.1	Låneramar för 2008.....	197
7.5.2	Räntekontokrediter för 2008.....	198
7.5.3	Sjunde AP-fonden.....	199
7.5.4	Övrig utlåning från Riksgäldskontoret.....	200
7.6	Statliga garantier.....	201
7.7	Beställningsbemyndiganden.....	201
7.8	Bemyndigande för ramanslag.....	203
7.9	Pris- och löneomräkning.....	204
8	Tilläggsbudget.....	209
8.1	Förslag till tilläggsbudget för 2007.....	209
8.2	Tilläggsbudget per utgiftsområde.....	209
8.2.1	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	209
8.2.2	Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	211
8.2.3	Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.....	213
8.2.4	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	213
8.2.5	Utgiftsområde 5 Internationell samverkan.....	214
8.2.6	Utgiftsområde 8 Migration.....	215
8.2.7	Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.....	215
8.2.8	Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp.....	216
8.2.9	Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	216
8.2.10	Utgiftsområde 14 Arbetsliv.....	218
8.2.11	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	218
8.2.12	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	218

8.2.13	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.....	219
8.2.14	Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	219
8.2.15	Utgiftsområde 21 Energi.....	220
8.2.16	Utgiftsområde 22 Kommunikationer	220
8.2.17	Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	222
8.2.18	Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	224
9	Revision, kontroll och ekonomisk styrning	229
9.1	Inledning.....	229
9.2	Årlig revision.....	229
9.2.1	Revisionsberättelser med invändning	229
9.2.2	Granskning av årsredovisningen för staten	230
9.3	Effektivitetsrevision.....	230
9.3.1	Behandling av granskningsärenden.....	230
9.3.2	Granskningsrapporter.....	232
9.4	Riksrevisionens årliga rapport	237
9.5	Intern styrning och kontroll samt internrevision.....	242
9.6	Utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten	243

Bilagor

<i>Bilaga 1</i>	<i>Specifikation av statsbudgetens utgifter och inkomster för 2008</i>
<i>Bilaga 2</i>	<i>Svensk ekonomi</i>
<i>Bilaga 3</i>	<i>Inkomstfördelning och ekonomiska drivkrafter</i>
<i>Bilaga 4</i>	<i>Fördelningen av ekonomiska resurser mellan kvinnor och män</i>

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 september 2007

Tabellförteckning

Utgifter	4
Inkomster	5
1.1 Nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar 2008–2010	23
1.2 Långsiktiga effekter av reformer aviserade i BP07	27
1.3 Effekter av jobbskatteavdragen	27
1.4 Skatt på arbetsinkomster och jobbskatteavdrag enligt gällande regler samt enligt förslaget om förstärkt jobbskatteavdrag	27
1.5 Reformerad boendebeskattning i förhållande till alternativa regler- totalt skatteuttag och fördelning mellan fastighetsskatt/avgift och skatteuttag knutet till avyttring av bostaden	42
1.6 Nyckeltal.....	49
1.7 Den offentliga sektorns finanser	50
2.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade anslag 2007.....	60
4.1 Finansiellt sparande, glidande 7-årigt genomsnitt.....	79
4.2 Finansiellt sparande i offentlig sektor 2000–2010	81
4.3 Fastställda utgiftstak och utfall 2002–2006	81
4.4 Tekniska justeringar av utgiftstaket för staten 2007–2010	82
4.5 Utgiftstak för staten 2007–2010.....	83
4.6 Utgiftsramar 2008	84
4.7 Utfall och tak för den offentliga sektorns utgifter 2005–2010	85
4.8 Statsbudgetens inkomster 2005–2010.....	86
4.9 Statsbudgetens utgifter 2006–2010	87
4.10 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år 2007–2010.....	88
4.11 Statsbudgetens saldo 2006–2010	90
4.12 Statsbudgetens saldo samt justering för större engångseffekter 2006–2010	91
4.13 Statsskuldens förändring 2006–2010.....	92
4.14 Nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar 2008–2010.....	93
4.15 Utgifts- och inkomstförändringar 2008–2010 i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade reformer och finansieringar.....	95
Fortsättning av 4.15 Utgifts- och inkomstförändringar 2008–2010 i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade reformer och finansieringar.....	96
4.16 Den offentliga sektorns finanser 2006–2010	97
4.17 Budgetsaldo och statens finansiella sparande 2006–2010	97
4.18 Statens finanser 2006–2010.....	98
4.19 Ålderspensionssystemet (Inkomstpensionen) 2006–2010.....	99
4.20 Kommunsektorns finanser	99
5.1 Skatt på arbetsinkomster och jobbskatteavdrag enligt gällande regler samt enligt förslaget om förstärkt jobbskatteavdrag	106
5.2 Arbetsgivaravgifter 2007 och 2008 enligt regeringens förslag.....	110

5.3 Egenavgifter 2007 och 2008 enligt regeringens förslag.....	110
5.4 Total skatt och fördelning mellan fastighetsskatt/avgift och skatt knuten till avyttring av bostaden* vid alternativa regler. Miljarder kronor i 2008 års ekonomiska förhållanden.....	112
5.5 Budgeteffekter (brutto) av aviserat förslag till reformerad beskattning av bostäder 2008. Miljarder kronor.....	114
5.6 Aviserade ändringar av skattesatser för el och vissa bränslen för 2008, inklusive mervärdesskatt.....	123
5.7 Åtgärder i denna proposition som budgeterats i budgetpropositionen för 2007 eller i 2007 års ekonomiska vårproposition	136
5.8 Budgeteffekter av förslag och bedömningar på skatteområdet Bruttoeffekt, periodiserade nettoeffekter för offentlig sektor år 2008 – 2010 samt varaktiga effekter för offentlig sektor.....	137
6.1 Totala skatteintäkter	141
6.2 Årlig förändring av totala skatteintäkter.....	141
6.3 Sektorsvis fördelning av totala skatteintäkter.....	142
6.4 Statsbudgetens inkomster	142
6.5 Totala skatteintäkter – jämförelse med 2007 års ekonomiska vårproposition	142
6.6 Antaganden och förändringar jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition	143
6.7 Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år	145
6.8 Faktisk och underliggande utveckling för totala skatteintäkter, statens skatteintäkter samt kommunalt skatteunderlag	146
6.9 Skatt på arbete.....	147
6.10 Skattepliktiga inkomster 2005–2010	147
6.11 Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster	148
6.12 Utveckling av kommunernas skatteunderlag.....	149
6.13 Kommunernas skatteintäkter, faktisk och underliggande utveckling	149
6.14 Intäkter från statlig inkomstskatt.....	150
6.15 Skattereduktioner	150
6.16 Nedsättningar av arbetsgivaravgifter	151
6.17 Skatt på kapital, hushåll.....	152
6.18 Skatt på företagsvinster	153
6.19 Kapitalunderlag avkastningsskatt	153
6.20 Skatt på konsumtion och insatsvaror	154
6.21 Skatt på energi.....	156
6.22 Uppbördsförskjutningar	157
6.23 Betalningsförskjutningar	158
6.24 Övriga inkomster.....	158
6.25 Utgifter som ges som skattekrediteringar på budgetens inkomstsida	160
6.26 Aktuell prognos jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition samt statsbudget för 2006 och 2007.....	163
6.27 Skattekvot	164
6.28 Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år	165
7.1 Makroekonomiska förutsättningar.....	170
7.2 Statsbudgetens utgifter 2007.....	170
7.3 Takbegränsade utgifter 2007	171
7.4 Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2007	174
7.5 Utgifter 2007.....	175
7.6 Utgifter per utgiftsområde 2006–2010.....	177

7.7 Förändring av utgiftsramar 2008–2010 jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition	178
7.8 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition	179
7.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar	190
Fortsättning av 7.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar.....	191
Fortsättning av 7.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar.....	192
Fortsättning av 7.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar.....	193
7.10 Volymer 2005–2010	196
7.11 Låneram för 2008.....	197
7.12 Investeringslån och låneramar 2001–2007	198
7.13 Räntekontokreditram för 2008.....	199
7.14 Övriga kreditramar 2008.....	200
7.15 Anslag vars ändamål 2008 omfattar garantiverksamhet	201
7.16 Sammanfattande redovisning av beställningsbemyndiganden avseende 2008 ...	203
7.17 Pris- och löneomräkning för 2008.....	205
8.1 Investeringsplan för riksdagsförvaltningen	211
9.1 Slutbehandlade granskningsrapporter.....	230

Diagramförteckning

1.1 Andel helårsekvivalenter i olika ersättningssystem 1970–2006	24
1.2 Sysselsättningsgrad och öppen arbetslöshet i åldern 16–64 år.....	25
1.3 Brist på arbetskraft i näringslivet	25
1.4 Antal helårsekvivalenter i sjukförsäkringen och aktivitets- och sjukersättning 1970–2006.....	28
1.5. Arbetslöshet år 2006 efter utbildningsnivå	36
1.6 Finansiellt sparande, inkomster och utgifter	51
1.7 Konsoliderad bruttoskuld	51
1.8 Statsskulden	51
1.9 Effekter av jobbskatteavdraget på inkomstfördelningen	52
1.10 Inkomstspridning i Sverige och EU 2005	52
4.1 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP 1990–2010	92
4.2 Offentliga sektorns finansiella sparande, inkomster och utgifter 2000–2010	96
4.3 Konsoliderad bruttoskuld 1994–2010	97
5.1 Genomsnittlig skatt enligt gällande regler (ljus linje) samt enligt förslaget om jobbskatteavdrag (mörk linje).....	105
5.2 Marginalskatt enligt gällande regler (ljus linje) samt enligt förslaget om förstärkt jobbskatteavdrag (mörk linje)	105
5.3 Kommunal fastighetsavgift enligt det nu aviserade förslaget och enligt alternativ A i promemorian, kronor	113
6.1 Utveckling av arbetade timmar och timlön.....	147
6.2 Utveckling av statlig och kommunal inkomstskatt	150
6.3 Kapitalvinster, aktieprisindex och fastighetspriser 1988–2006	151
6.4 Driftsöverskott och företagens rörelseresultat, 2000–2006.....	152
6.5 Driftsöverskott och företagens inkomstskatt, 1994–2010.....	152
6.6 Skatt på företagsvinster som andel av BNP, 1991–2010	153
6.7 Mervärdesskatteintäkter per varugrupp 1993–2008	155
6.8 Skatteintäkter per produktslag 1998–2010.....	156
6.9 Skatt på energi 2000–2010.....	156
6.10 Skattekvoten 1980–2010.....	164
7.1 Skillnad mellan utgiftsprognos för 2007 och anvisade medel på statsbudgeten för 2007	172
7.2 Myndigheternas investeringslån	198
dec 1997–juni 2007	198

1

Finansplan

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och
budgetpolitiken

1 Finansplan

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken

Sammanfattning

Svensk ekonomi utvecklas starkt. Fler och fler får jobb, samtidigt som sjukskrivningar, öppen arbetslöshet och arbetsmarknadsåtgärder minskar. Därmed sjunker nu även det totala antalet personer i utanförskap påtagligt. Den politik som tidigare mest handlat om att öka eller omfördela utanförskapet bland över en miljon invånare i arbetsför ålder, har bytts mot en politik som minskar det totala utanförskapet. Regeringen beräknar att 175 000 färre kommer att befinna sig i utanförskap under de kommande åren. Sysselsättningen väntas öka med nästan 200 000 personer samtidigt som över 90 000 färre kommer att vara i arbetslöshet. Därmed för vi Sverige i riktning mot fler som har arbete och färre som står utanför, samtidigt som utrymme för fortsatta skattesänkningar och satsningar på välfärdstjänster skapas. Det sker samtidigt som de offentliga finanserna är starka.

Att minska utanförskapet, som under en lång rad år tillåtit växa sig stort, och få fler i jobb är regeringens övergripande och viktigaste mål. Att återupprätta den arbetslinje som förr kännetecknade Sverige är att bygga en stabil grund för våra trygghetssystem. Full sysselsättning är samtidigt det främsta medlet mot växande klyftor och orättvisor i samhället.

Ska Sverige kunna möta de utmaningar som väntar krävs det en stark ekonomi. Det krävs en ekonomi som kan svara upp mot en ökad efterfrågan på välfärdstjänster i takt med att befolkningen blir allt äldre. Det krävs en stark ekonomi som gör att människor kan få det bättre i vardagen, tar bort fattigdomsfällor och

ger trygghet för de äldre. Det krävs en stark ekonomi som är långsiktigt hållbar och gör det möjligt att vidta åtgärder mot klimatförändringar. Det krävs en ekonomi som kan möta också en konjunkturedgång. Det är också en ekonomi som står sig väl i den ökade konkurrens som globaliseringen för med sig.

Regeringens politik gör det mer lönsamt att arbeta, enklare och billigare att anställa och mer attraktivt att starta och driva företag. Inkomstskatterna för framför allt låg- och medelinkomsttagare sänktes 2007 och föreslås sänkas ytterligare 2008 genom ett förstärkt jobbskatteavdrag. Drivkrafterna för arbetsgivare att anställa personer från grupper med svag ställning på arbetsmarknaden – t.ex. unga, långtidssjuka och utrikes födda – har tydligt förbättrats och stärks ytterligare genom åtgärder som föreslås i denna budgetproposition.

Villkoren för landets företagare att starta och driva företag har förbättrats. Förmögenhetsskatten ska slopas vilket gör det lättare att finna riskvilligt kapital. Lättnader i arbetsgivaravgifter har gjort det mer lönsamt att driva företag. Sveriges entreprenörer, investerare och företagare är nydanare och förnyelsebärare. De har en nyckelroll i ett kontinuerligt byggande av en ekonomi som står stark i en föränderlig värld.

En hörnsten i en politik för fler jobb och fler i arbete är ordning och reda i de offentliga finanserna, såväl på kort som på lång sikt. Målet om en procents överskott för det offentliga finansiella sparandet överträffas med bred marginal de kommande åren. Det finansiella sparandet uppgår till 2,8 procent av BNP för 2008 samt 3,1 respektive 3,6 procent av BNP för

2009 och 2010. Det innebär 89, 105 respektive 126 miljarder kronor för de tre åren.. Med beaktande av de reformer och de budgetförstärkningar som nu föreslås, förstärks det finansiella sparandet med i genomsnitt 18 miljarder kronor per år.

Det går bra för Sverige. Den goda konjunkturen ska vårdas. Inriktningen i regeringens politik mot bl.a. ökat arbetsutbud och en bättre fungerande ekonomi med en varaktigt högre sysselsättning som följd, är framför allt viktig nu mot bakgrund av den starka efterfrågan i ekonomin. Den starka konjunkturen riskerar annars att framkalla obalanser med ökade svängningar i sysselsättning och produktion som följd. Det aktuella konjunkturläget understryker dessutom vikten av att säkerställa att t.ex. de utbudsstimulerande skattesänkningar som nu föreslås inte leder till att efterfrågan stiger alltför snabbt.

Statens budgetöverskott de kommande åren beräknas bli det största sedan början av 1970-talet. En ansvarsfull politik med ordning och reda i de offentliga finanserna tryggar välfärden för kommande generationer. Att åtgärder som bidrar till högre sysselsättning prioriterats främst, innebär också att utrymmet för reformer på andra områden varit utomordentligt begränsat.

Den bedömning som görs av den svenska ekonomins utveckling presenteras närmare i avsnitt 1.14.

Den senaste tidens turbulens på de finansiella marknaderna och bolånekrisen i Förenta staterna gör tillväxtutsikterna något mer svårbedömda och ökar osäkerheten i prognoserna något. I dagsläget bedöms den finansiella krisen få en relativt begränsad effekt på ekonomin. Den finansiella oron kan emellertid komma att utvecklas på ett mindre gynnsamt sätt. Genom att upprätthålla makroekonomisk stabilitet och föra en ansvarsfull politik kan Sverige bättre undvika att allvarligt påverkas av obalanser på de internationella finansmarknaderna.

Trots den goda tillväxten återstår alltjämt mycket att göra för att Sverige återigen ska vara ett land med full sysselsättning och inte som i dag ett land med alltför många människor lämnade i passivitet med en arbetsförmåga som inte tas till vara. Vägarna tillbaka till jobb är fortfarande alltför få och drivkrafterna till arbete alltför svaga. Regeringen presenterar därför en rad reformer som syftar till att skapa tydligare

drivkrafter till arbete och fler och bättre vägar tillbaka för dem som i dag står utanför arbetsmarknaden.

Förstärkt jobbskatteavdrag

Regeringen presenterar förslag för ökade drivkrafter att träda in på arbetsmarknaden eller gå upp i arbetstid. Den enskilt största satsningen är steg två i jobbskatteavdraget, vilket innebär en sänkning av skatterna på arbetsinkomster med 10,8 miljarder kronor. Reformen är huvudsakligen inriktad på låg- och medelinkomsttagare. Att förstärka jobbskatteavdraget ökar sysselsättningen. Dels blir det mer lönsamt att börja arbeta, dels förbättras drivkrafterna för dem som redan jobbar att öka sina ansträngningar. För de flesta inkomstgrupper medför avdraget för de två stegen sammanlagt att det blir ca. 1 000 kronor mer kvar av lönen varje månad.

Fler och bättre vägar tillbaka för sjukskrivna

Regeringen föreslår en rad åtgärder för fler vägar tillbaka från sjukfrånvaro till jobb och arbetskamrater. Utanförskapet utestänger människor från den större sociala gemenskap som ett arbete ger. Att få göra en insats, känna sig delaktig och vara behövd betyder oerhört mycket för vårt välmående. Genom att upprätthålla en nära koppling till arbetsmarknaden under sjukfrånvaron minskar risken för att fastna i långvarig frånvaro. En rehabiliteringkedja med fasta hållpunkter för prövningen av arbetsförmågan införs. Möjligheter att under sjukskrivningstiden få pröva sin arbetsförmåga förstärks och stödet till sjukskrivna att återvända till arbetsmarknaden förbättras. En rehabiliteringsgaranti införs och företagshälsovården utvecklas. Sjukförsäkringen ska inte föra bort människor långt från arbetsmarknaden och skapa livssituationer av utanförskap med svag ekonomisk utveckling. Sjukförsäkringen ska i stället utgöra en trygghet på arbetsmarknaden för den som blir sjuk och av det skälet inte kan arbeta.

Arbetsgivare ska erbjudas mer förmånliga villkor för att anställa långtidssjukskrivna. Regeringen inför särskilda nystartsjobb, s.k. nyfriskjobb, som i de flesta fall innebär att arbetsgivaren får dra av dubbla arbetsgivaravgifter vid anställning av personer som under längre tid varit sjukskrivna.

En väl fungerande arbetsmarknad för fler jobb

Regeringen avser utvidga nystartsjobben till att även omfatta den offentliga sektorn, vilket kommer t.ex. vård och omsorg till del. Vidare föreslås en förändring av avgifterna till arbetslöshetskassan, genom att en s.k. arbetslöshetsavgift ersätter den förhöjda finansieringsavgiften. Vare sig arbetslösa eller sjukskrivna arbetslösa ska betala denna avgift. Syftet är att åstadkomma ett tydligare samband mellan avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen och arbetslösheten. Detta kommer att bidra till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och därmed leda till en ökad sysselsättning. En majoritet av arbetslöshetskassorna kommer att kunna sänka sina avgifter till följd av detta förslag.

För att öka drivkrafterna och undvika inlåsning för dem som i dag arbetar deltid föreslås ändrade regler som begränsar möjligheterna att erhålla arbetslöshetsersättning på deltid. Dagens regler gör det möjligt att vara deltidsarbetslös under en mycket lång tid, upp till närmare sex år för den som uppstår ersättning en dag i veckan. Dessutom finns en möjlighet att återkvalificera sig till samma ersättning i ytterligare två perioder, alltså i närmare 18 år. Detta riskerar att bidra till en dold arbetslöshet eller till långvarig subventionering av deltidarbete. För att stärka drivkrafterna för sysselsatta som byter jobb att göra detta utan mellanliggande arbetslöshetsperiod inför regeringen ytterligare två karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen.

Ett bra näringsklimat

Ett bra entreprenörs- och företagsklimat i hela landet är avgörande för att svensk ekonomi ska växa och vara livskraftig. Vägen mot full sysselsättning och ett stigande välbefinnande går via ett dynamiskt näringsliv där entreprenörer och företagare vill och vågar satsa. I arbetet med att begränsa företagets administrativa kostnader till följd av statligt regelverk föreslås inrättandet av ett regelråd. Regeringen ökar resurserna till infrastruktur vilket bidrar till företagande och tillväxt genom bl.a. lägre transportkostnader, ökad leveranssäkerhet och en utvidgad arbetsmarknad som stödjer ökat arbetskraftsdeltagande. Regeringen har startat ett omfattande arbete för att förbättra företagsklimatet. Detta arbete innehåller bl.a. förenklade regler för

F-skatt och en förstärkning av företagsinteckningens förmånsrätt.

Ökad kunskap och kvalitet i utbildningssystemet

Sverige ska ha ett utbildningssystem av hög internationell klass. Regeringen föreslår en omfattande läsa-skriva-räkna-satsning under kommande år för att stärka kunskapsuppdraget i grundskolan. Att tidigt säkra nödvändiga kunskaper i att läsa, skriva och räkna kan på sikt bidra till att färre lämnar den grundläggande utbildningen med ofullständiga kunskaper och betyg. Ökade resurser föreslås till universitets- och högskoleutbildningen för ökad kvalitet. Därutöver sker en satsning på läkarutbildningen.

Ökad jämställdhet i vardagen

Regeringens jämställdhetspolitik är bred, tvärssektoriell och långsiktig. Genom förslag i denna proposition tas ytterligare steg för att underlätta kvinnors arbetsliv och för familjerna att leva ett jämställt vardagsliv. Sänkt skatt på hushållstjänster, sänkt skatt i vissa tjänstesektorer, möjlighet till nystartsjobb i offentlig sektor och fortsatta satsningar på att stimulera kvinnors företagande stärker och breddar kvinnors arbetsmarknad. Med jämställdhetsbonus ökar förutsättningarna för ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen under barnets första år, samtidigt som risken för att kvinnor ska drabbas av långvarig bortavaro från arbetsmarknaden minskar. Med möjlighet till avlastning i hemmet, genom hushållstjänster, vårdnadsbidrag och senare även barnomsorgspeng, kan kvinnors obetalda dubbelarbete minska, vilket är bra för både kvinnors karriärmöjligheter och för familjernas olika behov.

Större valfrihet för familjer

Regeringen aviserar nu en familjepolitisk reform. Reformen innehåller fyra delar; barnomsorgspeng, ökat pedagogiskt inslag i förskolan, jämställdhetsbonus och frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag. Reformen kommer att genomföras successivt.

Regeringen föreslår ett införande av en jämställdhetsbonus. Dessutom avser regeringen att öppna möjligheterna för kommuner att införa vårdnadsbidrag. Förslagen väntas öka mångfald och valfrihet i barnomsorg, ger möjlighet till mer tid med barnen och stödjer jämställdheten samtidigt som arbete uppmuntras för såväl män som kvinnor.

Ökat utrymme för välfärdssatsningar

Regeringen fortsätter arbetet för större mångfald inom vården och kommer att föreslå etableringsfrihet inom primärvården. Vården och omsorgen ska även i framtiden vara gemensamt finansierad och fördelas efter behov. Vårdgarantin förstärks och kvaliteten inom psykiatri och inom vården i stort förbättras. Regeringen föreslår en tandvårdsreform som både stärker skyddet mot höga kostnader och skapar bra villkor för tandvården. Trygghetssystemen ska värnas och fusk förhindras.

Insatser mot klimatförändringar

Tydliga klimateffekter på naturliga system konstateras nu från alla kontinenter och många havsområden. De ansträngningar som görs för att minska utsläppen under de närmaste två till tre decennierna avgör i stor utsträckning den långsiktiga globala temperaturökningen och därmed förväntade effekter. Regeringen föreslår ett klimatpaket med bl.a. skatthöjningar inom energiområdet med syfte att bl.a. begränsa utsläppen av koldioxid och presenterar innehållet i den s.k. klimatmiljarden. Det särskilda villkoret, ”tullvillkoret”, som gäller för att etanol som låginblandas i bensin ska vara skattebefriad, bör slopas så snart det är möjligt, dock senast den 1 januari 2009. Regeringen avser att under nästa år presentera en klimatproposition.

Fastighetsskatten

Nuvarande fastighetsskatt är orättvis, saknar folkligt stöd och legitimitet. Regeringen har tidigare aviserat ett avskaffande av den statliga fastighetsskatten på bostäder och att skatten ska ersättas med en låg kommunal fastighetsavgift. Mot denna bakgrund anser regeringen att dagens regelverk bör ersättas med bl.a. en kommunal avgift på 6 000 kronor per småhus, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet, en avgift på 1 200 kronor per lägenhet i flerbostadshus, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet samt att kapitalvinstskatten för privatbostäder vid försäljning höjs från 20 till 22 procent.

Effektivisering av försvaret

Sveriges militära försvar genomgår en omvandling från invasionsförsvar till insatsförsvar. Som ett ytterligare steg i att fullfölja denna omvandling, och som ett uttryck för regeringens ambition att effektivisera försvaret och öka möjligheterna att delta i internationella insatser, görs nu en omprövning av vissa materielprojekt.

Regeringen bedömer att det även efter den omprövning som nu redovisas i budgetpropositionen finns en effektiviseringspotential inom försvaret. Utgifterna bedöms kunna minska med sammantaget i storleksordningen 3-4 miljarder kronor i nivå, inklusive de besparingar som aviseras i denna proposition. En viss del av de medel som frigörs ska kunna användas för att förstärka Försvarmaktens möjligheter att delta i internationella fredsfrämjande insatser.

Finansiering

De utgifts- och inkomstreformer som nu föreslås är till övervägande del finansierade, vilket är viktigt mot bakgrund av det höga resursutnyttjandet i ekonomin. Bland förslagen till reformer finns framför allt åtgärder som är inriktade på att öka utbudet av arbetskraft och att minska ohälsan. Det har också varit nödvändigt att noggrant pröva andra utgiftsområden, till exempel försvarsmateriel. För att därutöver säkra att nödvändiga utbudsreformer inte bidrar till en alltför stark efterfrågetillväxt har det också krävts vissa skatteförändringar. En höjd skatt på till exempel tobak, alkohol och koldioxid har därför ansetts rimlig. Detta är skatter som inte bedöms påverka den varaktiga sysselsättningsutvecklingen eller investeringsviljan. I tabellen nedan presenteras vissa större reformer och finansieringar. Sammantaget innebär förslagen att huvuddelen av åtgärderna finansieras genom direkta regeländringar som stärker budgeten. Regeringen överträffar därmed nivåer som t.ex. Konjunkturinstitutet rekommenderat. Offentliga sektorns finanser beräknas till följd av de nu föreslagna och aviserade åtgärderna försvagas med mellan 3 till 4 miljarder per år 2008–2010, vilket motsvarar 0,1 procent av BNP per år.

Tabell 1.1 Nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar 2008–2010

Förändring i förhållande till 2007 års ekonomiska vårproposition.

Miljoner kronor	2008	2009	2010
Utgifter, totalt¹	-4 579	-6 463	-6 853
<i>varav</i>			
Försvarsmateriel	-350	-620	-980
Åtgärds paket sjukfrånvaro	-1 867	-2 498	-2 398
Två nya karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen	-60	-110	-110
Förändrade regler avseende deltidsarbetslöshet	-898	-3 928	-4 108
Arbetsmarknadspolitiska program	-1 000	-800	-800
Folkhälsopolitik	115	115	115
Jobb- och utvecklingsgaranti för deltidsarbetslösa ensamstående föräldrar	97	293	293
Läsa – skriva – räkna-satsning	150	250	500
Kvalitetsåtgärder grundutbildning på universitet och högskolor	240	240	190
Klimatmiljard	245	415	340
Konkurrenskraftspaket för jordbruksnäringen ²	159	273	273
Inkomstförändringar³			
Skatter, totalt	-3 034	-2 444	-2 384
<i>varav</i>			
Förstärkt jobbskatteavdrag	-10 720	-10 720	-10 720
Förmånsvärde lånedatorer	890	890	890
Skatt på cigaretter	452	452	452
Skatt på rökta tobak	456	456	456
Skatt på snus	630	630	630
Skatt på öl	350	350	350
Skatt på vin	-77	-77	-77
Koldioxidskatt	1 850	1 850	1 850
Energiskatt på diesel	880	880	880
Skatt på termisk effekt i kärnkraftverk	780	780	780
Fastighetsskatt vattenkraftverk	640	640	640
Övriga inkomstreformer	-1 455	-3 500	-3 000
<i>varav</i>			
Ny arbetslöshetsavgift	-1 300	-2 900	-2 400
Nystartsjobb och nyfriskjobb	-120	-410	-350
Indirekta effekter av inkomstreformer	-586	-168	-128
Indirekta effekter av utgiftsreformer	-1 574	-3 542	-3 650
Ökat utrymme infrastruktursatsningar	-1 200	-1 200	-1 200
Förändring finansiellt sparande offentlig sektor	-3 270	-4 391	-3 509

¹ Minustecken betyder minskade utgifter.² Varav 70 miljoner kronor på inkomstsidan av budgeten.³ Minustecken betyder minskade inkomster.

1.2 Politiska utgångspunkter

Vårt samhälle bygger på att alla är med och tar ansvar. Därför måste människors vilja att ta ansvar uppmuntras, bejakas och belönas.

Vi möter utmaningar bäst genom framtidstro. Ett samhälle som förväntar sig att människor ska ta stort eget ansvar måste samtidigt tillgodose människors behov av trygghet i förändring och värdesättande av sammanhållning. Därmed vägar människor vara öppna för och välkomna förändringar.

Över en miljon människor i arbetsför ålder i Sverige står utanför arbetsmarknaden. Sysselsättningsnivån är fortfarande lägre för utrikes födda än för inrikes födda. Invandrare som flyttat till Sverige efter de tidiga barndomsåren samt personer med utomeuropeisk bakgrund och låg utbildning löper särskilt stor risk att drabbas av ett bestående utanförskap på arbetsmarknaden. Därför är det avgörande att genomföra förändringar som gör att fler uppmuntras och ges möjlighet att ta ansvar för sin egen försörjning. Unga som inte kommer in på arbetsmarknaden riskerar att hamna i livslång passivitet och utanförskap från arbetsmarknaden. För dem som är långtidssjukskrivna eller har sjuk- eller aktivitetsersättning men har arbetsförmåga måste det finnas möjligheter som leder tillbaka till arbetsmarknaden. De som står utanför måste erbjudas breda vägar tillbaka till arbetsmarknaden, samtidigt som det är den enskildes ansvar att ta vara på alla vägar tillbaka.

Alla i arbetsför ålder ska känna att de har en plats och att deras insats efter förmåga välkomnas och belönas. Att vara behövd sporrar till delaktighet och ansvarstagande. För den enskilde leder det till personlig utveckling och tillfredsställelse. Det ger också människor möjlighet att påverka och utforma sina egna liv. Det fordrar att människors arbete värdesätts bättre, genom att det lönar sig att arbeta. Förbättrade möjligheter för människor med låga och normala inkomster att påverka sin situation genom eget arbete, ökar makten i vardagen.

Arbete är det som ger oss resurser till en välfärd med trygg, medmänsklig och gemensamt finansierad vård och omsorg, barnomsorg och skola. Den allra viktigaste utjämningen av livschanser ges av en skola med god kvalitet. Ett samhälle med små klyftor och stark sammanhållning uppnås genom uppmuntran av allas vilja till arbete och ansvarstagande. Arbete är därför

grunden inte bara för vår välfärd utan också för ett Sverige som håller ihop.

1.3 Full sysselsättning för bättre välfärd och ökad rättvisa

Arbete utgör grunden för ekonomisk och social välfärd för såväl den enskilde som för samhället som helhet. Medborgarnas arbete utgör den helt dominerande källan för att finansiera den offentliga välfärden. Det är ytterst genom människors arbete som de gemensamma kostnaderna för skola, vård och omsorg, liksom för de olika trygghetssystemen, finansieras. Efterfrågan på den offentliga sektorns olika tjänster, som t.ex. vård och omsorg, kommer att öka i framtiden i takt med att befolkningen blir allt äldre och i takt med att inkomsterna i samhället stiger. En varaktig ökning av sysselsättningen är nödvändig för att säkra grunden för välfärdssystemen vid den kommande demografiska utvecklingen.

En hög sysselsättning är också av betydelse för fördelningen av ekonomiska resurser mellan människor i samhället. Sedan början av 1990-talet har skillnaderna i ekonomisk standard mellan människor i Sverige ökat. Inkomsterna från arbete ökar snabbare än inkomsterna från de sociala trygghets- och försäkringssystemen. Det har medfört att personer som stått utanför arbetsmarknaden i ett varaktigt utanförskap haft en sämre inkomstutveckling än de som haft ett arbete. Den utrikes födda befolkningen drabbades särskilt hårt av den minskade sysselsättningen i början av 1990-talet. Arbetslösheten var då tre gånger så hög för utländska som för svenska medborgare. Trots ökad sysselsättning har gruppen inte kunnat återhämta det kraftiga sysselsättningstappet.

Att återupprätta full sysselsättning och minska utanförskapet är huvuduppgiften för regeringen. Regeringens politik utformas därför för att främst stödja en bättre inkomstutveckling för personer med låga arbetsinkomster och personer som i annat fall riskerar ett permanent utanförskap. En politik som gör det mer lönsamt att arbeta och mer lönsamt att anställa bidrar till att sysselsättningen ökar och att utanförskapet minskar samtidigt som färre människor fastnar i ett bidragsberoende. Det kommer att leda till en

jämnare inkomstfördelning och ett mer rättvist samhälle.

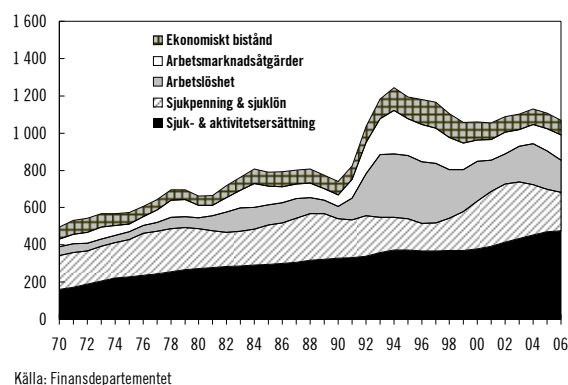
Samtidigt är det viktigt att det finns väl fungerande sociala försäkringssystem som träder in under perioder i livet då sjukdom, olyckor och arbetslöshet drabbar individen. För att det ska vara möjligt att upprätthålla väl fungerande trygghetssystem vid de kommande demografiska utmaningarna måste de sociala försäkringssystemen fungera enligt de ursprungliga syftena. Det är viktigt att utbetalningar bara sker till dem som är berättigade till ersättningar och bidrag. På så sätt kan också välfärdssystemens legitimitet tryggas.

Pensionärerna gynnas av regeringens politik för ökad sysselsättning. Pensionerna är numera knutna till utvecklingen av genomsnittsinkomsten, vilket innebär att ökad sysselsättning positivt påverkar pensionerna. Samtidigt finns det pensionärer med små marginaler, främst bland dem med garantipension. Pensionärerna gynnas genom att varaktigt högre sysselsättning ger en stabilare bas för välfärdssystemen och därmed bättre förutsättningar för att även framgent tillhandahålla utlovade förmåner i form av bl.a. vård och omsorg.

Utanförskapet måste brytas

Sverige har i dag ett stort utanförskap. Över en miljon svenskar får sin försörjning från olika ersättningsystem. I början av 1970-talet var antalet personer som var beroende av dessa trygghetssystem hälften av nuvarande nivå.

Diagram 1.1 Antal helårsekvivalenter i olika ersättnings-system 1970–2006

Av diagram 1.1 framgår att det skedde en gradvis ökning av antalet personer som erhölet ersättningar och bidrag under större delen av 1970- och 1980-talen. Därtill skedde en stor

ökning i samband med den ekonomiska krisen i början av 1990-talet. Utanförskapet har således vuxit trendmässigt i över tre decennier. Under de senaste åren har sjukskrivningar och arbetslöshet minskat men utanförskapet har ännu inte sjunkit tillbaka till de nivåer som rådde före 1990-talskrisens början. Ytterligare insatser för att minska beroendet av ersättningar och bidrag är alltså angelägna.

Sett över åren har det också skett en förändring i sammansättningen av de ersättningar som betalas ut. Framför allt utgör sjuk- eller aktivitetsersättning (f.d. förtidspension) en allt större andel av de totala ersättningarna mätt i helårsekvivalenter.¹ Det är allvarligt eftersom det är få av dem som erhåller sjuk- eller aktivitetsersättning som återgått till arbete.

Svårigheterna att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden ökar ju längre tid en person varit i utanförskap. Det kan bero på att yrkeserfarenheter och kunskap snabbt förloras vilket för med sig att vägarna tillbaka blir allt färre. Vissa arbetsgivare kan också tveka inför att anställa en person som under lång tid stått utanför arbetsmarknaden. Inriktningen måste därför vara att söka minska tiden i utanförskap och skapa fler vägar tillbaka till arbete.

Viktigt förhindra obalanser i ekonomin

Sysselsättningen har ökat kraftigt under det senaste året. Arbetslösheten närmar sig sin lägsta nivå sedan början av 1990-talet och arbetskraftsdeltagandet ökar.

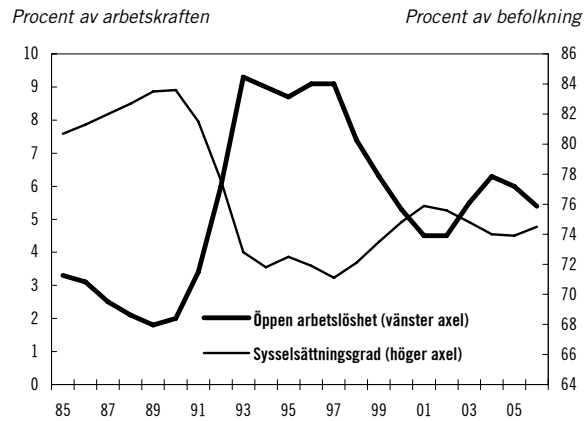
I somras uppnåddes den gamla regeringens mål om att 80 procent av befolkningen i åldern 20-64 år skulle vara reguljärt sysselsatta för första gången sedan målet infördes.

Den goda utvecklingen omfattar alla sektorer och hela landet. Det är en glädjande utveckling som bl.a. är ett resultat av att politiken inriktats mot att arbete ska löna sig och att det ska bli billigare att anställa, särskilt personer som i annat fall riskerar att hamna i varaktigt utanförskap. Den goda utvecklingen har också medfört att de offentliga finanserna utvecklats starkt. Därmed

är de offentliga finanserna väl rustade inför nästa konjunkturedgång.

Under 2008 kommer den öppna arbetslösheten i genomsnitt att ligga på 4 procent.

Diagram 1.2 Sysselsättningsgrad och öppen arbetslöshet i åldern 16–64 år

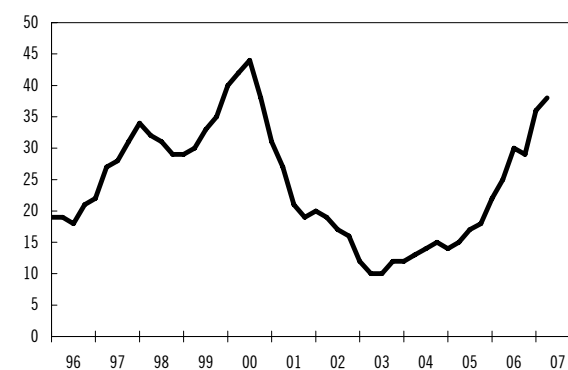
Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Samtidigt med den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden finns indikationer på att resursutnyttjandet inom vissa sektorer är ansträngt och att ekonomin börjar närma sig sitt kapacitetstak.

Av diagram 1.3 framgår att den andel företag som uppger att det råder brist på arbetskraft har stigit den senaste tiden och nu ligger på en relativt hög nivå historiskt sett.

Diagram 1.3 Brist på arbetskraft i näringslivet

Andel företag, procent

Anm.: Säsongsrensade data.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Den nuvarande situationen på arbetsmarknaden måste vårdas väl och tendenser till överhettning motverkas. Detta innebär att det krävs fler reformer som även på kort sikt ökar arbetsutbudet. Därtill krävs att reformerna finansieras, åtminstone i en sådan utsträckning att efterfrågan på arbetskraft inte ökar mer än utbudet. I annat fall uppkommer ökat

¹ Med helårsekvivalenter avses det antal individer som skulle kunna försörjas under ett helt år med full ersättning från sjukpenning, sjuk- eller aktivitetsersättning, ersättning vid arbetslöshet och ekonomiskt bistånd (socialbidrag). Exempelvis utgör två personer, som varit heltidsarbetslösa ett halvår var, tillsammans en helårsekvivalent.

inflationstryck, som riskerar att förvärpa nästa konjunkturedgång.

För att trygga välfärden på sikt krävs att den offentliga sektorns finansiella sparande uppgår till en procent av BNP över en konjunkturcykel. Det innebär att det faktiska offentliga sparandet måste vara väsentligt högre i goda tider eftersom möjligheterna att spara är betydligt mindre när tiderna är sämre. De kommande åren väntas målet om en procents överskott i de offentliga finanserna uppnås med bred marginal.

Reformarbetet fortsätter

En utveckling mot ett mer ansträngt resursläge, i kombination med att över en miljon människor i arbetsför ålder står utanför arbetsmarknaden, pekar på behovet av ytterligare reformer som ökar utbudet av arbetskraft och förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt. Möjligheterna till arbetskraftsinvandring bör öka. I det korta perspektivet möjliggör sådana reformer att sysselsättningen fortsätter att öka förhållandevis snabbt utan att det leder till överhettning. Även i det längre perspektivet blir sysselsättningen betydligt högre än den annars skulle varit. På så sätt ökar välfärden och det skapas förutsättningar för att minska orättvisorna i samhället.

En politik som ökar utbudet av arbetskraft är speciellt effektiv i situationer med hög efterfrågan eftersom många människor då kan få den arbetslivserfarenhet och kompetens som är viktig för att kunna hålla sig kvar på arbetsmarknaden även när konjunkturen vänder. För att dra fördel av det goda konjunkturläget är det därför angeläget att nu genomföra ytterligare reformer som stimulerar arbetsutbudet.

Regeringen har tidigare föreslagit ett stort antal åtgärder för att öka utbudet av arbetskraft. Särskilda insatser har riktats, med gott resultat, mot unga personer och personer med utländsk bakgrund. Nu tas ytterligare steg för att varaktigt öka sysselsättningen. Särskilda initiativ föreslås för att nå grupper som bl.a. till följd av sjukdom stått utanför och haft svårt att göra sig gällande på arbetsmarknaden.

I de följande avsnitten presenterar regeringen sina förslag till åtgärder för ett minskat utanförskap och en varaktigt hög sysselsättning. Vidare föreslås insatser för ett förbättrat företagsklimat, en ökad valfrihet för barnfamiljer, en förbättrad kvalitet i utbildning, välfärdssatsningar och minskade utsläpp till luft

och hav. Därutöver beskrivs regeringens fortsatta arbete med att förbättra ramverken för den ekonomiska politiken. En välskött ekonomi ger förutsättningar för vidare reformarbete. En sammanfattning av det ekonomiska läget ges i avsnitt 1.14.

1.4 Fler vägar tillbaka till arbete

Regeringens politik för varaktigt högre sysselsättning och minskat utanförskap har en bred ansats och är långsiktigt syftande. Den är inriktad på åtgärder som stimulerar såväl utbudet som efterfrågan på arbetskraft. En rad åtgärder har redan genomförts som gör det mer lönsamt att arbeta, enklare att anställa och förbättrar matchningen på arbetsmarknaden. Jobbskatteavdraget, förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen, nystartsjobb samt den nya jobb- och utvecklingsgarantin är några exempel. En genomgång av de åtgärder som regeringen hittills genomfört för att minska utanförskapet återfinns i avsnitt 1.15.

Flera externa bedömare har uppskattat effekterna på sysselsättning och arbetslöshet av de reformer som föreslogs i budgetpropositionen för 2007, se tabell 1.2. Såväl Konjunkturinstitutet² som OECD och European Economic Advisory Group³ (EEAG) bedömer att den långsiktiga sysselsättningsnivån höjs med runt 1,5 procent till följd av reformerna och att jämviktsarbetslösheten kommer att sjunka. Bedömarna inkluderar dock olika delar av regeringens reformer och de är därför inte helt jämförbara.

² Konjunkturläget, december 2006

³ EEAG är en oberoende europeisk ekonomgrupp.

Tabell 1.2 Långsiktiga effekter av reformer aviserade i BP07

Förändring i procent respektive procentenheter

	Sysselsättning, %	Arbetslöshet, p.e.
Konjunkturinstitutet ¹	1,5	-0,2
OECD ²	0,9–1,5	-0,4–(-0,6)
EEAG ³	1,5–2,0	-0,5
Finansdepartementet ⁴	2,5	-0,4

¹ Inkluderar reformer i arbetslöshetsförsäkringen, jobbskatteavdraget, arbetsmarknadspolitiken, arbetsgivaravgifter, hushållstjänster.² Inkluderar reformen i arbetslöshetsförsäkringen.³ Inkluderar reformer i arbetslöshetsförsäkringen, jobbskatteavdraget, arbetsmarknadspolitiken.⁴ Inkluderar reformer i arbetslöshetsförsäkringen, jobbskatteavdraget, arbetsmarknadspolitiken, arbetsgivaravgifter, hushållstjänster.

Källor: Konjunkturinstitutet, OECD, European Economic Advisory Group (EEAG) och Finansdepartementet.

Regeringen föreslår i denna proposition ytterligare reformer för att varaktigt öka sysselsättningen och minska utanförskapet. Det andra steget i jobbskatteavdraget förstärker ytterligare drivkrafterna för arbete. Åtgärder genomförs också för de grupper som till följd av ohälsa står utanför arbetsmarknaden. Inriktningen är att förbättra möjligheterna för dessa personer att finna vägar tillbaka till arbete. Regeringen genomför också förändringar för att öka försäkringsmässigheten i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen. Avgiften till arbetslöshetsförsäkringen kommer att i högre utsträckning än i dag spegla de faktiska utbetalningarna, och därmed arbetslösheten, i respektive arbetslöshetskassa.

1.4.1 Starkare drivkrafter för arbete genom jobbskatteavdrag

Skatte- och ersättningssystemen skapar stora tröskleffekter på arbetsmarknaden för låginkomsttagare. Genom det jobbskatteavdrag som infördes 1 januari 2007 har drivkrafterna för arbete förstärkts. Regeringen går nu vidare med det andra steget av jobbskatteavdraget som föreslås träda i kraft den 1 januari 2008. Förslaget innebär en ytterligare skattesänkning på arbetsinkomster med ca. 10,8 miljarder kronor.

Jobbskatteavdraget innebär att det blir mer lönsamt för personer som i dagsläget är arbetslösa eller utanför arbetskraften att arbeta. Men avdraget förbättrar också drivkrafterna för ytterligare arbete för dem som redan arbetar. Det innebär att antalet sysselsatta, liksom antalet arbetade timmar i ekonomin, kan förväntas öka.

Jobbskatteavdragens två steg bedöms sammantaget att öka sysselsättningen med 2 procent, vilket motsvarar ca. 90 000 personer.

Tabell 1.3 Effekter av jobbskatteavdragen

Procentuell förändring

	Sysselsättning	Arbetade timmar
Steg 1	1,6	1,3
Steg 2	0,4	0,5
Totalt	2,0	1,8

För att få största möjliga effekt på arbetsutbud och sysselsättning inriktas även det andra steget mot att göra det mer lönsamt att gå från fulltidsfrånvaro till hel- eller deltidsarbete. Det förstärkta jobbskatteavdraget utformas därför så att den procentuella inkomstökningen blir högst för låg- och medelinkomsttagare.

I tabell 1.4 visas skatten utan jobbskatteavdrag samt effekterna av jobbskatteavdraget i de två stegen (gällande och föreslagen förstärkning). Dessutom visas den totala inkomstskattesänkningen som procent av arbetsinkomsten.

Tabell 1.4 Skatt på arbetsinkomster och jobbskatteavdrag enligt gällande regler samt enligt förslaget om förstärkt jobbskatteavdrag

Arbetsinkomst per år	Skatt utan jobbskatteavdrag	Gällande jobbskatteavdrag	Förstärkt jobbskatteavdrag	Totalt jobbskatteavdrag	Totalt jobbskatteavdrag i procent av inkomsten
100 000	22 305	5 241	1 241	6 482	6,5
150 000	38 049	5 936	1 642	7 578	5,1
200 000	55 401	7 513	2 163	9 676	4,8
250 000	72 754	9 091	2 683	11 774	4,7
300 000	90 106	10 668	3 066	13 734	4,6
350 000	108 427	11 394	3 066	14 460	4,1
400 000	134 202	11 394	3 066	14 460	3,6
500 000	185 752	11 394	3 066	14 460	2,9

Anm: Skattesänkningen i tabellen gäller för personer som har hela sin inkomst från arbete samt är under 65 år. I beräkningen används den genomsnittliga skattesatsen för kommunal inkomstskatt 2007 (31,55 procent).

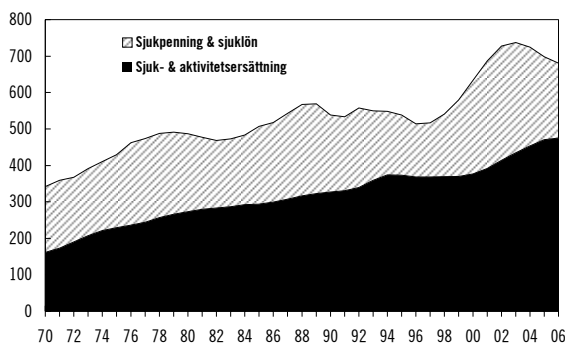
1.4.2 En väl fungerande sjukförsäkring med fler vägar tillbaka till arbete

Regeringens målsättning är ett arbetsliv som gör det möjligt för fler att använda sin förmåga, utan att behöva hamna i långtidssjukskrivning eller sjuk- eller aktivitetsersättning. Att förhindra långvarig frånvaro från arbetsmarknaden är en

central uppgift inför framtiden. För den anställdes trygghet på arbetsmarknaden är det mycket viktigt att det finns en väl fungerande sjukförsäkring som ger ett tillfredsställande ekonomiskt skydd vid sjukdom. En sjukförsäkring som ger en god inkomstrygghet är en viktig del av ett välfärdssamhälle. Sjukfrånvaron i Sverige är dock klart högre än i jämförbara länder. Längden på sjukfallen har också ökat väsentligt över tiden. De senaste 30 åren har andelen personer med sjuk- eller aktivitetsersättning tredubblats, vilket framgår av diagram 1.4, trots att det allmänna hälsoläget har blivit allt bättre.

Diagram 1.4 Antal helårsekivalenter i sjukförsäkringen och aktivitets- och sjukersättningen 1970–2006

Antal helårsekivalenter, tusental

Källa: Finansdepartementet

Flera studier visar att sjukfrånvaron varierar kraftigt mellan olika delar av landet på ett sätt som till stora delar sammanfaller med arbetsmarknadsläget. En av orsakerna är att sjukförsäkringen har blivit mer än ett skydd för arbetsoförmåga vid sjukdom. Andra faktorer än arbetsoförmåga har kunnat påverka bedömningen av rätten till ersättning, något som även återspeglas i att antalet personer med sjuk- eller aktivitetsersättning trendmässigt ökat. Problemet som i grunden är av arbetsmarknadskaraktär har dolts i sjukförsäkringen. Såväl utformningen som tillämpningen av sjukförsäkringen innebär hinder för återgång till arbete. Följden har blivit ett omfattande utanförskap.

Många sjukfrånvarande har kvar en viss arbetsförmåga som kan och bör tas till vara. Vägarna tillbaka till arbete måste därför fungera betydligt bättre än i dag. Sjukförsäkringen får inte användas som ett allmänt försörjningsstöd utan ska värnas som en försäkring för dem som är sjuka och av det skälet inte kan arbeta. Det samlade försäkringskyddet ska ge en rimlig ersättning samtidigt som det alltid ska löna sig

att arbeta. Detta innebär sammantaget att såväl reglerna som regel tillämpningen måste bli mer försäkringsmässiga så att försäkringen blir tydlig, förutsägbar och uppmuntrar återgång i arbete.

Regeringen presenterar nu huvuddragen i ett samlat åtgärds paket för att få en väl fungerande sjukförsäkring med fler vägar tillbaka till arbete. Den närmare utformningen av flertalet förslag behöver beredas vidare. Ambitionen är att förslagen ska kunna redovisas i sin helhet under hösten 2007 och att de nya reglerna ska kunna träda i kraft senast under 2008.

En väl fungerande sjukförsäkring

Tydligare regler och en mer kvalitetsmedveten tillämpning av dessa är centrala komponenter för att åstadkomma en bättre fungerande sjukförsäkring.

En rehabiliteringskedja ska införas och förmånsreglerna ska förtydligas

Den nuvarande processen för att pröva en persons arbetsförmåga har ofta visat sig vara långsam och passiverande. Den försäkrade har ett eget ansvar för att försöka komma tillbaka till arbete, men ska också kunna räkna med stöd för att klara av detta. Dagens process ska därför ersättas med en rehabiliteringskedja med preciserade tidsgränser för de olika momenten vid prövningen av arbetsförmågan och med en tydligare utgångspunkt i den försäkrades förmåga och behov.

Det är viktigt att så tidigt som möjligt uppmärksamma sjukfall som riskerar att bli långa. Därför bör en plan för återgång i arbete upprättas där behovet av åtgärder och insatser preciseras i de fall det finns risk för en längre tids sjukfrånvaro. Senast efter tre månaders sjukfrånvaro ska det prövas om den försäkrade kan utföra andra arbetsuppgifter hos arbetsgivaren än sina vanliga. Om arbetsgivaren inte kan erbjuda lämpliga arbetsuppgifter och sjukfallet riskerar att bli långvarigt ska kontakt etableras med Arbetsförmedlingen om sjukdomen inte är sådan att allt arbete är uteslutet. Därigenom ges den försäkrade möjlighet att finna andra vägar tillbaka till arbete. Senast efter sex månaders sjukfrånvaro prövas om den försäkrade kan utföra något arbete på arbetsmarknaden. Därigenom öppnas en möjlighet för den enskilde att övergå till arbetslöshetsförsäkringen och få

stöd för att återgå till arbetsmarknaden även om det inte är möjligt att återgå till den tidigare anställningen och arbetsplatsen. Undantag från en sådan regel måste dock göras för den som väntar på eller nyligen fått en medicinsk behandling eller väntas självläka, och efter detta med stor sannolikhet kan återgå i arbete hos arbetsgivaren. Under de första 12 månaderna ska i normalfallet de som har en arbetsförmåga på arbetsmarknaden återgå till arbete eller övergå som arbetssökande till Arbetsförmedlingen. Under det första årets sjukfrånvaro vidgas således successivt prövningen av arbetsförmågan från den tidigare anställningen och arbetsplatsen till hela arbetsmarknaden, vilken ska vara slutförd senast efter 12 månader. Rehabiliteringskedjan kommer att lagfästas i lagen om allmän försäkring.

Regeringen kommer också att föreslå en fast tidsgräns för rätten till sjukpenning. Sjukpenning utges med ersättningsnivån 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten upp till inkomsttaket på 7,5 prisbasbelopp. Förmånen kvarstår och ska endast i undantagsfall – t.ex. vid medicinsk behandling för mycket allvarliga sjukdomstillstånd – kunna betalas ut under längre tid än 12 månader. Om arbetsförmågan fortfarande är nedsatt efter denna tidsgräns ska i normalfallet en annan form av sjukpenning med lägre ersättning, s.k. förlängd sjukpenning, kunna beviljas efter särskild ansökan. Ersättningen från den förlängda sjukpenningen ska utgöra 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten upp till inkomsttaket på 7,5 prisbasbelopp. Den samlade ersättningen från förlängd sjukpenning och eventuella kompletterande avtalsförsäkringar ska inte kunna överstiga 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten beräknad utan beaktande av inkomsttaket. En minskningsregel som reglerar detta kommer att införas.

Vid behov ska Arbetsförmedlingen efter en individuell prövning kunna anvisa försäkrade som har förlängd sjukpenning till t.ex. jobb- och utvecklingsgarantin. I detta sammanhang kommer också den förstärkta satsning på lönebidragsplatser som regeringen föreslog i den ekonomiska vårpropositionen att vara betydelsefull.

Sjukersättning (tidigare förtidspension) ska i fortsättningen beviljas endast i de fall det kan konstateras utifrån den försäkrades sjukdom och

rehabiliteringsmöjligheter att arbetsförmågan med all sannolikhet inte kommer att förbättras.

Den nya ersättningen förlängd sjukpenning ska i normalfallet kunna betalas ut i som längst 18 månader. Den som efter 18 månader har en arbetsförmåga men ännu inte kunnat återgå i arbete eller deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder ska t.ex. kunna erbjudas varaktig samhällsnyttig sysselsättning.

Regeringen kommer även att föreslå andra förändringar av förmånsreglerna för att sänka trösklarna för återgång i arbete och motverka missbruk av försäkringen. Som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2007 har den för avsikt att återkomma med förslag om att den sjukpenninggrundande inkomsten ska baseras på ett genomsnitt av den tidigare inkomsten. I avvaktan på att ett sådant system kan införas 2009 föreslår regeringen i denna proposition en temporär korrigering av den sjukpenninggrundande inkomsten så att den motsvarar den genomsnittliga faktiska löneutvecklingen för sjukfrånvarande.

Regeringen anser även att möjligheterna att vid hel sjuk- eller aktivitetsersättning arbeta motsvarande en åttondel av normal arbetstid ska avgränsas och kontrolleras bättre.

Regeltillämpningen ska bli mer kvalitetsmedveten

Det behövs en genomgripande förändring av det sätt på vilket många personer med arbetslivsrelaterade problem och hälsoproblem får hjälp att komma tillbaka till arbete. Försäkringskassan ska i ökad utsträckning fokusera på en tidig och korrekt bedömning av rätten till ersättning. Andra faktorer än nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom ska inte kunna påverka rätten till ersättning.

Nationella försäkringsmedicinska riktlinjer kommer att införas inom kort som ett stöd för läkaren i dennes sjukskrivningsbedömning. Därigenom bör omotiverat långa sjukfall och regionala skillnader kunna undvikas.

Det finns ett behov av att ytterligare förbättra metoderna för bedömning av arbetsförmågan. En översyn kommer därför att genomföras för att utveckla enhetliga begrepp och metoder för bedömningar av arbetsförmåga. Därvid kommer även det sjukdomsbegrepp som ska gälla i sjukförsäkringen att förtydligas.

Fler och bättre vägar tillbaka till arbete

När stödinsatser övervägs bör alla möjligheter till förändring av den försäkrades situation inventeras. Personens möjligheter att själv välja olika handlingsalternativ i de olika faserna av sjukfallet ska uppmärksammas och utvecklas.

Företagshälsovården ska utvecklas och en rehabiliteringsgaranti införs

En välutvecklad företagshälsovård kan få stor betydelse för den anställdes möjligheter att återgå till arbete. Företagshälsovården bör utvecklas så att stödet till arbetsgivare och sjukskrivna stärks. På så sätt kan också primärvården avlastas samtidigt som Försäkringskassans arbete kan fokuseras. Den utvecklade företagshälsovården bör organiseras på ett sådant sätt att konkurrensneutralitet upprätthålls och att den görs kompatibel med de modeller för vårdval som nu växer fram. Företagshälsovården kommer även fortsättningsvis att bygga på frivillig anslutning. Dess omfattning kommer därför ytterst att vara beroende av kvaliteten i och efterfrågan på de tjänster den kan erbjuda.

Nuvarande vårdgaranti inom hälso- och sjukvården ska kompletteras med en rehabiliteringsgaranti som täcker de medicinska rehabiliteringsinsatser som behövs för återgång i arbete. Möjligheterna till en förbättrad behandling och rehabilitering kommer också att stärkas genom att flexibiliteten ökas i den finansiella samordningen mellan sjukskrivningsprocessens olika huvudmän.

Regeringen gör nu bedömningen att sammanlagt 3,4 miljarder kronor bör kunna avsättas för satsningar på en utvecklad företagshälsovård och inrättandet av en rehabiliteringsgaranti för treårsperioden 2008-2010.

Ännu lägre kostnad vid anställning av långtidssjukskrivna

Nystartsjobben innebär att tröskeln för att nyanställa personer som står långt från arbetsmarknaden sänks påtagligt. Stödet lämnas genom återbetalning till arbetsgivaren av ett belopp som motsvarar de arbetsgivaravgifter och den allmänna löneavgift för den anställde som arbetsgivaren ska betala enligt socialavgiftslagen och lagen om allmän löneavgift. Beloppet ska motsvara de fulla avgifterna, utan reducering. Sjukfrånvarande utgör en relativt liten andel av dem som hittills fått ett nystartsjobb. Från och

med den 1 januari 2008 införs särskilda nystartsjobb, s.k. nyfriskjobb, för dem som sedan minst ett år på heltid fått sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjuk- eller aktivitetsersättning. Nedsättningen av arbetsgivaravgiften i nyfriskjobben motsvarar i de flesta fall dubbelt så mycket som i nystartsjobben.

En försöksverksamhet med alternativa insatser för långtidssjukskrivna ska införas

Försäkringskassan och Arbetsmarknadsstyrelsen ges i uppdrag att under två år bedriva en försöksverksamhet för att låta bl.a. privata förmedlingsföretag medverka till att långtidssjukskrivna återfår arbetsförmågan och återgår i arbete. Försöksverksamheten ska bl.a. fokusera på ungdomar med aktivitetsersättning.

Drivkrafterna vid långsiktiga arbetsförsök ska stärkas

En person kan i dag ha sin sjuk- eller aktivitetsersättning vilande under längst 24 kalendermånader för att pröva arbete. Under de tre första månaderna får den försäkrade behålla hela sin ersättning samtidigt som lön utbetalas av arbetsgivaren. För att utvidga möjligheterna för personer med sjuk- eller aktivitetsersättning att pröva sin arbetsförmåga föreslår regeringen att de i stället ska få behålla 25 procent av sin ersättning per månad under de första 12 månaderna av förvärvsarbetet.

Bättre möjligheter att öka arbetstiden vid sjukersättning

Dagens system för att reducera sjukersättningen vid arbetsinkomst utgår i praktiken från den arbetsinsats i tid som restarbetsförmågan tillåter och inte från den faktiska inkomst som restarbetsförmågan genererar. Exempelvis utges halv sjukersättning vid halv arbetsförmåga. I princip finns fyra nivåer av omfattning: 25, 50, 75 procent samt hel sjukersättning. Dessa regler kan skapa stora tröskleffekter för en person med sjukersättning som har en möjlighet att arbeta mer. Risken för att få ersättningen ifrågasatt, i kombination med en låg ekonomisk vinst av att arbeta, innebär att drivkraften för att arbeta mer blir alltför liten. För att stärka drivkrafterna till arbete för personer med icke tidsbegränsad sjukersättning beviljad före den 31 augusti 2007 kommer regeringen att föreslå att rätten till sjukersättning inte ska påverkas av arbete och överväga former för att steglöst

avräkna ersättningen mot arbetsinkomster med fastställd procentsats för denna grupp.

1.4.3 En väl fungerande arbetsmarknad för fler jobb

Regeringen har sedan sitt tillträde genomfört ett antal åtgärder för att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och göra det mer lönsamt att arbeta och att anställa. Jobbskatteavdraget, nystartsjobb samt jobb- och utvecklingsgarantin är några exempel på åtgärder. Särskilda insatser har vidtagits för att underlätta för personer med utländsk bakgrund, personer med funktionshinder samt unga människor att komma in på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna avvecklas från den 1 januari 2008 och en sammanhållen myndighet, Arbetsförmedlingen, bildas med ökat fokus på arbetsförmedling och matchning mellan lediga jobb och jobbsökande. Förändringar har genomförts i arbetslöshetsförsäkringen. En utförlig redovisning av åtgärderna ges i avsnitt 1.15.

För att ytterligare stimulera till ett ökat arbetsutbud och förbättra ekonomins funktions-sätt presenterar regeringen förslag som tydligt kopplar arbetslöshet till avgiftsnivå i arbetslöshetsförsäkringen. Ytterligare stimulans ges dessutom till arbetsgivare att anställa personer med svag ställning på arbetsmarknaden.

Nystartsjobb inom offentlig sektor

I dag kan nystartsjobb ges till privata arbetsgivare samt till offentliga arbetsgivare som bedriver affärsverksamhet. Nystartsjobben har varit framgångsrika och under året ökat i den omfattning som regeringen beräknade i 2007 års ekonomiska vårproposition och uppgick vecka 36 till 11 400 nystartsjobb. Statistik från Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) indikerar att de grupper som gynnats mest av nystartsjobb är invandrare och handikappade medan kvinnor är underrepresenterade bland de arbetslösa som fått nystartsjobb. Cirka en tredjedel av nystartsjobben har gått till kvinnor. Genom att öppna nystartsjobben för offentlig sektor från och med den 1 januari 2008 förbättras möjligheterna för långtidsfrånvarande kvinnor att kunna få ett nystartsjobb.

Ändrade avgifter i arbetslöshetsförsäkringen

Regeringen avser att ytterligare stärka drivkrafterna för fackförbund att vara ansvarsfulla i löneförhandlingarna och för arbetslöshetskassorna att öka kontrollen av felaktiga utbetalningar. Från den 1 juli 2008 kommer avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen att tydligare kopplas till utgifterna. Avgiften blir således utgiftsberoende. Den nya avgiften kommer att benämnas arbetslöshetsavgift och ersätter den nuvarande s.k. förhöjda finansieringsavgiften.

Arbetslöshetsavgiften kommer att motsvara 33 procent av arbetslöshetskassans utbetalningar av inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning. Avgiften kommer således att bli lägre i kassor med låga utbetalningar än i kassor med höga. En minskning i arbetslösheten för en viss arbetslöshetskassa, och därmed i utbetalningarna, får ett direkt genomslag i form av lägre avgifter. På motsvarande sätt får ökad arbetslöshet och därmed högre utbetalningar direkt genomslag i form av högre avgifter för den berörda kassan. Kostnaden som är förknippad med att driva igenom oansvarsfulla löneökningar som leder till ökad arbetslöshet och därmed högre utgifter för arbetslöshetsförsäkringen kommer på så vis att bli tydligare, såväl för enskilda kassor som för arbetsmarknaden som helhet. Reformen påverkar lönebildningen och arbetslöshetskassornas beteende på ett sådant sätt att sysselsättningen bedöms bli varaktigt högre.

Arbetslöshetsavgiften får högst uppgå till 300 kronor per månad, dvs. samma nivå som gäller för den nuvarande s.k. förhöjda finansieringsavgiften. Personer som får arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd är undantagna från arbetslöshetsavgiften. Detta innebär ingen förändring jämfört med nuvarande regler för den s.k. förhöjda finansieringsavgiften. Den nya utformningen undantar dock även arbetslösa som får sjukpenning.

Förändringen medför att majoriteten av arbetslöshetskassorna får lägre avgifter. Utgifterna för arbetslöshetsförsäkringen har på bara några år minskat kraftigt. Genom den nya avgiften får medlemmarna del av den kraftiga utgiftsminskningen i form av minskade avgifter till arbetslöshetskassorna.

Möjligheter att uppbära arbetslöshetsersättning på deltid

Dagens konstruktion och tillämpning av regelverket innebär att en person som är arbetslös på deltid kan få fyllnadsersättning under en mycket lång tid, upp till närmare sex år för den som uppbär ersättning en dag i veckan. Rätten att återkvalificera sig innebär dessutom att fyllnadsersättningen i vissa fall kan betalas ut i upp till 18 år. Möjligheten att få deltidsutfyllnad leder till negativa marginaleffekter då värdet av att öka arbetstiden äts upp av minskad arbetslöshetsersättning. Många människor riskerar därmed att fastna i en långvarig deltidsarbetslöshet.

Undersökningar har också visat att ersättning även utgår till många som egentligen inte vill arbeta heltid. Regelverket leder alltså till ett visst överutnyttjande. Samtidigt är möjligheten att uppbära deltidsersättning viktig, eftersom den gör det möjligt för många att ta ett deltidsarbete och därmed få en förankring på arbetsmarknaden.

Regeringen föreslår att deltidsutfyllnad begränsas till 75 ersättningsdagar inom nuvarande ersättningsperiod på 300 ersättningsdagar respektive 450 ersättningsdagar för föräldrar med försörjningsansvar för barn under 18 år. För en sysselsättning på halvtid motsvarar detta ersättning i 150 dagar. Förslaget leder till att tiden i systemet begränsas och därmed även möjligheten till överutnyttjande under längre perioder. Beräkningen av begränsningen börjar gälla vid årsskiftet, vilket innebär att möjligheten att uppbära ersättning på deltid upphör först när den försäkrade tagit ut 75 ersättningsdagar efter den 1 januari 2008.

För dem som berörs av förslaget blir förändringarna av den disponibla inkomsten i vissa fall relativt stora. Av fördelningspolitiska skäl avser regeringen att införa en möjlighet för ensamstående med försörjningsansvar för barn under 18 år att erhålla fortsatt ersättning. De kommer att erbjudas deltidsysselsättning inom jobb- och utvecklingsgarantin sedan de 75 ersättningsdagarna har förbrukats. Det innebär att de får möjlighet att delta i aktiviteter och få aktivitetsstöd de dagar de inte arbetar fullt under förutsättning att de deltar i en form av jobb- och utvecklingsgaranti för deltidsarbetslösa på den tid som motsvarar det uppgivna arbetsutbudet.

Vidare avser regeringen att ge de som varit deltidsarbetslösa längre än två år och går upp till

heltidsanställning möjlighet att kvalificera till nystartsjobb. Möjligheten gäller tillfälligt under 2008 och varaktigheten är högst ett år. Nedsättningen av arbetsgivaravgifter bör i detta fall vara hälften så stor som den vid ordinarie nystartsjobb.

Ytterligare karensdagar inom arbetslöshetsförsäkringen

Under de första fem dagarna av en arbetslöshetsperiod utgår ingen ersättning. Dessa dagar, karensen, ska utgöra en drivkraft för sysselsatta att byta jobb utan mellanliggande arbetslöshetsperiod. För att ytterligare stärka denna drivkraft avser regeringen införa två ytterligare karensdagar i början av en ersättningsperiod.

Bostadspolitik som underlättar inträde på arbetsmarknaden

En politik för jobb och tillväxt är beroende av väl fungerande bostads- och hyresmarknader. För att hjälpa framför allt unga att komma in på bostadsmarknaden har regeringen från den 1 juli 2007 infört möjlighet till kommunala hyresgarantier. För att ytterligare förbättra förutsättningarna för etablering på bostadsmarknaden, och för att stärka valfriheten på denna, föreslår regeringen nu att statliga kreditgarantier för att underlätta förstagångsköparens förvärv av bostad införs från den 1 mars 2008.

Valfriheten och mångfalden på bostadsmarknaden har också stärkts genom att tillståndsplikten vid ombildning och försäljning av hyresrätter avskaffades den 1 juli 2007.

Bostadsmarknadens funktionssätt förbättras med långsiktigt stabila villkor för ägande och byggande av bostäder. En del i regeringens politik för att skapa förbättrade villkor har varit att avveckla snedvridande och detaljreglerande subventioner. För att investeringarna i nya bostäder fortsättningsvis ska ligga på en nivå som är långsiktigt hållbar krävs fortsatt fasta spelregler.

1.5 Tillväxt och företagande i hela landet

Regeringens arbete med att förbättra det svenska näringslivsklimatet och företagens villkor fortsätter. Ett flertal viktiga åtgärder har redan genomförts. Regeringen föreslår i denna

budgetproposition ytterligare åtgärder för att det ska bli enklare och mer lönsamt att starta och driva företag. Därtill föreslås insatser på infrastrukturområdet, inte minst då en väl fungerande infrastruktur är centralt för tillväxten och företagen.

När nya företag bildas tvingas etablerade företag öka sin produktivitet och effektivitet för att klara sig i den ökade konkurrensen. Denna förmåga till anpassning och förnyelse är central för den långsiktiga tillväxten i ett land. Entreprenören är den viktigaste bäraren av förnyelse i ekonomin. Därför är åtgärder som skapar goda förutsättningar för entreprenörer centrala för en framgångsrik ekonomisk politik. Nya och växande företag är viktiga också för sysselsättningen. För att fortsatt minska arbetslösheten måste fler företagare våga vilja växa och anställa.

En väl fungerande infrastruktur har betydelse för företagande och tillväxt på ett flertal sätt. Transportkostnaderna blir lägre, transporttiderna kortare och leveranssäkerheten ökar. En bättre fungerande infrastruktur innebär även utrymme för ökad konkurrens, mer väl fungerande marknader, en utvidgad arbetsmarknad som stöder ökat arbetskraftsdeltagande och bättre matchning av arbetskraft mot företagens behov. Infrastrukturåtgärder och andra insatser i transportsystemet ska därför ses som en viktig del i regeringens jobb- och företagspolitik.

Den svenska ekonomin har kännetecknats av en stor offentlig sektor och stora företag inom verkstads- och tyngre industri. De senaste tio åren har dock små och medelstora företag fått en allt större betydelse samtidigt som tjänstesektorn vuxit som andel av ekonomin. Denna strukturomvandling kommer att fortsätta vilket ställer delvis nya krav på utformningen av politiken, liksom på det regelverk som omgärdar näringslivet.

Regeringen har sedan den tillträdde genomfört ett stort antal åtgärder för att göra det enklare och mer lönsamt att starta och utveckla företag, se avsnitt 1.15.

Ramvillkoren för företagande har förbättrats genom regeringens beslut och det påbörjade arbetet att minska den administrativa bördan som härrör från statligt regelverk med 25 procent under mandatperioden. Konkurrensverket har fått ökade medel för att säkerställa att små företag får ökad tillgång till offentlig

upphandling. För att stärka Konkurrensverkets arbete med att bekämpa karteller har även här medel tillförts. Insatser har vidtagits för att öka mångfalden inom vård- och omsorgssektorerna. Som tidigare aviserats återkommer regeringen under hösten med förslag rörande en förlängd redovisningsperiod för moms.

Insolvenslagstiftningen behöver förbättras i ett företagar- och tillväxtperspektiv, särskilt med avseende på små och medelstora företag. Regeringen har därför tillsatt en utredning med uppdrag att se över befintligt regelverk ur ett entreprenörs- och tillväxtperspektiv. Utredningen ska bl.a. överväga hur förfarandet för företagsrekonstruktion kan förbättras och samordnas med konkursförfarandet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 september 2008.

Tillgången till *riskvilligt kapital* kommer att förbättras genom slopandet av förmögenhetsskatten och har förbättrats genom förändringar av de s.k. 3:12-reglerna. Regeringen återkommer under hösten med förslag om att ytterligare förändra 3:12-reglerna. En pågående utredning kommer inom kort presentera förslag om hur företagsinteckningens förmånsrätt kan stärkas. En sådan åtgärd skulle underlätta starten av nya företag i och med att kapitalförsörjningen förbättras. Utredaren ska också överväga om förmånsrätten för statens återkrav avseende lönegarantin, löneregressen, helt eller delvis bör avskaffas.

Nutek, Almi och Vinnova har erhållit medel för att förbättra möjligheterna till finansiering inom respektive ansvarsområde. Särskilda medel har avsatts för att främja företagandet hos kvinnor och personer med utländsk bakgrund.

Kostnaderna för att anställa har sänkts för ungdomar, äldre, invandrare och personer som stått utanför arbetsmarknaden under lång tid. Vidare har arbetsgivarnas medfinansiering efter andra sjukveckan tagits bort. Därtill har skatteavdrag för hushållstjänster införts. Reglerna för säsongsanställning och visstidsanställningar har förändrats så att det blir enklare att anställa.

Nyanställning av personal har underlättats av att det första steget av jobbskatteavdraget införts som innebär att drivkrafterna att gå från utanförskap till arbete förstärks. Denna drivkraft förstärks ytterligare när steg två av jobbskatteavdraget träder i kraft nästa år. Regeringen tar i denna proposition ytterligare initiativ för ett bättre företagsklimat.

Förenklade regler för F-skatt

En viktig åtgärd för att göra det enklare att starta företag är att underlätta möjligheten att få F-skatt, framför allt för dem med endast en eller ett fåtal uppdragsgivare. I den utredning som nyligen har tillsatts kommer ett lagförslag tas fram som ska förenkla reglerna för F-skatt. Behovet av skydd för den svagare av parterna i ett arbets-/uppdragsavtal ska beaktas, så att reglerna inte ger utrymme för missbruk. Därför ska i utredningsarbetet dessa aspekter beaktas liksom önskemål att förebygga oönskad skatteplanering, svartarbete och annat skatteundandragande.

Ett regelråd inrättas

Regelförbättring syftar till att skapa goda ramvillkor för företagen i syfte att underlätta för företagarna.

Som en del i regeringens konkurrenskraftsfrämjande åtgärder, där det uttalade målet är att minska företagens administrativa kostnader till följd av statligt regelverk med minst 25 procent till hösten 2010, föreslår regeringen att ett regelråd ska inrättas. Inom Regeringskansliet pågår arbetet med att utforma regelrådets arbetsuppgifter och organisation.

Utvidgad skattereduktion för hushållstjänster

Höga skatteklara på arbete har särskilt negativa effekter för hushållsrelaterade tjänster. Den 1 juli 2007 infördes därför en skattereduktion för köp av hushållstjänster. De nya reglerna gäller för fysiska personers köp av hushållstjänster. Däremot ges ingen skattereduktion när en fysisk person får en löneförmån i form av skattepliktiga hushållstjänster av arbetsgivaren. Regeringen avser återkomma om hur systemet kan utvidgas till att även omfatta dessa fall. En sådan utvidgning beräknas träda i kraft den 1 januari 2008.

Vidare har regeringen nyligen utsett en särskild utredare som har i uppgift att utreda möjliga modeller för att förenkla systemet med skattelättnad för hushållstjänster. Inriktningen är att konsumenten direkt ska kunna tillgodogöra sig det lägre priset i stället för att få en skattereduktion i efterhand.

Socialavgifterna sänks på vissa tjänster

För att stimulera efterfrågan på arbetskraft kommer socialavgifterna sänkas på vissa tjänster. Ett förslag rörande sänkta socialavgifter för vissa delar av tjänstesektorn har arbetats fram inom

regeringskansliet. I förslaget har nedsättningen i princip koncentrerats till sådana sektorer där den enskilde kan välja mellan att köpa tjänsten och att själv utföra den, eller där svartarbetet är frekvent. Det är sålunda sådana sektorer där efterfrågan på arbetskraft kan öka med positiva effekter på sysselsättningen. Enligt förslaget sänks socialavgifterna med drygt 20 procentenheter för de berörda företagen.

Regeringens ambition är att förslaget ska kunna träda i kraft den 1 januari 2008 efter godkännande av Europeiska kommissionen.

Företagares sociala trygghet ska förbättras

De generella incitamenten för att våga starta och driva företag behöver stärkas. Regeringen avser främja företagande genom tydligare och bättre regler i de sociala trygghetssystemen. En utgångspunkt är att det ska skapas en ökad balans i villkoren för och behandlingen av företagare och anställda i trygghetssystemen.

Kvinnors företagande underlättas

Den särskilda satsningen för att öka kvinnors företagande med ökad rådgivning, stärkt innovationsfinansiering, arbete med förebilder, forskning m.m. fortsätter. Regeringens mål är att 40 procent av nyföretagarna ska vara kvinnor år 2010.

Översyn av statliga kapitalförsörjningsinsatser

Sverige har generellt sett en väl utvecklad kapitalförsörjning. Avskaffandet av förmögenhetsskatten var en viktig åtgärd för att stärka företagens möjligheter att attrahera kapital. Det finns ett antal statliga insatser inom området, vilka syftar till att underlätta etableringen av nya företag och innovationer. Ju mer riskfylld en verksamhet är desto svårare är det att attrahera kapital, vilket kan motivera statliga insatser. Studier visar därtill att bl.a. kvinnor och personer med utländsk bakgrund kan ha svårt att erhålla finansiering. Dagens stödssystem kan dock uppfattas som alltför ogenomträngligt.

Regeringen avser därför att tillsätta en utredning för att göra en samlad översyn av dagens statliga kapitalförsörjningsinsatser. Utredningen ska se över hur dagens stödstruktur möter företagens behov med syfte att skapa en bättre kapitalförsörjning.

Jordbrukets konkurrenskraft stärks

Det svenska jordbruket ska ges likvärdiga villkor gentemot övriga EU. Regeringen stärker nu

jordbrukets konkurrenskraft och dess möjligheter att bidra till tillväxten. Gränserna för återbetalning av skatt på bränslen och el för jordbruket m.m. sänks från 1000 kr till 500 kr. Dessa näringar kompenseras också för den höjda dieselskatten på bränslen i arbetsmaskiner genom höjd återbetalning. Dessutom föreslås att ett antal register-, kontroll och ansökningsavgifter tas bort. Dessa åtgärder innebär förutom minskade kostnader för näringen även en minskad administrativ börda.

Bättre infrastruktur för ökad produktivitet

Det är ur ett samhällsekonomiskt perspektiv viktigt att vårda befintlig infrastruktur, dels för att undvika kapitalförstöring, dels för att motverka ökade transportkostnader. Regeringen prioriterar drift och underhåll men satsar också på nyinvesteringar.

Regeringen föreslår att sammanlagt 10 miljarder kronor anvisas i år för att möjliggöra en kraftfull amortering av existerande lån på infrastrukturområdet.

Regeringen avser att öka satsningar vad avser enskilda vägar, drift och underhåll samt nyinvesteringar med 1,2 miljarder kronor vilket motsvarar amorteringens anslagseffekt.

1.6 Utbildning och kompetens

Att utbildning och forskning håller hög kvalitet är avgörande för ekonomisk tillväxt och välfärd. Den grundläggande utbildningen ska ge alla den kunskap och kompetens som är nödvändig för att kunna delta i arbetslivet. Den grundläggande utbildningen ska också ge alla medborgare möjlighet att ta del av information och samtal i vardagen. Det bidrar till att en levande demokrati kan uppstå och leva vidare.

Sverige behöver välutbildad arbetskraft för att skapa ekonomisk tillväxt och ökat välstånd. En högre utbildning med internationellt konkurrenskraftig kvalitet är en förutsättning för att åstadkomma detta. Det utgör också grunden för framtida forskning och utveckling.

Kunskapsuppdraget i barn- och ungdomsutbildningen ska stärkas

Grundskolans huvuduppgift är kunskapsuppdraget, dvs. att ge alla elever möjlighet att nå målen i alla ämnen, och därigenom lägga den nödvändiga grunden för gymnasiestudier. Varje

elev har rätt att få tillgodogöra sig och utveckla den kunskap han eller hon behöver för att kunna fungera som aktiv medborgare i ett demokratiskt samhälle. Regeringen gör en omfattande läsa-skriva-räkna-satsning om totalt 900 miljoner kronor under återstoden av mandatperioden.

Regeringen har påbörjat arbetet med en omfattande reformering av det svenska utbildningssystemet. Arbetet inriktas på att fokusera på skolans kunskapsuppdrag, höja läraryrkets status och öka tillgången på välutbildade lärare.

Den stora utslagningen av elever från gymnasieskolan är mycket allvarlig och ska brytas. Lika viktigt som det är att komma in på en utbildning är det att avsluta den på ett framgångsrikt sätt. Dagens gymnasieskola har i vissa fall varken lyckats förbereda för yrkeslivet eller för vidare studier. Gymnasieskolan behöver därför reformeras och regeringen avser att återkomma med förslag så att en ny gymnasieskola kan införas.

Satsning på ökad kvalitet i högre utbildningen

Samtidigt som investeringar i utbildning är av stor betydelse för den enskildes utveckling, samhällets utveckling och den ekonomiska utvecklingen i synnerhet, är det viktigt att de stora investeringar som görs i utbildning sker på ett så effektivt sätt som möjligt. Det är viktigt att grundskolan och gymnasieskolan organiseras och styrs på ett sådant sätt att de ger de kunskaper som är nödvändiga för att klara fortsatt utbildning eller arbetsliv. De som antas till högre utbildning ska ha de förkunskaper som är nödvändiga så att de har förutsättningar att klara av utbildningen. Det är också viktigt att utbildningen på alla nivåer sker på rimlig tid och inte fördröjs i onödan.

Regeringen föreslår i denna proposition att resurserna till universitets- och högskoleutbildningen förstärks med 240 miljoner kronor. Syftet med förstärkningen är att öka kvaliteten, exempelvis i form av ökad lärartäthet och undervisningstid. Därutöver sker en satsning på läkarutbildningen som fullt utbyggd uppgår till 330 platser till en kostnad av drygt 60 miljoner kronor, exklusive studiestöds-kostnader.

Utbildning och forskning viktigt för sysselsättning och tillväxt

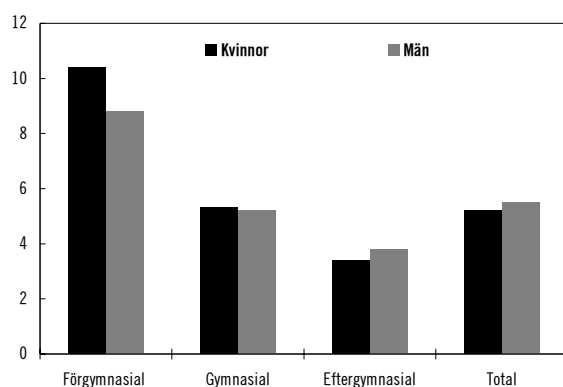
Investeringar i utbildning ökar individens kunskaper och kompetens, vilket i sin tur ökar personens produktivitet i arbetslivet. Ett utbyggt och väl fungerande utbildningssystem bidrar

därigenom till höjd produktivitet och tillväxt i ekonomin.

Risken för arbetslöshet är betydligt högre för personer med kort utbildning i jämförelse med personer med högskoleutbildning (se diagram 1.5). Skillnaden i arbetslöshet mellan personer med olika utbildningsnivåer är större för kvinnor än för män. Sysselsättningsgraden är också betydligt lägre för personer med kort utbildning. Lägst sysselsättningsgrad har kvinnor med enbart förgymnasial utbildning. I fjol var mindre än hälften av dessa kvinnor sysselsatta.⁴

Diagram 1.5. Arbetslöshet år 2006 efter utbildningsnivå

Procent av arbetskraften i respektive grupp

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningen, Grundtabeller 2006

Förstärkta resurser till forskning

Regeringen aviserade i den ekonomiska vårpropositionen 2007 att resurserna för forskning under 2007, 2008 och 2009 stärks genom en nivåhöjning på sammanlagt 900 miljoner kronor utöver de resursökningar som följer av 2005 års forskningsproposition. För 2008 ökar resurserna för forskning och utveckling, FoU, på statsbudgeten med drygt 1,5 miljarder kronor.

EU har i Lissabondeklarationen enats om målsättningen att investeringar i FoU 2010 ska utgöra tre procent av varje medlemsstats BNP, varav två procent bör komma från den privata sektorn och en procent från den offentliga sektorn.

Regeringen avser att under hösten 2008 lägga fram en forskningspolitisk proposition med förslag till olika åtgärder för att öka kvaliteten i svensk forskning, samt förslag hur Sverige ska uppnå detta mål.

1.7 Barn och familj

En modern familjepolitik måste utgå från att familjer är olika, har olika önskemål och behov och är lika mycket värda. Genom införande av jämställdhetsbonus, frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag och barnomsorgspeng kan valfriheten och jämställdheten öka. Regeringens familjepolitiska reform innehåller också en förstärkning av förskolans pedagogiska uppdrag, bl.a. genom införandet av allmän förskola för alla barn från tre år.

Jämställdhetsbonus införs

Från den 1 juli 2008 införs en jämställdhetsbonus. Syftet är att förbättra förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män i ansvaret för hem och barn, i uttaget av föräldraförsäkringen och på arbetsmarknaden. Genom att öka familjernas ekonomiska möjligheter att fördela föräldraledigheten mer jämlikt förbättras förutsättningarna för jämställdhet och barnets relation med bägge föräldrarna stärks. Genom att förstärka motiven att återgå till arbete motverkas osakliga löneskillnader. Reformen innebär att en arbetande förälder kan erhålla en bonus via kreditering av skattekontot på maximalt 3 000 kronor i månaden under förutsättning att föräldrarna delar på uttaget av föräldrapenning. Hur stor bonusen blir för den enskilde styrs dels av förvärvsinkomsten, dels av i vilken utsträckning föräldrarna delar på föräldrapenningen. Regeringen avser att återkomma med förslag till utformning.

Vårdnadsbidrag möjliggörs

För att föräldrar ska kunna välja att tillbringa mer tid med sina barn införs en möjlighet för de kommuner som vill att införa ett vårdnadsbidrag från den 1 juli 2008. Vårdnadsbidraget riktar sig till föräldrar med barn mellan 1 till 3 år som vill vara hemma lite längre efter föräldraförsäkringens slut. De kommuner som så önskar kan ge ett skattefritt kommunalt bidrag på maximalt 3 000 kronor per månad. Villkoret för att få fullt vårdnadsbidrag är att barnet inte utnyttjar annan offentligt finansierad barnomsorg. Föräldern kan förvärvsarbeta och samtidigt uppbära vårdnadsbidrag om barnomsorgen ordnas på annat sätt. Däremot kommer vårdnadsbidraget inte att kunna kombineras med vissa bidrag och ersättningar, till exempel föräldrapenning och arbetslöshetskassa. Vårdnadsbidraget ska kunna trappas av mot graden av

⁴ SCB, Arbetskraftsundersökningen, Grundtabeller 2006

nyttjande av offentligt finansierad barnomsorg, vilket möjliggör en kombination av förskola och omsorg i hemmet.

Minskade marginaeffekter för barnfamiljer

Hushåll som är beroende av bostadsbidrag har under de senaste årtionden haft en sämre ekonomisk utveckling än andra grupper. I denna grupp återfinns många av de barn som har sämst ekonomisk standard. Regeringen anser att det är angeläget att förbättra situationen för denna grupp och avser därför tillsätta en utredning som ska analysera bostadsbidragets fördelnings- och marginaeffekter samt hur detta påverkar hushållens arbetsutbud och samlade ekonomiska situation. Mot bakgrund av denna analys bör utredningen pröva möjligheterna att minska marginaeffekterna genom en alternativ utformning av de stöd som riktar sig till ekonomiskt utsatta hushåll med barn.

Ökade drivkrafter till arbete för ungdomar i familjer beroende av försörjningsstöd

Regeringen avser att stärka anknytningen till arbetsmarknaden för ungdomar i hushåll som är beroende av försörjningsstöd. En enhetlig regel införs så att ungdomar kan ha ferieinkomster utan att det ekonomiska biståndet till familjen minskar.

1.8 Välfärdssatsningar

1.8.1 Reformerade välfärdstjänster

Vården och omsorgen ska även i framtiden vara gemensamt finansierad och fördelas efter behov. Den gemensamt finansierade välfärden måste dock vara öppen för nytänkande. En större mångfald och initiativkraft bidrar till att patienten och omsorgstagaren kan få bästa möjliga vård och omsorg. Inte minst måste den enskilde ges rätten att välja och framför allt att kunna välja bort det som inte fungerar.

Valfrihet och självbestämmande för den enskilde är ett medel för att få högre kvalitet i vården, samtidigt som det är ett mål i sig att varje person kan påverka sin egen situation och få möjlighet att fatta beslut som rör sin egen vardag. Extra ansträngningar måste göras för att valmöjligheterna ska omfatta alla, såsom äldre, sjuka och funktionshindrade.

För att uppnå en ökad mångfald kommer regeringen föreslå fri etableringsrätt i primärvården. Dessutom har riksdagen fattat beslut om att upphäva de bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen som inskränker landstingens möjligheter att överlämna driften av region-sjukhus, regionkliniker och sjukhus till andra aktörer än offentliga. Därtill har regeringen avsatt 150 miljoner kronor under 2008 för en strategi för god vård som bl.a. kommer att innebära en satsning på ökad mångfald.

Ökad mångfald leder inte bara till högre kvalitet och större valmöjligheter för den enskilde, utan ger också förutsättningar för bättre arbetsmiljö för de anställda. Vården och omsorgen kan därmed bli en framtidsbransch i ett växande Sverige.

Folkhälsopolitiska åtgärder

Arbetet för en god folkhälsa bidrar till att minska utanförskapet. Regeringen förlänger därför och utvecklar satsningarna på särskilda alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder. För att därutöver förstärka folkhälsoarbetet inom angelägna områden ökar regeringen anslaget för folkhälsopolitiska åtgärder med 115 miljoner kronor 2008.

Den psykiatriska vården

Det finns stora brister i den svenska psykiatriska vården. Den förmår inte tillgodose kraven på en väl fungerande vård för psykiskt sjuka och stöd till deras anhöriga. Regeringen fortsätter därför den satsning på bl.a. ökad tillgång till psykosocial kompetens, ökad kvalitet och tillgänglighet som påbörjades 2007. Under 2008 satsas 500 miljoner kronor på förstärkningar av den psykiatriska vården.

Tandvård

Under 2008 avser regeringen att genomföra en tandvårdsreform som både stärker skyddet mot höga kostnader och skapar rimliga villkor för den förebyggande tandvården på ett sätt som främjar kontinuitet, valfrihet och konkurrens.

Regeringen avser att förstärka den statliga ersättningen till tandvård i syfte att ge ett bättre stöd till de patienter som har de största behoven. Av stor vikt är att förbättra skyddet mot höga kostnader. Regeringens intention är dessutom att införa en tandvårdscheck som kan användas som delbetalning för abonnemangstandvård eller ett förebyggande tandvårdsbesök hos valfri tandläkare eller tandhygienist vartannat år.

Vidare bör konkurrensen och prispressen inom tandvården öka. Åtgärder i detta syfte kommer att genomföras i samband med tandvårdsreformen.

Under mandatperioden planeras även en satsning på personer som på grund av långvarig sjukdom eller funktionshinder har ett ökat behov av tandvård.

Effektiv informationsförsörjning med hjälp av IT

För att regeringens satsningar på ökad valfrihet, tillgänglighet och kvalitet inom hälso- och sjukvården ska ge avsedd effekt krävs en väl fungerande och effektiv informationshantering. Regeringen fortsätter satsningen för att bl.a. skapa en gemensam informationsstruktur, påskynda införandet av nya nationella IT-tjänster samt skapa en enhetlig användning av termer och begrepp inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Satsningarna kommer att göras inom ramen för strategin om god vård.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen ska vara trygg och värdig. Äldre som är i behov av omsorg ska ges inflytande och självbestämmande. Ökade valmöjligheter ökar lyhördheten i den offentligt finansierade äldreomsorgen. I fokus står den enskildes behov och önskemål.

Från och med 2007 har regeringen avsatt riktade medel för att förbättra och stärka äldreomsorgen. Medlen används för att förbättra vården och omsorgen av de äldre samt för att öka antalet platser i särskilda boendeformer.

Regeringen vill även uppmuntra en mångfald av olika aktörer som tillhandahåller välfärdstjänster, både i fråga om storlek och inriktning. Regeringen har bl.a. tillsatt en utredning om Fritt val inom äldre- och handikappomsorgen (Dir 2007:38). Under 2008 avsätter regeringen 300 miljoner kronor för detta ändamål.

1.8.2 Stärkt ideell sektor

Grunden för trygghet och gemenskap läggs i ett starkt civilt samhälle, såsom föreningsliv, idrottsrörelser, kyrkor, samfund och ideella organisationer. Solidariteten i de offentliga välfärdssystemen är ett komplement till ett samhälle som i högre grad präglats av medmänsklighet, ansvarstagande och idealitet.

Regeringen har påbörjat en dialog med den del av den ideella sektorn som är verksam inom det sociala området i syfte att stärka den ideella sektorn och för att förtydliga dess roll i förhållande till staten. Denna dialog ska sedan vidgas till fler delar av den ideella sektorn.

Som ett led i arbetet med att stärka den ideella sektorn och stimulera forskning vill regeringen stimulera donationer från privatpersoner och företag. Därför tillsätts senast under 2008 en utredning för att möjliggöra sådan avdragsrätt.

1.8.3 Trygghetssystemen värnas

I Sverige utbetalades under 2006 totalt 520 miljarder kronor från närmare 60 trygghetssystem. En grundläggande förutsättning för att systemens funktion ska kunna upprätthållas och för allmänhetens tilltro till dessa är att utbetalning bara sker till dem som är berättigade till ersättningar och bidrag. Regeringen är angelägen om att värna trygghetssystemens legitimitet. Regeringen har därför inlett ett arbete som syftar till att minimera felaktiga utbetalningar som en följd av överutnyttjande och bidragsbrott.

Delegationen mot felaktiga utbetalningar har nyligen publicerat en rapport där flera orsaker till felaktiga utbetalningar från trygghetssystemen påtalats. Av rapporten framgår bl.a. annat att trygghetssystemen inte är utformade för att underlätta kontroll och hindra felaktiga utbetalningar. Delegationen kommer i en rapport senare i höst redovisa omfattningen av de felaktiga utbetalningarna från trygghetssystemen. Det finns tydliga indikationer på att sådana felaktiga utbetalningar i Sverige ligger i nivå med andra länder, exempelvis Danmark och Storbritannien. Studier i dessa länder visar att i genomsnitt 2-5 procent av ersättningarna betalas ut felaktigt till följd av bidragsbrott eller andra fel. Det motsvarar 10-26 miljarder kronor i felaktiga utbetalningar från de svenska trygghetssystemen.

Regeringen har redan tidigare redovisat ett stort antal åtgärder som syftar till att minska förekomsten av överutnyttjande och bidragsbrott. Regeringen tar nu ytterligare steg i denna riktning.

Ökad kontroll vid uttag av tillfällig föräldrapenning

Tillfällig föräldrapenning stärker möjligheterna för både män och kvinnor att kombinera förvärvsarbete med familjeliv. För att stärka systemets legitimitet föreslår regeringen att intyg ska införas som styrker barnets frånvaro från skola och barnomsorg vid uttag av tillfällig föräldrapenning för vård av barn.

Utökad elektroniskt informationsutbyte

Risken för felaktiga utbetalningar från trygghetssystemen kan minskas med ett utökad och effektivare elektroniskt informationsutbyte mellan myndigheter och mellan myndigheter och andra aktörer. Regeringen kommer under våren 2008 ta ställning till ett förslag som tagits fram av Informationsutbytesutredningen (SOU 2007:45) och som bl.a. innefattar sekretessbrytande bestämmelser samt en särskild lag om anmälningsskyldighet.

Översyn av nuvarande regelverk

För den enskilde är det viktigt med tydliga och enhetliga trygghetssystem. Regeringen avser därför tillsätta ett antal utredningar med uppgift att utreda följande frågor:

- *Beräkningsgrunden för inkomst.* För flertalet trygghetssystem är ersättningen baserad på den sökandes tidigare eller beräknade inkomst. Samtidigt har det visat sig vara svårt att fastställa vad som är rätt inkomst och att kontrollera inkomsten, såväl för den sökande som för myndigheterna. Samma inkomstgrund bör så långt möjligt användas för olika trygghetssystem.
 - *Tydliga tidsgränser för upphörande eller omprövning av ersättning.* Det finns otydligheter i regelverken eller avsaknad av bestämmelser när det gäller hur länge en ersättning eller ett bidrag kan utgå utan omprövning. Beviljandet av ersättningar bör generellt sett vara tidsbegränsade och omprövas efter vissa bestämda tidsperioder.
 - *Förbättrad folkbokföring.* Kvaliteten i folkbokföringen behöver förbättras för att snabbare kunna fånga upp indikationer på felaktigheter. Nuvarande regler ses över och åtgärder som behövs för att förbättra förutsättningarna för en korrekt och effektiv folkbokföring övervägs.
- *Tydligare bestämmelser om återkrav.* Bestämmelserna om återkrav behöver bli tydligare och mer enhetliga. Bestämmelserna bör samlas i en särskild lag om återkrav.

Ytterligare arbete för mer välfungerande trygghetssystem

Regeringen har tillsatt en utredning för översyn av tillsynen inom socialförsäkringsområdet (dir. 2007:24) i syfte att få till stånd en från Försäkringskassan skild funktion för systemtillsyn och effektivitetsgranskning.

Vidare kommer regeringen ge Statskontoret eller en särskild utredare ett antal uppdrag:

- En internationell jämförelse beträffande utbetalning av bidrag och inkomstersättningar i andra länder, samt hur kontrollarbetet är organiserat.
- Granskning av intern styrning och kontroll vid Försäkringskassan. Därefter sker liknande granskningar vid övriga utbetalande myndigheter.
- En översyn av nystartsjobb utifrån förekomst av, eller risk för, felaktiga utbetalningar.
- En genomgång av vilka drivkrafter myndigheterna har att genomföra kontrollåtgärder och vilka omständigheter som verkar mot detta.

Dessutom avser regeringen ge Försäkringskassan och Skatteverket gemensamt i uppdrag att utreda för- och nackdelar, bl.a. ur integritetssynpunkt, med införandet av ett s.k. individuellt transfereringskonto för ersättningar, bidrag och lån från trygghetssystemen.

1.9 Hållbar utveckling

Energi- och klimatfrågorna utvecklas snabbt till avgörande globala utmaningar. Lägre utsläpp av koldioxid och en stabilisering av halten växthusgaser i atmosfären är nödvändiga och det kräver åtgärder inom många sektorer.

Miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel har en central roll för en minskad miljöbelastning. En viktig utgångspunkt är att principen om att förorenaren betalar ska gälla för miljöstyrande åtgärder.

Regeringen arbetar medvetet för att förena miljö- och näringspolitik. Ekonomiska styr-

medel och offentligt finansierad forskning har bidragit till att Sverige på flera områden är världsledande inom miljö- och energiteknik. Det är väsentligt att förutsättningarna är goda för att detta kunnande också ska kunna omsättas i kommersiellt framgångsrika koncept. Dels för att stärka svensk konkurrenskraft och bidra till nya jobb och en stark ekonomi och dels för att exportframgångar mångdubblar miljönyttan av svensk miljöteknik.

Ett viktigt krav på den ekonomiska politiken är att den ska leda till en långsiktigt hållbar utveckling. Regeringen avser vidareutveckla metoder för att mäta sambandet mellan tillväxt och miljö. En översyn och utvärdering ska göras av dagens arbete med anknytning till utvecklingen av monetära miljöräkenskaper och miljöekonomisk analys.

1.9.1 Klimat och energi

FN:s vetenskapliga panel i klimatfrågan, IPCC, har i år publicerat rapporter vilka pekar på en rad mycket allvarliga slutsatser; den globala medeltemperaturen har ökat med i genomsnitt 0,74 grader Celsius de senaste 100 åren, under de tolv senaste åren har elva av de varmaste åren sedan 1850 inträffat och signifikanta klimateffekter på naturliga system konstateras från alla kontinenter och många havsområden.

Regeringen avser att 2008 presentera en klimatpolitisk proposition. Mot bakgrund av klimatfrågans långsiktiga karaktär önskar regeringen åstadkomma en så bred uppslutning som möjligt om den framtida klimatpolitiken. Regeringen har därför inrättat: ett vetenskapligt råd för klimatfrågor som nyligen avlämnat sin slutrapport, en parlamentarisk klimatberedning samt en kommission för hållbar utveckling med statsministern som ordförande.

Klimatmiljard

Regeringen satsar en miljard kronor inom klimatområdet under perioden 2008 t.o.m. 2010. Insatser kommer genomföras inom bl.a. miljö-, skogs-, jordbruks- och energiområdet. Insatserna omfattar bl.a. klimatforskning, energieffektivisering, stöd till andra generationens biodrivmedel och till internationellt forsknings-samarbete, ett nationellt nätverk för vindbruk, hållbart uttag av biomassa i jord- och skogsbruk,

klimatekonomiska styrmedel i andra länder samt ett program för hållbara städer.

Sverige kommer hösten 2009 att inneha ordförandeskapet i EU. Under denna period väntas intensiva slutförhandlingar ske om fortsättningen på Kyotoavtalet; det avtal inom ramen för FN:s klimatkonvention som bl.a. innehåller konkreta mål för industriländernas utsläppsbegränsningar och -minskningar. EU står i dag för ca.14 procent av världens samlade utsläpp, en andel som minskar i takt med att andra ekonomier växer kraftigt.

Långsiktigt hållbar energipolitik

Även på energiområdet ser regeringen ett värde i en bred parlamentarisk förankring. Regeringen avser därför föra samtal med riksdagens partier i klimatberedningen, om förutsättningarna att nå en samsyn om en bred och långsiktigt modern och marknadsekonomiskt orienterad energi- och klimatpolitik. Processerna för att nå breda överenskommelser om klimat- och energipolitiken kommer att vara tätt sammanknutna, i Sverige liksom i EU.

EU:s stats- och regeringschefer antog i mars 2007 ett mål om att minska utsläppen av växthusgaser med 20 procent till 2020 jämfört med 1990. Under förutsättning att andra industriländer förbinder sig till jämförbara minskningar, avser EU att minska sina utsläpp med 30 procent till 2020. Ambitiösa målsättningar antogs även rörande förnybar energi, biodrivmedel och energieffektivisering, vilka på sikt kommer att bidra till lägre utsläpp. Målen på energiområdet ska även ses i ljuset av den globalt snabbt ökande efterfrågan på energi, en alltmer globaliserad ekonomi samt säkerhetspolitiska förhållanden.

EU:s klimat- och energipolitiska mål blir den naturliga utgångspunkten för den breddade förankrade nationella politik som regeringen vill skapa på dessa områden.

Ekonomiska styrmedel

Kraftfulla åtgärder krävs för att möta de stora miljöutmaningarna, inte minst från den globala uppvärmningen. Miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel har en central roll i detta arbete. Styrmedlen ska utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt och med hänsyn till medborgarnas förutsättningar. Detta kräver bl.a. en förbättrad samordning mellan energibeskattningen och övriga ekonomiska styrmedel i miljö- och energipolitiken.

Det pågår ett internt arbete inom Regeringskansliet med syfte att föreslå ändringar av de ekonomiska styrmedlen så att de utformas på ett sätt som förbättrar effektiviteten inom energi- och miljöpolitiken. Eftersom klimatfrågan är särskilt angelägen fokuseras arbetet på koldioxidbeskattning och annan energibeskattnings.

En grundprincip i reformarbetet är att förorenaren ska betala för miljöpåverkan. Tilldelningen av utsläppsrätter inom EU:s system för handel med utsläppsrätter bör därför i största möjliga utsträckning ske genom auktionering. Sverige verkade inom EU för detta vid förhandlingarna om handelssystemets nuvarande utformning och regeringen avser att fortsatt verka på EU-planet för att utsläppsrätterna tilldelas genom auktionering.

Koldioxidskatten på bränslen i anläggningar som omfattas av handelssystemet bör sänkas stegvis. I ett första steg – den 1 juli 2008 – ökas den procentuella skattenedsättningen i industri- och kraftvärmeanläggningar med 6 procentenheter med motsvarande nedsättning för övriga värmeanläggningar. I ett andra steg – den 1 januari 2010 – bör koldioxidskatten för industri- och kraftvärmeanläggningar sänkas till en nivå som svarar mot EU:s minimiskattenivåer.

Med utgångspunkt i de principer som bör gälla för en samhällsekonomiskt effektiv miljö- och energibeskattnings föreslår regeringen i denna proposition ett klimatpaket som förbättrar styrningen samtidigt som effekterna för vissa sektorer balanseras på olika sätt:

- Koldioxidskatten höjs med 6 öre per kg koldioxid med bibehållande av de procentuella nedsättningar som gäller för industri m.m.
- Avdraget för resor med egen bil mellan bostad och arbete och i tjänsten höjs med 50 öre per mil.
- Energiskatten på diesel i miljöklass 1 och 2 höjs med 20 öre per liter.
- Fordonsskatten för dieseldrivna personbilar som beskattas efter vikt sänks med 4,5 procent. För bilar som beskattas efter koldioxidutsläpp sätts den s.k. bränslefaktorn ned. En ytterligare sänkning sker för dieseldrivna personbilar som blir skattepliktiga från och med den 1 januari 2008.
- Fordonsskatten för de flesta lätta lastbilar och bussar höjs med 45 procent.
- Fastighetsskatten för vattenkraftverk höjs med 0,5 procentenheter och skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer höjs med 24 procent.
- Det särskilda villkoret, som gäller för att etanol som låginblandas i bensen ska vara skattebefriad, bör slopas så snart det är möjligt, dock senast den 1 januari 2009.

Regeringen kommer noga att följa klimatpaketets effekter vad gäller omställningen till en mer miljövänlig transportsektor, i syfte att säkerställa att olika styrmedel är väl avvägda och bidrar till att Sverige uppfyller de av EU uppsatta klimat- och energimålen.

1.9.2 Havsmiljö

Regeringen aviserade i 2007 års ekonomiska vårproposition att ca. en halv miljard kronor skulle avsättas under mandatperioden för insatser för att förbättra miljön i våra hav. I Östersjön och Västerhavet har övergödning, hårt fisketryck och utsläpp av miljögifter fått alarmerande konsekvenser. Fyra utgångspunkter är vägledande i det fortsatta arbetet för en förbättrad havsmiljö. För det första ska den största delen av havsmiljöarbetet göras på land, där de största källorna till utsläpp och övergödning finns. För det andra väljer regeringen åtgärder som ger märkbara resultat, som t.ex. en förbättring av situationen när det gäller enskilda avlopp. För det tredje måste arbetet bedrivas internationellt och i ett nära samarbete med övriga Östersjöländer. För det fjärde måste kunskapen om rätt insatser i havsmiljöarbetet öka. Ett arbete har bl.a. påbörjats rörande en förstärkt kartläggning av landskapen under vattenytan.

För närvarande pågår ett omfattande arbete med uppföljning och utvärdering av Sveriges miljömål.

1.10 Vissa skatteförändringar

1.10.1 Fastighetsskatten

Nuvarande fastighetsskatt är orättvis, saknar folkligt stöd och legitimitet. Regeringen avise-

rade därför i 2007 års ekonomiska vårproposition ett avskaffande av den statliga fastighets-skatten på bostäder från och med den 1 januari 2008 och att skatten skulle ersättas med en låg kommunal fastighetsavgift. En utgångspunkt för regeringens förslag är att ingen ska betala mer i kommunal fastighetsavgift än vad man gjort i statlig fastighetsskatt.

I den promemoria som remitterades under sommaren var en central utgångspunkt att omvandlingen av den statliga fastighetsskatten till en kommunal avgift skulle ske inom ramen för ett oförändrat totalt skatte- och avgiftsuttag i bostadssektorn. Detta ska ses mot bakgrund av att förslagen i budgetpropositionen för 2007 minskade det totala skatteuttaget på boendesektorn med 8,2 miljarder kronor (uttryckt i 2008 års ekonomiska förhållanden). De förändringar som har skett och kommer att ske i beskattningen av boende redovisas i tabell 1.5, där skatte- och avgiftsuttaget delas upp på fastighetsavgift och skatteuttag knutet till avyttring av bostaden.

I tabellen redovisas skatte- och avgiftsuttaget vid det förslag som nu aviseras i förhållande dels till uttaget enligt alternativ A i promemorian, dels till uttaget vid de regler som gällde före förslagen i budgetpropositionen för 2007.

Tabell 1.5 Reformerad boendebeskattning i förhållande till alternativa regler- totalt skatteuttag och fördelning mellan fastighetsskatt/avgift och skatteuttag knutet till avyttring av bostaden*. Miljarder kronor i 2008 års förhållanden

	Fastighetsskatt/ avgift	Skatt knutet till avyttring	Total skatt
Förslag i förhållande till regler före BP07	-12,5	4,3	-8,2
Förslag i förhållande till alternativ A i PM	1,4	-1,4	0

*Inkluderar skatt på kapitalvinst, räntebeläggning av uppskovsbelopp och andra åtgärder knutna till uppskovsbeloppet.

De remitterade förslagen innebar att det totala skatteuttaget omfördelades genom att den löpande beskattningen/avgiftsuttaget sänktes och beskattningen av kapitalvinster höjdes. Gemensamt för de två remitterade alternativen var en inte obetydlig skärpning av kapitalvinstbeskattningen.

Många remissinstanser riktade kritik mot detta och särskilt mot förslaget att höja skattesatsen från 20 till 25 eller 30 procent. Mot denna bakgrund anser regeringen att det slutliga

förslaget bör bygga på en delvis annorlunda balans mellan det löpande skatteuttaget och beskattningen av kapitalvinster. En alltför hög skattesats på kapitalvinster ökar riskerna för inlåsning och lägre rörlighet på arbetsmarknaden. Den skulle också öka riskerna för långsiktiga förluster av skattebas, inte minst vid ett bibehållande av det uppskovssystem som det inte är aktuellt att avskaffa. Andra förändringar har gjorts av fördelnings- och regionalpolitiska skäl. Mot denna bakgrund kommer följande regler att föreslås:

- en avgift på 6 000 kronor per småhus, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet,
- en avgift på 1 200 kronor per lägenhet i flerbostadshus, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet,
- kapitalvinstskatten för privatbostäder höjs från 20 till 22 procent,
- uppskovsbelopp återförs med vissa undantag till beskattning när en bostad övergår genom arv, testamente, gåva eller bodelning,
- uppskovsbelopp räntebeläggs med ett belopp motsvarande ca. 0,5 procent av uppskovsbeloppet,
- ett tak för uppskovsbelopp på 1,6 miljoner kronor införs, samt
- lägre uppskovsbelopp när den förvärvade bostaden är billigare än den avyttrade.

När fastighetsskatten ersätts med en kommunal fastighetsavgift slopas också den nuvarande begränsningsregeln, som normalt begränsar fastighetsskatten till 4 procent av hushållsinkomsten. För pensionärer bibehålls dock en motsvarande begränsningsregel. Frågan om hur en sådan regel kan utformas kräver dock fortsatt beredning. Begränsningsregeln för pensionärer ska tillämpas från och med 2008.

I samband med införandet av en kommunal fastighetsavgift kommer kommunerna att få högre intäkter från och med 2009.

För regeringen är införandet av s.k. ägarlägenheter en central fråga. De civilrättsliga aspekterna på denna fråga bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Inom Regeringskansliet har vidare nyligen tillsatts en särskild arbetsgrupp som före utgången av 2007 ska redovisa de förändringar av skattelagstiftningen som bör ske för att ett system med ägarlägenheter ska kunna införas. Förändringar på detta område är också

motiverade av önskemål att svenska skatteregler ska vara förenliga med EG-rätten.

1.10.2 Övriga skatteförslag

Som en finansiering av övriga åtgärder på skatteområdet

* höjs skatten på öl samtidigt som skatten på vin sänks något för att anpassa skatterelationen mellan öl och vin till de krav EG-rätten ställer. Detta ger en skattehöjning för en burk öl på 50 cl med en alkoholhalt på 5,2 volymprocent med 62 öre inkl. moms samt en skattesänkning för en flaska vin med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent med 47 öre inkl. moms.

* höjs skatterna på cigaretter, röktaobak och snus. Den totala skatten, inklusive moms, höjs med 1 krona och 50 öre per förpackning med 20 cigaretter i den mest sålda priskategorin, med 29 kronor och 25 öre på ett paket röktaobak (40 gram), med 2 kronor och 70 öre för en dosa portionssnus (24 gram) och på en dosa lössnus (50 gram) med 5 kronor och 63 öre.

* höjs skatten på förmån av s.k. lånedatorer. Bakgrunden är att förmånen alltmer har fått karaktären av en allmän personalförmån vilket försvagat de ursprungliga motiven för den skattelättnad som infördes 1998. För 2008 höjs därför det månatliga förmånsbeloppet till 400 kronor och fr.o.m. 2009 ska full marknadsvärdering gälla.

Vidare bör reklamskatten sänkas för vissa periodiska publikationer. Sänkningen bör träda i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2007.

1.11 Sverige som aktör i en globaliserad värld

Stora delar av världen präglas av ökad demokrati, globalisering av ekonomin och en snabb teknisk utveckling. Utvecklingen har bidragit till att många människor har kunnat lämna fattigdomen. Sverige har mycket att vinna på globaliseringen. Samtidigt ställer globaliseringen av ekonomierna krav på att den svenska ekonomin snabbt förmår ställa om till nya förutsättningar. Globaliseringen ställer också nya krav på den svenska utrikespolitiken. Regeringen anser att Sverige ska föra en aktiv utrikespolitik

och aktivt verka för centrala värden som ökad säkerhet, demokrati, frihet, välbefinnande och hållbar utveckling i alla delar av världen. Det är också viktigt att EU kan agera kraftfullt och samordnat på den internationella scenen och ta sitt globala ansvar, inte minst i kampen mot fattigdom och miljöhot.

Internationell rätt och respekt för de mänskliga rättigheterna ska utgöra hörnstenar i svensk utrikespolitik. Sveriges internationella engagemang ska tydligt vägledas av att demokrati och rättsstat sätts i centrum. Det ska också bli tydligt att säkerhet och utveckling går hand i hand och att Sverige har en skyldighet att skydda människor från massiva övergrepp.

Regeringens ambition att öka sitt internationella engagemang inom försvar och säkerhet ligger fast. Respekten för de mänskliga rättigheterna måste vara universella. Biståndet är ett av de viktigaste instrumenten för att bekämpa fattigdom och därmed bidra till en säkrare och mer demokratisk värld. För 2008 ligger det svenska biståndet på en procent av bruttonationalinkomsten. Biståndet kombineras med en samlad politik för global utveckling som inkluderar alla politikområden.

För att effektivisera och höja kvaliteten i det svenska biståndet avser regeringen förbättra målstyrningen och resultatrapporteringen inom biståndspolitikerna samt genomföra en landfokusering. Regeringen kommer att fokusera tydligare på fattigdomsbekämpning i Afrika och organisera fattigdomsbekämpningen på ett bredare sätt än tidigare. Sverige ska föra en internationell politik för öppna gränser, för ett Europa öppet mot sin omvärld och ett växande hållbart internationellt välbefinnande.

1.12 Effektivisering av försvaret

För att kunna bevara fred, frihet och säkerhet för vårt land, bidra till stabilitet och säkerhet i vårt närområde samt stärka internationell fred, säkerhet och försvaret av mänskliga rättigheter är ett väl fungerande försvar av central betydelse. Sveriges militära försvar har i enlighet med riksdagens beslut under de senaste åren genomgått en omvandling från invasionsförsvar till insatsförsvar. Insatsförsvaret ska vara flexibelt, effektivt och användbart. Sveriges förmåga att delta i internationella operationer ska öka.

Omvandlingen har i flera väsentliga avseenden kommit långt. Den samlade omprövningen av materieförsörjningsprocessen som regeringen redovisar i budgetpropositionen är ett ytterligare steg i regeringens arbete med att fullfölja omvandlingen från invasionsförsvar till insatsförsvar och ett uttryck för regeringens ambition att effektivisera försvaret.

Regeringen redovisar i budgetpropositionen en inledande omprövning av vissa materielprojekt och föreslår att anslaget för försvarets materiel sänks med 350 miljoner kronor 2008, 620 miljoner kronor 2009 och 980 miljoner kronor 2010 med anledning av denna omprövning.

Omvärldsutvecklingen och kraven på försvaret har i grunden ändrat utgångspunkterna för materieförsörjningen. Handlingsfriheten i materieförsörjningen bör utvecklas genom att ekonomiska resurser i mindre utsträckning än tidigare binds upp i beställningar på längre sikt. Om behovet kan tillgodoses på den internationella marknaden kan egna utvecklingsinsatser minskas. Materielanskaffningen bör i högre utsträckning än hittills inriktas mot att skapa materiellt kompletta och interoperabla insatsförband, där direktanskaffning av materiel i små serier i flera fall kan vara lämpligare än att satsa på egenutveckling.

Sammantaget bör kraven på materieförsörjningen, och behovet av att anpassa kostnaderna till ekonomiska restriktioner, leda till fokusering och prioritering av utvecklingsinsatserna, ett ökat internationellt samarbete och ett större inslag av direktanskaffning av ny eller begagnad materiel. Det sistnämnda kan innebära att den materiel som anskaffas inte är den absolut senaste, men materielen kan samtidigt ha fördelen av att vara beprövad i militära insatser.

Försvaret är en viktig resurs i en aktiv svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Sveriges internationella insatser bidrar till att främja internationell fred och säkerhet och stärker därmed vår egen säkerhet. Sverige bör ha ökade möjligheter att delta i olika internationella fredsinsatser.

Genomförandegrupp

Regeringen bedömer att det även efter den omprövning som nu redovisas i budgetpropositionen finns en effektiviseringspotential inom försvaret. Regeringen avser att tillsätta en genomförandegrupp under Förvarsdeparte-

mentets ledning, med uppgift att närmare redovisa hur en sådan utgiftsminskning kan åstadkommas. Arbetsgruppen ska beakta den rapport med säkerhetspolitisk bedömning som Förvarsberedningen väntas lämna till regeringen den 30 november 2007 samt Förvarsmaktens kommande perspektivstudie. Utgifterna bedöms kunna minskas med sammantaget i storleksordningen 3-4 miljarder kronor i nivå, inklusive nu aviserade besparingar. En viss del av de medel som frigörs ska kunna användas för att förstärka Förvarsmaktens möjligheter att delta i internationella fredsfrämjande insatser. Minskningen av materielanslaget ska ske på ett sätt som är förenligt med riksdagens försvarspolitiska inriktningsbeslut.

Genomförandegruppen ska löpande rapportera sina underlag, som grund för regeringens budgetarbete. Som en konsekvens av resonemangen ovan bedömer regeringen att en stor del av effektiviseringspotentialen finns inom materieförsörjningsprocessen. Det finns bl.a. anledning att mer genomgripande se över fördelningen mellan olika typer av projekt i materieförsörjningen, så att andelen egna utvecklingsprojekt kan minskas.

Ett fullföljande av intentionen att anpassa materieförsörjningen till insatsförsvarets förutsättningar ger vid handen att även verksamheter som stödjer materieförsörjningen behöver förändras. Med en lägre andel utvecklingsprojekt kan det finnas anledning att ytterligare minska den administration som är kopplad till materieförsörjningen. Detta eftersom direktanskaffning ur planerings- och styrningsynpunkt bedöms vara mindre krävande än egen utveckling av materiel. På samma sätt kan en lägre andel utveckling också motivera en lägre andel materielnära forskning och teknikutveckling.

Regeringen bedömer att det finns ytterligare möjligheter att effektivisera den så kallade försvarsförvaltningen, dvs. de verksamheter som på olika sätt stödjer Förvarsmaktens kärnverksamhet. Mycket har gjorts inom detta område och ännu har inte genomförandet av alla åtgärder fått full effekt. Regeringen bedömer dock att det finns anledning för genomförandegruppen att se över även försvarsförvaltningen.

Beroende på vilka krav som ställs på Förvarsmakten uppstår olika behov av materiel. Genomförandegruppens uppgift att föreslå en effektivare materieförsörjning kan därför inte

frikopplas från frågan om vilka krav på operativ förmåga som ställs på Försvarsmakten.

Genomförandegruppen kommer således att ges ett brett uppdrag, i syfte att skapa tillräckligt beslutsunderlag för den närmare utformning av en fortsatt effektivisering av försvaret. Regeringen avser således, i kommande budgetförslag, att återkomma till riksdagen i dessa frågor.

1.13 Ramverken för den ekonomiska politiken

1.13.1 Det finanspolitiska ramverket

Ett tydligt finanspolitiskt ramverk behövs

Finanspolitikens främsta syfte är att skapa goda betingelser för tillväxt och sysselsättning genom väl avvägd ekonomisk politik inom ramen för långsiktigt hållbara offentliga finanser. En viktig utgångspunkt är att de offentliga finanserna ska kunna möta framtida demografiska förändringar med en ökad andel äldre i befolkningen. Detta kommer att leda till en ökad efterfrågan på den offentliga sektorns olika tjänster. När hushållens inkomster förväntas stiga framöver innebär också det en ökad press på den offentliga sektorns resurser.

För att skapa förutsättning för långsiktighet i den ekonomiska politiken infördes i mitten av 1990-talet en avsevärt stramare budgetprocess än tidigare. Då infördes bl.a. ett flerårigt utgiftstak för staten och fr.o.m. 2000 beslutar riksdagen även om ett mål för den offentliga sektorns finansiella sparande, det s.k. överskottsmålet.

Erfarenheterna av det finanspolitiska ramverket är i huvudsak mycket goda. Det finns därför starka skäl att i allt väsentligt behålla ramverket. De offentliga finanserna har förstärkts påtagligt under de år ramverket har varit i kraft. Underskotten på 1990-talet har ersatts av ett genomsnittligt överskott mellan 2000-2006 motsvarande 1,1 procent av BNP. Utgifter och inkomster har kunnat minskas som andel av BNP.

Vissa delar av ramverket har emellertid fungerat mindre bra, bl.a. har tidsperspektivet förkortats och det har varit otydligt på vilket sätt utgiftstaket stödjer överskottsmålet.

Regeringens ambition är därför att förbättra och förstärka det finanspolitiska ramverket så att det blir än mer ändamålsenligt, effektivt och

tydligt. Ett viktigt motiv för förändringar är att öka öppenheten och tydligheten i finanspolitiken. Ett antal steg har tagits i denna riktning genom att regeringen i 2007 års ekonomiska vårproposition redovisade sin syn på vilka principiella överväganden som bör ligga till grund för ramverket och hur finanspolitiken bör följas upp.

Förstärkning av ramverket

Regeringen angav i vårpropositionen att ett överskottsmål för den offentliga sektorn om i genomsnitt 1 procent av BNP över en konjunkturcykel bör upprätthållas under mandatperioden och så länge det är nödvändigt för att de offentliga finanserna ska utvecklas på ett långsiktigt uthålligt sätt. Denna bedömning står fast. Det är dock viktigt att se över vilka målformuleringar för finanspolitiken som i framtiden är de mest ändamålsenliga.

En ny indikator har introducerats för att dels utvärdera hur den föreslagna och aviserade finanspolitiken förhåller sig till överskottsmålet, dels bedöma utrymmet för reformer under de närmaste åren. För dessa syften är indikatorn både framåt- och bakåtblickande.

Regeringen har vidare angett att öppenheten och tydligheten i budgetprocessen bör öka för att stärka trovärdigheten för utgiftstaket för staten. Det fleråriga utgiftstakets främsta uppgift är att ge förutsättningar för att uppnå överskottsmålet. Regeringen har därutöver redovisat sin syn på vilka överväganden som bör ligga till grund för beslut om nivån på utgiftstaket för staten. De grundläggande principerna för budgetering och redovisning av statens utgifter och inkomster måste respekteras. Det leder till ökad trovärdighet för utgiftstaket och det finanspolitiska ramverket som helhet. Även tidsperspektivet måste värnas vilket innebär att utgiftstaket ska vara flerårigt. Regeringen återinför därför de treåriga utgiftstaken och kommer att redovisa en bedömning av lämpligt utgiftstak för staten i de ekonomiska vårpropositionerna. Regeringens ambition är att hålla fast vid denna bedömning för att upprätthålla stramheten och bidra till ökad förutsägbarhet i budgetprocessen. Med undantag för de tekniska justeringar som sker i denna proposition är förslagen till utgiftstak för staten som redovisas för 2009 respektive 2010 därför oförändrade jämfört med vårpropositionen.

Regeringen arbetar vidare med att stärka ramverkets utformning

Regeringens arbete med att förstärka det finanspolitiska ramverket går vidare. Det innebär att ytterligare förslag kommer att utredas och prövas under mandatperioden. En viktig del i det fortsatta utvecklingsarbetet är att utforma tydliga och ändamålsenliga beslutsunderlag till riksdagen. I samband med de ändringar som beslutades 2001 för att minska dubbelarbetet i riksdagens budgetprocess framhöll riksdagen att det främsta syftet med den ekonomiska vårpropositionen är att ge ett relevant och allsidigt underlag för riktlinjerna om den ekonomiska politiken och budgetpolitiken på medellång och lång sikt. Erfarenheterna sedan 2002 visar att dubbelarbetet har minskat men att tidsperspektiven i vårpropositionerna har kommit att förkortas samtidigt som mer detaljer än riktlinjer har presenterats. Regeringen avser därför att utforma vårpropositionens innehåll på ett sätt som bättre överensstämmer med riksdagens intentioner.

Det finanspolitiska rådet ska granska politiken

En väsentlig förutsättning för tilltron till det finanspolitiska ramverket och dess hållbarhet på lång sikt är att de finanspolitiska målen följs upp på ett tydligt och trovärdigt sätt. Regeringen har därför under 2007 inrättat ett finanspolitiskt råd i syfte att öka öppenheten och insynen i finanspolitiken.

Det finanspolitiska rådet har fått i uppdrag att årligen följa upp om de grundläggande målen för finanspolitiken uppnås. Rådet kommer vidare att granska tydligheten i de ekonomiska propositionerna samt kvaliteten i det underlag som regeringen baserar sina bedömningar på. Rådet ska också verka för en ökad offentlig diskussion i samhället om den ekonomiska politiken.

Rådets årliga rapport kommer att kunna utgöra ett underlag för bl.a. riksdagens granskning av regeringens politik. Rådets arbete ökar också allmänhetens möjligheter till ansvarsutkrävande.

Arbetet syftar till att utforma ett ramverk för sysselsättningspolitiken som kan användas för analys och uppföljning av den ekonomiska politiken. Ett sådant ramverk kommer att förbättra möjligheterna att bedriva en effektiv sysselsättningspolitik, bl.a. genom att klargöra politikens inriktning och genom att göra det enklare att följa upp och utvärdera om politiken bidrar till full sysselsättning. Det är emellertid inte okomplicerat att formulera ett mål för den ekonomiska politiken i termer av full sysselsättning. I nedanstående ruta redovisas några centrala aspekter på målet full sysselsättning och hur det kan mätas. Regeringen avser att återkomma med en mer fördjupad analys i en departementspromemoria under hösten.

1.13.2 Sysselsättningspolitikens mål

I Regeringskansliet pågår ett arbete med att ta fram ett underlag för en översyn av målen för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken samt indikatorer på full sysselsättning.

Full sysselsättning och den ekonomiska politiken

Sysselsättningspolitikens främsta uppgift är att öka den sysselsättningsnivå som är förenlig med stabil inflation och ekonomisk balans. Det är viktigt att full sysselsättning relaterar tydligt till denna uppgift.

Dagens situation med ett högt kapacitetsutnyttjande samtidigt som över en miljon människor i arbetsför ålder står utanför arbetsmarknaden visar på behovet av att öka den varaktiga sysselsättningen. Därför är ytterligare reformer som ökar utbudet av arbetskraft och förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt nödvändiga. I det korta perspektivet möjliggör sådana reformer att sysselsättningen kan fortsätta att öka utan att inflationstrycket tilltar. I det längre perspektivet leder ett ökat utbud till högre sysselsättning över hela konjunkturen. Därmed förbättras även de offentliga finanserna långsiktigt. Sammantaget innebär det att välfärden ökar och välfärdens fördelning förbättras både på kort och lång sikt. Full sysselsättning har under många år varit det övergripande målet för sysselsättningspolitiken. Trots detta har det inte preciserats vad full sysselsättning innebär i termer av sysselsättning, arbetslöshet och arbetskraftsdeltagande för olika grupper i samhället eller för politikens inriktning. Full sysselsättning har därför inte väglett och styrt politikens inriktning i tillräcklig omfattning. Tidvis har dock målet om full sysselsättning kompletterats med olika delmål, t.ex. det tidigare målet att 80 procent av den arbetsföra befolkningen i åldern 20-64 år skulle vara reguljärt sysselsatta. En nackdel med de kvantitativa delmålen var att det var svårt att bedöma om en eventuell måluppfyllelse berodde på ett gynnsamt konjunkturläge eller var resultatet av en framgångsrik politik. Dessa delmål beaktade inte heller om de uppfylldes till priset av ett ökat inflationstryck eller andra typer av ekonomiska obalanser. Erfarenheterna visar således att det finns problem med att kvantifiera mål för den ekonomiska politiken men också att det är mycket viktigt att målen formuleras på ett sådant sätt att de verkligen bidrar till full sysselsättning.

För att förstå hur en politik för full sysselsättning bör utformas kan det vara belysande att se till olika bakomliggande förklaringsfaktorer till utanförskapets omfattning. I den svenska och internationella litteraturen finns åtminstone tre

viktiga förklaringar till att utanförskapet inte sjunkit tillbaka till de nivåer som gällde före 1990-talskrisen.

För det första visar forskningen att sannolikheten att hitta ett arbete minskar med tiden som personen är arbetslös. Det kan bero på att personens kompetens eller motivation att hitta ett arbete minskar med tiden eller att arbetsgivarna tror att långtidsarbetslösa är mindre kompetenta än andra arbetsökande med i övrigt likvärdiga meriter. Under många år har antalet människor som får aktivitets- och sjukersättning ökat och eftersom få av dessa lyckas återgå till arbete har detta medfört att alltfler människor fastnat i utanförskap.

För det andra har skatternas, arbetslöshets- och socialförsäkringens utformningar betydelse för utanförskapets omfattning. Exempelvis kan den kombinerade effekten av höga skatter på arbete, höga ersättningsnivåer och inkomstprövade bidrag göra att det lönar sig dåligt att arbeta. Likaså kan arbetsmarknadspolitiska åtgärder leda till att det tar längre tid för arbetsökande att hitta arbete eftersom personer som deltar i program minskar sin sökaktivitet.

För det tredje hänger utanförskapets omfattning samman med den rådande lönestrukturen och hur flexibel denna är. Om lönestrukturen är för stel kommer lönerna inte att anpassas till nya situationer på arbetsmarknaden. Det innebär t.ex. att löneutvecklingen inte dämpas tillräckligt för att förhindra att arbetslösheten stiger i tider med vikande efterfrågan. Likaså kan arbetslösheten stiga om lönebildningens funktionssätt försämras. En alltför sammanpressad lönestruktur innebär dessutom att personer med låga kvalifikationer har särskilt svårt att finna arbete. Den innebär att människor med lång tid i utanförskap, har svårt att hitta ett arbete. Utanförskapet är nämligen betydligt större bland personer som har en lägre eller svårbedömd kompetens, såsom personer med relativt kort utbildning eller personer med utländsk bakgrund. En alltför flexibel lönestruktur skulle, å andra sidan, kunna medföra att vissa jobb ger löner som är fördelningspolitiskt oacceptabla. I likhet med utanförskap kan således även alltför låga löner leda till ekonomiska och sociala problem både för individen och för samhället i stort.

En politik för full sysselsättning och därmed minskat utanförskap innebär en politik som långsiktigt ökar arbetskraftsdeltagandet, minskar

arbetslösheten samt minskar sjukfrånvaron och inkluderar förändringar i skattesystem, socialförsäkringar och bidrag som ökar drivkrafterna till arbete. Åtgärder som stimulerar utbudet måste dock kombineras med åtgärder som även stärker efterfrågan på personer som i dag står långt från arbetsmarknaden, eftersom arbetsgivarna är tveksamma till att anställa dessa personer till rådande marknadslön. Syftet med t.ex. nystartsjobben är att hjälpa människor närmare arbetsmarknaden genom att minska arbetsgivarnas tveksamhet att anställa. Målet är att personen under anställningen ska förbättra sin kompetens och få sådana referenser att han eller hon får ett arbete till rådande marknadslön. Utformade på rätt sätt leder således lönesubventioner till högre sysselsättning samtidigt som en socialt acceptabel inkomstspridning kan bevaras.

Även åtgärder som förbättrar matchningen och bidrar till ökad sökaktivitet leder till varaktigt ökad sysselsättning.

I ett längre perspektiv är ett utbildningssystem av hög kvalitet av yttersta vikt för att fler människor ska kunna få plats på arbetsmarknaden vid rådande lönestruktur. Men även på kort sikt kan t.ex. arbetsmarknadsutbildning, eller yrkesinriktad vuxenutbildning, som avser att överföra arbetskraft från branscher och yrken med låg efterfrågan till de med hög efterfrågan, öka sysselsättningen.

I arbetet med ramverket för sysselsättningspolitiken ingår också att ge förslag på indikatorer på full sysselsättning. Dessa indikatorer ska kunna användas för att vägleda politiken och följa upp och utvärdera om politiken bidrar till full sysselsättning. Naturliga indikatorer är sysselsättningsgrad, arbetslöshet eller arbetskraftsdeltagande på aggregerad nivå, men det är även viktigt att följa utvecklingen på arbetsmarknaden för de grupper som står längst från arbetsmarknaden. Dessa indikatorer ska kontinuerligt följas upp, bl. a. för att bedöma om utvecklingen är bestående eller om det finns behov av ytterligare åtgärder. Ett problem med dessa indikatorer är dock att de inte direkt kan användas för att bedöma om t.ex. den varaktiga sysselsättningsgraden har ökat eftersom den uppmätta sysselsättningsgraden också beror på konjunkturläget och andra faktorer. Det är därför viktigt att använda kompletterande indikatorer som tillsammans kan användas för att bedöma utvecklingen av den varaktiga

sysselsättningen och för att följa upp och utvärdera om politiken bidrar till full sysselsättning.

1.14 Svensk ekonomi utvecklas starkt

1.14.1 Sysselsättning och tillväxt

Robust tillväxt i global ekonomi

Efter flera år med en exceptionellt hög tillväxt i världsekonomin väntas den internationella konjunkturen gå in i en lugnare tillväxtfas. I år förväntas bruttonationalprodukten (BNP) i världen växa med 5,1 procent. Den fortsatt höga tillväxten i omvärlden ger goda förutsättningar för svensk ekonomi.

Den senaste tidens turbulens på de finansiella marknaderna och bolånekrisen i Förenta staterna gör tillväxtutsikterna mer svårbedömda och ökar osäkerheten i prognosen. I dagsläget bedöms den finansiella krisen få en relativt begränsad effekt på Europa och Förenta staterna.

Amerikansk ekonomi väntas växa något långsammare än genomsnittligt i år till följd av avkylningen på bostadsmarknaden. Minskade bostadsinvesteringar fortsätter att tynga ekonomin. Tillväxten väntas åter stärkas under nästa år.

Under senare år har tillväxten i Asien varit överraskande stark. Den väntas dock bli något lägre de kommande åren samtidigt som Asien även framöver växer betydligt snabbare än OECD-området.

I euroområdet förutses konjunkturen mattas de kommande åren, men BNP väntas växa snabbare än i genomsnitt både i år och nästa år. I takt med en svagare investeringskonjunktur förutses hushållens konsumtion utgöra en allt viktigare drivkraft för tillväxten.

Utvecklingen av nyckeltal fram till 2010

Tabell 1.6 Nyckeltal

Årlig procentuell förändring där annat ej anges

	2006	2007	2008	2009	2010
BNP	4,2	3,2	3,2	2,5	2,2
Sysselsättning	1,8	2,3	1,2	0,3	-0,2
Arbetskraftsutbud	1,2	1,3	0,7	0,4	0,1
Öppen arbetslöshet ¹	5,4	4,4	4,0	4,1	4,3
Arbetslöshet, ILO ²	7,1	6,0	5,5	5,6	5,9
Timlön ³	3,1	4,0	4,7	4,6	4,1
KPI ⁴	1,4	2,2	2,8	2,9	2,5
Reporänta ⁵	3,00	4,00	4,50	4,75	4,25
Produktivitet ⁶	3,6	0,5	2,2	2,7	2,4

¹ Procent av arbetskraften.

² ILO:s arbetslöshetsdefinition inkluderar även heltidsstuderande som söker arbete.

³ Enligt konjunkturlönestatistiken

⁴ Årsgenomsnitt.

⁵ Vid årets slut.

⁶ Näringslivet, faktisk

Källor: Statistiska centralbyrån, Arbetsmarknadsstyrelsen och Finansdepartementet.

Tillväxten fortsatt hög

Under 2006 var BNP-tillväxten i Sverige 4,2 procent, vilket var den högsta tillväxten sedan 2000. Exportefterfrågan har dämpats under 2007, men samtidigt har efterfrågan i Sverige ökat snabbt genom såväl ökad konsumtion bland hushållen som en kraftig ökning av investeringarna. Under 2007 väntas den ekonomiska tillväxten bli 3,2 procent. För 2008 väntas en starkare exporttillväxt samtidigt som såväl hushållens konsumtion som investeringarna kommer att vara fortsatt höga. Även den kommunala konsumtionen ökar under 2008. BNP väntas öka med 3,2 procent även under 2008. Det höga resursutnyttjandet medför att lönekostnaderna ökar snabbare och räntorna stiger. Därmed dämpas tillväxten 2009 och 2010.

Sysselsättningen ökar och arbetslösheten minskar

Regeringens politik har varit inriktad på att göra det mer lönsamt att arbeta och mer lönsamt att anställa. Denna inriktning på politiken har, tillsammans med den goda konjunktur-utvecklingen, gjort att sysselsättningen under det senaste året ökat i snabb takt. Antalet sysselsatta uppnådde i juli i år sin högsta nivå någonsin, högre än den tidigare toppnoteringen från sommaren 1990. I somras uppnåddes den gamla regeringens mål om att 80 procent av befolkningen i åldern 20-64 år skulle vara reguljärt sysselsatta, för första gången sedan målet infördes. Prognosen är att den reguljära

sysselsättningen i åldern 20-64 år ligger kvar på denna höga nivå under de kommande åren i mandatperioden.

Samtidigt har arbetslösheten minskat betydligt. Den totala arbetslösheten var under andra kvartalet 2007 den lägsta på 16 år, 6,4 procent. Den öppna arbetslösheten var 4,5 procent, den lägsta sedan 2002.

Under den resterande delen av 2007 och under 2008 väntas sysselsättningen öka ytterligare samtidigt som den öppna arbetslösheten fortsätter att falla. Den öppna arbetslösheten väntas uppgå till 4,0 procent 2008. Under 2009 och 2010 väntas sysselsättningen öka marginellt samtidigt som den öppna arbetslösheten stiger något för att 2010 uppgå till 4,3 procent.

Löneökningstakten tilltar och inflationstrycket ökar

Under 2007 väntas löneökningstakten öka jämfört med de senaste fyra åren. En högre avtalsnivå än i den föregående avtalsrörelsen medför att löneökningstakten ökar markant under 2007. Ett allt högre resursutnyttjande på arbetsmarknaden bidrar till ökad löneglidning under 2008, vilket medför att löneökningstakten stiger ytterligare.

En låg och stabil prisutvecklingstakt är en förutsättning för god tillväxt och hög sysselsättning. Inflationen har stigit under 2006 och 2007 och beräknas öka ytterligare under återstoden av 2007 och under 2008. Det beror främst på att produktivitetstillväxten bromsar in samtidigt som företagens lönekostnader stiger till följd av 2007 års relativt höga löneavtal och som en följd av att resursutnyttjandet på arbetsmarknaden tilltar. Regeringens politik för att öka arbetsutbudet har dock en dämpande effekt på inflationstrycket. Genom att de reformer som regeringen föreslår i denna budgetproposition i hög grad är långsiktigt finansierade minskar risken för att åtgärderna ska bidra till att öka inflationstrycket.

Riksdagen har gett Riksbanken i uppdrag att självständigt upprätthålla prisstabilitet. Riksbanken har definierat prisstabilitet som ett mål att hålla inflationen, mätt med konsumentprisindex (KPI), kring 2 procent per år. Regeringen står bakom inflationsmålet.

Koldioxidutsläppen minskar i förhållande till BNP
Energintensiteten i svensk ekonomi visar en stadigt sjunkande trend. Den totala energi-användningen fortsätter visserligen att öka, men

i avsevärt lägre takt jämfört med utvecklingen av BNP. Det förnybara inslaget i energitillförseln ökar stadigt, vilket bidrar till att även koldioxidutsläppen minskar i relation till BNP. Mellan år 1990, som är referensår i Kyotoavtalet, och år 2005 minskade utsläppen per BNP-krona med en tredjedel. Sverige är ett av få länder som kan uppvisa minskade utsläpp samtidigt som ekonomin växer.

1.14.2 Den offentliga sektorns finanser

De offentliga finanserna på kort sikt

Den offentliga sektorns finanser har stärkts under de senaste tre åren. År 2006 uppgick det finansiella sparandet till 67 miljarder kronor eller 2,4 procent av BNP.

Vid utgången av 2006 översteg den offentliga sektorns finansiella tillgångar skulderna med 444 miljarder kronor eller 15,7 procent av BNP. Den offentliga sektorns kapitalinkomster i form av räntor och utdelningar överstiger också ränteutgifterna. Den positiva finansiella ställningen ska ses mot bakgrund av att tillgångarna i pensionssystemets buffertfonder (AP-fonderna) uppgick till 862 miljarder kronor, vilket motsvarar 30,4 procent av BNP. Den konsoliderade bruttoskulden uppgick till 47 procent av BNP, vilket med god marginal understiger referensvärdet inom EMU på 60 procent av BNP.

Tabell 1.7 Den offentliga sektorns finanser

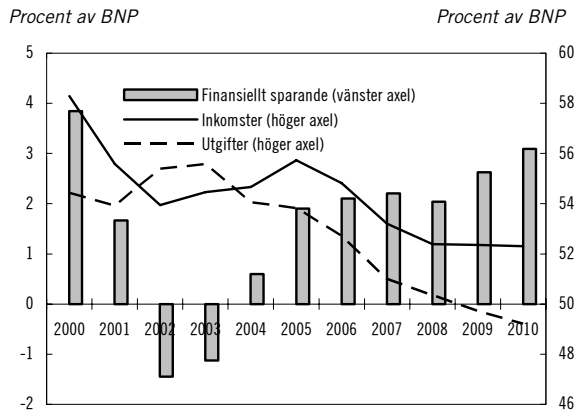
Procent av BNP

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	55,2	54,1	53,2	52,6	52,4
Skatter och avgifter	49,8	48,4	47,7	47,3	47,2
Utgifter	52,8	51,2	50,4	49,5	48,9
Finansiellt sparande	2,4	2,9	2,8	3,1	3,6
<i>Miljarder kronor</i>	67	87	89	105	126
Staten	26	49	56	81	111
ÅP-systemet	30	28	25	17	11
Kommuner	11	10	9	6	3
Finansiell ställning					
<i>Procent av BNP</i>					
Nettoskuld	-15,7	-17,7	-19,7	-21,9	-24,4
Konsoliderad bruttoskuld	47,0	39,7	34,8	29,8	24,5
Statsskuld	43,1	35,6	30,7	25,6	20,2

Anm.: Konsoliderad bruttoskuld definieras av EU-regler (Maastrichtvillkoren).
Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Åren 2007 och 2008 beräknas det finansiella sparandet till 2,9 respektive 2,8 procent av BNP. Tidigare beslutade och nu föreslagna skattesänkningar bidrar till en kraftig sänkning av den offentliga sektorns inkomster uttryckt som andel av BNP samtidigt som utgifterna minskar i samma omfattning.

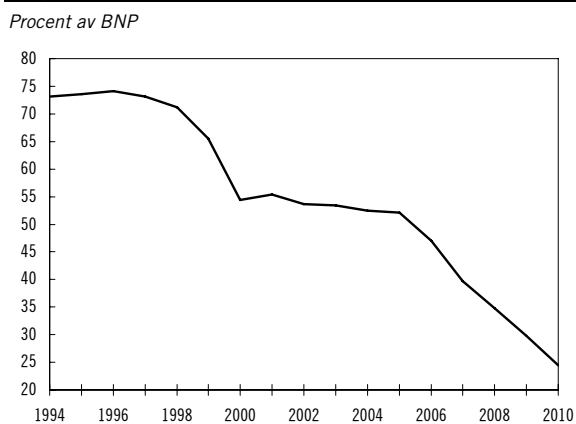
Diagram 1.6 Finansiellt sparande, inkomster och utgifter

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Under 2009 och 2010 stärks sparandet successivt. Överskotten medför en fortsatt förstärkning av den offentliga sektorns finansiella ställning. I slutet av prognosperioden beräknas den konsoliderade bruttoskulden motsvara 24,5 procent av BNP.

Diagram 1.7 Konsoliderad bruttoskuld

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

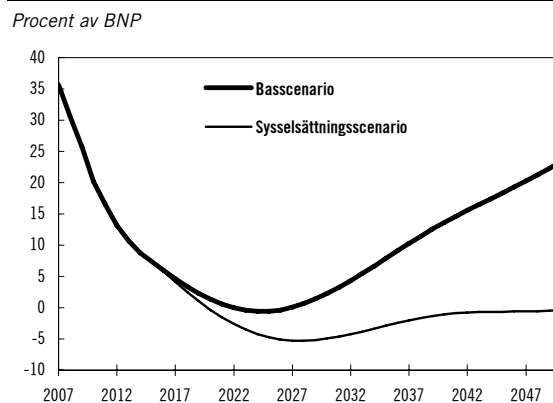
Kommunsektorns finanser har stärkts avsevärt under de senaste åren och 2006 uppgick det finansiella sparande till 11 miljarder kronor och beräknas i år till 10 miljarder kronor. Trots en fortsatt stark utveckling av inkomst-

erna 2008 så minskar det finansiella sparandet till 9 miljarder kronor. Det beror främst på att tidsprofilen i det nya löneavtalet medför kraftiga högre lönekostnader nästa år.

De offentliga finanserna på lång sikt

De offentliga finanserna bedöms vara hållbara på lång sikt. Den omfattning och inriktning som den offentliga sektorn har i dag bedöms, i kombination med det gällande finanspolitiska ramverket, inte leda till att en skuld vältras över på kommande generationer. De kalkyler som redovisas i bilagan svensk ekonomi visar dock tydligt att de offentliga finanserna långsiktigt skulle gynnas av ytterligare arbetsutbudsstimulerande strukturåtgärder, se diagram 1.8. Detta skulle dessutom leda till långsiktigt högre sysselsättning och högre välbstånd.

Diagram 1.8 Statsskulden

Källa: Finansdepartementet.

1.14.3 Effekter av regeringens politik på långsiktig tillväxt och sysselsättning

De reformer som regeringen föreslog i 2007 års budgetproposition bedöms höja BNP-nivån med 2,3 procent på lång sikt. De tillkommande reformer som genomförts och aviserats sedan budgetpropositionen för 2007 beräknas höja BNP-nivån med ytterligare 0,6 procent. Eftersom det bedöms ta en viss tid innan reformerna får fullt genomslag erhålls den fulla effekten av reformerna först efter 2010.

Sysselsättningseffekten av de reformer som föreslogs i budgetpropositionen för 2007 bedöms också vara betydande. Sysselsättningsnivån bedöms på lång sikt öka med 2,5 procent och jämviktsarbetslösheten minska med 0,4 procentenheter. De tillkommande reformerna

och aviseringarna sedan förra årets budgetproposition väntas höja sysselsättningsnivån med ytterligare 0,7 procent. Jämviktsarbetslösheten sänks ytterligare några tiondels procentenheter. Liksom för tillväxten uppnås den fulla effekten av reformerna först efter 2010.

1.14.4 Fördelningseffekter

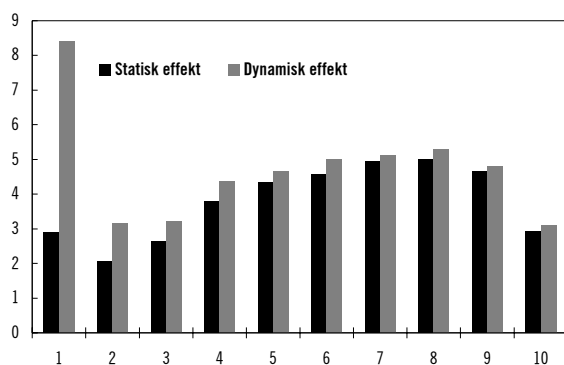
Hushållens reala disponibla inkomst ökar i år med 5,4 procent och nästa år med 4,0 procent. Detta är historiskt höga tal som till stor del beror på regeringens politik.

Som en följd av att det blir mer lönsamt att arbeta när jobbskatteavdraget och andra åtgärder införs är det troligt att sysselsättning och arbetade timmar kommer att öka. Detta gäller speciellt för låg- och medelinkomsttagarna för vilka trösklar och marginaeffekter sänks mest.

I diagram 1.9 illustreras både de statiska och dynamiska effekterna för inkomstfördelningen av jobbskatteavdraget. Till en början kommer de med medelhöga inkomster att få den största standardökningen. På sikt kommer den största inkomstförstärkningen att tillfalla de med lägst inkomster och på så sätt via ökad sysselsättning att leda till ökad standard.

Diagram 1.9 Effekter av jobbskatteavdraget på inkomstfördelningen

Förändring av disponibel inkomst i procent

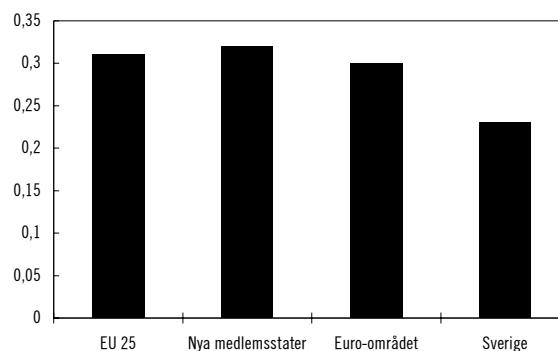
Anm: Effekt inklusive förstärkt jobbskatteavdrag

Källa: Finansdepartementets beräkningar

Sverige har, tillsammans med några andra europeiska länder, en internationellt sett mycket jämn fördelning av de ekonomiska resurserna.

Diagram 1.10 Inkomstspridning i Sverige och EU 2005

Gini-koefficient för ekonomisk standard

Källa: Eurostat. Genomsnittet för summorna är viktade med befolkningen i respektive land.

1.15 Beslutade och tidigare aviserade reformer för jobb och företagande

Regeringen har påbörjat ett omfattande reformarbete. Inledningsvis har arbetet fokuserat på att minska utanförskapet genom en politik som gör det mer lönsamt att arbeta och enklare och mer lönsamt att starta och driva företag. Beslutade och tidigare aviserade reformer beskrivs i det följande.

Jobbpolitiken

Åtgärder för att göra det mer lönsamt att arbeta

- Jobbskatteavdrag infördes den 1 januari 2007.
- En rad förändringar i arbetslöshetsförsäkringen har genomförts som avser villkor, ersättningsperiodens längd och ersättningsnivå. Graden av egenfinansiering i arbetslöshetsförsäkringen har ökat och medlemsavgifterna till varje arbetslöshetskassa differentierats

Åtgärder som gör det billigare att anställa

- Från den 1 januari 2007 finns nystartsjobb för dem som inte arbetat under en längre tid. Nystartsjobben innebär en skattelättnad motsvarande full arbetsgivaravgift för personer som under mer än ett år varit arbetslösa, deltagit i arbetsmarknadspolitiska program, haft skyddat arbete på Samhall eller haft sjukpenning, sjuk- eller aktivitetsersättning.
- Skattereduktion för köp av hushållstjänster trädde i kraft den 1 juli 2007.
- För att göra det mer attraktivt för företagen att behålla och nyanställa äldre medarbetare slopades den 1 januari 2007 den särskilda löneskatten på arbetsinkomster och inkomster av aktiv näringsverksamhet för personer som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare. Den 1 januari 2008 avskaffas den särskilda löneskatten även för personer som inte omfattas av det reformerade pensionssystemet, dvs. personer som är födda före 1938.

Bättre matchning och en effektivare arbetsmarknadspolitik

- Jobb- och utvecklingsgarantin infördes den 2 juni 2007. Den omfattar individuellt utformade åtgärder och är indelad i tre faser. Inledningsvis fokuseras på intensifierade jobbsökaraktiviteter med coaching. I den andra fasen får deltagarna tillgång till ett utbud av arbetsmarknadspolitiska program som inkluderar arbetsträning, arbetspraktik, subventionerade anställningar och kompetenshöjande insatser. Den tredje och sista fasen innebär att alla deltagare, som efter 450 ersättningsdagar i jobb- och utvecklingsgarantin inte funnit något arbete, ges en

varaktig samhällsnyttig sysselsättning motsvarande ett heltidsjobb.

- För att förbättra möjligheterna att få ett arbete för personer med funktionshinder har regeringen tillfört resurser så att den tillfälliga ökningen av antalet lönebidragsplatser 2006 och 2007 kan bibehållas 2008. En ökning kan ske från 2009.
- AMS och länsarbetsnämnderna avvecklas från den 1 januari 2008, då den nya sammanhållna myndigheten Arbetsförmedlingen bildas.
- Regeringen har gett AMS i uppdrag att använda kompletterande arbetsförmedlingar i syfte att förbättra matchningen.

Åtgärder för att öka integrationen

- Från den 1 januari 2007 har asylsökande som har beviljats uppehållstillstånd, kvotflyktingar och anhöriginvandrare möjlighet att få nystartsjobb de tre första åren efter det att uppehållstillstånd beviljats.
- Instegsjobb infördes 2 juli 2007 och är riktade till asylsökande som har fått uppehållstillstånd, kvotflyktingar och anhöriginvandrare under de första 18 månaderna efter uppehållstillstånd. Instegsjobb är en subventionerad anställning som är kopplad till undervisning i svenska för invandrare och har tydliga handledande inslag.
- Arbetsförmedlingens resurser för yrkesbedömning har förstärkts. Dessutom har Valideringsdelegationen i uppdrag att leda en pilotverksamhet enligt branschmodeller framtagna i samarbete med branschorganisationer. Syftet är att validera 1000 personers utländska yrkeskompetens samt att ge Valideringsdelegationen möjlighet att pröva de metoder och modeller för validering av yrkeskompetens som utarbetats i samarbete med branscher och branschorganisationer.
- För att underlätta mottagandet av flyktingar i kommuner i regioner med god arbetsmarknad och skapa tydliga ekonomiska drivkrafter som påskyndar etableringen av flyktingar på arbetsmarknaden, får kommunerna en extra ersättning som delvis är prestationsbaserad.
- En särskild utredare har fått i uppdrag att till den 2 juni 2008 lämna förslag på hur ansvar

och finansiering av flyktingmottagande och insatser för nyanlända kan utformas så att de sammantaget stärker kommunernas, statliga myndigheters och andra aktörers drivkrafter att verka för ett snabbt inträde på arbetsmarknaden för den nyanlände samt stärker individens drivkrafter till egen försörjning. En väsentlig uppgift för utredningen är att se över hur arbetslinjen kan stärkas och hur Arbetsmarknadsverket tillsammans med andra arbetsförmedlande organisationer kan ha en mer framträdande roll i mottagandet av nyanlända.

Åtgärder för att minska arbetslösheten bland ungdomar

- Den 1 juli 2007 infördes lägre arbetsgivaravgifter för unga.
- Regeringen har föreslagit en jobbgaranti för unga som beräknas träda i kraft den 1 december 2007. Syftet med jobbgarantin för unga är att ge stöd och ökade drivkrafter för arbetslösa ungdomar att få ett arbete eller att vidareutbilda sig inom det reguljära utbildningssystemet.
- En försöksverksamhet med lärlingsutbildning kommer att genomföras med start hösten 2008 och innebär bl.a. att viss ersättning samt handledarutbildning kan ges till arbetsgivare som tar emot elever inom gymnasieskolan.

Företagspolitik

Enklare att starta företag

- Förmögenhetsskatten slopas 2007
- 80 miljoner kronor har tillförts Almi Företagspartner AB för lånefinansiering, rådgivning och kontaktförmedling. Genom förstärkta möjligheter för Almi att ge små krediter till små och medelstora företag utan krav på medfinansiering har lånemöjligheterna för små företag förbättrats.
- 100 miljoner kronor har avsatts till ett särskilt program initierat för att främja företagande hos kvinnor.

- 20 miljoner kronor har tillförts Nutek för att främja invandrades företagande.
- En utredning har tillsatts med syfte att se över och stärka företagsinteckningens förmanrätt.
- Skattereduktion för hushållstjänster infördes den 1 juli 2007.

Mer lönsamt att driva och utveckla företag

- Kostnaderna för anställning av vissa grupper har sänkts.
- Medfinansieringen i sjukförsäkringen har slopats
- 3:12-reglerna för fåmansföretag har förändrats så att utrymmet för kapitalbeskattad inkomst som baseras på lönesumman utvidgats och det s.k. schablonbeloppet har höjts.
- Redovisningsperioden för momsinsbetalningar för små företag förlängs.
- Vinnova tillförs 100 miljoner kronor årligen för forskning och utveckling hos mindre företag.
- En särskild satsning på miljöteknik motsvarande 150 miljoner kronor årligen under mandatperioden har initierats.
- Möjligheten till säsongsanställning har återinförts.
- Allmän visstidsanställning i upp till 24 månader har införts.

Bättre ramvillkor för företagande

- Konkurrensverket har erhållit ökade medel för insatser för att förbättra möjligheterna hos små företag att få tillgång till offentlig upphandling samt säkra verkets arbete med kartellfrågor.
- De administrativa bördorna från statligt regelverk ska minska med 25 procent under mandatperioden.
- Insatser har vidtagits för att öka mångfalden inom vård- och omsorgssektorerna.
- En översyn av den samlade konkurslagstiftningen har tillsatts.

2

Förslag till
riksdagsbeslut

2 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

vad gäller den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för 2008

1. godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som regeringen föreslår (kapitel 1),
2. fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 957 miljarder kronor för 2008 (avsnitt 4.3.3),
3. fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 989 miljarder kronor för 2009 och 1 018 miljarder kronor för 2010 (avsnitt 4.3.3),
4. beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2008 i enlighet med vad regeringen föreslår (avsnitt 4.3.4 tabell 4.6),
5. godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2008 (avsnitt 4.3.4 tabell 4.6),
6. godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2008 (avsnitt 4.3.4 tabell 4.6),
7. godkänner beräkningen av taket för den offentliga sektorns utgifter för 2008, 2009 och 2010 (avsnitt 4.3.5),
8. bemyndigar regeringen att under 2008 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning (avsnitt 4.4.3),
9. godkänner beräkningen av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2008 (avsnitt 4.4.3 tabell 4.11),
10. godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2008 (avsnitt 4.4.3 tabell 4.11),
11. godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2008 (avsnitt 6.3 och bilaga 1 avsnitt 2),
12. godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2009 och 2010 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 7.4.1 tabell 7.6),
13. bemyndigar regeringen att för 2008 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 30 300 000 000 kronor (avsnitt 7.5.1),
14. bemyndigar regeringen att för 2008 besluta om krediter för myndigheters räntekonton i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 19 800 000 000 kronor (avsnitt 7.5.2),
15. bemyndigar regeringen att för 2008 för Sjunde AP-fondens verksamhet dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 5 000 000 kronor, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 150 000 000 kronor (avsnitt 7.5.3),
16. bemyndigar regeringen att under 2008, med de begränsningar som följer av 6 § andra stycket lagen (1996:1059) om stats-

budgeten, besluta att ett ramanslag, med undantag för anslag anvisade för förvaltningsändamål, får överskridas om ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas samt om överskridandet ryms inom utgiftstaket för staten (avsnitt 7.8),

vad gäller tilläggsbudget för 2007

17. godkänner vad regeringen föreslår om Ekonomiska rådet (avsnitt 8.2.2),
18. bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 1:14 *Bidragfastigheter* ingå ekonomiska avtal för underhåll på bidragfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 8.2.2),
19. bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* ingå en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 64 200 000 000 kronor under 2008–2010 (avsnitt 8.2.7),
20. bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2008–2010 (avsnitt 8.2.9),
21. bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 22:4 *Lönebidrag och Samball m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 162 500 000 kronor under 2008–2010 (avsnitt 8.2.9),
22. bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 38 550 000 kronor under 2008–2009 (avsnitt 8.2.10),
23. bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 35:10 *Stöd för energinvesteringar i offentliga lokaler* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor under 2008 och

300 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 8.2.15),

24. bemyndigar regeringen att under 2007 för anslaget 35:13 *Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2008 (avsnitt 8.2.15),
25. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* (avsnitt 8.2.18),
26. bemyndigar regeringen att uppdra åt Riksgäldskontoret att träffa avtal med Saab AB och Volvo Aero Corporation om delfinansiering av civila flygutvecklingsprojekt inom en ram som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till högst 1 110 000 000 kronor (avsnitt 8.2.18),
27. godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade anslag enligt specifikation i tabell 2.1,

vad gäller skattefrågor

28. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift (avsnitt 3.1 och 5.3.4),
29. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi (avsnitt 3.2 och 5.6.10),
30. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift (avsnitt 3.3 och 5.3.3),
31. antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) (avsnitt 3.4 och 5.3.3),
32. antar regeringens förslag om upphävande av lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus (avsnitt 3.5 och 5.9.2).

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen

vad gäller tilläggsbudget för 2007

1. godkänner förslaget till en ny investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2007–2009 (avsnitt 8.2.1 tabell 8.1).

Tabell 2.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade anslag 2007

Tusental kronor

Utgiftsområde	Anslagsnummer	Belopp enligt statsbudget 2007	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
1	Rikets styrelse	10 731 260	6 730	10 737 990
	45:1 Sametinget	25 803	2 000	27 803
	46:2 Justitiekanslern	21 619	1 000	22 619
	90:5 Regeringskansliet m.m.	5 629 360	3 730	5 633 090
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 878 421	1 050	11 879 471
	1:2 Ekonomistyrningsverket	102 077	3 200	105 277
	1:5 Statistiska centralbyrån	473 614	-250	473 364
	1:9 Ekonomiska rådet	1 257	200	1 457
	1:13 E-legitimationer	12 930	-3 200	9 730
	1:15 Finanspolitiska rådet	1 500	1 100	2 600
3	Skatt, tull och exekution	9 324 773	6 828	9 331 601
	3:1 Skatteverket	6 241 725	4 328	6 246 053
	3:2 Kronofogdemyndigheten	1 610 056	2 500	1 612 556
4	Rättsväsendet	30 756 868	-979	30 755 889
	4:1 Polisorganisationen	16 688 635	-3 000	16 685 635
	4:2 Säkerhetspolisen	783 623	1 470	785 093
	4:5 Sveriges Domstolar	4 201 208	-136 449	4 064 759
	4:7 Brottsförebyggande rådet	60 263	2 000	62 263
	4:12 Rättsliga biträden m.m.	1 225 657	135 000	1 360 657
5	Internationell samverkan	1 567 701	1 200	1 568 901
	5:5 Inspektionen för strategiska produkter	24 903	1 200	26 103
8	Migration	5 817 876	0	5 817 876
	12:5 Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	198 800	-80 000	118 800
	12:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	93 255	80 000	173 255
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	46 901 439	160 000	47 061 439
	13:8 Sjukvård i internationella förhållanden	368 023	90 000	458 023
	14:4 Statens folkhälsoinstitut	126 350	70 000	196 350
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	122 354 688	700 000	123 054 688
	19:6 Försäkringskassan	7 148 024	700 000	7 848 024
13	Arbetsmarknad	66 991 878	240 000	67 231 878
	22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	5 062 006	-4 500	5 057 506
	22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	38 368 302	250 000	38 618 302
	22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	3 126 377	-5 500	3 120 877
16	Utbildning och universitetsforskning	44 233 871	6 000	44 239 871
	26:6 Polarforskningssektariatet	25 766	6 000	31 766
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	10 138 813	32 621	10 171 434
	28:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	261 305	20 000	281 305
	28:21 Riksarkivet och landsarkiven	316 478	1 449	317 927
	28:32 Riksutställningar	45 572	13 000	58 572
	28:38 Stöd till trossamfund	50 232	-1 828	48 404

18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	5 730 472	0	5 730 472
	31:1 Boverket	203 119	10 000	213 119
	31:5 Fonden för fukt- och mögelskador	23 000	-10 000	13 000
20	Allmän miljö- och naturvård	4 615 927	0	4 615 927
	34:3 Åtgärder för biologisk mångfald	1 961 822	1 500	1 963 322
	34:12 Havsmiljö	40 000	-1 500	38 500
22	Kommunikationer	34 500 339	10 000 000	44 500 339
	36:2 Våghållning och statsbidrag	16 839 080	7 000 000	23 839 080
	36:3 Banverket: Administration	674 018	-3 500	670 518
	36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	13 440 807	2 999 580	16 440 387
	36:13 Viss internationell verksamhet	2 485	420	2 905
	36:16 Järnvägsstyrelsen	53 357	3 500	56 857
23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	18 017 333	48 000	18 065 333
	25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	1 401 376	-10 000	1 391 376
	42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	124 349	50 000	174 349
	43:1 Statens jordbruksverk	322 284	850	323 134
	43:5 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	78 939	9 000	87 939
	44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 990 431	-26 850	2 963 581
	45:1 Främjande av rennäringen m.m.	46 718	25 000	71 718
24	Näringsliv	4 268 715	17 000	4 285 715
	38:2 Näringslivsutveckling m.m.	453 909	10 000	463 909
	39:3 Exportfrämjande verksamhet	223 836	7 000	230 836
	Summa anslagsförändring på tilläggsbudget		11 218 450	

3

Lagförslag

3 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

3.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Avgiften beräknas dels på sådan inkomst av anställning som avses i 2 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, dels på sådan inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 2 kap. nämnda lag om den enskilde är skattskyldig för inkomsten enligt inkomstskattelagen (1999:1229). Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete *skall* därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av inkomst av anställning *skall* avdrag göras för kostnader som arbetstagaren har haft i arbetet i den utsträckning kostnaderna, minskade med erhållen kostnadsersättning, överstiger *ettusen* kronor.

Föreslagen lydelse

3 §¹

Avgiften beräknas dels på sådan inkomst av anställning som avses i 2 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, dels på sådan inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 2 kap. nämnda lag om den enskilde är skattskyldig för inkomsten enligt inkomstskattelagen (1999:1229). Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete *ska* därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av inkomst av anställning *ska* avdrag göras för kostnader som arbetstagaren har haft i arbetet i den utsträckning kostnaderna, minskade med erhållen kostnadsersättning, överstiger *5 000* kronor.

¹ Senaste lydelse 2001:1117.

Vid beräkning av avgiften bortses från inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete till den del summan av inkomsterna överstiger 8,07 gånger det för året gällande inkomstbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen om inkomstgrundad ålderspension. Därvid *skall* i första hand bortses från inkomst av annat förvärvsarbete.

Avgiften avrundas till närmast hela hundratal kronor. Avgift som slutar på 50 kronor avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av avgiften bortses från inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete till den del summan av inkomsterna överstiger 8,07 gånger det för året gällande inkomstbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen om inkomstgrundad ålderspension. Därvid *ska* i första hand bortses från inkomst av annat förvärvsarbete.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas första gången vid 2009 års taxering.

3.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 10 § lagen (1994:1776) om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

10 §¹

Avdrag får göras även för energiskatt och koldioxidskatt på bränsle som förbrukats på ett sätt som ger rätt till skattebefrielse enligt 6 a kap. 1 § 7 och 3 och 4 §§.

Avdrag enligt första stycket får göras endast i den mån avdrag inte gjorts enligt 7 kap. 1 § första stycket 4 i fall som avses i 6 a kap. 1 § 7 eller 3 eller 4 §.

Den som yrkesmässigt levererar elektrisk kraft som i Sverige framställts i ett vindkraftverk får göra avdrag med ett belopp som svarar mot 14 öre per kilowattimme om kraftverket är placerat på havsbotten eller på Vänerns botten. För annan placering får avdrag göras motsvarande 4 öre per kilowattimme. Avdragsrätten upphör dock när den sammanlagda elproduktionen i vindkraftverket uppgår till 20 000 kilowattimmar per installerad kilowatt enligt elgeneratorns märkeffekt.

Den som yrkesmässigt levererar elektrisk kraft som i Sverige framställts i ett vindkraftverk får göra avdrag med ett belopp som svarar mot 13 öre per kilowattimme om kraftverket är placerat på havsbotten eller på Vänerns botten. För annan placering får avdrag göras motsvarande 2 öre per kilowattimme. Avdragsrätten upphör dock när den sammanlagda elproduktionen i vindkraftverket uppgår till 20 000 kilowattimmar per installerad kilowatt enligt elgeneratorns märkeffekt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2006:1394.

3.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Allmän löneavgift tas ut med 4,40 procent av underlaget och tillfaller staten.

Allmän löneavgift tas ut med 7,49 procent av underlaget och tillfaller staten.

För dem som vid årets ingång har fyllt 18 men inte 25 år tas löneavgiften ut med halva procenttalet och anges med två decimaler så att övriga decimaler faller bort.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
 2. De nya bestämmelserna tillämpas på lön eller annan ersättning enligt 1 § som betalas ut efter den 31 december 2007.
 3. De nya bestämmelserna tillämpas också på inkomst enligt 2 § som uppbärs efter den 31 december 2007. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2007 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

¹ Senaste lydelse 2007:285.

3.4 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 26 § och 3 kap. 13 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 kap.

26 §¹

Arbetsgivaravgifterna är 28,02 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	8,78 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	4,45 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

Föreslagen lydelse

26 §

Arbetsgivaravgifterna är 24,93 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	7,71 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	2,43 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

Nuvarande lydelse

3 kap.

13 §²

Egenavgifterna är 26,31 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	9,61 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	1,91 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

¹ Senaste lydelse 2006:1345.

² Senaste lydelse 2005:829.

*Föreslagen lydelse***13 §**

Egenavgifterna är 23,22 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	7,93 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	0,50 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
 2. De nya bestämmelserna i 2 kap. 26 § tillämpas på ersättning som betalas ut efter den 31 december 2007.
 3. De nya bestämmelserna i 3 kap. 13 § tillämpas på inkomst som uppbärs efter den 31 december 2007. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter ikraftträdandet ska, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter den 31 december 2007 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

3.5 Förslag till lag om upphävande av lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus

Härigenom föreskrivs att lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus ska upphöra att gälla vid utgången av år 2007.

4

Budgetpolitiska mål samt statens och den offentliga sektorns finanser

4 Budgetpolitiska mål samt statens och den offentliga sektorns finanser

4.1 Inledning

Inledningsvis redovisar regeringen sin syn på det finanspolitiska ramverket. I de avsnitt som följer därefter redovisas de budgetpolitiska målen för åren 2007–2010 (avsnitt 4.3). Vidare lämnas förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2008 samt förslag till tak för den offentliga sektorns utgifter (avsnitt 4.3.4 och 4.3.5).

Statsbudgeten beskrivs översiktligt i avsnitt 4.4. I avsnittet 4.4.4 redovisas särskilt budgeteffekterna dels av de reformer som föreslås eller aviseras i denna proposition, dels av de reformer som tidigare beslutats eller aviserats. En översiktlig redogörelse lämnas även för den offentliga sektorns finanser i avsnitt 4.5.

Beräkningarna för 2007–2010 baseras på gällande regler och på beslutade, föreslagna eller aviserade åtgärder. Beräkningar för de delar av statsbudgeten som varken klassificeras som inkomster eller utgifter, men som ändå påverkar statens lånebehov (exempelvis myndigheters in- och utlåning i Riksgäldskontoret), redovisas också i detta kapitel.

4.2 Finanspolitiskt ramverk

Behovet av ett finanspolitiskt ramverk

Finanspolitikens syfte är att skapa goda betingelser för tillväxt och sysselsättning genom väl avvägd ekonomisk politik inom ramen för långsiktigt hållbara offentliga finanser. Den

förda politiken ska bidra till en effektiv användning av ekonomins resurser, en stabil konjunkturutveckling och en rimlig fördelning av inkomster och förmögenheter mellan individer och generationer. Som stöd för politiken behövs ändamålsenliga mål och processer, dvs. ett finanspolitiskt ramverk.

För att skapa förutsättningar för långsiktighet i den ekonomiska politiken och budgetpolitiken infördes i mitten av 1990-talet en avsevärt stramare budgetprocess än tidigare. Det fleråriga utgiftstaket för staten etablerades som en viktig del av budgetpolitiken och sedan 2000 beslutar riksdagen om ett mål för den offentliga sektorns sparande, det s.k. överskottsmålet.

Att ett ramverk har betydelse för den offentliga ekonomins utveckling, och därmed samhällsekonomin som helhet, styrks av internationella studier och erfarenheterna sedan mitten av 1990-talet då det nuvarande ramverket började att utformas. Regeringen har såväl i budgetpropositionen för 2007 som i 2007 års ekonomiska vårproposition angett att erfarenheterna av det finanspolitiska ramverket i huvudsak är goda. En god budgetdisciplin har bidragit till stärkt kontroll av de offentliga finanserna och därmed förbättrat förutsättningarna för ekonomisk tillväxt. De offentliga finanserna har förstärkts påtagligt under de år ramverket har varit i kraft. Underskotten på 1990-talet har ersatts av ett genomsnittligt överskott under perioden 2000–2006 motsvarande 1,1 procent av BNP. Utgifter och inkomster har kunnat minska som andel av BNP.

Samtidigt som det finns starka skäl att i allt väsentligt behålla nuvarande ramverk finns det vissa delar som har fungerat mindre bra, bl.a. har tidsperspektivet förkortats och det har varit ottydligt på vilket sätt utgiftstaket för staten stödjer överskottsmålet. Sedan början av 2000-talet har även tillämpningen av principer och regler för budgetering och redovisning på statsbudgeten skett på ett sätt som innebär att utgiftstakets avsedda funktion som budgetrestriktion inte tillåtit verka fullt ut. Detta har medfört att utrymmet under utgiftstaket för staten har kunnat utökas. De problem och brister som uppmärksammas visar att det alltid finns en risk för att stödet för regler och processer avtar med tiden. Detta kan leda till utgiftsökningar som försvagar de offentliga finanserna på sikt, och som därigenom även minskar trovärdigheten för ramverket som helhet. Kritik mot svagheter och ottyligheter i det finanspolitiska ramverket har framförts av bl.a. OECD och IMF.¹⁰ Riksrevisionen har i ett antal granskningar lämnat rekommendationer till regeringen om att förbättra bl.a. uppföljningen av överskottsmålet och de makroekonomiska underlagen.¹¹

Förstärkningar av ramverket

Regeringen har påbörjat arbetet med att förbättra och förstärka det finanspolitiska ramverket så att det blir mer ändamålsenligt, effektivt och tydligt. En viktig utgångspunkt är att de offentliga finanserna ska kunna möta framtida demografiska förändringar med en ökad andel äldre i befolkningen. Ett viktigt motiv för förändringar är även att öka öppenheten och tydligheten i finanspolitiken. Ett antal steg har tagits i denna riktning genom att regeringen i 2007 års ekonomiska vårproposition redovisade sin syn på vilka principiella överväganden som kommer att ligga till grund för ramverket och hur finanspolitiken bör följas upp.

Finansutskottet välkomnar regeringens arbete med att göra det finanspolitiska ramverket tydligare, öppnare och stramare i syfte att säkerställa långsiktigt hållbara finanser (bet. 2006/07:FiU20). Av utskottets ställningstagande framgår även att den grundläggande inställningen om vikten av att ha god och långsiktigt hållbar ordning på de offentliga finanserna har ett brett stöd i riksdagen. Vidare ser utskottet positivt på regeringens planer att inrätta ett finanspolitiskt råd med ett brett uppdrag att utvärdera den förda finanspolitiken och bedöma hur den förhåller sig till målen.

Överskottsmålet

I 2007 års ekonomiska vårproposition redovisades fyra huvudsakliga motiv för överskottsmålets utformning:

- De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet.
- En jämn fördelning av resurser mellan generationerna.
- Ekonomisk effektivitet.
- Behovet av att upprätthålla tillräckliga marginaler så att stora underskott kan undvikas i lågkonjunkturer även vid en finanspolitik som aktivt motverkar lågkonjunkturer.

Mot bakgrund av att de åldersrelaterade offentliga utgifterna framöver kommer att öka markant anser regeringen att det är av yttersta vikt att bibehålla långsiktigt starka offentliga finanser. Regeringen angav i vårpropositionen att ett överskottsmål för den offentliga sektorn om i genomsnitt 1 procent av BNP över en konjunkturcykel bör upprätthållas under mandatperioden och så länge det är nödvändigt för att de offentliga finanserna ska utvecklas på ett långsiktigt uthålligt sätt. Denna bedömning står fast. Det är dock viktigt att se över vilka målformuleringar för finanspolitiken som i framtiden är de mest ändamålsenliga.

I vårpropositionen angavs även vilka huvudsakliga indikatorer som regeringen avser att använda för uppföljning av överskottsmålet. En ny indikator introducerades för att dels utvärdera hur den föreslagna och aviserade finanspolitiken förhåller sig till målet, dels bedöma utrymmet för reformer under de närmaste åren. För dessa syften är indikatorn både framåt- och

¹⁰ Se bl.a. *OECD Economic Surveys – Sweden 2005*, och *Sweden – Staff Report for the 2005 Article IV Consultation*, IMF.

¹¹ Regeringens uppföljning av överskottsmålet (RiR 2006:27) samt Det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionerna (RiR2006:23).

bakåtblickande och beräknas som ett genomsnitt för det finansiella sparandet över sju år. Den baseras därmed på såväl utfall för de tre föregående åren som på prognoser och beräkningar för det innevarande året och de närmaste tre följande åren.

För att i efterhand utvärdera hur överskottsmålet har uppfyllts behövs även andra indikatorer. En sådan indikator är genomsnittet för den offentliga sektorns sparande från 2000 till och med det senaste året. Som kompletterande indikator för att mäta måluppfyllelsen används även s.k. strukturellt sparande som innebär att det finansiella sparandet justeras för konjunkturen, dvs. en bedömning av konjunkturläget samt dess effekter på de offentliga finanserna.

En uppföljning av överskottsmålet redovisas i avsnitt 4.3.1.

Utgiftstaket för staten

Det fleråriga utgiftstakets främsta uppgift är att ge förutsättningar för att uppnå överskottsmålet, dvs. att skapa förutsättningar för långsiktigt uthålliga finanser. Utgiftstaket för staten utgör ett viktigt budgetpolitiskt åtagande som främjar budgetdisciplinen och stärker trovärdigheten i den ekonomiska politiken genom att förhindra att tillfälliga inkomster används för att finansiera varaktiga utgifter. Utgiftstaket understryker även behovet av prioriteringar mellan olika utgifter och förebygger en utveckling där skatteuttaget stegvis måste höjas till följd av bristfällig utgiftskontroll.

Regeringen angav i 2007 års ekonomiska vårproposition att öppenheten och tydligheten i budgetprocessen bör öka för att stärka trovärdigheten för utgiftstaket för staten. För att kunna göra en bedömning av den önskvärda nivån på de statliga utgifterna bör en sammanvägning av följande överväganden ligga till grund för beslut om utgiftstaket för staten:

- Utgångspunkten bör vara en bedömning av kommunsektorns och det offentliga ålderspensionssystemets finansiella sparande samt den statliga sektorns inkomster som följer av den eftersträlvade skattepolitiken.
- Nivån bör även främja en önskvärd långsiktig utveckling av de statliga utgifternas omfattning vilket innebär att de statliga utgifterna som andel av BNP ska minska svagt.

- En bedömning av konjunkturutvecklingen ska beaktas för att undvika ogynnsamma förstärkningar av konjunktursvängningar, dvs. procyklisk finanspolitik ska undvikas.
- Det ska finnas en budgeteringsmarginal, dvs. en skillnad mellan det föreslagna utgiftstaket och beräkningen av de s.k. takbegränsade utgifterna, för att vid givna regler kunna hantera olika prognososäkerheter och tillfälliga variationer i utgiftsutvecklingen.

För att upprätthålla förutsägbarheten och stramheten i budgetprocessen, och därmed ge förutsättningar för en stabil utgiftsutveckling, har regeringen återinfört det treåriga utgiftstaket. En bedömning av lämpligt utgiftstak för staten för det tredje tillkommande året kommer att ingå i de ekonomiska vårpropositionerna som en väsentlig del av riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Regeringens ambition är att denna bedömning ska ligga fast och utgöra förslag till utgiftstak för staten i den följande budgetpropositionen.

Regeringen framhöll i 2007 års ekonomiska vårproposition betydelsen av att de grundläggande principerna för budgetering och redovisning av statens inkomster och utgifter respekteras. Det innebär i korthet att statsbudgeten ska omfatta all statlig verksamhet (fullständighetsprincipen) och att samtliga utgifter och inkomster för varje enskild verksamhet ska framgå på statsbudgeten (bruttoprincipen). En transparent och konsekvent tillämpning av principerna om fullständighet och bruttobudgetering stärker trovärdigheten för utgiftstaket och det finanspolitiska ramverket som helhet. Det har dock aldrig varit möjligt att undantagslöst hävda dessa principer för statsbudgetens del. Eventuella avsteg ska motiveras väl och möjlighet till jämförbarhet ska säkerställas. Vidare lades fast att tekniska justeringar av utgiftstaket för staten syftar till att behålla en oförändrad begränsning av de offentliga utgifterna i samband med ändrad institutionell avgränsning och ansvarsfördelning inom den offentliga sektorn. Det innebär att justeringar av utgiftstaket för staten ska ske i samband med att ansvaret för ett offentligt åtagande ändras mellan staten och kommunsektorn. Tekniska justeringar kan även föräledas av budgettekniska omläggningar, dvs. till följd av ändrade redovisningsprinciper m.m. En väsentlig utgångspunkt är att samma principer

ska ligga till grund för såväl höjningar som sänkningar av utgiftstaket för staten.

Förslag till tekniska justeringar av utgiftstaket för staten 2008 samt förslag till utgiftstak för staten 2009 och 2010 finns i avsnitt 4.3.3.

Det finanspolitiska rådet ska granska politiken

En väsentlig förutsättning för tilltron till det finanspolitiska ramverket och dess hållbarhet på lång sikt är att de finanspolitiska målen följs upp på ett tydligt sätt av en extern bedömare. Regeringen har därför under 2007 inrättat ett finanspolitiskt råd med syftet att öka öppenheten och insynen i finanspolitiken.

Det finanspolitiska rådet har fått i uppdrag att årligen följa upp om de grundläggande målen för finanspolitiken uppnås. Rådet kommer vidare att granska tydligheten i de ekonomiska propositionerna samt kvaliteten i det underlag som regeringen baserar sina bedömningar på. Rådet ska också verka för en ökad offentlig diskussion i samhället om den ekonomiska politiken. Rådets arbete ökar också allmänhetens möjligheter till ansvarsutkrävande.

Rådet ska lämna sin första rapport senast den 1 maj 2008. För att rapporten ska kunna vara ett underlag för riksdagens behandling av de ekonomiska vårpropositionerna kommer rapporten från och med 2009 att lämnas senast den 15 mars.

Fortsatt arbete för att förbättra och stärka ramverket

Regeringens arbete med att förstärka det finanspolitiska ramverket går vidare och ytterligare förslag kommer att presenteras under mandatperioden. Som framgått ovan finns ett behov att pröva vilka målformuleringar som i framtiden är ändamålsenliga för att säkerställa långsiktig hållbarhet i de offentliga finanserna.

En viktig del i det fortsatta arbetet är därför att utveckla metoder och modeller som kan ligga till grund för analys och beslut om finanspolitiken på kort och lång sikt. Ett arbete pågår inom Finansdepartementet i syfte att vidareutveckla de långsiktiga scenarier som syftar till att visa bl.a. den demografiska utvecklingens effekter på ekonomin. Vidare pågår arbetet med Långtidsutredningen (LU08), vars slut-

betänkande kommer att överlämnas under 2008. Av betydelse för ramverket är även den översyn av lagen (1996:1059) om statsbudgeten som aviserades i vårpropositionen. Regeringen avser att genomföra denna under 2008.

De överväganden och bedömningar som regeringen presenterat avseende det finanspolitiska ramverkets utformning ställer också delvis nya krav på beslutsunderlagen som lämnas till riksdagen. Ett kontinuerligt utvecklingsarbete pågår därför för att i olika avseenden fördjupa och förbättra innehållet i de ekonomiska propositionerna. Tydliga och transparenta beslutsunderlag är också en viktig förutsättning för det finanspolitiska rådets möjligheter att följa upp den förda politiken.

Riktlinjerna i den ekonomiska vårpropositionen

Riksdagen beslutade 2001 att den budgetprocess som riksdagen tillämpat sedan 1996 skulle ändras fr.o.m. 2002. För att undvika arbete med budgeten under både vår och höst skulle riksdagen på våren inte ta ställning till en preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden eller till utgiftstaket för staten. Förslag till riksdagsbeslut i den ekonomiska vårpropositionen borde enligt riksdagen innehålla förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, medan själva budgetarbetet borde koncentreras till hösten (bet. 2000/01:KU23).

Huvudresultatet av den utvärdering, som på uppdrag av riksdagen, genomförts av omläggningen av budgetprocessen 2002 var att dubbelarbetet i riksdagen har minskat (bet. 2000/01:KU23, dnr Fi2006/2694). Samtidigt konstaterades att stramheten i regeringens interna budgetarbete försvagats. Erfarenheterna sedan 2002 visar även att tidsperspektiven i vårpropositionerna har kommit att förkortas samtidigt som mer detaljer än riktlinjer har presenterats.

Regeringen anser i likhet med riksdagen att det främsta syftet med den ekonomiska vårpropositionen bör vara att ge ett relevant och allsidigt underlag för riktlinjerna om den ekonomiska politiken och budgetpolitiken på medellång och lång sikt. Detaljerade förslag om reformer inom olika politikområden bör i stället ingå i budgetpropositionen eller i särpropositioner. Utgångspunkten bör därför vara att i vårpropositionen redovisa information på en

nivå som liknar regeringens konvergensprogram till EU.

Regeringen avser därför att i den ekonomiska vårpropositionen i huvudsak redovisa ramar och mål för den ekonomiska politiken, prognoser och scenarier för svensk ekonomi på övergripande nivå, de offentliga finansernas utveckling, uthållighet och kvalitet samt den strukturpolitiska inriktningen. I riktlinjerna för budgetpolitiken bör ingå en bedömning av utgiftstaket för staten för det tredje tillkommande året. Enligt 36 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten ska regeringen vid minst två tillfällen för riksdagen redovisa en uppföljning av statens inkomster, utgifter och lånebehov för innevarande år. En av dessa uppföljningar sker i vårpropositionen och bör även i fortsättningen ingå i denna. Som en följd av att innehållet i vårpropositionen förändras bör förslag om tilläggsbudget lämnas samtidigt som vårpropositionen, men som en särskild proposition.

Mot denna bakgrund avser regeringen att utforma den ekonomiska vårpropositionens innehåll på ett sätt som bättre överensstämmer med riksdagens intentioner, dvs. ett underlag som ska kunna ligga till grund för bedömningar av den samhällsekonomiska utvecklingen och en övergripande diskussion om den ekonomiska politikens inriktning på medellång och lång sikt.

4.3 Budgetpolitiska mål

Budgetpolitiken är sedan 1997 inriktad på två övergripande och fleråriga mål: den offentliga sektorns finansiella sparande (överskottsmålet) samt utgiftstaket för staten. De budgetpolitiska mål som riksdagen har beslutat ligger fast. Det betyder att:

1. den offentliga sektorns finansiella sparande skall uppgå till 1 procent av bruttonationalprodukten (BNP) i genomsnitt över en konjunkturcykel,
2. de takbegränsade utgifterna skall rymmas inom beslutade utgiftstak för staten.

Riksdagen fastställer tre år i förväg ett utgiftstak för staten, vilket sätter en övre gräns för statens utgifter. Utgiftstak föreslås i budgetpropositionen. Med anledning av tekniska justeringar i denna budgetproposition föreslås

ett sänkt utgiftstak för 2008. Vidare lämnas förslag till utgiftstak för 2009 och 2010.

Regeringen lämnar även förslag till beräkning av utgiftstaket för den offentliga sektorns utgifter för de tre kommande budgetåren (se avsnitt 4.3.5)

4.3.1 Uppföljning av överskottsmålet

Överskottsmålet innebär att den offentliga sektorns finansiella sparande ska uppgå till i genomsnitt 1 procent av BNP över en konjunkturcykel. Längden på en konjunkturcykel är osäker och kan variera över tiden. I det följande redovisas indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen.

Genomsnittsindikatorn

En viktig indikator för bedömningen om den föreslagna finanspolitiken ligger i linje med överskottsmålet utgörs av ett 7-årigt glidande medelvärde¹² av det offentliga sparandet. Medelvärdet justeras för större väldefinierade engångseffekter.¹³

För 2007 beräknas genomsnittet för åren 2004–2010 uppgå till 2,3 procent av BNP. Indikatorn visar att den föreslagna inriktningen för finanspolitiken ger ett tillräckligt stort finansiellt sparande för att kunna klara en konjunkturedgång utan att överskottsmålet äventyras.

Tabell 4.1 Finansiellt sparande, glidande 7-årigt genomsnitt

Procent av BNP

	2004	2005	2006	2007
Genomsnitt enl. BP2008	0,9	1,0	1,6	2,3

Källa: Finansdepartementet.

¹² Det 7-åriga medelvärdet beräknas med 3 bakåtblickande år och med 3 framåtblickande år.

¹³ Engångseffekterna 2004 och 2005 utgörs av ökade skatteintäkter p.g.a. att vissa bolag återfört hela eller delar av sina avsättningar till periodiseringsfonder till beskattning. Engångseffekten 2008 uppkommer p.g.a. nya regler avseende byggmoms som tillfälligt ökar momsinsbetalningarna med 10 miljarder kronor.

Det strukturella sparandet

En annan indikator utgörs av det finansiella sparandet justerat för konjunkturberoende variationer i offentliga inkomster och utgifter samt för tillfälliga effekter av annan typ. Det justerade sparandet speglar den underliggande ”strukturella” nivån på sparandet.

Justeringen av sparandet för konjunkturen bygger på en bedömning av konjunkturläget samt dess effekter på de offentliga finanserna. Konjunkturläget beskrivs med det s.k. BNP-gapet, som utgör skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP. Regeringens bedömning är att en förändring av BNP-gapet med 1 procentenhet påverkar det finansiella sparandet i offentlig sektor med i genomsnitt 0,55 procent av BNP.

Sedan 2000 har de strukturella saldona både över- och underskridit 1 procent av BNP (se tabell 4.2). Under perioden 2006–2009 bedöms BNP-gapet vara positivt. Det innebär att det strukturella sparandet beräknas vara lägre än det faktiska och uppgår 2007 till 2,2 procent av BNP. Under 2008 och 2009 beräknas det strukturella sparandet uppgå till 2,0 procent respektive 2,8 procent. När BNP-gapet sluts 2010 sammanfaller det strukturella sparandet med det faktiska sparandet och uppgår till 3,6 procent av BNP.

Utvärdering i efterhand

För en utvärdering av överskottsmålet i efterhand är genomsnittet av det faktiska sparandet för åren 2000–2006 en naturlig indikator. Detta genomsnitt uppgår till 1,1 procent av BNP. Efter 2000 minskade det genomsnittliga sparandet fram till och med 2004 men har därefter åter ökat. Av sparandet förklaras 0,2 procent av BNP av positiva engångseffekter av skatt från företag m.m.

Årliga mål

I enlighet med vad regeringen anförde i 2007 års ekonomiska vårproposition föreslås inte längre några årliga mål. Årliga mål för den offentliga sektorns sparande som tidigare beslutats av riksdagen ska dock utvärderas. Riksdagen har tidigare för 2007 beslutat att det finansiella sparandet i den offentliga sektorn ska uppgå till minst 1,0 procent av BNP, inklusive premie-

pensionssparandet.¹⁴ Det årliga målet, exklusive premiepensionssparandet, motsvarar därmed 0 procent av BNP. Enligt den prognos som redovisas i denna proposition väntas sparandet uppgå till 2,9 procent av BNP. Det årliga målet 2007 ser således ut att klaras med mycket god marginal.

¹⁴ Fram till början av 2007 ingick premiepensionssparandet i den offentliga sektorns sparande. Efter beslut från EU:s statistikorgan Eurostat, redovisas premiepensionssystemets sparande numera i hushållssektorn. Justeringen har gjorts också för tidigare år.

Tabell 4.2 Finansiellt sparande i offentlig sektor 2000–2010

Procent av BNP, om annat ej anges

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Finansiellt sparande, miljarder kronor	85	38	-34	-28	15	52	67	87	89	105	126
Finansiellt sparande	3,8	1,7	-1,5	-1,1	0,6	2,0	2,4	2,9	2,8	3,1	3,6
Justering för konjunkturläge	-0,8	0,1	0,2	0,5	0,1	0,1	-0,5	-0,3	-0,5	-0,3	0,0
Justering för engångseffekter ¹	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,4	-0,5	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,0
Justering, extraordinära kapitalvinster	-0,9	-0,1	0,2	0,2	0,1	-0,2	-0,5	-0,4	0,0	0,0	0,0
Strukturellt sparande	1,6	1,7	-1,0	-0,4	0,4	1,3	1,4	2,2	2,0	2,8	3,6
Finansiellt sparande, genomsnitt från 2000	3,8	2,8	1,4	0,7	0,7	0,9	1,1	1,3	1,5	1,7	1,8
Produktionsgap, procent	1,5	-0,2	-0,4	-0,9	-0,1	-0,1	0,9	0,6	0,9	0,6	0,0

¹ Engångseffekterna 2004 och 2005 förklaras av ökade skatteintäkter p.g.a. att vissa bolag återfört hela eller delar av sina avsättningar till periodiseringsfonder till beskattning. Engångseffekten 2008 beror på nya regler avseende byggmoms som tillfälligt ökar momsinsbetalningarna med 10 miljarder kronor.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

4.3.2 Uppföljning av utgiftstaket

Fleråriga utgiftstak för staten är ett viktigt budgetpolitiskt åtagande för riksdagen och regeringen, och främjar trovärdigheten i den ekonomiska politiken.

De takbegränsade utgifterna omfattar 26 utgiftsområden (1–25 samt 27) samt utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. omfattas inte av de takbegränsade utgifterna eftersom riksdagen och regeringen endast i begränsad omfattning kan påverka dessa utgifter på kort sikt. De takbegränsade utgifterna utgörs av faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att även myndigheternas utnyttjande av ingående anslagssparande och anslagskredit ingår i de takbegränsade utgifterna. Skillnaden mellan det fastställda utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgörs av den s.k. budgeteringsmarginalen. Dess syfte är att fungera som en buffert mot såväl makroekonomisk osäkerhet som den osäkerhet som finns kring de finansiella konsekvenserna av de beslut som fattats. Om budgeteringsmarginalen tas i anspråk innebär det i regel att de offentliga finanserna försämras.

Utgiftstaket har klarats samtliga år sedan det infördes 1997. I tabell 4.3 redovisas fastställda utgiftstak för perioden 2002–2006 och utfallet för de takbegränsade utgifterna.

Tabell 4.3 Fastställda utgiftstak och utfall 2002–2006

Miljarder kronor

	2002	2003	2004	2005	2006
Utgiftstak för staten	812	822	858	870	907
Takbegränsade utgifter (utfall)	811,6	819,1	855,6	864,3	895,2
Budgeteringsmarginal	0,4	2,9	2,4	5,7	11,8

4.3.3 Utgiftstak för staten

Nivån på utgiftstaket för respektive år beslutas tre år i förväg. Mer betydande förändringar i förutsättningarna efter att ett utgiftstak fastställts kan föranleda tekniska justeringar av utgiftstaket. Tekniska justeringar av utgiftstaket kan bland annat motiveras av förändringar som inte har någon effekt på de konsoliderade utgifterna för den offentliga sektorn, men som ändå påverkar storleken på de takbegränsade utgifterna (se avsnitt 4.2). Tekniska justeringar syftar till att utgiftstaket ska utgöra en lika stram begränsning för de offentliga utgifterna efter justeringen som före de förändringar som föranleder justeringen.

De tekniska justeringar som motiverar en förändring av det av riksdagen fastslagna utgiftstaket för staten för 2007 och 2008 framgår av tabell 4.4.

Tabell 4.4 Tekniska justeringar av utgiftstaket för staten 2007–2010

Miljarder kronor

	2007	2008	2009	2010
Utgiftstak för staten	938	971	1 003	1 033
Europeiska regionala utvecklingsfonden, medel i territoriella program flyttar utanför statsbudgeten		-0,05	-0,10	-0,10
Reglering statligt utjämningsbidrag till kommuner för LSS-kostnader	0,12	0,12	0,12	0,12
Reglering kommunalekonomisk utjämnning p.g.a. avskaffad fastighetsskatt på bostäder		-12,06	-12,06	-12,06
Reglering kommunalekonomisk utjämnning t.f.a. minskad avdragsrätt pensionssparande		-0,90	-0,90	-0,90
Premiepensionsutgift redovisas i hushållssektorn	-0,45	-0,77	-1,27	-1,98
Jämställdhetsbonus på statsbudgetens inkomstsida		-0,04	-0,19	-0,25
Summa tekniska justeringar	-0,33	-13,71	-14,40	-15,17
Summa tekniska justeringar (avrundat)	0	-14	-14	-15
Förslag till utgiftstak för staten	938	957	989	1 018

Inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden avser regeringen att hantera medlen i de territoriella program där svenska myndigheter administrerar utbetalningar av EU-medel för andra deltagande länders räkning utanför statsbudgeten. Ändringen aviserades i 2007 års ekonomiska vårproposition och motiverar en sänkning av utgiftstaken.

Beräkningen av omslutningen i det kommunala kostnadsutjämnningssystemet för verksamhet enligt lagen (1993:287) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är högre än motsvarande beräkning i budgetpropositionen för 2007. Ökningen av de takbegränsade utgifterna motsvaras av en prognostiserad ökning av kommunernas avgifter till staten och påverkar därför inte den offentliga sektorns finansiella sparande. Förändringen motiverar därmed en höjning av utgiftstaken. Motsvarande tekniska justeringar har gjorts

tidigare i samband med att omslutningen i utjämnningssystemet förändrats.

Införandet av en kommunal fastighetsavgift minskar statens inkomster samtidigt som kommunernas inkomster ökar. I denna proposition föreslår regeringen därför att anslaget 48:1 *kommunalekonomisk utjämnning* minskar med det belopp som motsvarar den kommunala fastighetsavgiften 2008. Omläggningen motiverar en teknisk sänkning av utgiftstaket.

I 2007 års ekonomiska vårproposition aviserades en begränsning av avdragsrätten för pensionssparande till högst 12 000 kronor per år. Detta leder till att kommunsektorn får ökade skatteintäkter. Därför föreslås en minskning av anslaget 48:1 *kommunalekonomisk utjämnning* med motsvarande belopp. Förändringen motiverar att utgiftstaken sänks.

Utbetalningar från premiepensionssystemet till pensionärer redovisas inte längre under utgiftstaket för staten. EU:s statistikorgan har beslutat att sparandet i premiepensionssystemet från och med 2007 ska redovisas i nationalräkenskapernas hushållssektor. Den institutionella förändringen motiverar att utgiftstaken sänks.

Regeringen aviserar i denna proposition att en jämställdhetsbonus vid föräldraledighet införs. Bonusen, vilken innebär att en arbetande förälder kan erhålla en bonus under förutsättning att föräldrarna delar på uttaget av föräldrapenning, avsågs ursprungligen bli utformad som en skattereduktion. En sådan lösning innebär dock ett ingrepp i inkomsttaxeringen och lagstiftningsprocessen är mer komplicerad och tidskrävande. Bonusen utformas därför i stället som en kreditering av individens skattekonto. Oavsett utformning minskar statens inkomster i samma omfattning. Enligt principerna för bruttobudgetering på statsbudgeten bör en lösning med kreditering av individens skattekonto följas av en sänkning av utgiftstaken för staten.

Sammantaget motiverar dessa förändringar i enlighet med regeringens bedömning i 2007 års ekonomiska vårproposition att utgiftstaken för 2008–2010 sänks. I enlighet med tillämpad praxis avrundas de tekniska årsvisa justeringarna till hela miljarder kronor.

I tabell 4.5 redovisas av riksdagen fastställda utgiftstak för 2007 och 2008 samt de utgiftstak

som regeringen nu föreslår för 2008, 2009 och 2010. Därtill redovisas budgeteringsmarginalen, som är skillnaden mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna.

Tabell 4.5 Utgiftstak för staten 2007–2010

Miljarder kronor	2007	2008	2009	2010
Av riksdagen beslutade utgiftstak	938	971		
Regeringens förslag till utgiftstak		957	989	1 018
Årlig förändring	31	19	32	29
Utgiftstak procent av BNP	31,1	30,0	29,4	28,9
Takbegränsade utgifter	919	928	949	984
Takbegränsade utgifter procent av BNP	30,5	29,1	28,2	27,9
Budgeteringsmarginal	19,4	29,0	40,4	33,9

Utgiftstak för staten 2008

Regeringens förslag: För 2008 fastställs utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 957 miljarder kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår i denna budgetproposition förändringar som motiverar tekniska justeringar av utgiftstaket för 2008. Regeringen anser därför att det tidigare fastställda utgiftstaket för 2008 minskas med 14 miljarder kronor och fastställs till 957 miljarder kronor.

Utgiftstak för staten 2009 och 2010

Regeringens förslag: För 2009 fastställs utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 989 miljarder kronor.

För 2010 fastställs utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 1 018 miljarder kronor.

Skälen för regeringens förslag: I budgetpropositionen för 2007 presenterade regeringen en bedömning av utgiftstaket för 2009. I 2007 års ekonomiska vårproposition presenterade

regeringen en bedömning av utgiftstaket för såväl 2009 som 2010. Med undantag för de tekniska justeringar som föreslås i denna proposition är förslagen till utgiftstak för staten som redovisas för 2009 och 2010 oförändrade jämfört med regeringens tidigare bedömningar.

Regeringens förslag till utgiftstak för 2009 och 2010 tar sin utgångspunkt i en bedömning av kommunsektorns och ålderspensionssystemets finansiella sparande samt de statsinkomster som följer av den föreslagna och eftersträlvade skattepolitiken. Överskotten för den offentliga sektorn bedöms i denna proposition till 3,1 procent av BNP 2009 och 3,6 procent av BNP 2010. De nu föreslagna utgiftstaken innebär, givet nuvarande ekonomiska antaganden och bedömningar, att målet om 1 procents överskott i offentlig sektor i genomsnitt över en konjunkturcykel kommer att överträffas (se avsnitt 4.3.1). Regeringen gör avvägningen att överskotts målet bör överträffas eftersom det är viktigt att undvika en procyklisk finanspolitik.

Regeringen uttalade i såväl budgetpropositionen för 2007 som i 2007 års ekonomiska vårproposition att de statliga utgifterna som andel av BNP ska minska svagt. De nu föreslagna utgiftstaken och beräknade takbegränsade utgifter minskar som andel av BNP under såväl 2009 som 2010.

Den gynnsamma utgiftsutvecklingen förklaras bl.a. av att utgifterna för transfereringar växer långsamt i förhållande till BNP till följd av utvecklingen på arbetsmarknads- och ohälsområden. År 2009 är budgeteringsmarginalen tillfälligt ca 9 miljarder kronor högre än normalt eftersom EU-avgiften 2009 beräknas bli lägre till följd av Europeiska rådets beslut om långtidsbudgeten. Enligt nuvarande prognos kommer nedsättningar av EU-avgiften för 2007–2009 Sverige tillgodo under 2009. Storleken på budgeteringsmarginalen för 2010 är i linje med vad regeringen bedömer vara nödvändigt för att vid givna regler täcka prognososäkerhet och tillfälliga variationer i utgiftsutvecklingen på tre års sikt. Om konjunkturen viker oväntat snabbt eller om utgifterna för transfereringssystemen inte utvecklas enligt nuvarande bedömning kan utgiftsläget snabbt försämrats. Tidigare erfarenheter visar att omslag i ekonomin kan komma plötsligt och inte alltid i sin helhet fångas upp av prognosmodeller.

Sammantaget anser regeringen att utgiftstak på 989 miljarder kronor för 2009 och 1 018 miljarder kronor för 2010 är lämpliga med hänsyn tagen till konjunkturutvecklingen, de offentliga finansernas uthållighet samt regeringens mål om att utgifterna ska minska svagt som andel av BNP. Vidare ger föreslagna utgiftstak en tillräcklig budgeteringsmarginal för den osäkerhet om utgiftsutvecklingen som finns på tre års sikt.

4.3.4 Utgiftsramar för 2008

Regeringens förslag: Utgifterna för 2008 fördelas på utgiftsområden enligt tabell 4.6.

Beräkningen av förändring av anslagsbehållningar under 2008 enligt tabell 4.6 godkänns.

Beräkningen av utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2008 enligt tabell 4.6 godkänns.

Skälen för regeringens förslag: I enlighet med bestämmelsen i 3 kap. 2 § riksdagsordningen (RO) ska förslaget till statsbudget innehålla en fördelning av anslagen på utgiftsområden. Regeringens förslag till ramar för 2008 redovisas i tabell 4.6. En närmare redovisning av utgiftsramarna för 2008, och av förslaget om preliminär fördelning av utgifterna per utgiftsområde för 2009 och 2010, finns i kapitel 7.

Tabell 4.6 Utgiftsramar 2008

Tusental kronor

Utgiftsområde	Utgiftsram 2008
1 Rikets styrelse	10 937 659
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 105 694
3 Skatt, tull och exekution	9 175 600
4 Rättsväsendet	31 380 237
5 Internationell samverkan	1 654 966
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 880 510
7 Internationellt bistånd	27 702 071
8 Migration	6 145 413
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	50 754 889
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	117 999 388
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	42 948 000
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	66 696 808
13 Arbetsmarknad	61 760 699
14 Arbetsliv	1 195 617
15 Studiestöd	20 297 353
16 Utbildning och universitetsforskning	46 373 839
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	10 109 728
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 808 637
19 Regional utveckling	3 350 174
20 Allmän miljö- och naturvård	4 721 620
21 Energi	2 838 002
22 Kommunikationer	35 760 092
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17 432 385
24 Näringsliv	4 848 563
25 Allmänna bidrag till kommuner	64 519 511
26 Statsskuldsräntor m.m.	40 757 000
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	30 121 940
Minskning av anslagsbehållningar	1 326 173
Summa utgiftsområden¹	767 602 568
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	726 910 568
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	201 093 000
Takbegränsade utgifter	928 003 568
Budgeteringsmarginal	28 996 432
Utgiftstak för staten	957 000 000

¹ Inklusive minskning av anslagsbehållningar.

4.3.5 Beräkning av den offentliga sektorns utgifter

Regeringens förslag: Taket för den offentliga sektorns utgifter beräknas till 1 506 miljarder kronor 2008, 1 567 miljarder kronor 2009 och 1 623 miljarder kronor 2010.

Skälen för regeringens förslag: Principen om kommunalt självstyre innebär att kommuner och landsting själva fattar beslut om sina utgifter. Riksdagen fastställer därför inte ett tak för den offentliga sektorns utgifter utan godkänner endast en beräkning. Nivån på taket för den offentliga sektorns utgifter är på sikt avgörande för det totala skatteuttaget. I tabell 4.7 redovisas beräkningen av taket för den offentliga sektorns utgifter.

Taket för den offentliga sektorns utgifter utgörs av utgiftstaket för staten samt beräknade utgifter i kommunsektorn. Räntor på statskulden ingår inte i beräkningen. I beräkningen elimineras även interna transaktioner mellan staten och kommunsektorn samt mellan staten och ålderspensionssystemet. Den största delen av de interna transaktionerna utgörs av generella och riktade statsbidrag till kommunsektorn samt av statliga ålderspensionsavgifter.

I jämförelse med beräkningen i budgetpropositionen för 2007 har beräkningen av taket för den offentliga sektorns utgifter reviderats upp med 17 miljarder kronor 2008. Detta beror främst på ökade konsumtionsutgifter till följd av bl.a. nya löneavtal för kommun- och landstingsanställda.

Som andel av BNP beräknas taken för den offentliga sektorns utgifter minska kontinuerligt mellan 2005 och 2010, från 49,3 till 46,0 procent. Detta är främst en följd av att utgiftstaken för staten minskar som andel av BNP under denna period (se avsnitt 4.3.3).

Tabell 4.7 Utfall och tak för den offentliga sektorns utgifter 2005–2010

Miljarder kronor

	Utfall		Beräkning			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Utgiftstak för staten	870	907	938	957	989	1 018
Kommunsektorn	585	619	656	696	726	755
Interna transaktioner	-137	-143	-153	-146	-148	-150
Tak för den offentliga sektorns utgifter	1 318	1 383	1 441	1 506	1 567	1 623
<i>Procent av BNP</i>	49,3	48,8	47,8	47,2	46,6	46,0

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.
Anm.: Utfallet för 2006 har reviderats upp jämfört med vad som presenterades i budgetpropositionen för 2007. Även beräkningen för 2007 har reviderats upp jämfört med vad som då presenterades. Revideringarna avser främst en ökning av utgifter i kommunsektorn, bland annat till följd av att utfallet för kommunsektorns investeringar reviderats upp för 2006 i nationalräkenskaperna. Detta har även medfört att prognosen för kommunsektorns investeringar reviderats upp för 2007.

4.4 Statsbudgetens utveckling

4.4.1 Statsbudgetens inkomster

Statsbudgetens inkomster, vilka redovisas i tabell 4.8, består av statens skatteinkomster och statens övriga inkomster.

Tabell 4.8 Statsbudgetens inkomster 2005–2010

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatteinkomster	743,4	806,5	829,8	809,3	843,3	885,9
<i>varav</i>						
Skatteintäkter	759,9	800,0	810,8	823,4	856,6	897,2
Periodiseringar	-16,5	6,5	19,0	-14,1	-13,3	-11,3
Övriga inkomster	2,5	3,8	78,3	62,3	49,3	55,0
<i>varav</i>						
Statens verksamhet	27,2	43,4	63,8	44,0	40,3	41,0
Försåld egendom	6,7	0,1	50,0	50,0	50,0	50,0
Återbetalning av lån	2,3	2,1	2,1	1,9	1,8	1,7
Kalkylmässiga ink.	8,8	7,8	8,1	8,9	9,2	9,4
Bidrag från EU	12,6	12,4	12,7	12,5	11,6	12,0
Avräkningar	-41,5	-48,4	-50,3	-52,5	-63,4	-58,8
Utgifter skattekontot	-13,6	-13,7	-8,0	-2,6	-0,2	-0,3
Statsbudgetens inkomster	745,8	810,3	908,1	871,6	892,6	940,9
<i>Procent av BNP</i>						
Skatteinkomster	27,8	28,5	27,6	25,4	25,1	25,1
Övriga inkomster	0,1	0,1	2,6	2,0	1,5	1,6
Statsbudgetens inkomster	27,9	28,6	30,2	27,3	26,5	26,7
<i>Differens mot 2007 års ekonomiska vårproposition i miljarder kronor</i>						
Skatteinkomster	0,0	0,1	27,1	4,8	-8,4	-10,0
<i>varav</i>						
Skatteintäkter	0,1	6,9	20,5	1,0	-4,5	-4,9
Periodiseringar	-0,1	-6,9	6,6	3,8	-3,9	-5,1
Övriga inkomster	0,0	-0,1	-2,6	-0,7	-3,5	-2,2
<i>varav</i>						
Statens verksamhet	0,0	0,0	-1,8	-0,8	-2,9	-2,1
Försåld egendom	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Återbetalning av lån	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Kalkylmässiga ink.	0,0	0,0	-0,4	0,8	0,7	0,4
Bidrag från EU	0,0	0,0	-1,4	-1,4	-1,2	-1,3
Avräkningar	0,0	-0,1	0,7	0,6	0,1	1,0
Utgifter skattekonto	0,0	0,0	0,2	0,0	-0,2	-0,3
Statsbudgetens inkomster	0,0	0,0	24,5	4,1	-11,9	-12,2

Statens skatteinkomster är statens skatteintäkter korrigerade för uppbörds- och betalningsförskjutningar. Detta innebär att skatteinkomsterna är kassamässiga, dvs. att de utgörs av betalningsflöden som kan avse flera olika inkomstår.

Skatteintäkterna ökar svagare 2007 och 2008 jämfört med 2009 och 2010. För 2007 förklaras det framför allt av genomförda skattesänkningar medan det 2008 förklaras av lägre intäkter från

hushållens kapitalvinster samt de i denna proposition aviserade ändringarna inom skatteområdet. De beloppsmässigt största ändringarna utgörs av det utökade jobbskatteavdraget och avskaffandet av den statliga fastighetsskatten på bostäder. Åren 2009 och 2010 ökar intäkterna med 4,0 respektive 4,7 procent.

Periodiseringar av skatter ökar skatteinkomsterna med 19 miljarder kronor 2007 medan de minskar inkomsterna 2008–2010 med mellan 11 och 14 miljarder kronor.

Förutom aktieutdelningar, avräkningar i anslutning till skattesystemet och utgifter som redovisas på budgetens inkomstsida är övriga inkomster tämligen stabila under samtliga år. Inkomsterna, dvs. exklusive avräkningar och utgifter, beräknas till 137 miljarder kronor 2007 och följande år till mellan 113 och 117 miljarder kronor. De lägre inkomsterna 2008–2010 förklaras framför allt av tillfälligt höga aktieutdelningar 2007. Avräkningar i anslutning till skattesystemet avser till största delen den mervärdesskatt som statliga myndigheter räknar av samt kompensation av mervärdesskatt till kommunsektorn. Utgifter som redovisas på inkomstsidan minskar från 8 miljarder kronor 2007 till 0,3 miljarder kronor 2010.

Jämfört med beräkningen i 2007 års ekonomiska vårproposition är det framför allt statsbudgetens skatteinkomster som har reviderats. År 2007 har inkomsterna justerats upp med 27 miljarder kronor främst till följd av högre skatt på kapital och större betalningsförskjutningar. I denna proposition aviserade regeländringar inom skatteområdet beräknas 2008 minska statens skatteinkomster med 5 miljarder kronor och från och med 2009 med 15 miljarder kronor per år. Det lägre beloppet 2008 förklaras av en tillfällig inkomstökning till följd av ändrade uppbördsregler för mervärdesskatt. År 2008 är skatteinkomsterna uppjusterade med 5 miljarder kronor medan de justerats ned med 8,5 respektive 10 miljarder kronor 2009 och 2010. Se kapitel 6 Inkomster, för en utförligare redovisning av utvecklingen av skatteintäkterna.

4.4.2 Statsbudgetens utgifter

Statsbudgetens utgiftssida indelas i 27 utgiftsområden, minskning av anslagsbehållningar, myndigheters m.fl. in- och utlåning

i Riksgäldskontoret samt kassamässig korrigering (inklusive överföring från AP-fonden).

Statsbudgetens utgifter exklusive statsskuldsräntor beräknas öka med 33 miljarder kronor under perioden 2006–2010. Utgifterna minskar därmed, uttryckt som andel av bruttonationalprodukten (BNP) med 4,1 procentenheter.

Utgifterna för statsskuldsräntor beräknas minska med 15 miljarder kronor under perioden 2006–2010, vilket beror på den kraftiga minskningen av statsskulden. Statsbudgetens totala utgifter, dvs. inklusive statsskuldsräntor, beräknas öka med cirka 18 miljarder kronor mellan 2006 och 2010.

Tabell 4.9 Statsbudgetens utgifter 2006–2010

Miljarder kronor och procent av BNP

	Utfall	Prognos			
	2006	2007	2008	2009	2010
Utgifter exkl. statsskuldsräntor ¹	716,1	730,4	726,9	730,0	748,9
Procent av BNP	25,3	24,3	22,8	21,7	21,2
Statsskuldsräntor	49,5	42,1	40,7	35,2	34,5
Procent av BNP	1,7	1,4	1,3	1,0	1,0
Statsbudgetens utgifter	765,5	772,5	767,6	765,1	783,4
Procent av BNP	27,0	25,7	24,1	22,7	22,2
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	179,1	188,2	201,1	218,6	235,3
Procent av BNP	6,3	6,2	6,3	6,5	6,7
Takbegränsade utgifter²	895,2	918,6	928,0	948,6	984,1
Procent av BNP	31,6	30,5	29,1	28,2	27,9
Budgeteringsmarginal	11,8	19,4	29,0	40,4	33,9
Utgiftstak	907	938	957	989	1 018

¹ Inklusive förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit.

² Statsbudgetens utgifter (exklusive statsskuldsräntor) och ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

Takbegränsade utgifter 2006–2010

De utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten består dels av statsbudgetens utgifter exklusive statsskuldsräntor, dels av utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. I tabell 4.9 redovisas de takbegränsade utgifterna för perioden 2006–2010.

De takbegränsade utgifterna ökar i genomsnitt med 22 miljarder kronor per år under beräkningsperioden, men uttryckt som andel av BNP beräknas de takbegränsade utgifterna minska med 3,7 procentenheter under perioden. Ålderspensionssystemets utgifter beräknas öka med 56 miljarder kronor under perioden 2006–2010 till följd av ett ökat antal pensionärer med

inkomstgrundad pension samt högre inkomstindex och medelersättning. Tillsammans med ökningen av statsbudgetens utgifter exklusive statsskuldsräntor (33 miljarder kronor) beräknas de takbegränsade utgifterna därmed öka med cirka 89 miljarder kronor under perioden 2006–2010.

Med hänsyn tagen till tekniska förändringar på cirka 13 miljarder kronor 2008 och cirka 1 miljard kronor 2009 och 2010, som har föranlett justeringar av utgiftstaket för staten, beräknas de takbegränsade utgifterna öka med 103 miljarder kronor mellan 2006 och 2010 (se tabell 4.10). Som andel av BNP beräknas de för tekniska förändringar justerade takbegränsade utgifterna minska med 3,7 procentenheter under perioden. De takbegränsade utgifterna ökar i genomsnitt med 26 miljarder kronor per år under beräkningsperioden när tekniska förändringar beaktats.

I tabell 4.10 redovisas de huvudsakliga faktorerna bakom förändringen av de takbegränsade utgifterna.

Pris- och löneomräkning av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål ökar utgifterna med mellan 2 och 6 miljarder kronor per år. Att ökningen är större 2009 och 2010 än 2006–2008 beror främst på högre löneökningar. Omräkningen för ett visst år baseras på pris- och löneutvecklingen två år tidigare.

Övriga makroekonomiska förändringar utgörs av makroekonomiska effekter på statsbudgetens utgifter, såsom effekter av högre prisbasbelopp, inkomstindex, timlön, bruttonationalinkomst och förändrad arbetslöshet. De takbegränsade utgifterna beräknas öka med i genomsnitt 15 miljarder kronor per år under perioden 2006–2010 till följd av makroekonomiska förändringar. En stor del av denna ökning förklaras av att pensionerna är indexerade. Det vill säga att de inkomstgrundande pensionerna följer inkomstindex, som i sin tur i huvudsak följer den genomsnittliga löneutvecklingen. Garantipensionerna följer konsumentprisindex genom prisbasbeloppet. Den relativt sett låga utgiftseffekten av makroekonomiska förändringar 2007 beror i huvudsak på den låga pris- och löneutvecklingen under 2006.

Redan beslutade, nu föreslagna och aviserade anslagsökningar beräknas öka utgifterna under utgiftstaket med sammantaget cirka 64 miljarder kronor mellan 2007 och 2010. Det förklaras

främst av åtgärder för att skapa fler jobb, bryta utanförskapet och gynna företagande.

Redan beslutade samt nu föreslagna och aviserade anslagsminskningar beräknas minska utgifterna under utgiftstaket för staten med cirka 64 miljarder kronor under perioden. Det innebär att alla reformer på utgiftssidan är finansierade fullt ut genom utgiftsbesparingar. Anslagsökningarnas och anslagsminskningarnas budgeteffekter redovisas mer detaljerat i avsnitt 4.4.4 och 7.4.2.

På grund av att det nya beslutet om EU-budgetens finansiering inte beräknas träda i kraft förrän 2009, och då tillämpas retroaktivt för 2007 och 2008, beräknas EU-avgiften bli 11 miljarder kronor lägre 2009 än 2008. Detta förklaras främst av att beslutet innehåller reduktioner av den svenska EU-avgiften, som kassamässigt dock inte kommer Sverige till del förrän 2009.

Antalet pensionärer ökar vilket förklarar större delen av utgiftsökningen 2008–2010 under rubriken Övrigt.

Tabell 4.10 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år 2007–2010

Miljarder kronor

Förändring	2007	2008	2009	2010	2006–2010
Utgiftstak	31	19	32	29	111
Takbegränsade utgifter	23	9	21	36	89
Tekniska förändringar	0	13	1	1	14
Takbegränsade utgifter justerade för tekniska förändringar	23	23	21	36	103
<i>Förklaras av:</i>					
Pris- och löneomräkning	3	2	5	6	15
Övriga makroekonomiska förändringar	7	15	19	20	61
Anslagsökande reformer ¹	47	10	5	1	64
Anslagsminskande reformer	-33	-18	-8	-5	-64
Förändrad EU-avgift	0	3	-11	8	0
Övrigt (volym, förändring av anslagsbehållningar, m.m.)	-2	10	10	6	26

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Exklusive lånefinansierade investeringar.

4.4.3 Statsbudgetens saldo och statsskulden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2008 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning.

Beräkningen av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2008 enligt tabell 4.11 godkänns.

Beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2008 enligt tabell 4.11 godkänns.

Statsbudgetens saldo

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten ska statsbudgeten omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. För att statsbudgetens saldo ska överensstämja med statens lånebehov redovisas även Riksgäldskontorets (RGK) nettoutlåning och en kassamässig korrigering på statsbudgeten.

Ett budgetunderskott innebär att ett lika stort lånebehov uppstår och att statsskulden normalt sett ökar. På motsvarande sätt innebär ett budgetöverskott ett negativt lånebehov (positivt saldo) och normalt sett en minskning av statsskulden. Statsskuldens utveckling påverkas emellertid även av utvecklingen på de finansiella marknaderna, till exempel valutakursförändringar.

För 2007 prognostiseras statsbudgetens saldo till 135 miljarder kronor, det vill säga ett betydande budgetöverskott (se tabell 4.11). Detta är en förbättring med 28 miljarder kronor jämfört med prognosen i 2007 års ekonomiska vårproposition, vilken främst förklaras av förändringar på inkomstsidan.

De kassamässiga inkomsterna prognostiseras att bli cirka 25 miljarder kronor högre än i vårpropositionen. Förändringen förklaras till största delen av ökade skatteintäkter, främst högre kapitalskatter, och större betalningsförskjutningar. De totala utgifterna prognostiseras att bli 3 miljarder kronor lägre än i vårpropositionen. Utgifterna förväntas bli betydligt lägre än tidigare beräknat inom utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp samt 13 Arbetsmarknad.

För 2008 beräknas ett budgetöverskott på 91 miljarder kronor, vilket är en ökning med

27 miljarder kronor jämfört med beräkningen i vårpropositionen. Även för 2009 och 2010 har statsbudgetens saldo förstärkts och beräknas nu till 116 miljarder kronor respektive 147 miljarder kronor. För perioden 2008–2010 görs bedömningen att både inkomsterna och de totala utgifterna minskar jämfört med vårpropositionen.

I beräkningarna antas inkomster av försäld egendom uppgå till 50 miljarder kronor per år under perioden 2007–2010.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets (RGK) nettoutlåning utgörs av förändringen av kontorets ut- och inlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder. De största delposterna utgörs av förändringar av myndigheternas räntekontobehållningar, in- och utbetalningar av premiepensionsmedel samt Centrala studie-stödsnämndens (CSN) nettouplåning för finansiering av studielån.

Inbetalningar av premiepensionsmedel placeras tillfälligt på ett konto i RGK fram till dess att de definitiva pensionsrätterna fastställts och tillgodoförs på pensionsspararnas konton hos Premiepensionsmyndigheten (PPM). Under perioden 2007–2010 beräknas de årliga inbetalningarna successivt öka från 28 till 32 miljarder kronor.

RGK:s nettoutlåning till CSN beräknas uppgå till 5,7 miljarder kronor i år och cirka 5,5 miljarder kronor årligen under perioden 2008–2010.

För 2007 prognostiseras nettoutlåningen för infrastruktursatsningar bli -5,2 miljarder kronor, vilket är 9,2 miljarder kronor lägre än prognosen i vårpropositionen. Förändringen förklaras främst av den amortering om 10 miljarder kronor av Banverkets och Vägverkets låneskuld för infrastrukturinvesteringar som regeringen föreslår på tilläggsbudget i denna proposition. Detta medför att de årliga amorteringarna fr.o.m. 2008 minskar i omfattning och därmed ökar nettoutlåningen med drygt 1 miljard kronor per år under prognosperioden jämfört med vårpropositionen.

Kassamässig korrigering

En kassamässig korrigering kan uppstå på statsbudgeten om betalningen respektive anslagsavräkningen sker olika budgetår. Det kan också förekomma transaktioner över statsverkets checkräkning som inte har sin

motsvarighet på anslag eller inkomstitlar eller vice versa.

För 2007 beräknas den kassamässiga korrigeringen uppgå till -0,7 miljarder kronor. Det förklaras främst av förskjutningar av EU-stöd inom jordbruksområdet. Under 2007–2010 uppstår även poster på den kassamässiga korrigeringen till följd av att RGK under 2007 övertagit gäldenärsansvaret för Venantius AB:s lån m.m.

Tabell 4.11 Statsbudgetens saldo 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	810,3	908,1	871,6	892,6	940,9
Utgifter exkl. statsskuldräntor¹	716,1	730,4	726,9	730,0	748,9
Statsskuldräntor m.m.²	49,5	42,1	40,7	35,2	34,5
Riksgäldskontorets nettoutlåning	27,5	1,8	12,7	9,8	9,8
<i>Varav</i>					
In-/utlåning från myndigheter (räntekonto) ³	-6,0				
Inbetalning av premiepensionsmedel inkl. ränta	-27,1	-28,4	-28,9	-30,7	-32,3
Utbetalning av premiepensionsmedel	49,0 ⁶	27,0	28,4	28,9	30,7
CSN, studielån	6,2	5,7	5,5	5,5	5,7
Nettoutlåning - Infrastrukturinvesteringar ⁴	4,7	-5,4	6,0	5,1	4,4
Omfinansiering av infrastrukturlån (Storstadspaketen) ⁵		1,5	1,3	0,6	0,7
Jordbruksverkets EU-konto	4,6	0,7			
Övrigt, netto	-3,8	0,7	0,4	0,4	0,6
Kassamässig korrigering	-1,1	-0,7	0,8	1,4	0,6
Statsbudgetens saldo	18,4	134,5	90,5	116,3	147,1

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive minskning av anslagsbehållningar.

² Avser utgifterna under utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

³ Normalt görs inga prognoser på in-/utlåning från myndigheter (räntekonto) utan här redovisas endast utfallet.

⁴ Avser infrastrukturlån (netto) för Banverket, Botniabanan AB och Vägverket.

⁵ Avser övertagna lån från Stockholmsleder AB och Göteborgs Trafikleder AB.

⁶ Inklusive extra utbetalning av premiepensionsmedel under 2006.

Statsbudgetens saldo justerat för större engångseffekter

Av tabell 4.12 framgår att det för större extraordinära inkomster och utgifter justerade budgetsaldot för 2007 uppvisar ett överkott på cirka 62 miljarder kronor. Det innebär att engångseffekterna beräknas bli cirka 72 miljarder kronor under innevarande år.

Den största enskilda förklaringen i år är försäljning av statliga aktieinnehav vilket förbättrar saldot med 50 miljarder kronor. Även de extra utdelningarna på statliga aktieinnehav från bland annat TeliaSonera och Venantius AB på cirka 13 miljarder kronor, samt kapitalöverföringen från Venantius AB på 4,1 miljarder kronor i samband med bolagets avveckling och övertagande av lån m.m. utgör engångseffekter. I denna proposition föreslås en förändring av inbetalning av mervärdesskatt för företag inom bygg- och anläggningssektorn. De nya reglerna, vilka innebär en tidigareläggning av inbetalningarna, medför att moms-inbetalningarna tillfälligt ökar med 10 miljarder kronor under 2008. Även den högre EU-avgiften 2007 och 2008 samt den lägre EU-avgiften 2009 är engångseffekter. Detta förklaras av att det nya beslutet om EU-budgetens finansiering inte beräknas träda i kraft förrän 2009, och då tillämpas retroaktivt för 2007 och 2008. Beslutet medför reduktioner av den svenska EU-avgiften, som kassamässigt dock inte kommer Sverige till del förrän 2009.

För 2008–2010 beror skillnaderna mellan statsbudgetens saldo och saldot justerat för större engångseffekter till största delen på de försäljningsinkomster som beräknas uppgå till 50 miljarder kronor per år.

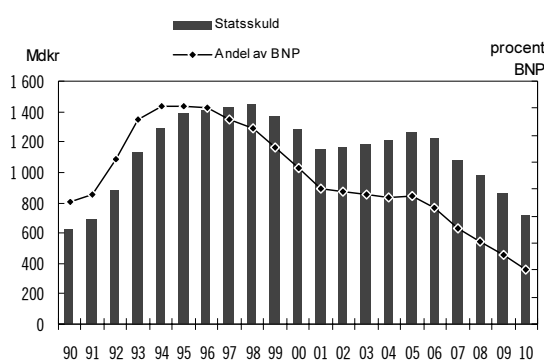
Tabell 4.12 Statsbudgetens saldo samt justering för större engångseffekter 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Statsbudgetens saldo	18,4	134,5	90,5	116,3	147,1
Större engångseffekter	-5,9	72,2	44,6	54,5	48,7
<i>varav</i>					
Upplösning av periodiseringsfonder	12,0				
Försäljning av statligt aktieinnehav		50,0	50,0	50,0	50,0
Extra utdelningar	10,8	12,8			
PPM, tidigarelagd utbetalning	-24,7				
Gärdsstöd och djurbidrag, förskjutningar	-4,0				
Förändrad inbetalning av moms inom bygg- och anläggningssektorn		10,0			
EU-avgift, försenat beslut avseende egna medel		-3,2	-3,3	6,5	
Omfinansiering av infrastrukturlån		-1,5	-1,3	-0,6	-0,7
Venantius AB – betalning		4,1			
Venantius AB, förfalloprofil övertagna lån			-0,8	-1,4	-0,6
Statsbudgetens saldo justerat för större engångseffekter	24,3	62,3	45,9	61,8	98,4

Statsskulden

Statsskulden uppkommer genom statens upplåning för att täcka underskott i den löpande verksamheten eller för att finansiera investeringar och kreditgivning. Statsskuldens utveckling bestäms framför allt av statsbudgetens saldo. Skulden påverkas emellertid också av valutakursförändringar eftersom cirka en fjärdedel av skulden inklusive skuldskötselåtgärder (derivatinstrument och swappar) är upptagen i utländsk valuta. Denna del av skulden värderas till aktuella valutakurser.

Diagram 4.1 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP 1990–2010

Som framgår av diagram 4.1 har skulden som andel av BNP (skuldkvoten) minskat från en nivå på cirka 80 procent under perioden 1994–1997 till cirka 43 procent vid utgången av 2006.

Vid utgången av 2006 uppgick den konsoliderade statsskulden till 1 220 miljarder kronor, vilket var en minskning med cirka 41 miljarder jämfört med utgången av 2005. Det förklaras av överskottet i statsbudgetens saldo och en omvärdering av valutaskulden till aktuella valutakurser (realiserade valutavinster). Den konsoliderade statsskulden påverkas även av förändringar av statliga myndigheters innehav av statspapper. Som framgår av diagram 4.1 och tabell 4.13 beräknas statsskulden fram till utgången av 2010 minska med ytterligare cirka 500 miljarder kronor, varav 200 miljarder kronor är beräknade inkomster från försäljning av statliga aktieinnehav. Skuldkvoten beräknas minska från 43,1 procent vid årsskiftet 2006/07 till 20,2 procent vid utgången av 2010.

Tabell 4.13 Statsskuldens förändring 2006–2010

Miljarder kronor	2006	2007	2008	2009	2010
Lånebehov	-18,4	-134,5	-90,5	-116,3	-147,1
Skulddispositioner m.m. ¹	-20,0	-13,7	-3,9	2,0	-0,7
Varav					
Orealiserade valutakursdifferenser	-23,0	-1,0	-4,3	0,5	0,6
Kortfristiga placeringar	4,0	-26,0			
Förfalloprofil övertagna lån ²		-1,5	-2,1	-2,0	-1,3
Förändring av okonsoliderad statsskuld	-38,4	-148,2	-94,4	-114,3	-147,8
Okonsoliderad statsskuld³	1 270	1 122	1 028	913	766
Eliminering av myndigheters innehav av statspapper	50,0	49,0	50,0	51,0	52,0
Statsskuld vid årets slut⁴	1 220	1 073	978	862	714
Statsskuldens förändring ⁵	-41,4	-147,2	-95,4	-115,3	-148,8
Statsskuld i procent av BNP	43,1	35,6	30,7	25,6	20,2

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Utgörs normalt av realiserade värdeförändringar på valutaskulden.

² Avser skulddispositioner som uppstår med anledning av övertagna lån för infrastruktursatsningar i Stockholm och Göteborg samt Venantius AB.

³ I den okonsoliderade statsskulden ingår statliga myndigheters innehav av statspapper.

⁴ Här avses konsoliderad statsskuld vilket innebär att statliga myndigheters innehav av statspapper räknats bort.

⁵ Avser statsskuldens förändring beräknad på den konsoliderade statsskulden.

4.4.4 Utgifts- och inkomstförändringar

I detta avsnitt redovisas översiktligt budgeteffekterna dels av de reformer och finansieringar som föreslås eller aviseras i denna proposition, dels av de reformer och finansieringar som tidigare beslutats eller aviseras. I redovisningen förutsätts att de angivna anslagsförändringarna motsvaras av lika stora utgiftsförändringar.

Nu föreslagna utgifts- och inkomstförändringar

I tabell 4.14 redovisas de sammantagna effekterna på de offentliga finanserna av nu föreslagna eller aviserade utgifts- och inkomstförändringar i förhållande till den politik som 2007 års ekonomiska vårproposition baserades på. Av tabellen framgår med andra ord hur utformningen av politiken har förändrats sedan 2007 års ekonomiska vårproposition. Utöver de förändringar som redovisas i tabell 4.14 sker även förändringar av budgetens utgifter och inkomster till följd av bland annat den makroekonomiska utvecklingen. En mer detaljerad beskrivning av de nya inkomst- och

utgiftsförslagen återfinns i kapitel 5 och i avsnitt 7.4.

Det framgår av tabell 4.14 under rubriken Anslagsförändringar att de nu föreslagna och aviserade utgiftsreformerna beräknas minska de takbegränsade utgifterna för samtliga år under perioden 2008–2010. Till följd av nya beslut som påverkar budgetens utgiftssida beräknas de takbegränsade utgifterna minska med 4,6 miljarder kronor 2008, med 6,5 miljarder kronor 2009 och med 6,9 miljarder kronor 2010. Bland förslagen till utgiftsreformer finns framför allt åtgärder som är inriktade på att öka utbudet av arbetskraft och att minska ohälsan. Även på budgetens inkomstsida vidtas skattepolitiska åtgärder för att förstärka arbetsutbudet. Den enskilt största åtgärden är att jobbskatteavdraget utökas ytterligare.

De utgifts- och inkomstreformer som nu föreslås är till följd av det ansträngda resursläget i ekonomin till övervägande del finansierade. I tabellen redovisas också de indirekta effekter som uppstår på statsbudgetens inkomstsida till följd av de nu föreslagna eller aviserade utgifts- och inkomstreformerna. Vidare redovisas det ökade utrymme för infrastruktursatsningar som uppstår under anslagen till Vägverket och Banverket då redan upptagna lån om 10 miljarder kronor amorteras under 2007. De nu föreslagna eller aviserade åtgärderna på statsbudgetens utgifts- och inkomstsida medför, allt annat lika, att den offentliga sektorns finanser försvagas med 3 miljarder kronor 2008, 4 miljarder kronor 2009 och 4 miljarder kronor 2010.

Tabell 4.14 Nu föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar 2008–2010

Förändring i förhållande till 2007 års ekonomiska vårproposition.

Miljoner kronor	2008	2009	2010
Utgiftsförändringar			
Anslagsökningar	4 003	5 565	5 531
Anslagsminskningar	-8 582	-12 028	-12 384
Summa anslagsförändringar (minskning av anslag)¹	-4 579	-6 463	-6 853
Inkomstförändringar			
Sänkta skatter	-3 034	-2 444	-2 384
Övriga inkomstreformer	-1 455	-3 500	-3 000
Summa inkomstförändringar, (brutto)	-4 489	-5 944	-5 384
Utgifts- och inkomstreformer, brutto			
Indirekta effekter av inkomstreformer	-586	-168	-128
Indirekta effekter av utgiftsreformer	-1 574	-3 542	-3 650
Utgifts- och inkomstreformer, netto	-2 070	-3 191	-2 309
Ökat utrymme för infrastruktursatsningar	-1 200	-1 200	-1 200
Förändring finansiellt sparande offentlig sektor	-3 270	-4 391	-3 509

¹ Anslagsförändringar som aviseras eller föreslås i denna proposition redovisas närmare i tabell 7.9. Anslagsförändringar till följd av den makroekonomiska utvecklingen, volymförändringar i transfereeringssystemen m.m. ingår ej (se avsnitt 7.4.1). Anslagsförändringar som motiverar teknisk justering av utgiftstaket för staten ingår ej (se avsnitt 4.3.3).

Förändringar jämfört med föregående år

Av tabell 4.14 framgår förändringen av politiken jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition medan det av tabell 4.15 går att utläsa förändringen mellan år. Det som avses i tabell 4.15 är de samlade budgeteffekterna i förhållande till föregående år av beslutade, nu föreslagna och aviserade eller tidigare aviserade reformer samt finansieringen av dessa. På så vis framgår på en övergripande nivå regeringens prioriteringar under mandatperioden. De reformer som redovisas i tabellen avser både statsbudgetens utgifts- och inkomstsida och visar konsekvenserna av regeringens beslut. Indirekta effekter av utgiftsreformer på statsbudgetens inkomstsida ingår inte i redovisningen i tabell 4.15. Vidare ingår inte de förändringar av budgetens utgifter som uppstår till följd av bland annat den makroekonomiska utvecklingen och volymförändringar i transfereringssystem m.m. Dessa förändringar redovisas i avsnitt 4.4.2.

Av tabell 4.15 framgår att de beräknade utgifterna till följd av reformer ökar inom ett antal områden, bl.a. rättsväsendet, tandvård, arbetsmarknad, kommunikationer och allmänna bidrag till kommuner. En minskning av de beräknade utgifterna sker framför allt inom ohälsoområdet. Sammantaget, inklusive förändringar i lånefinansierade infrastrukturinvesteringar, beräknas de offentliga finanserna förstärkas med 4 miljarder kronor under perioden 2008–2010 till följd av direkta beslut på statsbudgetens utgiftssida.

De beslutade eller nu föreslagna åtgärderna på statsbudgetens utgifts- och inkomstsida medför en förbättring av den offentliga sektorns finanser med 1 miljard kronor perioden 2008–2010. Åren 2009 och 2010 förstärks de offentliga finanserna något till följd av förändringarna på utgiftssidan och inkomstsidan i statsbudgeten.

Tabell 4.15 Utgifts- och inkomstförändringar 2008–2010 i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade reformer och finansieringar

Budgeteffekt i förhållande till föregående år. Minustecken innebär utgiftsbesparingar eller att temporära program upphör eller minskar i omfattning.

Miljarder kronor	2008	2009	2010
Anslagsökningar	9,91	5,42	1,39
Anslagsminskningar	-17,74	-7,85	-4,55
Anslagsförändringar uppdelat per utgiftsområde, netto¹	-7,84	-2,43	-3,16
UO 1 Rikets styrelse	0,06	0,80	-0,77
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	-1,10	0,00	-0,13
UO 3 Skatt, tull och exekution	-0,22	-0,04	-0,01
UO 4 Rättsväsendet	0,43	0,00	0,00
UO 5 Internationell samverkan	0,02	0,01	0,00
UO 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	-0,28	0,38	-0,36
UO 7 Internationellt bistånd	-0,02	0,48	-0,02
UO 8 Migration	-0,25	-0,24	-0,11
UO 9 Hälso- och sjukvård samt social omsorg	2,83	-0,34	0,35
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	-3,84	-0,63	-0,90
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0,03	0,00	0,00
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-1,00	0,03	-0,03
UO 13 Arbetsmarknad	-0,58	-1,97	0,29
UO 14 Arbetsliv	-0,31	-0,14	-0,03
UO 15 Studiestöd	-0,34	0,00	-0,19
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	1,75	0,72	0,18
UO 17 Kultur	-0,16	0,00	-0,03
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	-0,71	-0,51	0,01
UO 19 Regional utveckling	0,10	0,07	-0,05
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	0,02	-0,28	0,08
UO 21 Energi	0,14	-0,49	-0,46
UO 22 Kommunikationer ²	-9,32	0,07	-0,27
UO 23 Jord- och skogsbruk	-0,25	-0,23	-0,21
UO 24 Näringsliv	0,52	-0,07	-0,14
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	4,52	0,01	0,00
UO 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	0,14	-0,04	-0,38
Summa Anslagsförändringar	-7,84	-2,43	-3,16
Lånefinansierade infrastrukturinvesteringar ³	11,38	-0,82	-0,75
Summa Anslagsförändringar inkl. lånefinansierade infrastrukturinvesteringar	3,54	-3,24	-3,91

¹ Anslagsförändringar till följd av den makroekonomiska utvecklingen och volymförändringar i transfereringssystemen m.m. ingår ej (se avsnitt 4.4.2).

Anslagsförändringar som i denna proposition motiverar teknisk justering av utgiftstaket för staten ingår ej (se avsnitt 4.3.3). Anslagsförändringar som aviseras eller föreslås i denna proposition redovisas i tabell 7.9.

² 2008 minskar anslagen under utgiftsområde 22 med 10 miljarder kronor i jämförelse med 2007 t.f.a. att 10 miljarder kronor anvisas på tilläggsbudget i denna proposition i syfte att genomföra extra amorteringar av infrastrukturlån engångsvis 2007.

³ Posten visar förändringen av nettouplåningen för väg- och järnvägsobjekt. Nettouplåning utgör skillnaden mellan nyupplåning och amortering. För 2007 föreslås en extra amortering om 10 mdkr vilket förklarar den stora skillnaden mellan 2007 och 2008.

Fortsättning av tabell 4.15 Utgifts- och inkomstförändringar 2008–2010 i förhållande till föregående år av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade reformer och finansieringar

Budgeteffekt i förhållande till föregående år. Fullständig periodiserad redovisning för skatter. Minustecken innebär att skatteinkomsterna minskar.

Miljarder kronor	2008	2009	2010
Inkomstreformer			
Skatt på arbete	-18,52	-0,04	0,05
varav föreslagna/aviserade i denna proposition	-10,15	0,00	0,00
Skatt på kapital	0,13	0,76	0,34
varav föreslagna/aviserade i denna proposition	0,64	0,76	0,34
Skatt på konsumtion och insatsvaror	7,52	-0,34	-0,28
varav föreslagna/aviserade i denna proposition	6,48	-0,17	-0,28
Summa skattereformer, brutto	-10,87	0,38	0,11
Summa indirekta effekter av skatter	2,77	0,49	0,02
varav föreslagna/aviserade i denna proposition	-0,59	0,42	0,04
Övriga inkomstreformer	3,75	0,45	0,50
varav föreslagna/aviserade i denna proposition	-1,45	-2,05	0,50
Summa inkomstreformer, netto	-4,35	1,32	0,63
Utgifts- och inkomstreformer¹	7,89	-4,56	-4,54

¹ Minustecken innebär att den sammanlagda budgeteffekten av utgifts- och inkomstreformer förbättrar de offentliga finanserna jämfört med året innan. I redovisningen av utgiftsreformer, i tabell 4.15, ingår ej indirekta effekter av utgiftsreformer på statsbudgetens inkomstsida.

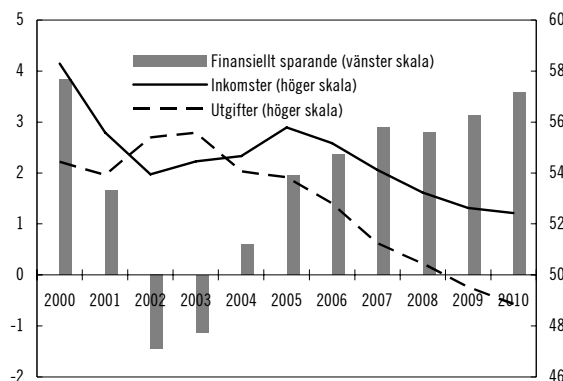
4.5 Den offentliga sektorns finanser

4.5.1 Den konsoliderade offentliga sektorns finanser

Den offentliga sektorns finanser har stärkts under de senaste tre åren och 2006 uppgick det finansiella sparandet till 67 miljarder kronor eller 2,4 procent av BNP. Det är det största överskottet som redovisats sedan 2000. Samtliga delsektorer i den offentliga sektorn visade överskott.

Diagram 4.2 Offentliga sektorns finansiella sparande, inkomster och utgifter 2000–2010

Procent av BNP

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Vid utgången av 2006 översteg den offentliga sektorns finansiella tillgångar skulderna med 444 miljarder kronor eller 15,7 procent av BNP. Den offentliga sektorns kapitalinkomster i form av räntor och utdelningar överstiger också ränteutgifterna. Den positiva finansiella ställningen ska ses mot bakgrund av att tillgångarna i pensionssystemets buffertfonder (AP-fonderna) uppgick till 862 miljarder kronor, vilket motsvarar 30,4 procent av BNP. Den konsoliderade bruttoskulden uppgick till 47 procent av BNP, vilket med god marginal understiger referensvärdet inom EMU på 60 procent av BNP.

I år medför skattesänkningar en kraftig sänkning av inkomsterna uttryckt som andel av BNP. Samtidigt minskar utgifterna ännu mer och det finansiella sparandet förstärks till 2,9 procent av BNP (se tabell 4.16).

Nästa år bidrar ytterligare skattesänkningar och en återhållsam utgiftsutveckling i statsbudgeten till en fortsatt minskning av den offentliga sektorns inkomster och utgifter som andel av BNP. Det finansiella sparandet beräknas till 2,8 procent av BNP.

Tabell 4.16 Den offentliga sektorns finanser 2006–2010

Miljarder kronor, om annat ej anges

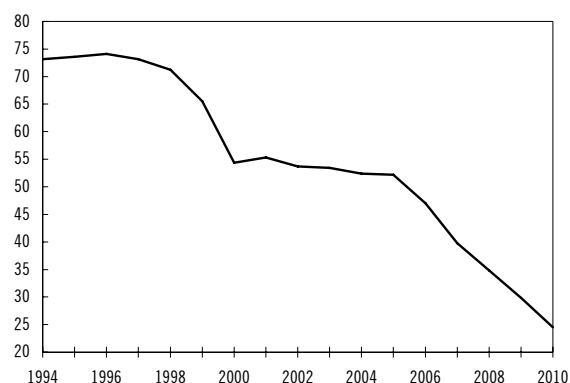
	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	1 562	1 630	1 697	1 770	1 850
<i>Procent av BNP</i>	55,2	54,1	53,2	52,6	52,4
Skatter och avgifter	1 410	1 458	1 522	1 592	1 664
<i>Procent av BNP</i>	49,8	48,4	47,7	47,3	47,2
Kapitalinkomster	63	69	71	73	76
Övriga inkomster	90	102	104	106	110
Utgifter	1 495	1 543	1 608	1 666	1 723
<i>Procent av BNP</i>	52,8	51,2	50,4	49,5	48,9
Utgifter exkl. räntor	1 441	1 485	1 551	1 612	1 672
Ränteutgifter	54	58	57	54	51
Finansiellt sparande	67	87	89	105	126
<i>Procent av BNP</i>	2,4	2,9	2,8	3,1	3,6
Staten	26	49	56	81	111
ÅP-systemet	30	28	25	17	11
Kommuner	11	10	9	6	3
Finansiell ställning					
Nettoskuld	-444	-533	-629	-737	-862
<i>Procent av BNP</i>	-15,7	-17,7	-19,7	-21,9	-24,4
Konsoliderad bruttoskuld	1 331	1 197	1 110	1 004	864
<i>Procent av BNP</i>	47,0	39,7	34,8	29,8	24,5

Anm.: Konsoliderad bruttoskuld definieras av EU-regler (Maastrichtvillkoren).
Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Under 2009 och 2010 stärks sparandet successivt till följd av en ytterligare minskning av utgifterna som andel av BNP. Överskotten medför en fortsatt förstärkning av den offentliga sektorns finansiella nettoställning. Därtill reduceras bruttoskulden till följd av de planerade försäljningarna av statens aktieinnehav. I slutet av prognosperioden beräknas den konsoliderade bruttoskulden motsvara 24,5 procent av BNP (se diagram 4.3).

Diagram 4.3 Konsoliderad bruttoskuld 1994–2010

Procent av BNP

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

4.5.2 Den statliga sektorns finanser

I nationalräkenskaperna (NR) omfattar den statliga sektorn all verksamhet som huvudsakligen är finansierad av skatter och kontrollerad av staten oberoende av organisationsform. Affärsverksamhet i statliga bolag och affärsverk ingår inte i den statliga sektorn utan i näringslivet. Statsbudgeten omfattar alla transaktioner som påverkar statens lånebehov.

Statens finansiella sparande visar förändringen av den finansiella förmögenheten, exklusive värdeförändringar. Statsbudgetens saldo (budgetsaldo) visar statens lånebehov och avspeglar därmed förändringen av statsskulden. Det finansiella sparandet påverkas inte av att staten säljer eller köper finansiella tillgångar, t.ex. aktier, eller ökar utlåningen, t.ex. studiemedel, eftersom detta inte förändrar förmögenheten. Däremot påverkas budgetsaldot och statsskulden av sådana finansiella transaktioner.

Tabell 4.17 Budgetsaldo och statens finansiella sparande 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Budgetsaldo	18	135	91	116	147
Räntor, periodisering, kursvinster/förluster	9	-3	-1	-2	0
Periodisering av skatter	-7	-19	14	13	11
Försäljning aktier	0	-50	-50	-50	-50
Extra stora utdelningar	-10	-17			
Effekt av PPS ¹	21	-2	-2	-3	-3
Övriga finansiella transaktioner m.m.	-6	5	4	7	5
Finansiellt sparande	26	49	56	81	111

¹ Effekt av PPS avser skillnaden mellan hur transaktionerna mellan staten och premiepensionssystemet påverkar finansiellt sparande och budgetsaldot.
Källor: Finansdepartementet.

Förutom denna principiella skillnad avviker redovisningen i statsbudgeten i flera avseenden från redovisningen i NR. Budgetsaldo redovisas kassamässigt medan NR tillämpar periodiserad redovisning. Denna skillnad påverkar framför allt redovisningen av skatter och ränteutgifter.

De ovannämnda skillnaderna i redovisningsprinciper medför att budgetsaldo och finansiellt sparande skiljer sig åt. Därutöver finns stora saldoneutrala skillnader i redovisningen av inkomster och utgifter mellan statsbudgeten och NR.

År 2006 uppgick budgetöverskottet till 18 miljarder kronor medan det finansiella sparandet uppgick till 26 miljarder kronor. De

kassamässiga ränteutgifterna var 9 miljarder kronor högre än de kostnadsmässiga. I motsatt riktning gick att de periodiserade skatterna, som avser inkomståret 2006, var 7 miljarder kronor lägre än de inbetalda kassamässiga. Extra stora aktieutdelningar klassificeras som kapitalöverföringar i NR och inräknas inte i det finansiella sparandet, men stärker budgetsaldot. Transaktionerna mellan Riksgäldskontoret (RGK) och premiepensionssystemet (PPS) minskade budgetsaldot kraftigt förra året. Det beror på att överföringarna till PPS 2006 inkluderade två års intjänade pensionsrätter (se tabell 4.17).

Under perioden 2007–2010 planeras försäljningar av aktier till ett värde på 50 miljarder kronor per år, vilket påverkar budgetsaldot, men inte det finansiella sparandet. Även i år bidrar extra stora aktieutdelningar till budgetsaldot. Effekten av transaktionerna med PPS är marginell då de preliminära avgifterna är ungefär lika stora som överföringarna till PPS. Skillnaden i periodiseringen av skatter är stor även för vart och ett av åren 2007–2010, men de för inkomståren debiterade skatterna ska på sikt vara lika med de kassamässigt inbetalda. Det visar sig i att periodiseringsskillnaden av skatter är sammantaget nära noll under perioden 2006–2009. Nedsättningen av EU-avgiften periodiseras i NR under perioden 2007–2009 medan den kassamässiga effekten kommer först 2009.

I år beräknas statens finansiella sparande visa ett överskott på 49 miljarder kronor eller 1,6 procent av BNP. Överskottet ökar under prognosperioden under det att såväl statens inkomster som utgifter minskar som andel av BNP. Utgifterna exklusive räntor minskar som andel av BNP från 28,2 procent 2006 till 25,5 procent 2008. Andelsminskningen motsvarar drygt 80 miljarder kronor, varav drygt 12 miljarder kronor beror på att statsbidragen till kommunerna sänks till följd av det aviserade införandet av en låg kommunal fastighetsavgift. Nästa år beräknas statens finansiella sparande till 56 miljarder kronor eller 1,8 procent av BNP. Med de aktuella ekonomiska förutsättningarna och hittills fattade beslut och förslag om finanspolitiken så beräknas överskottet öka till 111 miljarder kronor eller 3,2 procent av BNP 2010 (se tabell 4.18).

Tabell 4.18 Statens finanser 2006–2010

Miljarder kronor, om annat ej anges

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	872	903	917	949	992
<i>Procent av BNP</i>	<i>30,8</i>	<i>30,0</i>	<i>28,7</i>	<i>28,2</i>	<i>28,1</i>
Skatter och avgifter	794	811	823	857	897
Övriga inkomster	77	92	93	92	95
Utgifter	846	854	861	868	881
<i>Procent av BNP</i>	<i>29,9</i>	<i>28,4</i>	<i>27,0</i>	<i>25,8</i>	<i>25,0</i>
Utgifter exkl. räntor	800	804	813	824	841
<i>Procent av BNP</i>	<i>28,2</i>	<i>26,7</i>	<i>25,5</i>	<i>24,5</i>	<i>23,8</i>
Ränteutgifter	46	51	48	44	40
Finansiellt sparande	26	49	56	81	111
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,9</i>	<i>1,6</i>	<i>1,8</i>	<i>2,4</i>	<i>3,2</i>

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

4.5.3 Ålderspensionssystemets finanser

Ålderspensionssystemet består av en fördelningsdel (inkomstpensionen) och en fondbaserad del (premiepensionen). Ålderspensionssystemet i den offentliga sektorn omfattar endast inkomstpensionen med dess AP-fonder som buffert. Under en uppbyggnadsfas är inkomsterna större än utbetalda pensioner. Det finansiella sparandet uppgick till 30 miljarder kronor 2006 eller 1,1 procent av BNP. Därtill ökade tillgångarna i AP-fonderna med ca 60 miljarder kronor till följd av värdeökningar. Värdeförändringar påverkar inte det finansiella sparandet. Där inräknas endast direktavkastningen i form av räntor och utdelningar.

Avgiftsinkomsterna överstiger pensionsutbetalningarna till och med 2008. Successivt ökade pensionsutbetalningar medför emellertid att ett underskott mellan avgifter och pensioner uppstår från och med 2009. Direktavkastningen täcker emellertid avgiftsunderskottet och det finansiella sparandet är alltjämt positivt 2010. Det finansiella sparandet beräknas visa underskott omkring 2015. De framtida underskotten finansieras med försäljningar av AP-fondernas tillgångar, som vid utgången av 2006 uppgick till 30,4 procent av BNP.

Tabell 4.19 Ålderspensionssystemet (Inkomstpensionen) 2006–2010

Miljarder kronor, om annat ej anges

	2006	2007	2008	2009	2010
Avgifter	186	193	200	209	218
Pensioner	-176	-185	-198	-215	-232
Avgiftsöverskott	10	7	2	-6	-14
Räntor, utdelningar	24	25	26	28	29
Förvaltningsutgifter m.m.	-4	-4	-4	-4	-4
Finansiellt sparande	30	28	25	17	11
<i>Procent av BNP</i>	<i>1,1</i>	<i>0,9</i>	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>0,3</i>
Fondtillgångar	862	–	–	–	–
<i>Procent av BNP</i>	<i>30,4</i>	–	–	–	–

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

4.5.4 Kommunsektorns finanser

Kommunsektorn uppvisade överskott 2006 som i stort sett var i nivå med det höga finansiella sparandet och ekonomiska resultat som redovisades 2005.¹⁵ I likhet med året innan utvecklades inkomsterna relativt starkt 2006. Detta kombinerades med en ökning av konsumtionsvolymen på över 2 procent.

Tabell 4.20 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor, om annat ej anges

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	660	698	736	768	795
Skatter	456	479	520	548	572
Statsbidrag exkl. mervärdesskatt ¹	113	122	114	114	113
<i>Skatter och statsbidrag procent av BNP</i>	<i>20,1</i>	<i>19,9</i>	<i>19,9</i>	<i>19,7</i>	<i>19,4</i>
Övriga inkomster	91	97	101	106	110
Utgifter	649	688	727	761	791
Konsumtion	553	586	620	649	675
<i>Procent av BNP</i>	<i>19,5</i>	<i>19,5</i>	<i>19,4</i>	<i>19,3</i>	<i>19,1</i>
<i>Procentuell volymförändring</i>	<i>2,2</i>	<i>2,1</i>	<i>1,8</i>	<i>0,5</i>	<i>0,7</i>
Övriga utgifter	97	102	107	112	116
Finansiellt sparande	11	10	9	6	3
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,4</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>	<i>0,1</i>
Resultat före extra-ordinära poster	15	11	9	6	4

¹ I NR redovisas ingående mervärdesskatt i offentlig konsumtion och investering som en utgift. Den kompensationskommuner och landsting erhåller för dessa utgifter redovisas under övriga inkomster.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

I år beräknas inkomstutvecklingen bli något starkare än föregående år. Skatteunderlaget ökar med 4,5 procent till följd av den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden. Såväl generella som riktade statsbidrag höjs i år, de senare inom bl.a. områdena vård och omsorg samt flyktingmottagning. Sammantaget ökar bidragen med 9 miljarder kronor. Medan finansiellt sparande beräknas ligga i nivå med 2006 års överskott, minskar däremot resultatet. Detta är främst en effekt av att en slutreglering av skatterna tillfälligt höjde redovisat resultat 2006.

Inkomstillväxten beräknas stärkas ytterligare 2008. Till följd av förslaget om en kommunal fastighetsavgift som aviserats, görs en nivåjustering mellan statsbidragen och skatterna på 12,1 miljarder kronor. Inkomsterna beräknas sedan öka till följd av att avgiften är indexerad samt att taxeringsvärdena väntas stiga. Reformen beräknas ge en ökning av kommunernas intäkter med 1,3 miljarder kronor respektive 1,8 miljarder kronor 2009 och 2010. Vidare sänks statsbidragen med 0,9 miljarder kronor till följd av att kommunsektorns skatteintäkter ökar när avdragsrätten för pensionssparande sänks. Frånsett dessa förändringar ökar statsbidragen netto med ca 5 miljarder kronor. Under 2008 är det återigen främst det generella statsbidraget och bidrag inom området flyktingmottagning som ökar.

Konsumtionsutgifterna i löpande priser ökar relativt starkt. Nya löneavtal beräknas ge upphov till betydligt högre löneutbetalningar från och med 2008. Till detta kan läggas en beräknad ökning av konsumtionsvolymen på närmare 2 procent. Sammantaget medför detta att överskottet inom kommunsektorn minskar detta år.

Inkomstökningen väntas bli svagare under 2009 och 2010, trots fortsatt stabilt ökande skatteinkomster. Detta är en följd av att statsbidragen blir något lägre dessa år.

Konsumtionstillväxten väntas dämpas prognosåren 2009 och 2010 i takt med att inkomstökningen försvagas. Den totala effekten bedöms dock resultera i successivt försämrade överskott. För 2010 beräknas resultatet bli 4 miljarder kronor, vilket är under den nivå som torde motsvara god ekonomisk hushållning.

¹⁵ Med ekonomiskt resultat avses här resultat före extraordinära poster.

5

Skattefrågor

5 Skattefrågor

5.1 Inledning

Regeringen redovisar här ett antal åtgärder på skatteområdet med effekter för budgetåret 2008 och framåt. Huvuddelen av dessa åtgärder kommer att föreslås i särskilda propositioner under hösten 2007 och redovisas därför i denna proposition som bedömningar.

Vid beskattningen av förvärvsinkomster aviseras ett förstärkt jobbskatteavdrag, en utvidgning av skattereduktionen för hushållstjänster till att avse de fall där en löntagare erhåller tjänsterna som löneförmån och en begränsning av avdragsrätten för privatpensionssparande. Förändringar i avdraget för resor till och från arbetet och i tjänsten och i beskattningen av lånedatorer aviseras liksom i skattereglerna vid dubbel bosättning. Slutligen aviseras också förändringar i beskattningen av sjöinkomst.

Regeringen följer frågan om s.k. idrottsutövarkonton.

På socialavgiftsområdet föreslås förändrade nivåer för socialavgifter och allmän löneavgift och en justerad beräkning av den allmänna pensionsavgiften. Vidare aviseras slopad särskild löneskatt för personer födda 1937 och tidigare och en bedömning kring sänkta arbetsgivaravgifter i tjänstesektorn redovisas.

På området för kapital- och egendomsskatter aviseras ett avskaffande av den statliga fastighets-skatten på bostäder och förändringar i kapitalvinstbeskattningen av privatbostäder, ett slopande av förmögenhetsskatten och en höjning av fastighetsskatten på vattenkraftverk. Vidare redovisas bedömningar kring nya skatte-regler för pensionsförsäkring, vissa förändringar

i kapitalbeskattningsreglerna och i reglerna om ränteavdrag för utomlands bosatta.

För beskattningen av företagare aviseras övergångsvisa lättnader i kapitalvinstbeskattningen av kvalificerade andelar (de s.k. 3:12-reglerna) och vidare redovisas pågående arbete kring den skattemässiga behandlingen av företagande i olika organisationsformer. Bedömningar redovisas kring det svenska koncernbidragssystemet, lagerbolag, skalbolagsdeklarationer, överföring av skogskonto m.m. och ändrade regler för CFC-beskattning.

På företagsskatteområdet avser regeringen vidare att se över möjligheten av att införa ett system med tonnagebeskattning av företag. Som ett led i arbetet med att stärka den ideella sektorn och stimulera forskning vill regeringen stimulera donationer från privatpersoner och företag. Därför tillsätts senast under 2008 en utredning för att möjliggöra sådan avdragsrätt. Regeringen följer frågan om frivillig schablonbeskattning av mindre företag.

På energi- och miljöbeskattningsområdet redovisas vissa principer för en effektiv miljöstyrning. Med utgångspunkt i dessa redovisar regeringen ett klimatpaket som förbättrar styrningen samtidigt som effekterna för vissa sektorer balanseras på olika sätt. Sålunda aviseras förslag om höjd koldioxidskatt och en bedömning lämnas kring beskattningen av bränslen i den handlande sektorn. Vidare aviseras förslag om höjd skatt på diesel, om indexering av energi- och koldioxidskattesatserna, om sänkt fordonsskatt för dieselpersonbilar och om höjd fordonsskatt för lätta lastbilar och bussar, om återbetalning av energi- och koldioxidskatt till jordbruket, skogsbruket och vattenbruket, om höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftverk och

om sänkt energiskatt på el i norra Sverige samt ett slopande av det särskilda villkoret som gäller för att etanol som läginblandas i bensin ska vara skattebefriad. Regeringen kommer att noga följa klimatpaketets effekter vad gäller omställningen till en mer miljövänlig transportsektor, i syfte att säkerställa att reformen bidrar till att Sverige uppfyller de av EU uppsatta klimat- och energimålen.

I övrigt lämnas på energi- och miljöbeskattningsområdet förslag om fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft samt redovisas bedömningar kring avfallsförbrännings-skatten, om fortsatta lättnader för koldioxidneutrala drivmedel och om beskattningen av privatflygets bränsle.

För övriga punktskatter aviseras förslag om höjd skatt på öl och sänkt skatt på vin, om höjningar av skatterna på cigaretter, röktaobak och snus och om sänkt lotteriskatt. Vidare redovisas en bedömning om reklamskatten.

På mervärdesskatteområdet aviseras kommande förslag om förlängd redovisningsperiod för mervärdesskatt och om anpassningar av mervärdesskatten till EG:s mervärdesskatte-direktiv.

På det skatteadministrativa området redovisas pågående arbete med översyn av reglerna för F-skatt liksom förslag om upphävande av lag om kreditering på skattekonto för stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem.

En bedömning redovisas kring behovet av stöd för forskning på skatteområdet.

I ett avslutande avsnitt redovisas de finansiella effekterna av de skatte- och avgiftsförslag som lämnas i denna proposition och dessutom av kommande förslag som lämnas i propositioner senare under 2007.

Ärendet och dess beredning m.m.

För de ärenden där förslag lämnas finns lagförslag i kapitel 3. Samtliga dessa lagförslag har beretts under hand med Skatteverket och i förekommande fall med Försäkringskassan.

Lagrådet

Enligt regeringens mening är samtliga förslag av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande torde sakna betydelse.

5.2 Skatter på förvärvsinkomster

5.2.1 Förstärkt jobbskatteavdrag

Regeringens bedömning: Som ett led i ansträngningarna att ytterligare stimulera arbetsutbudet och öka den varaktiga sysselsättningen, bör skattereduktionen för arbetsinkomster (jobbskatteavdraget) fr.o.m. 2008 förstärkas i ett andra steg med 10,72 miljarder kronor.

Skälen för regeringens bedömning: Vid årsskiftet infördes en skattelättnad på inkomster av anställning och aktiv näringsverksamhet (arbetsinkomster) i form av en skattereduktion – det s.k. jobbskatteavdraget. I samband med skattelättnadens tillkomst framhöll regeringen att man till 2008 planerar en förstärkning av jobbskatteavdraget i ett andra steg under förutsättning att ekonomiskt utrymme finns för en sådan reform i de offentliga finanserna (prop. 2006/07:1 finansplan m.m., avsnitt 5.2.1, s. 137). Regeringen bedömde i 2007 års ekonomiska vårproposition att en sådan reform kan genomföras 2008 (prop. 2006/07:100, avsnitt 1.8.1, s. 42).

Inom Finansdepartementet utarbetades där- efter under senvåren 2007 en promemoria innehållande två alternativa förslag till ett andra steg i jobbskatteavdraget. Det ena förslaget innebar en förstärkning om cirka 8,5 miljarder kronor (alternativ A) och det andra en förstärkning om ca 10,8 miljarder kronor (alternativ B). Promemorian har remissbehandlats (dnr Fi2007/5092). Remissinstanserna är i huvudsak positiva till att jobbskatteavdraget förstärks.

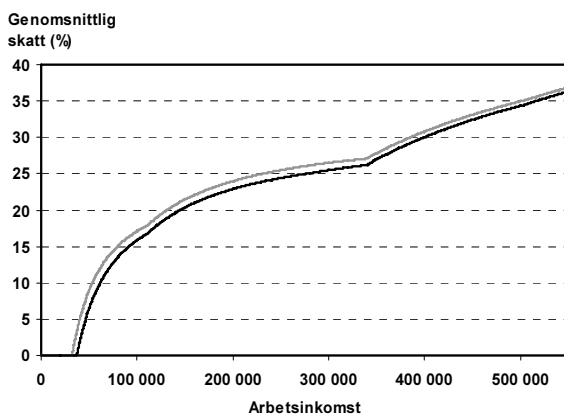
Som ett led i ansträngningarna att ytterligare stimulera arbetsutbudet och därmed varaktigt öka sysselsättningen, anser regeringen att jobbskatteavdraget bör förstärkas med 10,72 miljarder kronor i det andra steget för att få största möjliga effekt på arbetsutbud och sysselsättning. Denna förstärkning motsvarar alternativ B i promemorian. Det samhällsekonomiska utrym- met och de offentliga finanserna är sådana att de tillåter en förstärkning av jobbskatteavdraget i denna storleksordning med den i denna proposition föreslagna finansieringen. I förhållande till en förstärkning enligt alternativ A i promemorian ger en förstärkning med 10,72 miljarder kronor relativt sett större effekter på

arbetsutbud och BNP. Denna förstärkning ökar arbetsutbudet än mer tydligt och gör det även mera lönsamt att arbeta för låg- och medelinkomsttagare som redan är i sysselsättning genom en större marginalskattesänkning. Liksom för det första steget, bör det andra steget särskilt inriktas mot att göra det mer lönsamt att gå från fulltidsfrånvaro till hel- eller deltidsarbete. Det förstärkta jobbskatteavdraget bör av fördelningspolitiska skäl utformas så att större delen av det tillfaller låg- och medelinkomsttagare.

Förstärkningen innebär att jobbskatteavdraget höjs så att det ger en tillkommande skattelättnad med upp till 3 000 kronor per år för dem som har genomsnittlig skattesats för kommunal inkomstskatt (31,55 procent för 2007) och som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt 65 år. För dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år och som har genomsnittlig skattesats för kommunal inkomstskatt motsvarar höjningen en skattelättnad med upp till 3 900 kronor per år. I genomsnitt kommer skatten att minska med cirka 2 400 kronor per år för dem som omfattas av jobbskatteavdraget. Ökningen av nettoinkomsten för låg- och medelinkomsttagare, till följd av det totala jobbskatteavdraget, kommer därmed att uppgå till minst 6 procent.

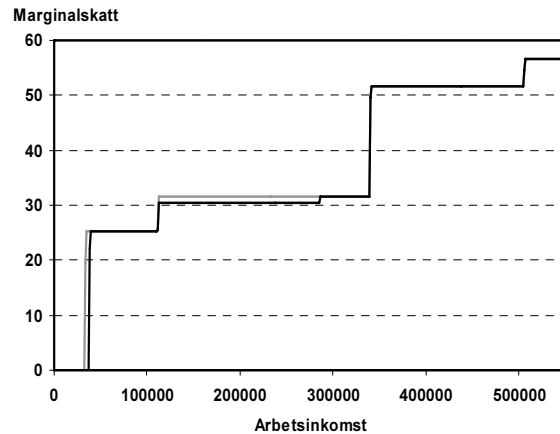
Det förstärkta avdraget innebär att personer med arbetsinkomster kommer att få en lägre genomsnittlig skatt. Den genomsnittliga skatten, räknat i antal procentenheter, sjunker mest för låg- och medelinkomsttagare vilket visas i diagram 5.1. som beskriver situationen för personer med enbart arbetsinkomster.

Diagram 5.1 Genomsnittlig skatt enligt gällande regler (ljus linje) samt enligt förslaget om jobbskatteavdrag (mörk linje)

Skillnaden i marginalskatt mellan gällande regler och förslaget visas i diagram 5.2. också i detta fall för personer med enbart arbetsinkomster.

Diagram 5.2 Marginalskatt enligt gällande regler (ljus linje) samt enligt förslaget om förstärkt jobbskatteavdrag (mörk linje)

Marginalskatten reduceras till noll för arbetsinkomster mellan 33 000 och 37 000 kronor samt sjunker för arbetsinkomster mellan ca 120 000 och 280 000 kronor per år. Därmed sänks marginalskatten för bland annat vårdbiträden, kontorspersonal, mekaniker och brandmän.

I tabell 5.1 visas skatten utan jobbskatteavdrag samt effekterna av jobbskatteavdraget i de två stegen (gällande och föreslagen förstärkning). Dessutom visas den totala inkomstskattesänkningen som procent av arbetsinkomsten. Den skattesänkning som redovisas i tabellen gäller för personer som har hela sin inkomst från arbete samt är under 65 år. I beräkningen används den genomsnittliga skattesatsen för kommunal inkomstskatt 2007 (31,55 procent).

Tabell 5.1 Skatt på arbetsinkomster och jobbskatteavdrag enligt gällande regler samt enligt förslaget om förstärkt jobbskatteavdrag

Arbetsinkomst per år	Skatt utan jobbskatteavdrag	Gällande jobbskatteavdrag	Förstärkt jobbskatteavdrag	Totalt jobbskatteavdrag	Totalt jobbskatteavdrag i procent av inkomsten
100 000	22 305	5 241	1 241	6 482	6,5
150 000	38 049	5 936	1 642	7 578	5,1
200 000	55 401	7 513	2 163	9 676	4,8
250 000	72 754	9 091	2 683	11 774	4,7
300 000	90 106	10 668	3 066	13 734	4,6
350 000	108 427	11 394	3 066	14 460	4,1
400 000	134 202	11 394	3 066	14 460	3,6
500 000	185 752	11 394	3 066	14 460	2,9

Av tabellen framgår att det ekonomiska utbytet av att gå från t.ex. heltidsarbetslöshet till heltidsarbete med en årsinkomst på 250 000 kronor ökar, på grund av jobbskatteavdraget, med 11 774 kronor.

Regeringen avser att under hösten lägga fram ett förslag till riksdagen om ett förstärkt jobbskatteavdrag fr.o.m. 2008 med den nu aviserade innebörden.

5.2.2 Skattereduktion för förmån av hushållstjänster

Regeringens bedömning: Skattereduktion bör införas för fysiska personer som har haft löneförmån i form av hushållstjänster. Skattereduktion för förmån av hushållstjänster bedöms kunna införas den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Den 1 juli 2007 infördes lagen (2007:346) om skattereduktion för utgifter för hushållsarbete. Avsikten var att stimulera hushållens köp av hushållstjänster i syfte att öka människors möjligheter att förena arbetsliv och familjeliv, att öka arbetsutbudet och därmed den varaktiga sysselsättningen samt att minska svartarbetet. Lagen innebär att skattereduktion ges för fysiska personers köp av hushållstjänster. Däremot ges inte någon skattelättnad i de fall en person har förmån i form av skattepliktiga hushållstjänster. Regeringen har i

propositionen Skattelättnader för hushållstjänster, m.m. (prop. 2006/07:94, s. 36 och 57) uttalat att avsikten är att skyndsamt utreda möjligheten till att ge skattelättnad även i de fall tjänsterna utgår i form av löneförmån. Inom Finansdepartementet har utarbetats en promemoria som har remissbehandlats och nu bereds vidare.

Promemorians förslag innebär att även den som har haft skattepliktig löneförmån i form av hushållstjänster ska ges skattereduktion med 50 procent av förmånens värde. Arbetsgivaren är skyldig att redovisa underlag för skattereduktion på arbetstagarens kontrolluppgift. Begäran om skattereduktion för förmån av skattepliktiga hushållstjänster görs i den självdeklaration som lämnas året efter det år då hushållstjänsten tillhandahållits. I övrigt gäller samma tillämpningsområde, definitioner, beloppsgränser m.m. som för skattereduktion för utgifter för hushållsarbete.

Regeringen avser att under hösten 2007 föreslå att skattereduktion för fysiska personer som har haft skattepliktig löneförmån i form av hushållstjänster införs. Förslaget beräknas kunna träda i kraft den 1 januari 2008.

I övrigt kan nämnas att regeringen har beslutat att göra en översyn av bestämmelserna om skattelättnader för hushållsarbete. En särskild utredare har utsetts för att utreda och lämna förslag om ett enklare och effektivare system än det nuvarande (dir. 2007:104). Uppdraget ska redovisas till Finansdepartementet senast den 16 juni 2008.

5.2.3 Höjt avdrag för resor till och från arbetet samt tjänsteresor

Regeringens bedömning: Det belopp som får dras av för kostnader för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats, för resor med egen bil i tjänsten och i näringsverksamhet bör höjas från 18 kronor till 18 kronor och 50 öre per mil. Avdrag för resor med förmånsbilar bör höjas från 9 kronor till 9 kronor och 50 öre per mil med undantag för dieseldrivna förmånsbilar som bör höjas från 6 kronor till 6 kronor och 50 öre per mil. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Avdrag för skäligena utgifter för resor mellan bostaden och arbetsplatsen (arbetsresor) ska göras, om arbetsplatsen ligger på ett sådant avstånd från den skattskyldiges bostad att han eller hon behöver använda något transportmedel. Avdrag ska under vissa förutsättningar göras för kostnader för arbetsresor med egen bil. I sådant fall får för närvarande avdrag göras med 18 kronor per mil. Samma schablonmässigt beräknade belopp gäller vid avdrag för kostnader för resor med egen bil i tjänsten eller i näringsverksamheten. Beloppet avser att täcka de milbundna kostnaderna.

De höjda skatterna på drivmedel som aviseras i avsnitt 5.6.2 och 5.6.4 ökar kostnaderna för arbetsresor och resor i tjänsten. För att anpassa avdraget för resor till och från arbetet och i tjänsten samt i näringsverksamheten på grund av de höjda skatterna, bör därför från och med 2008 nivån på avdraget för resor med egen bil höjas från 18 kronor till 18 kronor och 50 öre per mil.

Enligt gällande regler ges skattskyldiga med dieseldrivna förmånsbilar ett avdrag med 6 kronor per mil medan de med förmånsbilar som drivs med annat drivmedel ges ett avdrag om 9 kronor per mil. Även dessa avdragsbelopp bör höjas på motsvarande sätt från och med 2008, vilket ger ett avdrag med 6 kronor och 50 öre per mil för dieseldrivna förmånsbilar och med 9 kronor och 50 öre per mil för förmånsbilar som drivs med annat drivmedel.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas första gången vid 2009 års taxering.

5.2.4 Begränsning av avdragsrätten för privat pensionssparande

Regeringens bedömning: Som ett led i finansieringen av slopandet av förmögenhetsskatten bör det allmänna pensionssparavdraget begränsas till 12 000 kronor per år.

Skälen för regeringens bedömning: Som en del i finansieringen av avskaffandet av förmögenhetsskatten har regeringen i 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100, s. 45)

aviserat att det allmänna pensionssparavdraget ska begränsas till 12 000 kronor per år. Begränsningen innebär att alla skattskyldiga fysiska personer får göra avdrag med högst 12 000 kronor per år oavsett om avdraget görs i näringsverksamhet eller som allmänt avdrag. Det särskilda utrymmet för allmänt avdrag för den som har inkomst av tjänst slopas. Det särskilda utrymmet för aktiv näringsverksamhet samt för den som saknar pensionsrätt i anställning påverkas däremot inte. Förslaget om att begränsa avdragsrätten har beretts tillsammans med förslaget om att slopa förmögenhetsskatten. Ett förslag lämnas i anslutning till förslaget om att slopa förmögenhetsskatten, se vidare avsnitt 5.4.3.

5.2.5 Beskattningen av lånedatorer

Regeringens bedömning: Den särskilda värderingsregeln för förmån av att för privat bruk använda en datorutrustning som arbetsgivaren tillhandahåller inom ramen för s.k. lånedatorprogram bör slopas från och med 2009. Under 2008 bör sådan förmån värderas till 4 800 kronor per år.

Skälen för regeringens bedömning: Reglerna om skattefrihet för förmån av lånedator infördes 1998. I huvudsak innebar reglerna att en skattskyldig som för privat bruk använder en dator som tillhandahållits av arbetsgivaren inte blir beskattad för denna förmån.

Skattefriheten upphörde att gälla från och med den 1 januari 2007.

Slopandet av skattefriheten föranleddes bl.a. av att lånedatorprogrammen sammantaget inneburit en omfattande överflyttning av kostnaderna från arbetsgivarna till den offentliga sektorn. Den senaste tidens utveckling mot multimediatatorer avspeglar sig även i valen av lånedatorer. Detta medför allt svårare avgränsningsproblem. Skattefriheten gällde vidare för många som redan har en dator eller som skulle ha köpt en dator själva även om de särskilda reglerna om skattefrihet inte hade funnits. Ersättningsdatorer utgör också en allt större del då de ofta förekommande treårsavtalen innebär att den anställde kan få flera lånedatorer i rad. Sammantaget innebar detta att reglernas bidrag

till att uppfylla det ursprungliga målet – att stimulera introduktionen av datorer i hemmen – blivit alltmer begränsat. Inkomstbeskattningen av löner, förmåner och andra ersättningar bör vidare vara likformig och neutral. Skattesystemet bör således inte missgynna kontant lön jämfört med exempelvis förmåner eller andra ersättningsformer.

I syfte att underlätta förmånsvärderingen när skattefriheten upphörde den 1 januari 2007 infördes ett schablonmässigt förmånsvärde om 2 400 kronor per år. Denna särskilda värderingsregel bör dock slopas från och med den 1 januari 2009. Övergångsvis bör dock under 2008 förmån av lånedator värderas till 4 800 kronor.

Regeringen avser att under hösten lägga fram ett förslag till riksdagen gällande nu aviserad förändring. Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.2.6 Beskattningen vid dubbel bosättning

Regeringens bedömning: För att underlätta rörligheten på arbetsmarknaden och förstärka den regionala utvecklingen bör avdragsreglerna vid dubbel bosättning fr.o.m. 2008 förändras.

Skälen för regeringens bedömning: Utredningen om dubbel bosättning har i sitt betänkande Dubbel bosättning för ökad rörlighet (SOU 2005:28) lämnat förslag till ändrade skatteregler vid dubbel bosättning i syfte att underlätta rörligheten på arbetsmarknaden och förstärka den regionala utvecklingen. Förslagen innebär främst att avdrag får göras under längre tid än i dag och att villkoren för avdrag blir enklare att uppfylla och tillämpa. För att finansiera förslagen föreslår utredningen att avdraget för ökade utgifter för måltider och småutgifter begränsas vid såväl dubbel bosättning som tillfälligt arbete genom att sådana utgifter bara får dras av under den första månaden.

Betänkandet har remissbehandlats (dnr 2005/1934). Remissinstanserna är i huvudsak positiva till utredningens förslag.

Regeringen avser att under hösten lämna förslag till riksdagen om förändringar i avdragsrätten vid dubbel bosättning fr.o.m. 2008.

5.2.7 Förändringar i reglerna för beskattning av sjöinkomst

Regeringens bedömning: Rätten till sjöinkomst-avdrag och skattereduktion för sjöinkomst bör utvidgas till att även gälla för arbete på ett handelsfartyg från ett annat EES-land. Vidare bör arbete på ett fartyg som går i internationell trafik och som är registrerat i ett annat nordiskt land än Sverige undantas från beskattning i Sverige. Det senare gäller även inkomst från arbete på danska färjor i linjetrafik mellan Sverige och Danmark.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen har i en proposition denna dag föreslagit att de särskilda regler om sjöinkomst-avdrag och skattereduktion för sjöinkomst som i dag gäller för inkomst från arbete på ett svenskt handelsfartyg ska utvidgas till att även omfatta arbete på ett handelsfartyg från ett annat EES-land. I propositionen görs bedömningen att begränsningen till arbete på ett svenskt fartyg riskerar att strida mot EG-rätten. Det föreslås vidare att det svenska undantaget från tillämpning av det nordiska dubbelbeskattningsavtalets regler om beskattning av inkomst från arbete ombord på nordiska fartyg i internationell trafik ska permanentas. Undantaget har sedan tillkomsten förlängts årligen med ett år i taget. På motsvarande sätt har beskattningen av anställda ombord på danska färjor i reguljär trafik mellan Sverige och Danmark behandlats. För dessa anställda gäller att om de var anställda på ett danskt skepp någon gång under januari månad 2001 är den s.k. nettolön som betalas till ombordanställda på danska färjor skattebefriad i Sverige. I propositionen föreslås att detta undantag ska gälla oavsett när den anställde anställdes.

Förslagen föreslås i propositionen träda i kraft den 15 december 2007.

5.3 Socialavgifter m.m.

5.3.1 Sänkta socialavgifter för tjänstesektorn

Regeringens bedömning: Det bör införas ett system med reducerade socialavgifter för vissa delar av tjänstesektorn.

Skälen för regeringens bedömning: I budgetpropositionen för 2007 (2006/07:1 finansplan m.m., avsnitt 5.3.3, s. 144) aviserades att socialavgifterna ska sänkas för vissa delar av tjänstesektorn.

Åtgärden syftar till att varaktigt öka sysselsättningen, förbättra den samhällsekonomiska effektiviteten och minska svartarbetet i den svenska ekonomin. För att åtgärden ska få så stor effekt som möjligt bör två huvudkriterier vara styrande för branschurvalet. Dessa kriterier bör vara att åtgärden dels ska omfatta tjänster som den enskilde kan välja mellan att producera själv eller köpa, dels omfatta tjänster där lägre socialavgifter bedöms leda till att svart arbete ersätts med vitt i förhållandevis stor grad. Enligt regeringens mening bör en sänkning av socialavgifterna i sådana branscher kunna öka sysselsättningen såväl på kort som på lång sikt.

En promemoria med förslag om sänkta socialavgifter för vissa delar av tjänstesektorn har varit på remiss under sommaren 2007 (dnr Fi2007/4468). I promemorian föreslås att socialavgifterna (arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna) och den allmänna löneavgiften ska sänkas i tjänstebanscher med produktion av tjänster som i förhållandevis stor utsträckning kan ersätta hemarbete och svartarbete. Nedsättningen innebär att socialavgifterna, med undantag för ålderspensionsavgiften, slopas helt, vilket för närvarande motsvarar en nedsättning på 22,21 procentenheter för arbetsgivaravgifterna och maximalt 20,50 procentenheter för egenavgifterna. De branscher som i promemorian föreslås omfattas av sänkningen är bland annat restauranger, hotell, verkstäder för reparationer av personbilar, taxi, frisörer och skomakare. Den som bedriver blandad verksamhet, dvs. i en och samma näringsverksamhet bedriver både avgiftsreducerad verksamhet och fullt avgiftspliktig verksamhet, måste för att

kunna få del av nedsättningen fördela avgiftsunderlaget mellan de olika verksamheterna.

Inkomna remissvar bereds nu inom Regeringskansliet och inom kort avser regeringen att presentera en lagrådsremiss.

Redan nu kan dock konstateras att regeringens förslag kommer att avvika från det förslag som presenterades i promemorian. Hotellbranschen (inklusive vandrarhem, camping och stugbyar) kommer inte att omfattas av förslaget. Det är angeläget att de föreslagna reglerna kan träda i kraft den 1 januari 2008. Innan så kan ske måste dock förslaget statsstödsgranskas och godkännas av kommissionen. Utifrån de två huvudkriterierna skiljer hotellbranschen ut sig från övriga valda branscher. Eftersom det bedöms att ett utifrån de två huvudkriterierna mer konsekvent branschurval minskar risken för att behandlingen i kommissionen drar ut på tiden kommer hotellbranschen inte att omfattas av det kommande förslaget.

Senare under hösten 2007 avser regeringen att återkomma till riksdagen med ett förslag. Ambitionen är att de nya reglerna ska kunna träda i kraft den 1 januari 2008. Innan reglerna kan träda i kraft måste dock, som nämnts tidigare, förslaget statsstödsgranskas och godkännas av kommissionen.

5.3.2 Slopad särskild löneskatt för personer födda 1937 och tidigare

Regeringens bedömning: Den särskilda löneskatten på lön och annan ersättning samt på inkomst av aktiv näringsverksamhet m.m. bör slopas från och med den 1 januari 2008 för personer födda 1937 och tidigare.

Skälen för regeringens bedömning: För att göra det mer attraktivt för företagen att behålla och nyanställa äldre medarbetare slopades den 1 januari 2007 den särskilda löneskatten på lön och annan ersättning samt på inkomst av aktiv näringsverksamhet m.m. för personer som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet, dvs. personer som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare. De nya bestämmelserna gäller inte för personer som är födda

1937 eller tidigare. Istället gäller – enligt övergångsbestämmelser – att särskild löneskatt ska betalas för dessa personer i enlighet med äldre regler, dvs. med 24,26 procent.

För att i än högre grad uppmuntra arbetsgivare att tillvarata de äldres erfarenhet och kunskap, liksom även äldre som vill fortsätta arbetet i det egna företaget gör regeringen bedömningen att även den särskilda löneskatten för personer som inte omfattas av det reformerade pensionsystemet, dvs. personer som är födda 1937 eller tidigare, bör avskaffas. I likhet med vad som gäller för personer fyllda 65 år och födda 1938 eller senare bör den särskilda löneskatten slopas såväl med avseende på lön och andra ersättningar för arbete som inkomst av aktiv näringsverksamhet m.m. Finansdepartementet har remitterat en promemoria med förslag. Regeringen avser att under hösten återkomma med förslag till riksdagen.

Förslaget avses träda i kraft den 1 januari 2008.

5.3.3 Förändrade nivåer för socialavgifter

Regeringens förslag: Sjukförsäkringsavgiften i arbetsgivaravgifterna sänks till 7,71 procent av avgiftsunderlaget och i egenavgifterna till 7,93 procent. Arbetsmarknadsavgiften i arbetsgivaravgifterna sänks till 2,43 procent av avgiftsunderlaget och i egenavgifterna till 0,50 procent. Detta föranleder en höjning av den allmänna löneavgiften i både arbetsgivar- och egenavgifter till 7,49 procent.

Ändringarna tillämpas från och med den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens förslag: Socialavgifterna betalas antingen som arbetsgivaravgifter eller som egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare medan egenavgifter betalas av främst enskilda näringsidkare.

Sjukförsäkringsavgiften är en av sex avgifter som tillsammans utgör socialavgifterna. Sjukförsäkringsavgiften bör tas ut med en avgiftssats som innebär att de beräknade intäkterna från avgiften motsvarar de förväntade utgifterna. För 2008 beräknas de utgifter som sjukförsäkringsavgiften ska täcka, uppgå till 95,4 miljarder kronor. Mot bakgrund härav föreslår regeringen

att sjukförsäkringsavgiften i arbetsgivaravgifterna sänks till 7,71 procent av avgiftsunderlaget och i egenavgifterna till 7,93 procent av avgiftsunderlaget.

Den ökade sysselsättningen innebär även att de utgifter som arbetsmarknadsavgiften ska finansiera nu minskar. Mot bakgrund härav föreslår regeringen att arbetsmarknadsavgiften i arbetsgivaravgifterna sänks till 2,43 procent av avgiftsunderlaget och i egenavgifterna till 0,50 procent av avgiftsunderlaget.

Tabell 5.2 Arbetsgivaravgifter 2007 och 2008 enligt regeringens förslag

Procent		
Arbetsgivaravgifter	2007	2008
Sjukförsäkringsavgift	8,78	7,71
Föräldraförsäkringsavgift	2,20	2,20
Ålderspensionsavgift	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift	1,70	1,70
Arbetsmarknadsavgift	4,45	2,43
Arbetssskadeavgift	0,68	0,68
S:a socialavgifter	28,02	24,93
Allmän löneavgift	4,40	7,49
S:a socialavgifter och allmän löneavgift	32,42	32,42

Tabell 5.3 Egenavgifter 2007 och 2008 enligt regeringens förslag

Procent		
Egenavgifter	2007	2008
Sjukförsäkringsavgift	9,61	7,93
Föräldraförsäkringsavgift	2,20	2,20
Ålderspensionsavgift	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift	1,70	1,70
Arbetsmarknadsavgift	1,91	0,50
Arbetssskadeavgift	0,68	0,68
S:a socialavgifter	26,31	23,22
Allmän löneavgift	4,40	7,49
S:a socialavgifter och allmän löneavgift	30,71	30,71

Eftersom justeringen av de båda avgifterna ska göras inom ramen för ett i princip oförändrat uttag ska den allmänna löneavgiften därmed höjas till 7,49 procent.

De föreslagna förändringarna i avgiftsnivåerna bör gälla från den 1 januari 2008 och medför ändringar i 2 kap. 26 § och 3 kap. 13 § socialavgiftslagen (2000:980) samt i 3 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift. Lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.3 och 3.4.

5.3.4 Allmän pensionsavgift

Regeringens förslag: Vid beräkning av inkomst av anställning enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift ska avdrag göras för kostnader som arbetstagaren haft i arbetet i den utsträckning kostnaderna, minskade med erhållen kostnadsersättning, överstiger 5 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nya regler i 12 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229) har beloppsgränsen för när kostnader för övriga utgifter i inkomstlaget tjänst får dras av höjts från 1 000 kronor till 5 000 kronor fr.o.m. 1 januari 2007.

En motsvarande gräns för avdrag för övriga utgifter finns i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift och i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Regeringen föreslår nu att en följdändring görs i ovan nämnda lagar på så sätt att beloppsgränsen för avdrag för kostnader som den försäkrade haft i sitt arbete höjs från 1 000 kronor till 5 000 kronor.

Ändringen innebär att vid beräkningen av en försäkrads allmänna pensionsavgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift ska avdrag för kostnader som den försäkrade haft i sitt arbete medges endast till den del kostnaderna överstiger 5 000 kronor. Eftersom det inte kan uteslutas att justeringen av avdragsgränsen i enskilda fall kan vara till nackdel för den enskilde jämfört med bestämmelsens nuvarande lydelse, föreslår regeringen vidare att de nya reglerna ska träda i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas första gången vid 2009 års taxering. Lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.1.

Ändringen i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension behandlas utförligt i volym 6, avsnitt 3.8.1.

5.4 Kapital- och egendomsskattefrågor

5.4.1 Reformerad beskattning av bostäder

Regeringens bedömning: Den statliga fastighets-skatten på bostäder bör avskaffas den 1 januari 2008 och ersättas av en kommunal fastighetsavgift. För att åtgärden ska vara fullt finansierad bör bl.a. beskattningen av kapitalvinster på bostäder förändras. Det kommande förslaget innebär i huvudsak följande:

* En avgift för småhus på 6 000 kronor per småhus, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet.

* En avgift på 1 200 kronor per lägenhet i flerbostadshus, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet.

* Avgifterna indexeras genom att knytas till inkomstutvecklingen.

* Kapitalvinstskatten för privatbostäder höjs från 20 till 22 procent.

* Uppskovsbelopp återförs med vissa undantag till beskattning när en bostad övergår till någon annan genom arv, testamente, gåva eller bodelning.

* Uppskovsbelopp får inte överstiga 1,6 miljoner kronor vid avyttringar fr.o.m. den 1 januari 2008.

* Uppskovsbeloppet begränsas när den förvärvade bostaden är billigare än den avyttrade i syfte att begränsa de skattekrediter som ges.

* Uppskovsbelopp räntebeläggs med ett belopp motsvarande 0,5 procent av uppskovsbeloppet.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen aviserade i 2007 års ekonomiska vårproposition att den statliga fastighetsskatten på bostäder ska avskaffas från och med den 1 januari 2008 och ersättas med en låg kommunal fastighetsavgift. En promemoria med förslag om kommunal fastighetsavgift utarbetades inom Finansdepartementet och remitterades under sommaren 2007.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2007 genomfördes lättnader i fastighetsskatten på boende som i 2008 års ekonomiska förhållanden uppgår till 8,2 miljarder kronor. Mot bakgrund av dessa lättnader har en utgångspunkt för nästa steg i fastighetsskatteformen varit att den i sin helhet ska finansieras inom bostadssektorn.

Därför innebar de två remitterade förslagen att det sålunda starkt reducerade skatteuttaget för bostadssektorn omfördelades så att den löpande beskattningen sänktes medan skatteuttaget knutet till avyttring av bostäder höjdes.

I tabell 5.4 redovisas det totala skatteuttaget för bostadssektorn vid tre olika regelsystem tillämpade för 2008 års förhållanden. Det första raden visar skatteuttaget enligt de regler som skulle ha gällt utan alliansens skattesänkningar genom förslagen i budgetpropositionen för 2007. Den andra raden visar skatteuttaget enligt det förslag som aviserades i 2007 års ekonomiska vårproposition och som i promemorian presenterades som alternativ A. I alternativ A i promemorian sattes den kommunala fastighetsavgiften till 4 500 kronor per småhus, dock högst 1,0 procent av taxeringsvärdet, och 900 kronor per lägenhet i flerbostadshus, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Kapitalvinstskatten höjdes från 20 till 30 procent. Den tredje raden visar skatteuttaget enligt regeringens nu aviserade förslag. Tabellen redovisar uttag genom fastighetsskatt/avgift, skatt knuten till avyttring av bostaden samt total skatt.

Tabell 5.4 Total skatt och fördelning mellan fastighetsskatt/avgift och skatt knuten till avyttring av bostaden* vid alternativa regler. Miljarder kronor i 2008 års ekonomiska förhållanden

	Fastighetsskatt/ avgift	Skatt knuten till avyttring	Total skatt
Skatt utan alliansens skattesänkningar	24,6	11,1	35,7
Skatt enligt alt. A i promemorian	10,7	16,8	27,5
Skatt enligt aviserat förslag	12,1	15,4	27,5

*Inkluderar skatt på kapitalvinst, räntebeläggning av uppskovsbelopp och andra åtgärder knutna till uppskovsbeloppet.

Som framgår av tabellen innebär alternativ A att sänkningen av det totala skatteuttaget med 8,2 miljarder kronor jämfört med skatten utan alliansens skattesänkningar uppkommer genom att fastighetsskatten/avgiften sänks med 13,9 miljarder kronor medan skatt vid avyttring höjs med 5,7 miljarder kronor.

Majoriteten av remissinstanserna har ansett att de i promemorian föreslagna höjningarna av kapitalvinstskatten från 20 procent till 30 pro-

cent i alternativ A och 25 procent i alternativ B var alltför höga. Flera remissinstanser har ansett att den kommunala avgiftens storlek är för låg. Bland de remissinstanser som representerar kommunsektorn har framförts önskemål om att den kommunala fastighetsavgiftens storlek bör följa den allmänna inkomstutvecklingen genom en indexering. Kritik har även riktats mot promemorians förslag om införandet av ett tak för uppskovsbelopp på 1,4 miljoner kronor per ursprungsbostad. En del remissinstanser har kritiserat fördelningseffekterna av promemorians förslag.

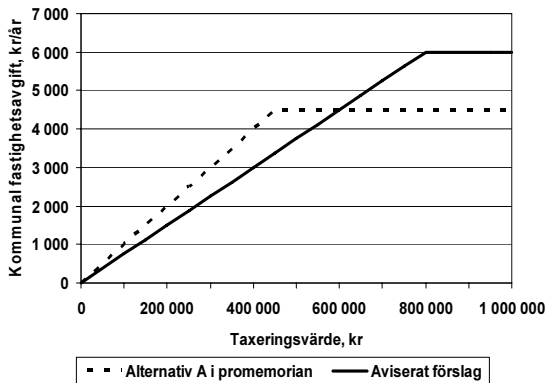
Regeringen har beaktat remissutfallet och avser att med utgångspunkt i detta justera promemorians förslag i olika avseenden. Regeringen avser att senare under hösten 2007 återkomma till riksdagen med en proposition med förslag till lagstiftning om kommunal fastighetsavgift och om de förändringar i övrigt som behövs för att bl.a. finansiera övergången från statlig skatt till kommunal avgift.

Till grund för de kommande förslagen ligger en delvis annorlunda värdering av hur balansen mellan fastighetsskatt/avgift och skatteuttag knutet till avyttring av bostaden bör vara. Gemensamt för de två alternativ som remitterades var en förhållandevis kraftig skärpning av kapitalvinstbeskattningen. Därmed ökar riskerna för inlåsning och för minskad rörlighet på arbetsmarknaden men också riskerna för långsiktiga förluster av skattebas, inte minst vid ett bibehållande av det uppskovssystem som det inte är aktuellt att avskaffa. Det finns alltså skäl att något förskjuta balansen mellan fastighetsskatt/avgift och skatteuttag knutet till avyttring. Jämfört med alternativ A i promemorian innebär därför det nu aviserade förslaget att skatten knuten till avyttring reduceras med 1,4 miljarder kronor och att fastighetsskatten/avgiften följaktligen ökar med 1,4 miljarder kronor. De justeringar som gjorts i förhållande till de remitterade förslagen innebär att riskerna för inlåsning dämpas och att rörligheten på arbetsmarknaden underlättas. Därtill förbättras fördelningseffekterna såväl mellan hushåll som mellan regioner på det sätt som beskrivs nedan. Mot denna bakgrund kommer de kommande förslagen att i huvudsak innebära följande.

Den kommunala fastighetsavgiften för småhus bör sättas till 6 000 kronor per värderingsenhet för småhus men högst 0,75 procent av taxeringsvärdet. Genom att det taxeringsvärdes-

relaterade taket sätts väsentligt lägre än nuvarande fastighetsskattesats på 1,0 procent begränsas effekten av höjda taxeringsvärden vid kommande fastighetstaxering för småhusen. I diagram 5.3 redovisas den kommunala fastighetsavgiften enligt regeringens nu aktuella bedömning och enligt alternativ A i promemorian.

Diagram 5.3 Kommunal fastighetsavgift enligt det nu aviserade förslaget och enligt alternativ A i promemorian, kronor

Sänkningen av avgiftstaket till 0,75 procent innebär jämfört med alternativ A i promemorian, där taket var 1,0 procent av taxeringsvärdet, en lägre kommunal fastighetsavgift för småhus med taxeringsvärden som understiger 600 000 kronor. Andelen småhusägare som får en kommunal fastighetsavgift lägre än 6 000 kronor uppgår till ca 53 procent. Taksänkningen i förhållande till alternativ A ger en bättre fördelningseffekt mellan såväl hushåll som regioner.

För bostadsdelen av flerbostadshus bör den kommunala avgiften bli 1 200 kronor per bostadslägenhet men sammanlagt högst 0,4 procent av taxeringsvärdet för bostadsdelen.

Den kommunala fastighetsavgiften bör indexeras genom att knytas till inkomstbasbeloppet. De avgiftsmedel som inflyter tillfaller kommunerna.

Kapitalvinstskatten för privatbostäder, som en andel av vinsten, bör höjas från 20 till 22 procent. Hänsyn har således tagits till remisskritiken i denna del. En mer begränsad höjning med endast två procentenheter innebär mindre risk för inläsnings effekter än promemorians förslag.

Vidare sker ett antal förändringar i systemet med uppskov med beskattning av kapitalvinst vid avyttring av privatbostad. Uppskoven har ökat avsevärt de senaste åren. År 2005 ökade de med ca 36 miljarder kronor till totalt ca 150 mil-

jarder kronor. Dessutom har möjligheterna att få uppskov med beskattning av kapitalvinsten vid byte av bostad utökats till att även inkludera bostäder i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Detta innebär kontrollproblem och risk för erodering av kapitalvinstskattebasen på sikt. Det är därför angeläget att utforma uppskavsreglerna så att skattekrediterna minskas. De nu aviserade ändringarna av reglerna betingas således även av andra skäl än rent finansieringsmässiga.

Uppskovsbelopp bör, i motsats till vad som gäller idag, återföras när en bostad övergår till någon annan genom arv, testamente, gåva eller bodelning. Undantag bör göras för övergångar i form av arv eller testamente till make, sambo eller hemmavarande barn under 18 år, samt bodelning med anledning av att ett äktenskap eller ett samboförhållande upphör eller att maken eller sambon dör.

Det bör även införas ett tak för hur stort ett uppskovsbelopp kan bli. Ett uppskovsbelopp vid avyttring av en privatbostad som sker från och med 1 januari 2008 ska inte kunna bli större än 1,6 miljoner kronor. Det innebär exempelvis att om en skattskyldig säljer en bostad och gör en vinst på 2 miljoner kronor kan han eller hon få uppskov med beskattningen av högst 1,6 miljoner kronor. Resterande 400 000 kronor tas upp till beskattning.

Vidare bör metoden för beräkning av uppskovsbeloppets storlek vid förvärv av billigare ersättningsbostad ändras. Nuvarande beräkningsmetod, där uppskovsbeloppet beräknas som så stor del av kapitalvinsten som ersättningen för ersättningsbostaden utgör av ersättningen för ursprungsbostaden, bör slopas. Uppskovsbeloppet bör i stället beräknas som kapitalvinsten minskad med mellanskillnaden mellan ersättningen för ursprungsbostaden och ersättningen för ersättningsbostaden.

Ändringen kan illustreras med följande exempel. X avyttrar en bostad för 1 000 000 kronor och gör en kapitalvinst om 300 000 kronor. X förvärvar därefter en ersättningsbostad för 800 000 kronor. Med nuvarande regler kan X få ett uppskovsbelopp om $300\,000 \times (800\,000 / 1\,000\,000) = 240\,000$ kronor. Den omedelbart skattepliktiga vinsten blir då 60 000 kronor. De nu aviserade reglerna innebär i stället att skillnaden mellan priset på ursprungsbostaden och priset på ersättningsbostaden beskattas omedelbart. I exemplet innebär detta att

200 000 kronor beskattas omedelbart medan uppskovet uppgår till 100 000 kronor.

Frågan om ändrad beräkning vid förvärv av billigare ersättningsbostad kommer att remitteras.

Uppskovsbelopp bör räntebeläggas med ett belopp motsvarande 0,5 procent av uppskovsbeloppet. Vid den föreslagna kapitalvinstskatten på 22 procent motsvarar detta en effektiv icke avdragsgill ränta på knappt 2,3 procent av den latent skattecredit som uppskovsbeloppet innebär. Räntebeläggningsformen utformas tekniskt genom att en särskild schablonintäkt på 1,67 procent av uppskovsbeloppet tas upp i inkomstlaget kapital till en beskattning på 30 procent.

I tabell 5.5 redovisas de samlade budgeteffekterna brutto för 2008 av regeringens aviserade förslag.

Tabell 5.5 Budgeteffekter (brutto) av aviserat förslag till reformerad beskattning av bostäder 2008. Miljarder kronor

Kommunal fastighetsavgift	12,1
- småhus 6 000 kr/år, högst 0,75 procent av taxeringsvärdet	9,5
- flerbostadshus 1 200 kr/år och lägenhet, högst 0,4 procent av taxeringsvärdet	2,6
Höjd kapitalvinstskatt på privatbostäder från 20 till 22 procent	1,1
Återföring av uppskov vid arv, gåva, testamente och bodelning	1,4
Tak för uppskovsbelopp 1,6 mnkr	0,5
Justering av uppskovsregler vid förvärv av billigare bostad	0,2
Räntebeläggning av uppskov 0,5 procent av uppskovsbeloppet	1,0
Totalt	16,3

I samband med införandet av en kommunal fastighetsavgift kommer kommunerna att få högre inkomster fr.o.m. 2009. Detta sker dels genom indexeringen av avgiften, dels genom att taxeringsvärdena förväntas öka. Sammantaget beräknas reformen öka kommunernas inkomster med cirka 0,95 miljarder kronor 2009 och 1,40 miljarder kronor 2010.

När fastighetsskatten ersätts med en kommunal fastighetsavgift slopas också den nuvarande begränsningsregeln, som normalt begränsar fastighetsskatten till 4 procent av hus-

hållsinkomsten. För pensionärer bibehålls en motsvarande begränsningsregel. Frågan om hur en sådan regel kan utformas kräver dock fortsatt beredning. Begränsningsregeln för pensionärer ska tillämpas från och med 2008.

5.4.2 Skatteregler och ägarlägenheter

Inom Justitiedepartementet bereds frågan om införande av s.k. ägarlägenheter, dvs. lägenheter i flerbostadshus som innehas med äganderätt. Chefen för Finansdepartementet har tillkallat en utredare med uppdrag att före utgången av 2007 redovisa vilka förändringar av skattelagstiftningen som ett införande av civilrättsliga regler om ägarlägenheter bör föranleda.

5.4.3 Slopad förmögenhetsskatt

Regeringens bedömning: Förmögenhetsbeskattningen bör slopas från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens bedömning: I 2007 års ekonomiska vårproposition aviserade regeringen att förmögenhetsskatten bör slopas från och med den 1 januari 2007 (prop. 2006/07:100, avsnitt 1.8.3, s. 44f.). Avskaffandet av förmögenhetsskatten är ett led i regeringens breda satsning på företagande. Ett större utbud av riskvilligt kapital ökar viljan att investera i Sverige, vilket lägger grund för nya och växande företag. Att avskaffa förmögenhetsskatten är således en långsiktig och viktig del i regeringens reformarbete.

En promemoria med förslag om att slopa förmögenhetsskatten har remissbehandlats och bereds nu inom Regeringskansliet (Fi 2006:2460). Regeringen avser att under hösten 2007 lägga fram ett förslag till riksdagen om slopad förmögenhetsskatt. I detta sammanhang avser regeringen att föreslå att den generella kontrolluppgiftsskyldigheten för tillgångar och skulder upphör från och med inkomståret 2009.

5.4.4 Höjd fastighetsskatt för vattenkraftverk

Regeringens bedömning: Fastighetsskatten för vattenkraftverk bör höjas från 1,2 procent till 1,7 procent. Tillsammans med den tillfälliga höjningen av skatten med 0,5 procent under taxeringsåren 2007–2011 kommer skatten från och med 2008 därmed att uppgå till 2,2 procent. Höjningen bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Uttaget av fastighetsskatt regleras i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt. För vattenkraftverk utgör fastighetsskatten 1,2 procent av taxeringsvärdet för varje beskattningsår. 2006 höjdes skattesatsen för vattenkraftverk från 0,5 procent till 1,2 procent. Samtidigt höjdes skattesatsen tillfälligt för vattenkraftverk med 0,5 procent till sammanlagt 1,7 procent. Den tillfälliga höjningen gäller under taxeringsåren 2007–2011 (se lagen (2006:2) om fastighetsskatt avseende vissa elproduktionsenheter vid 2007–2011 års taxeringar).

En höjd fastighetsskatt på vattenkraftverk innebär ökad beskattning av ekonomiska resurser som finns i begränsad mängd. Senare års ökande elpris har inte motsvarats av ökade produktionskostnader inom vattenkraften. De höga vinster som görs på vattenkraftsproducerad el beror i stället på att andra, och dyrare, produktionstekniker ofta svarar för marginalproduktionen av el. Priset på el bestäms av kostnaden för denna marginalproduktion. Systemet med handel med utsläppsrätter har också bidragit till höjda elpriser och därmed ökat företagets vinster. Det beror på att de bränslen som används för marginalproduktion av el som regel är av fossilt ursprung och därmed belastas med kostnader för utsläppsrätter. Genom en höjd fastighetsskatt på vattenkraftverk beskattas dessa extravinster. Regeringen är samtidigt mån om att de möjligheter som finns att effektivisera befintliga vattenkraftverk och att bygga ut sådan vattenkraft som ingår i elcertifikatsystemet ska tas tillvara. Förändringar i fastighetsskatten för vattenkraftverk ska beaktas och balanseras utifrån att den önskade effektiviseringen och utbyggnaden av vattenkraften inte motverkas.

Mot den angivna bakgrunden anser regeringen att fastighetsskatten för vattenkraftverk bör

höjas från 1,2 procent till 1,7 procent av taxeringsvärdet. Av motsvarande skäl bedömer regeringen att även kärnkraftsskatten bör höjas (se avsnitt 5.6.11).

En skattehöjning innebär högre fasta kostnader för producenterna av el från vattenkraft. De ökade kostnaderna beräknas uppgå till i genomsnitt 1,0 öre per kWh. På en avreglerad elmarknad får dock, på kort sikt, en höjd fast kostnad inte något genomslag på elpriset.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.4.5 Nya skatteregler för pensionsförsäkring

Regeringens bedömning: Mot bakgrund av EG-domstolens avgörande i det s.k. Danmarks-målet bör det svenska etableringskravet för pensionsförsäkring ändras så att pensionsförsäkringar från andra EES-länder än Sverige får samma skattemässiga behandling som svenska pensionsförsäkringar.

Skälen för regeringens bedömning: EG-domstolen har i det s.k. Danmarks-målet (dom den 30 januari 2007, kommissionen mot Konungariket Danmark, mål nr C-150/04) slagit fast att det danska etableringskravet för pensionsförsäkring inte är förenligt med EG-rätten. Det svenska etableringskravet för pensionsförsäkring har stora likheter med det danska etableringskravet och det finns därför risk för att även den svenska regeln är oförenlig med EG-rätten.

Mot bakgrund av EG-domstolens avgörande bör det svenska etableringskravet för pensionsförsäkring ändras så att pensionsförsäkringar från andra EES-länder än Sverige får samma skattemässiga behandling som svenska pensionsförsäkringar.

Efter domen aviserade regeringen i en skrivelse till riksdagen (skr. 2006/07:47) kommande förslag till nya skatteregler för pensionsförsäkring som innebär att etableringskravet slopas för EES-försäkringar. Bland förslagen finns även det s.k. flyttstoppet, dvs. förslaget att slopa möjligheten att utan skatte-

konsekvenser flytta värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring. I skrivelsen aviserades även att de nya reglerna – med stöd av undantagsregeln i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen – ska tillämpas fr.o.m. den 2 februari 2007. Efter att skrivelsen lämnades till riksdagen har två promemorior med lagförslag till nya skatteregler remitterats. Förslagen syftar bl.a. till att öka kontrollen över försäkringskapitalet. Om det visar sig att en tillfredsställande kontrollfunktion kan skapas kan det ge förutsättningar för att vid en senare tidpunkt återinföra en möjlighet att utan skattekonsekvenser flytta värdet i en pensionsförsäkring till en annan pensionsförsäkring. Regeringen avser att senare under riksmötet till riksdagen återkomma med de tidigare aviserade förslagen till ändrade skatteregler för pensionsförsäkring.

5.4.6 Vissa kapitalskattefrågor

Regeringens bedömning: På grund av bl.a. EG-rättens krav bör vissa kapitalbeskattningsregler ändras. Bl.a. bör möjligheten för fysiska personer att till underpris och utan beskattningskonsekvenser överlåta tillgångar till ett svenskt företag som överlåtaren äger andelar i utan att beskattas, utvidgas till att även omfatta överlåtelser till vissa utländska juridiska personer som hör hemma inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Vidare bör den s.k. tioårsregeln utvidgas till att även omfatta utländska delägarrätter och andelar som förvärvats vid en tidpunkt då den skattskyldige var obegränsat skattskyldig i Sverige.

Skälen för regeringens bedömning: I 53 kap. IL finns regler om att fysiska personer kan överlåta tillgångar till svenska företag utan skattekonsekvenser. Mot bakgrund av EG-domstolens dom i målet C-436/00, X och Y mot Riksskatteverket bör dessa regler utvidgas till att även omfatta överlåtelser till utländska juridiska personer inom EES.

För att den svenska skattebasen inte ska urholkas bör även den s.k. tioårsregeln i 3 kap. 19 § IL göras effektivare. Tioårsregeln innebär att begränsat skattskyldiga är skattskyldiga för kapitalvinster vid avyttring av andelar i bl.a.

svenska aktiebolag och vissa andra delägarrätter och andelar. Regeln bör dock utvidgas till att gälla även utländska delägarrätter och andelar.

Vid sammanläggning eller delning av svenska investeringsfonder ska en kapitalvinst inte tas upp till beskattning och en kapitalförlust ska inte dras av. Denna regel bör utvidgas till att gälla även kapitalvinster och kapitalförluster vid sammanläggning eller delning av vissa utländska investeringsfonder.

Vid avyttring av marknadsnoterade andelar ska fysiska personer beskattas i inkomstslaget kapital. Skatten uppgår till 30 procent. Av neutralitetsskäl bör samma regler gälla även för andelar som varit marknadsnoterade men som är föremål för avnotering i samband med ett förfarande om t.ex. inlösen och fusion.

Belopp som betalas ut på grund av en kapitalförsäkring är skattefria och premier som betalas in får inte dras av. Skattefriheten gäller också belopp som utbetalas vid återköp av en försäkring. Vid överlåtelse till annan än försäkringsgivaren ska dock kapitalvinstbeskattning ske. Det innebär att en vinst ska tas upp till beskattning och en förlust ska dras av. För att skapa neutralitet mellan återköp och andra avyttringar bör reglerna för avyttring av kapitalförsäkringar ändras så att en kapitalvinst är skattefri och en kapitalförlust inte får dras av.

Inom Finansdepartementet utarbetades under våren 2007 en promemoria som behandlar dessa frågor. Promemorian har remissbehandlats och bereds nu inom Finansdepartementet.

Regeringen avser att under hösten lägga fram ett förslag till riksdagen i dessa frågor. Förslaget beräknas kunna träda i kraft den 1 januari 2008.

5.4.7 Rän-teavdrag för utomlands bosatta

Regeringens bedömning: Reglerna om rätt till avdrag för ränteutgifter bör ändras för att anpassas till EG-rätten. Ändringen beräknas träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: SINK-utredningen föreslog i sitt betänkande Beskattning av utomlands bosatta (SOU 2003:12) att utomlands bosatta ska få rätt att göra avdrag för ränteutgifter när den klart övervägande delen av inkomsten uppbärs i arbetslandet. Betänkandet

har remissbehandlats (dnr Fi2003/1197) och remissinstanserna är i huvudsak positiva till utredningens förslag. I prop. 2004/05:19 bedömde den dåvarande regeringen emellertid att utomlands bosatta inte borde ges någon generell möjlighet att dra av ränteutgifter för fastigheter i utlandet. Regeringen framhöll dock att det kan finnas anledning att återkomma i frågan med hänsyn till utvecklingen inom EG-rätten.

Kommissionen har i ett motiverat yttrande den 19 juli 2007 anfört att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt EG-rätten, eftersom den svenska lagstiftningen inte ger utomlands bosatta, som har övervägande delen av sina arbetsinkomster i Sverige, rätt att göra avdrag för ränteutgifter för fastigheter i utlandet.

I målet Lakebrink (C-182/06) den 18 juli 2007, som rör rätten att beakta underskott vid utyrning av fastighet vid fastställandet av skattesats, ansåg EG-domstolen att skatteregler som skiljer sig åt beroende på om en arbetstagare som erhåller huvuddelen av sina skattepliktiga inkomster i en medlemsstat också har hemvist där strider mot EG-rätten. Mot bakgrund av denna dom avser regeringen att under hösten lämna förslag till riksdagen om förändringar när det gäller rätten till avdrag för ränteutgifter för personer bosatta inom EES. Förslaget beräknas kunna träda i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas första gången vid 2009 års taxering.

5.5 Företagsskattefrågor

5.5.1 Övergångsvis lättnad i kapitalvinstbeskattningen av kvalificerade andelar

Regeringens bedömning: Den hälftindelning i inkomstlagen tjänst och kapital av en kapitalvinst som överstiger sparad utdelningsutrymme som slopats den 1 januari 2006 bör återinföras övergångsvis för inkomståren 2008 och 2009. Reglerna bör på den skattskyldiges begäran kunna tillämpas retroaktivt på avyttringar som skett under 2007. De övergångsvisa reglerna bör kombineras med särskilda regler för interna andelsöverlåtelser.

Skälen för regeringens bedömning: I 57 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) finns särskilda regler som gäller vid beskattningen av aktiva delägare i fåmansföretag, de s.k. 3:12-reglerna. Syftet med reglerna är att inkomster i ett fåmansföretag, som beror på att ägaren har arbetat i företaget, ska beskattas som arbetsinkomster och inte som kapitalinkomster. Reglerna infördes genom 1990 års skattereform. Nya regler gäller från ingången av år 2006 (prop. 2005/06:40, bet. 2005/06:SkU10, SFS 2005:1136). Ändringarna innebar bl.a. att utbetalda löner i företaget gavs ökad tyngd vid beräkningen av den inkomst som ska kapitalbeskattas hos ägaren. En förutsättning är att ägaren eller någon närstående gjort ett eget löneuttag av viss storlek. Reformen innebar också att hälftindelningen i inkomstlagen tjänst och kapital av en kapitalvinst som överstiger sparad utdelningsutrymme togs bort och att denna del av vinsten numera beskattas i inkomstlagen tjänst upp till ett tak av 100 inkomstbasbelopp. Reformen byggde i huvudsak på ett av två förslag, det s.k. alternativförslaget från en expertgrupp, som utsetts av dåvarande finansministern (Reformerad ägarbeskattning – effektivitet, prevention, legitimitet). Expertgruppen föreslog emellertid särskilda övergångsregler för att beskattningen inte övergångsvis skulle bli för hög när hälftindelningen av kapitalvinster togs bort. Sådana regler infördes dock inte av den dåvarande regeringen, vilket resulterade i en övergångsvis alltför hög beskattning.

Reglerna har härefter ändrats efter förslag i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 finansplan m.m., avsnitt 5.5.1, s. 152-154, bet. 2006/07:FiU1, SFS 2006:1344). Ändringarna innebär att utrymmet för kapitalbeskattad inkomst som baseras på lönesumman liksom det s.k. schablonbeloppet i förenklingsregeln höjts från den 1 januari 2007.

I budgetpropositionen för 2007 anförde regeringen att man hade för avsikt att under år 2007 lägga fram ett förslag som innebär att hälftindelningen som togs bort den 1 januari 2006 återinförs övergångsvis för inkomståren 2007, 2008 och 2009. Regeringen pekade på att ett särskilt problem i sammanhanget är att ett återinförande, även om det enbart är övergångsvis, innebär incitament till att tillgodogöra sig vinstmedel i företagen genom systematiska och återkommande internöverlåtelser. Regeringen

förklarade därför att avsikten var att det övergångsvisa återinförandet av hälftindelningen ska kombineras med en spärregel för interna överlåtelse.

Den övergångsvisa och tidsbegränsade åtgärden ska ses i ljuset av att det utifrån ett likformighetsperspektiv är principiellt felaktigt att inkomster över sparutdelningsutrymme beskattas lindrigare enbart av den anledningen att andelarna avyttras i stället för att inkomsten tas ut som utdelning. Åtgärden ska därför ses som en lösning på det övergångsproblem som även expertgruppen uppmärksammade och som den försökte lösa med särskilda övergångsregler som skulle dämpa skatteuttaget till dess att övriga förslag, särskilt de nya löneunderlagsreglerna, skulle få tillräckligt genomslag. I detta sammanhang ska även framhållas att expertgruppens s.k. huvudalternativ – som bl.a. innehöll att förmögenhetsskatten slopades – i allt väsentligt nu genomförs.

I Finansdepartementet har det arbetats fram en promemoria med förslag till de aviserade reglerna (dnr Fi2007/4696). Promemorian har remitterats. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett lagförslag under hösten 2007 med lättnader i kapitalvinstbeskattningen för inkomståren 2007–2009.

5.5.2 Den skattemässiga behandlingen av företagande i olika organisationsformer

Regeringen konstaterade i 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100, s.44) att det efter genomförda och aviserade förändringar av de s.k. 3:12-reglerna fanns anledning att utvärdera vad de nya reglerna har inneburit för balansen i skattemässig behandling mellan olika slag av företagande. Det är angeläget att olika organisationsformer som marknadsnoterade aktiebolag, onoterade aktiebolag, s.k. 3:12-bolag och enskild näringsverksamhet behandlas på ett så likvärdigt sätt som möjligt. Efter den avisering som regeringen gjorde i vårpropositionen har ett särskilt uppdrag lämnats där denna fråga kommer att analyseras i olika samhällsekonomiska avseenden. Uppdraget ska redovisas före utgången av 2007. Regeringen kommer därefter att ta ställning till behovet av ytterligare åtgärder och vad dessa i så fall skulle innebära.

5.5.3 Koncernbidrag i gränsöverskridande situationer

Regeringens bedömning: Det är inte nödvändigt att ändra några regler i det svenska koncernbidragssystemet på grund av EG-rätten.

Skälen för regeringens bedömning: I slutet på 2005 meddelade EG-domstolen dom i ett mål rörande det brittiska systemet för förlustutjämning inom en företagskoncern (Marks & Spencer, C-446/03). Avgörandet har skapat en del frågetecken om det svenska koncernbidragssystemet fullt ut är förenligt med EG-rätten. Frågan har bland annat ställts om de svenska reglerna skulle behöva möjliggöra bidrag till dotterföretag i en annan medlemsstat för att täcka slutliga förluster i detta företag. I en senare och klagande dom från juli 2007 (Oy AA, C-231/05) har dock EG-domstolen funnit att det finska koncernbidragssystemet inte strider mot EG-fördraget. Det finska systemet överensstämmer i allt väsentligt med de svenska reglerna. En förutsättning för att koncernbidrag ska kunna lämnas är att det sker mellan verksamheter som båda befinner sig inom landets beskattningsjurisdiktion. Enligt EG-domstolen kan detta villkor motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset samtidigt som den aktuella begränsningen inte går längre än vad som är motiverat. EG-domstolen är mycket klar på denna punkt och menar att det inte går att uppställa några andra villkor för koncernbidrag som förhindrar att företagen fritt kan välja i vilken medlemsstat som företagsvinsterna skall beskattas. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det står klart att inte heller reglerna i det svenska koncernbidragssystemet står i strid med EG-rätten. Det är således inte nödvändigt att ändra några regler i det svenska koncernbidragssystemet på grund av EG-rätten.

5.5.4 Överföring av skogskonto och skogsskadekonto vid generationsskiften

Regeringens bedömning: Det bör införas en möjlighet att överföra skogskonton och skogsskadekonton i samband med generationsskiften.

Som tidigare har aviserats i 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100, avsnitt 1.8.3, s. 43) så avser regeringen att införa en möjlighet att föra över skogskonton och skogsskadekonton i samband med generationsskiften. Ett förslag om detta ska lämnas senast under 2008 och träda i kraft senast den 1 januari 2009.

5.5.5 Koncernbidrag till lagerbolag

Regeringens bedömning: Det bör införas en möjlighet att lämna koncernbidrag till lagerbolag.

Skälen för regeringens bedömning: Ett lagerbolag är ett vilande aktiebolag som inte har bedrivit någon verksamhet innan det förvärvas av ett annat företag. Efter ett prejudicerande rättsfall från hösten 2006 (RÅ 2006 ref. 58) är det inte längre möjligt att med skatterättslig verkan lämna koncernbidrag till ett lagerbolag som förvärvas under året. Det bör undersökas om reglerna kan ändras så att detta på nytt blir möjligt. Ett förslag avses i så fall lämnas till riksdagen under 2008. Detta skulle minska den administrativa bördan för företagen i samband med omstruktureringar.

5.5.6 Förenklade regler för skalbolagsdeklaration

Regeringens bedömning: Reglerna för fysiska personer om ställande av säkerhet i samband med skalbolagsdeklaration bör ändras. Ett sådant förslag avses att lämnas under 2008.

Skälen för regeringens bedömning: När en fysisk person avyttrar en andel i ett skalbolag och lämnar in en skalbolagsdeklaration krävs idag att säkerhet i form av bankgaranti ställs för skatten. Detta är administrativt krångligt och innebär även en kostnad för såväl den enskilde som för Skatteverket. Reglerna bör därför anpassas till det regelverk som gäller för juridiska personer där erfarenheterna är goda. Detta skulle betyda att säkerhet vid skalbolagsdeklaration endast skulle behöva ställas om Skatteverket begär detta. En sådan förändring skulle innebära minskad administrativ börda och kostnadsbesparingar för såväl den enskilde näringsidkaren som för Skatteverket. Ett förslag avses lämnas till riksdagen under 2008.

5.5.7 Ändrade regler för CFC-besättning

Regeringens bedömning: En ny regel om undantag från s.k. CFC-besättning bör införas.

Skälen för regeringens bedömning: CFC-reglerna innebär att en delägare i en utländsk juridisk person med lågbeskattade inkomster kan beskattas löpande för sin andel av det överskott som uppkommer hos den utländska juridiska personen. Beskattning kan således ske oavsett om beloppet tas ut ur den utländska juridiska personen eller inte. Bestämmelserna finns i 39 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

De nuvarande CFC-reglerna (Controlled Foreign Company) trädde i kraft den 1 januari 2004. Av EG-domstolens dom den 12 september 2006 i mål C-196/04 (Cadbury Schweppes plc) följer att inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) kan CFC-regler bara tillämpas på rent konstlade upplägg som sker i syfte att undvika den nationella skatt som normalt ska betalas. Av domen framgår också att en skattskyldig skall ges tillfälle att lägga fram uppgifter som visar att verksamheten i den utländska juridiska personen utgör en faktisk verksamhet. Någon sådan möjlighet finns inte i de nuvarande svenska CFC-reglerna. Mot bakgrund härav avser regeringen att föreslå att det införs en regel som möjliggör undantag från CFC-besättning i vissa fall. En promemoria med förslag om ändrade regler för CFC-besättning har remissbehandlats och bereds

nu inom Regeringskansliet. Regeringen avser att under hösten lägga fram ett förslag till riksdagen om ändrade regler för CFC-beskattnings.

5.6 Energi- och miljöbeskattnings

5.6.1 Principer för en effektiv miljöstyrning

Sverige och andra länder står inför stora miljöutmaningar, inte minst från den globala uppvärmningen, som måste tacklas gemensamt, effektivt och utan dröjsmål. Det är därför angeläget att miljöskatter och andra miljöpolitiska styrmedel utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Detta kräver bl.a. en förbättrad samordning mellan energibeskattnings och övriga ekonomiska styrmedel i miljö- och energipolitiken, som handel med utsläppsrätter, elcertifikat, långsiktiga avtal och olika typer av bidrag.

Ett arbete pågår inom Regeringskansliet med syfte att föreslå vissa ändringar av de ekonomiska styrmedlen så att de utformas på ett sätt som förbättrar effektiviteten av den förda miljö- och energipolitiken. Eftersom klimatfrågan är särskilt angelägen fokuseras arbetet på koldioxidbeskattnings och annan energibeskattnings. Mot den bakgrunden aviserar regeringen redan nu en höjning av koldioxidskatten med 6 öre per kg koldioxid (se vidare under avsnitt 5.6.2).

Regeringen planerar att skyndsamt driva arbetet vidare med en fortsatt översyn av energiskattesystemet. En grundprincip i reformarbetet är att miljöstyrande åtgärder ska utformas så att förorenaren betalar. Som en följd av detta bör tilldelningen av utsläppsrätter inom EU:s system för handel med utsläppsrätter i största möjliga utsträckning ske mot betalning, exempelvis via auktion. Sverige verkade inom EU för detta vid förhandlingarna om handelssystemets nuvarande utformning och regeringen avser att fortsatt verka på EU-planen för att utsläppsrätterna tilldelas mot betalning.

I den förestående översynen bör de olika skatternas roll göras tydligare för att skapa ett transparent och begripligt system. Det bör prövas om energiskatten ska tas ut på en mer generell bas än i dag. Beskattnings av bränslen som förbrukas i industri- och kraftvärmeanlägg-

ningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter bör läggas på en nivå som innebär att EU:s minimiskattenivåer iakttas. Som närmare utvecklas i avsnitt 5.6.3 bör sänkningar av koldioxidskatten genomföras på bränslen som förbrukas inom handelssystemet.

Förändringar av energibeskattnings bör genomföras successivt för att övergångseffekterna ska bli rimliga för berörda hushåll och företag. Vid överväganden om ändringar av energi- och koldioxidbeskattnings inom industrin samt jordbruket och skogsbruket är det viktigt att beakta i vad mån dessa riskerar att medföra att företagen flyttar sin verksamhet utanför Sverige eller att konkurrensförutsättningarna för svenska företag försämras, på ett sådant sätt att de globala utsläppen inte minskar utan i stället till och med riskerar att öka. Särskilda nedsättnings- eller begränsningsregler kan av den anledningen vara motiverade för vissa delar av dessa sektorer.

5.6.2 Höjd koldioxidskatt

Regeringens bedömning: Koldioxidskatten bör höjas med 6 öre per kg koldioxid. Den procentuella koldioxidskattenedsättningen om 79 procent av den generella nivån bör behållas för bränslen som förbrukas i stationära motorer eller för uppvärmning inom industrin, värmeproduktion i kraftvärmeverk samt jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheterna. Höjningen om 6 öre motsvarar för dessa sektorer därför drygt 1 öre, allt per kg koldioxid. Höjningarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Energi- beskattnings har en stor roll i den nödvändiga omställningen till ett hållbart samhälle. Koldioxidskatten är viktig för att minska förbrukningen av fossila bränslen och därigenom koldioxidutsläppen. I syfte att förbättra miljöstyrningen bör därför en höjning göras av den generella koldioxidskattenivån med belopp som motsvarar 6 öre per kg koldioxid. Efter höjningen kommer koldioxidskatten, inklusive den indexuppräknings som görs av den nuvarande skattenivån, att motsvara 101 öre per kg koldioxid.

Skattehöjningen bör belasta bränslen som används såväl för motordrift som för uppvärmning och påverka samtliga förbrukarkategorier. Regeringen bedömer således att det inte finns skäl att utforma höjningen så att koldioxidskattebelastningen skulle bli oförändrad för industrin, värmeproduktion i kraftvärmeverk eller för jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheterna. Den procentuella koldioxidskattenedsättning för bränslen som används för drift av stationära motorer och uppvärmning inom dessa sektorer bör alltså även efter höjningen uppgå till 79 procent av den generella nivån. Då denna generella nivå höjs kommer skattebelastningen för sådan förbrukning att uppgå till cirka 21 öre inklusive indexuppräkningsindex, i förhållande till dagens cirka 19,5 öre, allt per kg koldioxid. Koldioxidskatten bedöms däremot kunna sänkas för bränslen som förbrukas i anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter från den 1 juli 2008 (se vidare under avsnitt 5.6.3).

Någon prövning av kommissionen i statsstödshänseende bedöms inte behöva ske innan åtgärden kan genomföras, eftersom den bedöms rymmas inom befintliga statsstödsgodkännanden (EUT C 72, 24.03.2006, s. 2 och 3).

Årets uppräkningsindex av skattesatserna på energiområdet efter prisutvecklingen (indexering) behandlas i avsnitt 5.6.5. Där redovisas också i tabell 5.6 de sammanlagda ändringarna i beskattningen av el och fossila bränslen som aviseras i budgetpropositionen. Av denna tabell framgår bl.a. effekterna av en höjning av koldioxidskatten med 6 öre per kg koldioxid för de vanligaste bränslena.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.6.3 Beskattningen av bränslen i den handlande sektorn

Regeringens bedömning: Koldioxidbeskattningen på bränslen som förbrukas i anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter bör sänkas. Ändringarna bör genomföras i två steg.

Som ett första steg bör den procentuella skattenedsättningen för bränslen som förbrukas

i industri- och kraftvärmeanläggningar inom handelssystemet ökas med 6 procentenheter. Motsvarande ökning av nedsättningen, uttryckt i procentenheter, bör ske för bränslen som förbrukas i övriga värmeanläggningar inom handelssystemet.

Det andra steget innebär ändringar av beskattningen, som resulterar i att den koldioxidskatt för bränslen som förbrukas i industri- och kraftvärmeanläggningar som omfattas av handelssystemet tas ut med belopp som motsvarar cirka 7 procent av 2008 års koldioxidskattenivå. Härigenom iakttas EU:s minimiskattenivåer. Även övriga värmeanläggningar inom handelssystemet bör ges en motsvarande ökning av skattenedsättningen, uttryckt i procentenheter.

Ändringarna bör genomföras den 1 juli 2008 respektive den 1 januari 2010.

Skälen för regeringens bedömning: Ett tidigare förslag om sänkningar av koldioxidskatten för bränslen som förbrukas i anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter (se prop. 2005/06:1 finansplan m.m., avsnitt 5.5.2, s. 138 och prop. 2006/07:1 finansplan m.m., avsnitt 5.6.2, s. 155) har av formella skäl avslagits av riksdagen under våren 2007 (se bet. 2006/07:FiU20, rskr. 2006/07:221).

Utsläpp av koldioxid från den handlande sektorn regleras på EU-nivå genom handeln med utsläppsrätter och bör därför i princip inte vara föremål för ytterligare nationella styrmedel avseende koldioxidutsläpp. En koldioxidskatt minskar inte de totala koldioxidutsläppen inom handelssystemet, utan påverkar endast var inom systemet som utsläppen sker. Någon koldioxidskatt bör därför i princip inte tas ut på bränslen som förbrukas i anläggningar inom handelssystemet. Av statsfinansiella skäl samt för att iakttas EU:s minimiskattenivåer bör dock ett eventuellt slopande av koldioxidskatten samordnas med andra förändringar av energibeskattningsbeskattningen. Ett arbete med att föreslå sådana förändringar bedrivs för närvarande inom Regeringskansliet. De skattesänkningar som nu redovisas grundar sig dock på utformningen av dagens skattesystem. Sänkningarna är därför uttryckta som justeringar av koldioxidskatten.

Sänkningen av koldioxidskatten bör av statsfinansiella skäl, samt för att kunna samordnas med andra förändringar av energibeskattnings-

ske stegvis. Som ett första steg bör den procentuella koldioxidskattenedsättningen för bränslen som förbrukas i industri- och kraftvärmeanläggningar inom handelssystemet från och med den 1 juli 2008 ökas med 6 procentenheter. Genom ändringen minskas skattebelastningen från dagens 21 procent av den generella koldioxidskattenivån till 15 procent. Motsvarande sänkning, uttryckt i procentenheter, bör ske för bränslen som förbrukas i övriga värmeanläggningar inom handelssystemet. Detta innebär att koldioxidskattebelastningen för dessa anläggningar minskas från dagens 100 procent av den generella koldioxidskattenivån till 94 procent.

I det andra steget bör, från och med den 1 januari 2010, ändringar av beskattningen genomföras så att koldioxidskatten, för bränslen som förbrukas i industri- och kraftvärmeanläggningar som omfattas av handelssystemet, tas ut med belopp som motsvarar cirka 7 procent av 2008 års koldioxidskattenivå. Härigenom iakttas EU:s minimiskattensnivåer. Även övriga värmeanläggningar inom handelssystemet bör ges en motsvarande ökning av nedsättningen, uttryckt i procentenheter. Detta skulle med dagens skatteregler innebära att koldioxidskattebelastningen för dessa anläggningar skulle motsvara 86 procent av 2008 års koldioxidskattenivå. Utformningen av det andra steget bör ske inom ramen för den mer övergripande reform av energibeskattningen, som behandlats i avsnitt 5.6.1.

Justeringarna av skattensnivåerna kräver förnyad EG-rättslig prövning innan de kan genomföras. Regeringen avser därför att snarast ansöka hos kommissionen om statsstödsgodkännande och bedömer att detta kan fås i sådan tid att regeringen kan återkomma till riksdagen med lagförslag som innebär att det första steget i skattesänkningarna kan träda i kraft den 1 juli 2008.

5.6.4 Höjd energiskatt på diesel

Regeringens bedömning: Energiskatten på diesel i miljöklass 1 och 2 bör höjas med 20 öre per liter. Höjningarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: I syfte att minska bränsleförbrukningen inom transportsektorn anser regeringen att energiskatten på diesel bör höjas med 20 öre per liter för diesel i miljöklass 1 och 2. För privatpersoner tillkommer en mervärdesskatteeffekt på 5 öre per liter. För att inte förändra skattevillkoren för dieselpersonbilar jämfört med bensinpersonbilar anser regeringen att fordonsskatten för dieselpersonbilar samtidigt bör sänkas (se avsnitt 5.6.6). En styrning av bränsleförbrukningen via skatten på drivmedel är att föredra framför en styrning via fordonsskatten, eftersom fordonsskatten är oberoende av körsträckan.

Energiskatten på diesel är differentierad i tre miljöklasser. Nästan all diesel som säljs på den svenska marknaden är miljöklass 1-diesel (cirka 99 procent under 2006). Återstoden är i huvudsak miljöklass 3-diesel. Diesel i miljöklass 1 är miljömässigt bättre än diesel i miljöklass 3. Inom EU finns minimikrav på diesel som motsvarar miljökraven i miljöklass 3. Den diesel som uppfyller EU:s minimikrav kallas europadiesel. För närvarande introduceras inom EU en svavelfri variant av europadieseln, men först 2009 införs EU-krav på svavelfri diesel. Svavelfriheten i diesel är väsentlig för att motortillverkarna ska kunna konstruera miljömässigt bättre motorer. Den svavelfria europadieseln ligger miljömässigt närmare miljöklass 1, men fortfarande innehåller europadieseln så höga halter aromatiska kolväten att den hänförs till miljöklass 3. Sådana kolväten genererar partiklar som misstänks vara cancerframkallande.

En höjning av dieselskatten bör begränsas till miljöklass 1 och 2 för att minska skatteskillnaden till miljöklass 3-diesel. Denna skillnad (57,6 öre per liter mellan diesel i miljöklass 1 och 3) är i dag omotiverat stor och är betydligt större än skillnaden i tillverkningskostnad. Skatteskillnaden tillkom när svavelhalten var hög i miljöklass 3-diesel. När nu svavelfri diesel kommer att bli normen minskar således skillnaden i miljöklass 3-diesel. Därmed bör också skatteskillnaden minskas så att utrymmet för priskonkurrens på området ökar. Skatteskillnaden får dock inte bli alltför liten. En skattehöjning med 20 öre per liter bedöms leda till en skatteskillnad som är väl avvägd med hänsyn till den numera mindre skillnaden i miljöklass 3-diesel. Ytterligare skattejusteringar bör kunna ske om denna skillnad ändras framöver.

En dieselskatt höjning belastar även den tunga trafiken och höjer vägtransportkostnaderna. Dessa utgör dock en liten andel av näringslivets totala kostnader och denna kostnadsökning är ett oönskat men nödvändigt resultat av högre ambitioner inom miljöområdet. Med hänsyn till sektorernas speciella förhållanden bör dock jordbruket, skogsbruket och vattenbruket kompenseras för skatthöjningen på diesel som används i arbetsmaskiner. Denna fråga behandlas närmare i avsnitt 5.6.8.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.6.5 Uppräkning av energi- och koldioxidskattesatserna efter prisutvecklingen (indexering)

Regeringens bedömning: Energi- och koldioxidskattesatserna bör räknas upp motsvarande förändringarna i konsumentprisindex under perioden juni 2006–juni 2007. Höjningarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Sedan 1994 ska det enligt bestämmelser i lagen (1994:1776) om skatt på energi ske en årlig indexomräkning av energi- och koldioxidskattesatserna. Syftet är att realvärdesäkra skattesatserna. Varje år, senast i november, ska regeringen beräkna det kommande kalenderårets energi- och koldioxidskattesatser med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen. De nya skattesatser som ska gälla under 2008 baseras på förändringen i konsumentprisindex mellan juni månad 2006 och juni månad 2007. Index har under den perioden ökat med cirka 1,85 procent. En mervärdeskatteeffekt tillkommer om energipriserna höjs i motsvarande mån och om köparen är en privatperson. För företag som har rätt att dra av ingående mervärdesskatt uppkommer inte effekten.

För 2008 medför indexhöjningen att skatten på bensin kommer att höjas med 9 öre per liter (11,2 öre per liter inklusive mervärdesskatt). Regeringen har tidigare i denna proposition bedömt att koldioxidskatten bör höjas mot-

svarande 6 öre per kg koldioxid samt att energiskatten på diesel bör höjas med 20 öre per liter från och med den 1 januari 2008.

Indexuppräknings- och skattesatserna på el medför en höjning för hushåll och servicenäring med 0,5 öre per kWh i södra Sverige och med 0,4 öre per kWh i norra Sverige. I avsnitt 5.6.9 aviserar dock regeringen att skattesatsen i norra Sverige bör sänkas med 3 öre per kWh. Den skattesats som tillämpas för industrin, jordbruket, skogsbruket och vattenbruket ändras inte på grund av avrundningsregler. Skattesatsändringarna för el och de vanligaste bränslena redovisas i tabell 5.6.

Vissa sektorer inom näringslivet belastas med en koldioxidskatt som är nedsatt till 21 procent av den generella nivån för uppvärmningsbränslen. Detta gäller för industrin, värmeproduktion i kraftvärmeverk och jordbruket, skogsbruket och vattenbruket. Förändringar av de generella skattesatserna kommer således endast att slå igenom i begränsad omfattning för dessa sektorer. För t.ex. eldningsolja skulle det innebära en sammanlagd skatthöjning med 49 kronor i stället för 234 kronor per m³.

Hänsyn till indexuppräknings- och skattesatserna kommer att tas när Finansdepartementet remitterar ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Tabell 5.6 Aviserade ändringar av skattesatser för el och vissa bränslen för 2008, inklusive mervärdesskatt

Energislag	Indexhöjning	Energiskatt	Koldioxidskatt	Mervärdesskatt	Summa
El, södra Sverige, öre/kWh	0,5		–	0,13	0,63
El, norra Sverige, öre/kWh	0,4	-3,0	–	-0,65	-3,25
Bensin, miljöklass 1, öre/liter	9		14	5,75	28,75
Diesel, miljöklass 1, öre/liter	6,9	20,0	17,1	11,0	55,0
Eldningsolja, kr/m ³	63		171	58,50	292,50

5.6.6 Sänkt fordonsskatt för dieselpersonbilar

Regeringens bedömning: Fordonsskatten för dieseldrivna personbilar som beskattas efter vikt bör sänkas med 4,5 procent. För de bilar som beskattas efter koldioxidutsläpp bör miljö- och bränslefaktorn sättas ned till 3,3. För bilar som blir skattepliktiga från och med den 1 januari 2008 bör fordonsskatten sänkas ytterligare genom att miljö- och bränslefaktorn sätts ned till 3,15. Sänkningarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: En utgångspunkt för uttaget av fordonsskatt är att den sammanlagda skattebelastningen ska vara lika stor oavsett vilket drivmedel som används. För att kompensera att skatten på diesel är lägre än skatten på bensin finns därför ett särskilt påslag i fordonsskatten för dieseldrivna bilar. För den viktbaserade fordonsskatten regleras detta förhållande genom att skattenivån i respektive viktintervall är högre för dieseldrivna personbilar. För den koldioxidbaserade fordonsskatten är det den s.k. bränslefaktorn som reglerar detta förhållande. Eftersom energiskatten på diesel enligt regeringens uppfattning bör höjas med 20 öre per liter, utan att någon motsvarande höjning görs av energiskatten på bensin, bör skillnaden i fordonsskatt mellan bensin- och dieseldrivna personbilar minskas i motsvarande mån.

För dieseldrivna personbilar som omfattas av den koldioxidbaserade fordonsskatten finns även ett miljötillägg som höjer skatten. Det beror på att avgaskraven för dieseldrivna personbilar är mindre stränga än för bensindrivna personbilar vad gäller bland annat kväveoxider och att dessa bilar har högre utsläpp av partiklar. Miljötillägget uppgår för närvarande till 30 procent av fordonsskattens grundbelopp och koldioxidbelopp.

Efterhand som skillnaden i utsläpp minskar bör också miljötillägget minskas. När dieselpersonbilar har samma utsläppsnivåer av partiklar och kväveoxid m.m. som bensinpersonbilar bör miljötillägget slopas. I de avgaskrav som blir obligatoriska för nya bilmodeller den 1 september 2009 är skillnaden i utsläpp mellan dieseldrivna och bensindrivna personbilar mindre. Redan nu uppfyller runt 90 procent av alla nya

dieselpersonbilar de kommande kraven vad gäller utsläpp av partiklar. Förvisso uppfylls inte kraven för kväveoxider m.m. i samma utsträckning i förtid. Regeringens samlade bedömning är emellertid att utsläppsnivåerna för nya dieselpersonbilar närmar sig utsläppsnivåerna för nya bensinpersonbilar. Regeringen bedömer därför att miljötillägget bör sättas ned. Miljötillägget bör dock inte slopas, eftersom utsläppen från dieselpersonbilar avseende partiklar och kväveoxider fortfarande inte är lika låga som för bensinpersonbilar. Miljötillägget kan lämpligen halveras, dvs. sättas ned från 30 till 15 procent av fordonsskattens grundbelopp och koldioxidbelopp. Endast nya bilar som blir skattepliktiga från och med den 1 januari 2008 bör få del av det lägre miljötillägget. Från detta datum upphör skattelättnaden om 6 000 kronor, den s.k. partikelrabatten, för dieselpersonbilar med låga partikelutsläpp.

Som angetts ovan har regeringen bedömt att energiskatten på diesel bör höjas med 20 öre per liter. Det innebär för en bilist, med en körsträcka på 1 600 mil och en dieselförbrukning på 0,71 liter per mil, en ökad årlig dieselskatt på 285 kronor inklusive mervärdesskatt. För att inte förändra skattevillkoren för dieselpersonbilar jämfört med bensinpersonbilar bör fordonsskatten för en sådan bilist sänkas med motsvarande 285 kronor. Detta innebär att bilar med viktbaserad fordonsskatt får en sänkt skatt med 4,5 procent. För bilar i den koldioxidbaserade fordonsskatten bör bränslefaktorn justeras så att miljö- och bränslefaktorn sätts ned till 3,3. För bilar som blir skattepliktiga för första gången från och med den 1 januari 2008 innebär ett lägre miljötillägg att miljö- och bränslefaktorn bör sättas ned ytterligare till 3,15.

De sammantagna förändringarna av drivmedelskatten och fordonsskatten för den nyss nämnda dieselpersonbilen, om den blivit skattepliktig för första gången före den 1 januari 2008, motsvarar en höjning av drivmedelsskatten med 30 öre per liter jämfört med den faktiska höjningen om 55 öre per liter (se tabell 5.6). För bilar med likvärdig dieselförbrukning som blir skattepliktiga för första gången från och med den 1 januari 2008 motsvarar de sammantagna förändringarna en höjning av drivmedelsskatten med 8 öre per liter, då de kompenseras med både en sänkning av bränslefaktorn och miljötillägget.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.6.7 Höjd fordonsskatt för lätta lastbilar och bussar

Regeringens bedömning: Fordonsskatten för de flesta lätta lastbilar och bussar bör höjas med 45 procent. Höjningarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Fordonsskatten för lätta lastbilar och bussar är lägre än för jämförbara personbilar. Skillnaden i skattnivå är särskilt tydlig mellan dieseldrivna lastbilar och dieseldrivna personbilar och har lett till att dieseldrivna personbilar byggs om och registreras som lastbilar. Skatteskillnaden driver fram samhällsekonomiskt omotiverade kostnader. Den lägre skattnivån kan dessutom ifrågasättas ur ett miljöperspektiv, eftersom dessa bilar inte har lika strikta utsläppskrav som personbilar. Mot denna bakgrund anser regeringen att skatten för lätta lastbilar och bussar bör höjas så att skillnaden i skatteuttaget minskar. Husbilar som tillhör kategorin personbilar klass II bör också omfattas eftersom dessa skattemässigt jämföras med lätta lastbilar. En höjning av skattnivån med 45 procent bedöms vara väl avvägd.

En generell höjning för alla lätta lastbilar och bussar medför emellertid att fordonsskatten i de lägsta viktklasserna för både bensindrivna och dieseldrivna lätta lastbilar och bussar skulle komma att överstiga skatten för en jämförbar personbil. Detta är inte önskvärt och skattehöjningen bör därför begränsas i de lägsta viktklasserna. I dessa viktklasser kommer skattnivån för lätta lastbilar och bussar i princip att jämföras med fordonsskatten för personbilar. De lättaste bensindrivna lastbilarna har redan en fordonsskatt i nivå med motsvarande personbil och bör därför inte få någon höjd skatt. Ett exakt lika stort skatteuttag är inte möjligt eftersom skatten för lätta lastbilar och bussar beräknas utifrån fordonets vikt med tillägg för dess maximala lastförmåga (totalvikt) medan den

för personbilar beräknas enbart utifrån fordonets vikt (tjänstevikt).

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.6.8 Återbetalning av energi- och koldioxidskatt till jordbruket, skogsbruket och vattenbruket

Regeringens bedömning: Gränserna för återbetalning till jordbruket, skogsbruket och vattenbruket av skatt på bränslen respektive skatt på el bör sänkas från 1 000 kronor till 500 kronor. Om gränserna är uppnådda bör återbetalning medges med hela beloppet.

Höjningen av energiskatten på diesel bör kompenseras genom en höjning av den nuvarande återbetalningen för diesel som används i jordbrukets arbetsmaskiner.

Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: För jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet återbetalas i dag skatt på diesel som används i arbetsmaskiner och skatt på bränslen som används för uppvärmning eller drift av stationära motorer. Dessutom återbetalas skatt på el som förbrukas i dessa verksamheter.

Enligt den nuvarande ordningen återbetalas den del av skatten på bränsle som överstiger 1 000 kronor för ett kalenderår. Begärs återbetalning för både diesel och andra bränslen gäller gränsen 1 000 kronor för dessa bränslen tillsammans. Ansökan för skatt på el sker separat. Även för den ansökan gäller att endast den del som överstiger 1 000 kronor återbetalas. För såväl bränsle som el gäller att större förbrukare har möjlighet till återbetalning kvartalsvis.

De nuvarande gränserna för återbetalning bör sänkas från 1 000 kronor till 500 kronor. Detta gäller alltså för såväl återbetalning av skatt på bränsle som återbetalning av skatt på el. Dessutom bör reglerna ändras så att hela beloppet återbetalas när väl gränsen på 500 kronor är uppnådd. Detta innebär att den som t.ex.

har betalat skatt på el med 500 kronor under ett år får hela detta belopp återbetalat, medan den som betalat 499 kronor inte får någon återbetalning. Den som i det tidigare systemet betalat 1 100 kronor, och därför bara varit berättigad till återbetalning med 100 kronor, kommer till följd av förslaget att få hela beloppet 1 100 kronor tillbaka.

En nackdel med åtgärden är att den administrativa bördan ökar genom att ytterligare företag nu tillkommer i återbetalningssystemen.

En generell höjning av koldioxidskatten medför en höjning av skatten på diesel med 17 öre per liter. En sådan höjning bör av klimatskäl slå igenom på all användning av diesel. Däremot anser regeringen att jordbruket, skogsbruket och vattenbruket bör kompenseras för höjning av energiskatten på diesel med 20 öre per liter för den diesel som används i arbetsmaskiner. En sådan kompensation kan ske genom att den nuvarande återbetalningen av en viss del av skatten på diesel (77 procent av koldioxidskatten) höjs med två procentenheter till 79 procent. Anledningen till att återbetalningen sker via koldioxidskatten är att det belopp som återbetalas per liter diesel överstiger nivåerna på energiskatt för denna volym. Den miljöklassstyrning som finns avseende bränslekvalitet regleras genom energiskatten. Denna miljöstyrning skulle således helt försvinna om återbetalningen innefattade även återbetalning av energiskatten.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.6.9 Sänkt energiskatt på el i norra Sverige

Regeringens bedömning: Den lägre energiskattesatsen på el, som gäller för förbrukning i hushålls- och servicesektorerna i vissa kommuner i norra Sverige, bör sänkas med 3 öre per kWh från och med den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Den lägre energiskattenivån på el i norra Sverige, för närvarande 20,1 öre per kWh jämfört med 26,1 öre per kWh i södra Sverige, omfattar alla

kommuner i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län samt kommunerna Sollefteå, Ånge, Örnsköldsvik, Ljusdal, Malung, Mora, Orsa, Älvdalen och Torsby. Dessa skattenivåer gäller för förbrukning i hushålls- och servicesektorerna, medan en lägre skattenivå om 0,5 öre per kWh gäller för förbrukning av el inom industrin, jordbruket, skogsbruket och vattenbruket i hela landet.

När skattedifferentieringen mellan norra och södra Sverige infördes, den 1 juli 1981, motive- rades den med skillnader i klimatet. Den högre elförbrukningen i den norra, kallare delen av landet kompenseras med en lägre skattesats. Kurvor över medeltemperaturen (isotermer) användes för att dra gränsen mellan norra och södra delen av landet. Med hänsyn till ökade kostnader för eluppvärmning ansåg regeringen redan i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1, volym 1, avsnitt 5.6.1, s. 154) att den reducerade energiskattesatsen i de norra delarna av landet borde sänkas med 3 öre per kWh. En sådan åtgärd förutsätter dock ett godkännande från kommission från statsstödssynpunkt, eftersom servicesektorns företag i de norra delarna av landet betalar en lägre energiskatt på el än motsvarande företag i övriga delar av landet. Regeringen bedömde därför att den ytterligare reduktionen kunde träda i kraft först den 1 januari 2008.

Kommissionen har den 16 maj 2007 beslutat att godkänna den ytterligare reduktionen av skattesatsen (ärende nr N 187/2007, ännu inte publicerat i EUT). Den sänkning som aviserades i budgetpropositionen för 2007 bör därför nu genomföras från kommande årsskifte.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition lämnas till riksdagen, eftersom hänsyn bör tas till indexuppräknningen när skattesatsen anges i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.6.10 Energiskatteavdrag för vindkraft

Regeringens förslag: Under 2004 inleddes en avtrappning av avdraget för energiskatt på el som produceras i vindkraftverk. Denna avtrappning fortsätter. För landbaserad vindkraft sänks avdraget från 4 till 2 öre per kWh och för havsbaserad vindkraft sänks avdraget från 14 till 13 öre per kWh. Sänkningarna träder i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens förslag: Merparten av de tidigare stödsystemen för den förnybara elproduktionen löpte ut vid utgången av 2002 eller i samband med att elcertifikatsystemet infördes den 1 maj 2003. Elcertifikatsystemet behövde dock kompletteras med övergångsregler för vindkraften. En avtrappning av miljöbonusen inleddes därför från och med den 1 januari 2004 i stället för att den avskaffades. Samtidigt infördes en produktionsgräns för hur länge vindkraftproduktionen i ett kraftverk kan berättiga till skatteavdrag. Avtrappningen föreslås fortsätta nästa år i enlighet med det förslag som presenterades i budgetpropositionen för 2004. Avdraget sänks nu från 4 till 2 öre per kWh för landbaserad vindkraft samt från 14 till 13 öre per kWh för havsbaserad vindkraft.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008. Avdraget för landbaserad vindkraft avses upphöra vid utgången av 2008. För havsbaserad vindkraft avses avdraget sänkas till 12 öre per kWh under 2009 för att sedan upphöra vid utgången av det året. Den föreslagna avtrappningen har godkänts vid kommissionens statsstödsgranskning (EUT C 223, 10.9.2005, s. 3).

Förslaget föranleder ändringar i 11 kap. 10 § lagen (1994:1776) om skatt på energi. Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.2.

5.6.11 Höjd kärnkraftsskatt

Regeringens bedömning: Skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer bör höjas med 24 procent till 12 648 kronor per megawatt och månad. Höjningen bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Uttaget av kärnkraftsskatt regleras i lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer. Kärnkraftsskatten är en fast skatt som betalas av kärnkraftsproducenterna och baseras på kärnkraftsreaktorernas termiska effekt, dvs. dess värmeproduktionsförmåga. Skatten är således oberoende av hur mycket el som produceras i en kärnkraftsreaktor. Kärnkraftsskatten tas ut för varje månad med 10 200 kronor per megawatt av den högsta tillåtna termiska effekten i kärnkraftsreaktor. Vid avställning av en reaktor under längre sammanhängande tid än 90 dagar betalas dock ingen skatt för de överskjutande dagarna.

En höjd kärnkraftsskatt innebär ökad beskattning av ekonomiska resurser som finns i begränsad mängd. Senare års ökande elpris har inte motsvarats av ökade produktionskostnader inom kärnkraften. De höga vinster som görs på kärnkraftsproducerad el beror i stället på att andra, och dyrare, produktionstekniker ofta svarar för marginalproduktionen av el. Priset på el bestäms av kostnaden för denna marginalproduktion. Systemet med handel med utsläppsrätter har också bidragit till höjda elpriser och därmed ökat företagets vinster. Det beror på att de bränslen som används för marginalproduktion av el som regel är av fossilt ursprung och därmed belastas med kostnader för utsläppsrätter. Genom en höjd kärnkraftsskatt beskattas dessa extravinster.

Mot den angivna bakgrunden gör regeringen bedömningen att skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer bör höjas med 24 procent. Efter en sådan höjning kommer skatten att uppgå till 12 648 kronor per megawatt och månad. Av motsvarande skäl bedömer regeringen att även fastighetsskatten för vattenkraftverk bör höjas (se avsnitt 5.4.4).

En skattehöjning innebär högre fasta kostnader för producenterna av el från kärnkraft. Den ökade kostnaden beräknas uppgå till i genomsnitt 1,1 öre per kWh. På en avreglerad elmarknad får dock, på kort sikt, en höjd fast kostnad inte något genomslag på elpriset.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.6.12 Beskattning av avfall som förbränns

Regeringens bedömning: En särskild utredare bör tillkallas med uppdrag att analysera avfallsförbränningskatten. En fråga som bör utredas är om skatten kan utformas på ett mer effektivt sätt. En annan är om en reformerad avfallsförbränningskatt är ett samhällsekonomiskt lämpligt energi- och miljöpolitiskt styrmedel, eller om det finns andra styrmedel som på ett kostnadseffektivt sätt styr mot de avfalls-, energi- och klimatpolitiska målen. Om ett sådant annat styrmedel bedöms finnas bör utredaren föreslå hur det kan utformas.

Skälen för regeringens bedömning: I den ekonomiska vårpropositionen för 2007 angavs att regeringen skulle återkomma i budgetpropositionen för 2008 gällande den s.k. förbränningskattens hantering (se prop. 2006/07:100, avsnitt 1.8.4, s. 46).

Den 1 juli 2006 infördes en beskattning av visst hushållsavfall som förbränns inom ramen för energibeskattningen. Det finns olika problem med dagens beskattning av avfall som förbränns. Det kan t.ex. ifrågasättas om den ger en effektiv styrning mot de avfalls- och klimatpolitiska målen. Det kan också allmänt sett diskuteras vilken typ av, eller kombination av, styrmedel som är samhällsekonomiskt mest effektivt. En särskild utredare bör därför tillkallas med uppdrag att förutsättningslöst analysera avfallsförbränningskatten. En fråga som bör utredas är om skatten kan utformas på ett mer effektivt sätt. En annan är om en reformerad avfallsförbränningskatt är ett samhällsekonomiskt lämpligt energi- och miljöpolitiskt styrmedel, eller om det finns andra styrmedel som på ett kostnadseffektivt sätt styr mot de avfalls-, energi- och klimatpolitiska målen. Om ett sådant annat styrmedel bedöms finnas bör utredaren föreslå hur det kan utformas. Arbetet med att ta fram direktiv till utredningen pågår för närvarande inom Regeringskansliet. Avsikten är att utredningen ska tillsättas senare under hösten 2007. Den gällande beskattningen av avfall som förbränns ska kvarstå i sin nuvarande form i avvaktan på att den särskilde utredaren presenterar resultatet av sitt arbete.

5.6.13 Fortsatta skattelättnader för koldioxidneutrala drivmedel

Regeringens bedömning: En lagstiftning om generell skattebefrielse för koldioxidneutrala drivmedel bör införas i lagen om skatt på energi och träda i kraft senast den 1 januari 2009. Den generella skattebefrielsen bör gälla längst till och med 2013.

Det särskilda villkoret som gäller för att etanol som låginblandas i bensin ska vara skattebefriad bör slopas så snart det är möjligt, dock senast den 1 januari 2009.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringens skattestrategi för koldioxidneutrala drivmedel innebär att dessa drivmedel, genom dispensbeslut med stöd av 2 kap. 12 § lagen (1994:1776) om skatt på energi, LSE, helt undantas från koldioxidskatt och energiskatt. I budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1, volym 1, avsnitt 5.6.6, s. 157) har regeringen förklarat att koldioxidneutrala drivmedel under ytterligare en femårsperiod från utgången av 2008 bör undantas från koldioxidskatt och energiskatt. Kommissionen har godkänt denna skattestrategi till och med utgången av 2013 (EUT C 303, 13.12.2006, s. 77). Regeringen anser att skattestrategin bör föras in i lagstiftning genom att göra nödvändiga ändringar i LSE.

Den 1 januari 2006 infördes som ett nytt villkor för skattebefrielsen att etanol som har använts för låginblandning i bensin ska visas ha tulldeklarerats som odenaturerad etanol, KN-nr 2207 10 00, eller – när etanolen är framställd inom EU – visas ha uppfyllt motsvarande krav när den levererats från producenten. För den etanol som används till E85 och bussbränsle finns inte motsvarande villkor för skattebefrielse. Anledningen till ändringen var att vissa aktörer överkompenserades eftersom de tog in etanolen till lägre tullsatser. Etanolen blev då billigare jämfört med bensinen som den ersatte. Ett villkor i statsstödsgodkännandet för skattebefrielsen är att produkten som ges skattenedsättning inte får överkompenseras i jämförelse med den vara den ersätter.

Regeringen bedömer att det nu finns möjlighet att ta bort det särskilda villkor som gäller för att låginblandad etanol ska vara skattebefriad. Därmed kommer etanol för lågin-

blandning att behandlas på samma sätt som etanol som används i E85 och bussbränsle. Ett slopande av villkoret skulle kunna innebära att priset på vanlig bensin sjunker med upp till 10 öre per liter.

Ett slopande av villkoret kräver att kommissionen informeras om och godkänner förändringen i den redan statsstöds godkända skattebefrielsen för biodrivmedel. Regeringen avser därför att ge in en ansökan till kommissionen. Enligt regeringens bedömning kan ett godkännande från kommissionen erhållas relativt snart och i vart fall inte senare än att slopandet av villkoret kan gälla senast från och med den 1 januari 2009. Regeringen avser att undersöka olika alternativ för att fortsatt ge svensk etanolproduktion stabila förutsättningar.

I avvaktan på en lagstiftning fortsätter regeringen att besluta om skattenedsättning genom dispensbeslut. De nuvarande dispensbesluten löper ut den 31 december 2008 eller vid den tidigare tidpunkt då en lagstiftning om generell skattebefrielse för koldioxidneutrala drivmedel träder i kraft. En lagstiftning om generell skattebefrielse för dessa bränslen bör därför träda i kraft senast den 1 januari 2009. Den generella skattebefrielsen bör dock inte ges längre än till och med utgången av 2013 då statsstöds godkännandet löper ut.

Det bör framhållas att om det inom EU beslutas att medlemsstaterna måste släppa ut en minsta andel biodrivmedel på marknaden, försvinner den rättsliga grunden för skattebefrielsen med automatik, se artikel 16.6 i energiskattedirektivet (rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, EUT L 283, 31.10.2003, s. 51, Celex 32003L0096). Om ett sådant beslut fattas, krävs det därför ändringar i energiskattedirektivet för att det även efter beslutet ska vara möjligt att bevilja skattebefrielse för biodrivmedel.

5.6.14 Beskattning av privatflygets bränsle

Regeringens bedömning: Frågan hur beskattningen av flygbränsle ska utformas när privatflyg inte kan undantas bör beredas ytterligare.

Skälen för regeringens bedömning: Huvudregeln i energiskattedirektivet (rådets direktiv 2003/96/EG om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, EUT L 283, 31.10.2003, s. 51, Celex 32003L0096) är att yrkesmässigt använt flygbränsle ska vara skattefritt, medan flygbränslet ska beskattas när det används för privat ändamål. Medlemsstaterna får begränsa tillämpningsområdet för skattebefrielsen för flygbränsle till att enbart gälla flygfotogen. Sverige har genom rådsbeslut tidigare fått tillstånd att tillämpa skattebefrielse för privatflygets bränsle. Detta undantag (s.k. artikel 19-undantag) löpte ut den 31 december 2006 och kan inte förlängas. Den gemenskapsrättsliga grunden för undantaget från beskattning finns således inte längre.

En promemoria med förslag om att beskatta privatflygets bränsle från och med den 1 januari 2008 har remissbehandlats (dnr Fi2007/4572). Majoriteten av de instanser som har svarat på remissen anser att promemorians förslag riskerar att leda till betydande administration samt till kontroll- och avgränsningsproblem. Enligt regeringens mening bör värdet av att begränsa den administrativa bördan få stor betydelse när privatflyget inte längre kan undantas från beskattning. Frågan hur beskattningen av flygbränsle ska utformas bör därför beredas ytterligare och regeringen avser att återkomma till riksdagen med lagförslag under våren 2008.

5.7 Övriga punktskattefrågor

5.7.1 Höjd skatt på öl och sänkt skatt på vin samt andra jästa drycker än vin eller öl

Regeringens bedömning: Skatten på öl bör höjas från 1,47 kronor till 1,66 kronor per volymprocent alkohol och liter. Skatten på vin samt andra jästa drycker än vin eller öl bör sänkas från 22,08 kronor till 21,58 kronor per liter för drycker med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Som ett led i finansieringen av jobbvadraget och andra skattesänkningar som regeringen bedömer bör genomföras bör alkoholskatten justeras. Skatten på öl är i dag 1,47 kronor per volymprocent alkohol och liter. Regeringen anser att en mindre höjning av ölskatten till 1,66 kronor per volymprocent alkohol och liter bör göras. Skattehöjningen för en burk öl, 50 cl, med en alkoholhalt på 5,2 volymprocent blir 62 öre inklusive mervärdesskatt.

Enligt gällande EG-regler tas skatt på öl respektive vin ut på olika sätt. Till skillnad från skatt på öl, som tas ut med ett belopp per volymprocent alkohol och liter, tas skatt på vin ut med ett belopp per liter. Skatten på vin är 22,08 kronor per liter för vin med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent. Detta motsvarar 1,69 kronor per volymprocent alkohol och liter på ett vin med 13 volymprocent.

Av folkhälsoskäl bör det inte föreligga någon skillnad i beskattningen mellan öl respektive vin per volymprocent alkohol och liter. En mindre sänkning av skatten på vin med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent bör därför göras från nuvarande 22,08 kronor till 21,58 kronor per liter vin. Skatten blir då 1,66 kronor per volymprocent alkohol och liter på ett vin med alkoholhalten 13 procent. Skattesänkningen för en flaska vin, 75 cl, med en alkoholhalt över 8,5 men inte över 15 volymprocent blir då 47 öre inklusive mervärdesskatt. Skatten på andra jästa drycker än vin eller öl bör sänkas på samma sätt som skatten på vin, eftersom denna grupp av produkter enligt gällande EG-direktiv på alkoholskatteområdet ska beskattas på samma sätt som vin (rådets direktiv 92/83/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker, EGT L 316, 31.10.1992 s. 21, Celex 392L0083).

Även den skatt som i vissa fall tas ut vid privat import av alkoholvaror från tredje land bör justeras på motsvarande sätt som skatten på öl och vin.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

5.7.2 Tobaksskatt

Regeringens bedömning: Styckeskatten på cigaretter bör höjas med 3 öre från 28 öre till 31 öre per cigarett. Skatten på röktoak bör höjas från 975 kronor till 1 560 kronor per kg och skatten på snus från 246 kronor till 336 kronor per kg. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Beskattningen av privatinförsel av cigaretter från Slovenien bör upphöra att gälla. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008 men tillämpas retroaktivt från och med den 1 juli 2007.

Skälen för regeringens bedömning: Som ett led i finansieringen av jobbvadraget och andra skattesänkningar som regeringen bedömer bör genomföras bör en viss höjning av tobaksskatten göras. Skatten på cigaretter tas för närvarande ut med 28 öre per styck och med 39,2 procent av detaljhandelspriset. Av folkhälsoskäl är det viktigt att priset på cigaretter inte är alltför lågt. Samtidigt måste hänsyn tas till priset för cigaretter i närliggande länder samt risken för ökad smuggling av cigaretter. Regeringen anser därför att en mindre höjning av styckeskatten på cigaretter med 3 öre till 31 öre per cigarett bör göras. Detta beräknas leda till att den totala skatten, inklusive mervärdesskatt, höjs med 1 krona och 50 öre per förpackning med 20 cigaretter i den mest sålda priskategorin. Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Enligt gällande EG-regler har medlemsstaterna möjlighet att ta ut en minimipunktskatt på cigaretter som säljs till ett lägre pris än detaljhandelspriset på cigaretter i nämnda priskategori, förutsatt att denna punktskatt inte överskrider den punktskatt som tas ut på cigaretter i nämnda priskategori. Detta innebär att som mest får det skattebelopp som har fastställts för cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin tas ut för cigaretter som har ett lägre detaljhandelspris än dessa.

Sedan den 1 mars 2003 tas en minimipunktskatt ut för lågpriscigaretter i Sverige. Minimipunktskatten tas sedan den 1 januari 2006 ut med 100 procent av skatten på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Regeringen fastställer senast den 30 november det innevarande året den mest efterfrågade pris-

kategorin av cigaretter och den minimipunktskatt som ska tas ut det nästkommande kalenderåret. Den nu nämnda skattehöjningen beräknas, med oförändrade marginaler, medföra att priset på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin kommer att höjas till 47 kronor och 50 öre per förpackning med 20 cigaretter från den 1 januari 2008. För att en skattehöjning ska få genomslag på minimipunktskatten redan från den 1 januari 2008 bör minimipunktskatten för 2008, med undantag från de regler som normalt gäller för fastställandet av denna, fastställas till 1 krona och 24 öre per cigarett. Priset på lågpriscigaretter varierar, men många kostar i dag 35 kronor per förpackning med 20 cigaretter. För lågpriscigaretter skulle en skattehöjning, inklusive mervärdesskatt, bli densamma som för cigaretter i den mest sålda priskategorin, 1 krona och 50 öre.

Efter den senaste höjningen av skatten på röktaobak (rulltobak och piptobak) till 975 kronor per kg den 1 januari 2007 kvarstår ännu en skatteskillnad mellan skatten på röktaobak och skatten på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Efter den föreslagna höjningen av cigarettskatten uppgår skatten på sådana cigaretter, omräknad till kronor per kg, till 1 650 kronor. Regeringen anser därför att skatten på röktaobak bör höjas ytterligare, till 1 560 kronor per kg, från och med den 1 januari 2008. För en förpackning med 40 gram medför det en skattehöjning med 29 kronor och 25 öre inklusive moms.

Skatten på snus höjdes den 1 januari 2007 från 123 kronor till 246 kronor per kg. Av folkhälsoskäl bör även skatten på snus höjas något. Regeringen anser därför att skatten på snus bör höjas till 336 kronor per kg från och med den 1 januari 2008. För en dosa portionssnus à 24 gram medför det en skattehöjning med 2 kronor och 70 öre inklusive mervärdesskatt. För en dosa lössnus à 50 gram medför det en skattehöjning med 5 kronor och 63 öre inklusive mervärdesskatt.

Motsvarande höjning av beskattningen bör även ske beträffande cigaretter och röktaobak som, utöver vissa mängder, beskattas vid införsel till Sverige från vissa nya medlemsstater enligt bestämmelserna i lagen (2004:228) om beskattning av viss privatinförsel av tobaksvaror. För cigaretter bör skatten fastställas till samma belopp som för minimipunktskatten, 1 krona och 24 öre per styck. Eftersom Slovenien har

meddelat att landet från och med den 1 juli 2007 har uppnått den fastställda minimibeskattningen av cigaretter inom EU, vilket har bekräftats av kommissionen, finns det inte längre grund för att beskatta privatinförsel av cigaretter från Slovenien. Beskattningsbestämmelserna i detta avseende bör därför upphöra att gälla från och med den 1 januari 2008 och inte tillämpas från och med den 1 juli 2007.

Även beträffande den skatt som i vissa fall tas ut vid privat import av tobaksvaror från tredje land bör motsvarande höjning av skatten på cigaretter, röktaobak och snus göras.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.7.3 Lättnader i reklamskatten

Regeringens bedömning: Reklamskatten bör sänkas för vissa periodiska publikationer. Sänkningen bör träda i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2007.

Skälen för regeringens bedömning: I 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100, avsnitt 1.8.4, s. 46) aviserade regeringen ett ytterligare steg i avskaffandet av den resterande reklamskatten. Regeringen ansåg att samtliga periodiska publikationer, även gratisutdelade, som har karaktär av dagspress, populärpress eller fackpress retroaktivt från och med den 1 januari 2007 ska få samma lägre beskattning och högre grundavdrag som sedan den 1 januari 2006 gäller för allmänna nyhetstidningar. Detta skulle innebära att antalet tidningar som betalar reklamskatt kraftigt minskar och åtgärden skulle också minska de berörda företagens administrativa börda. Denna bedömning kvarstår. En promemoria med förslag i frågan, Sänkt reklamskatt för vissa periodiska publikationer, har remissbehandlats (dnr Fi2007/4743). Regeringen avser att återkomma till riksdagen med lagförslag under hösten 2007.

5.7.4 Sänkt lotteriskatt

Regeringens bedömning: Lotteriskatten bör sänkas från 36 procent till 35 procent av den behållning som återstår sedan de sammanlagda vinster som betalats ut till vinnarna i lotteriet räknats av från de sammanlagda insatserna. Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt lagen (1991:1482) om lotteriskatt (lotteriskattelagen) ska lotteriskatt betalas till staten för svenskt lotteri. Lotteriskatt tas ut med 36 procent av den behållning som återstår sedan de sammanlagda vinster som betalats ut till vinnarna i lotteriet räknats av från de sammanlagda insatserna. Det är i dag endast Aktiebolaget Trav och Galopps (ATG:s) lotteriverksamhet som beskattas enligt lotteriskattelagen. Återstoden av ATG:s behållning, efter betalning av lotteriskatt och avdrag för omkostnader, tillfaller på olika sätt hästsporten i Sverige.

Lotteriskatten höjdes från 35 procent till 36 procent från och med den 1 juli 1997. Vid denna tidpunkt var utvecklingen för ATG god och trav- och galoppsporten kunde enligt regeringens bedömning bära en höjning av lotteriskatten. Under senare tid har intäkterna för sporten dock minskat. Regeringen anser därför att lotteriskattesatsen bör återställas till den tidigare nivån. Lotteriskatten bör sänkas från 36 till 35 procent av den behållning som återstår sedan de sammanlagda vinster som betalats ut till vinnarna i lotteriet räknats av från de sammanlagda insatserna.

Finansdepartementet kommer att remittera ett förslag på nu angivna ändringar i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen. Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 2008.

5.8 Mervärdesskattefrågor

5.8.1 Förlängd redovisningsperiod för mervärdesskatt

Regeringens bedömning: En förlängd redovisningsperiod för mervärdesskatt bör införas för mindre företag från och med den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: För att förbättra likviditeten och minska den administrativa bördan för mindre företag aviserade regeringen i 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100, avsnitt 1.8.3, s. 43) att en redovisningsperiod för mervärdesskatt om tre månader för dessa företag bör kunna införas den 1 januari 2008. Denna bedömning kvarstår. Det bör dessutom införas en möjlighet för företagen att kunna fortsätta redovisa enligt dagens regler. En promemoria med förslag i frågan, Förlängd redovisningsperiod för mervärdesskatt, har remissbehandlats (dnr Fi2007/4944). Regeringen avser att återkomma till riksdagen med lagförslag under hösten 2007.

5.8.2 Vissa andra mervärdesskattefrågor

Regeringens bedömning: Regeringen fortsätter arbetet med att anpassa mervärdesskattelagen till EG:s mervärdesskattedirektiv 2006/112/EG. Regeringen avser därför att under hösten lägga fram ett flertal förslag på mervärdesskatteområdet. Inriktningen är att förslagen ska träda i kraft den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens bedömning: En promemoria med ett flertal förslag till ändringar av mervärdesskattelagen (1994:200), Mervärdesskatt vid under- eller överpristransaktioner, med flera frågor om mervärdesskatt, har remissbehandlats (dnr Fi2007/4942). Förslagen i promemorian utgör till övervägande del anpassningar till EG-rätten på området och har delvis initierats av regeringen i samråd med Skatteverket. De är också föranledda av särskilda hemställningar från intresseorganisationer med flera. Ett av förslagen innebär att regler införas i mervärdesskattelagen som gör det möjligt att i

vissa fall omvärdera beskattningsunderlaget för mervärdesskatt. Reglerna ska förhindra skatteundandragande genom att priset på en vara eller en tjänst sätts högre eller lägre än marknadsvärdet vid transaktioner mellan närstående personer. Ett annat av förslagen innebär att reglerna om redovisning av mervärdesskatt vid tillhandahållande av byggtjänster förändras så att redovisning av mervärdesskatten kommer att ske löpande under byggtiden. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med lagförslag under hösten 2007.

5.9 Skatteadministrativa frågor

5.9.1 Lättare att få F-skatt

Regeringen uttalade i regeringsförklaringen hösten 2006 att det ska bli lättare att starta och driva företag. En åtgärd som nämns i det sammanhanget är att det bör bli lättare att få F-skatt, framför allt för dem med endast en eller ett fåtal uppdragsgivare. Regeringen har därför nyligen givit en särskild utredare i uppdrag att se över självständighetsrequisitet i inkomstskattelagens näringsverksamhetsbegrepp. Utredningen ska vara klar senast den 1 juni 2008 och nya regler bör kunna införas från årsskiftet 2008/2009. Huvudsyftet med utredningen är att göra det enklare att starta näringsverksamhet. Utgångspunkten är att parternas vilja i ett avtal om arbete bör ges större vikt vid bedömningen av om det är fråga om näringsverksamhet eller om ett anställningsförhållande. Utredaren ska beakta behovet av skydd för den svagare av parterna i ett arbets-/uppdragsavtal, så att reglerna inte ger utrymme för missbruk. Därutöver ska utredaren beakta önskemålen att förebygga oönskad skatteplanering, svartarbete och annat skatteundandragande.

5.9.2 Kreditering av skattekonto

Regeringens förslag: Kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus upphör fr.o.m. den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens förslag: Under utgiftsområde 21 Energi (avsnitt 8.1.10) Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. föreslår regeringen att stödet för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus ska ges som ett anslagsfinansierat bidrag från och med den 1 januari 2008. Lagförslag om upphävande av lagen (2005:1247) om kreditering på skattekonto av stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus finns i avsnitt 3.5.

5.10 Stöd för skatteforskning

Regeringens bedömning: Inom ramen för Skatteverkets anslag bör medel avsättas om 5 miljoner kronor per år för perioden 2008–2010 som stöd för forskning inom skatteområdet.

Skälen för regeringens bedömning: Sverige har en lång tradition av nationalekonomisk forskning på skatteområdet. Sett till de senaste decenniernas utveckling kan noteras en ökad forskningsvolym under 1980-talet som utgjorde en betydelsefull bakgrund för 1990 års skattereform. Sedan slutet av 1990-talet har utvecklingen vänt där antalet forskare och forskarstudierande med skatteinriktning är förhållandevis få, inte bara inom nationalekonomi utan också inom andra samhällsvetenskaper och på det juridiska området.

Denna utveckling kan få negativa konsekvenser i olika avseenden. Underlaget för en bred och kvalificerad allmän och offentlig diskussion kring skattefrågor riskerar att försämrats. Likaså kan underlaget för skattepolitiken, som den utformas av regering och riksdag, på sikt få en svagare kunskapsbas än vad som är önskvärt i en situation där de framtida utmaningarna, inte minst p.g.a. globaliseringen och den demografiska utvecklingen, är betydande.

Sverige är en liten öppen ekonomi som alltmer integreras i den europeiska ekonomin och i världsekonomin. De skattepolitiska utmaningarna är därmed betydande. Detta motiverar en särskild satsning i Sverige på forskning inom skatteområdet för att i samspel med det internationella forskarsamhället nå hög kvalitet i forskningen, där de institutionella särdrag i det

svenska samhället och i den svenska ekonomin som utgör den miljö i vilken den svenska skattepolitiken ska verka, uppmärksammas.

Mot denna bakgrund bör inom ramen för Skatteverkets anslag avsättas medel om 5 miljoner kronor per år för perioden 2008-2010 som stöd för forskning inom skatteområdet. Skatteverket ska i början av 2010 till regeringen redovisa erfarenheter av satsningen.

5.11 Offentligfinansiella effekter

I detta avsnitt redovisas offentligfinansiella effekter av de åtgärder på skatteområdet som redovisats tidigare i detta kapitel. I redovisningen görs en uppdelning av de budgetpåverkande åtgärderna i dels förslag till förändrade skatteregler som lämnas i denna proposition, dels bedömningar som görs av vissa åtgärder men där förslagen lämnas i särskilda propositioner. De budgetpåverkande åtgärderna sammanfattas i tabell 5.5. Budgetneutrala åtgärder och åtgärder som bedöms innebära en försumbar effekt redogörs för i ett särskilt delavsnitt. Vidare redovisas separat sådana åtgärder som det har funnits skäl till att återkomma till i denna proposition, men där åtgärden redan har aviserats och budgeterats i budgetpropositionen för 2007 eller i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Tre olika effekter redovisas i tabell 5.8. Först anges den årliga *bruttoeffekten*, vilken beskriver den statistiskt beräknade förändringen i intäkterna från den skatt som regeländringen avser utan beaktande av eventuella indirekta effekter såsom regeländringens påverkan på andra skattebaser och konsumentprisindex och följd effekter pga. detta.

Vid en bedömning av de kortsiktiga ekonomiska effekterna av olika åtgärder är den *periodiserade nettoeffekten* för den konsoliderade offentliga sektorn mest relevant. I den periodiserade redovisningen förläggs förändringar i skatte- och avgiftsintäkter till det inkomstår skatten eller avgiften avser. Vidare beaktas i nettoeffekten även olika slag av indirekta effekter på skatteintäkterna i stort och på offentliga utgifter. Den periodiserade nettoeffekten redovisas för åren 2008-2010.

Därefter redovisas den *varaktiga nettobudgeteffekten* för varje åtgärd. Den ger ett mått på den

långsiktiga kostnaden för offentlig sektor av de olika åtgärderna. Avvikelser mellan den varaktiga effekten och de periodiserade årliga nettoeffekterna beror bl.a. på fördröjd övervältring av vissa skatter på andra skattebaser. För en närmare beskrivning av metodfrågor kopplade till denna redovisning hänvisas till Beräkningskonventioner 2007, Metoder för effektberäkningar av ändrade skatteregler.

De offentligfinansiella effekterna av de olika åtgärderna som redovisas i detta kapitel har beräknats utifrån 2008 års priser och volymer. Den inkomstberäkning för 2008 som redovisas i kapitel 6 baseras dels på åtgärder som presenterats i denna proposition, dels på bedömningar av den ekonomiska utvecklingen. I kapitel 6 redovisas inkomsterna i respektive års priser och volymer.

Budgetpåverkande förslag

Inom socialavgiftsområdet föreslås att vissa tekniska justeringar görs vid inkomstberäkningen för fastställande av allmän pensionsavgift och skattereduktion för allmän pensionsavgift. Sammantaget beräknas justeringarna vara budgetneutrala.

På punktskatteområdet föreslås att avtrappningen av energiskatteavdraget för vindkraftverk som inleddes 2004 fortsätter 2008. Intäkterna beräknas därmed öka med 0,02 miljarder kronor.

Budgetpåverkande bedömningar

År 2007 infördes jobbskatteavdraget i beskattningen av förvärvsinkomster. I denna proposition aviseras en förstärkning av jobbskatteavdraget med ytterligare 10,72 miljarder kronor 2008. Vidare höjs förmånsvärdet vid värdering av lånedatorer, från 2400 till 4800 kronor per år, vilket beräknas öka intäkterna med 0,89 miljarder kronor. Avdraget för resor till och från arbetet höjs från 18 till 18,50 kronor per mil. Åtgärden beräknas minska intäkterna med 0,14 miljarder kronor.

Ett förbättrat dataunderlag för beräkning av effekten av sänkta socialavgifter för vissa delar av tjänstesektorn innebär att kostnaden av förslaget ökar med 0,13 miljarder kronor 2008 jämfört

med den beräkning som redovisades i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Den statliga fastighetsskatten avskaffas 2008 och ersätts med en kommunal fastighetsavgift. Förändringen är fullt finansierad inom bostadssektorn. Totalt beräknas intäkterna minska med 16,34 miljarder kronor 2008 då den statliga fastighetsskatten avskaffas. Intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften för småhus och lägenheter i flerbostadshus beräknas till 12,06 miljarder kronor. Vidare höjs kapitalvinstskatten för privatbostäder från 20 till 22 procent, vilket förväntas förstärka intäkterna med 1,12 miljarder kronor. Reglerna för uppskov med skatt på kapitalvinst vid avyttring av privatbostäder förändras. Ett tak för uppskoven på 1,6 miljoner kronor införs. Uppskovsbelopp återförs med vissa undantag vid arv, gåva, testamente och bodelning och en justering av uppskavsreglerna sker då en billigare bostad förvärvas. Åtgärderna beräknas sammantaget öka intäkterna med 2,09 miljarder kronor. Uppskovsbeloppet räntebeläggs med 0,5 procent vilket förstärker intäkterna med 1,07 miljarder kronor. Den kommunala fastighetsavgiften indexeras genom att den knyts till inkomstbasbeloppet. Intäkter från inkomstindexeringen och höjda taxeringsvärden (i samband med allmänna och förenklade fastighetstaxeringarna) tillförs kommunerna.

Även fastighetsskatten på vattenkraftverk förändras. Här aviseras en höjning från 1,2 till 1,7 procent, vilket innebär en intäktsförstärkning med 0,46 miljarder kronor (under taxeringsåren 2007–2011 är skattesatsen därtill förhöjd med 0,5 procentenheter).

På punktskatteområdet aviseras en rad förändringar. I budgetpropositionerna för 2006 och 2007 föreslogs en sänkt koldioxidskatt för bränslen som förbrukas i anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Förslaget beräknades minska intäkterna med 0,74 miljarder kronor. Därefter har förslaget av formella skäl avslagits av riksdagen, vilket innebär att intäkterna förstärks med motsvarande 0,74 miljarder kronor 2008. Avsikten är dock fortfarande att sänka den faktiska koldioxidskatt som dessa anläggningar belastas med, vilket bedöms kunna ske i två steg. I det första steget ökas den procentuella skattenedsättningen med 6 procentenheter den 1 juli 2008, i det andra steget, den 1 januari 2010, ökas nedsättningen ytterligare. Intäkterna

beräknas minska med 0,11 miljarder kronor 2008.

Den generella koldioxidskatten höjs med 6 öre per kg koldioxid, vilket beräknas öka intäkterna med 1,64 miljarder kronor 2008. Energiskatten på diesel i miljöklass 1 och miljöklass 2 höjs med 20 öre per liter. Åtgärden förstärker intäkterna med 0,74 miljarder kronor.

Jordbruket, skogsbruket och vattenbruket kompenseras för energiskattehöjningen med motsvarande 0,06 miljarder kronor genom att en högre andel återbetalas (från 77 till 79 procent av full koldioxidskatt). Gränsen för återbetalning av skatt på bränslen och el för dessa verksamheter sänks (från 1 000 till 500 kronor). Intäkterna bedöms minska med 0,07 miljarder kronor som en följd av den senare åtgärden, där effekten främst beror på att återbetalning nu sker från första kronan givet att gränsen har uppnåtts. Likaså sänks fordonskatten för dieseldrivna personbilar, vilket innebär en utebliven intäkt på 0,10 miljarder kronor.

Skatten på den termiska effekten i kärnkraftverk höjs med 24 procent, vilket ger en budgetförstärkning med 0,56 miljarder kronor.

Fordonskatten på lätta lastbilar och bussar höjs så att differensen till fordonskatt på personbilar minskar ytterligare. Åtgärden beräknas öka intäkterna med 0,29 miljarder kronor 2008.

Skatterna på tobak och alkohol höjs med sammanlagt 2,27 miljarder kronor 2008, varav tobak (höjd styckeskatt på cigaretter, höjd skatt på rökta tobak och snus) svarar för 1,93 miljarder kronor och alkohol (höjd skatt på öl och sänkt skatt på vin samt andra drycker än vin eller öl) för 0,34 miljarder kronor.

Lotteriskatten sänks från 36 till 35 procent, vilket minskar intäkterna med 0,04 miljarder kronor.

Reklamskatten för vissa periodiska publikationer sänks, vilket minskar intäkterna med 0,1 miljarder kronor.

Redovisningsperioden för mervärdesskatt förlängs för de mindre företagen i enlighet med aviseringen i 2007 års ekonomiska vårproposition. Därtill aviseras att företagen ska ges möjlighet att redovisa i enlighet med dagens regler. Denna valfrihet medför en offentlig-finansiell kostnad om ytterligare 0,16 miljarder kronor i jämförelse med det tidigare aviserade förslaget. Anpassningen av mervärdesskattelagen till EG:s mervärdesskattedirektiv fortsätter och

ett flertal förslag avses läggas under hösten 2007. Konsekvenserna av förslagen är att de förväntas medföra ökade skatteintäkter med 0,4 miljarder kronor.

Budgetneutrala åtgärder samt åtgärder med försumbara effekter

Reglerna vid dubbel bosättning reformeras i enlighet med utredningsförslaget i SOU 2005:28. Åtgärden är fullt finansierad och påverkar inte de offentliga finanserna.

Likaså påverkar inte de förändrade nivåerna för socialavgifter de offentliga finanserna 2008 då dessa nivåförändringar görs inom ramen för ett oförändrat totalt uttag av socialavgifter.

Skattereduktion för förmån av hushållstjänster bedöms inte medföra någon offentlig-finansiell effekt.

Ränteavdrag för utomlands bosatta har en försumbar effekt på de offentliga finanserna.

Likaså bedöms effekten av förändring i reglerna för beskattning av sjöinkomst, de ändrade CFC-reglerna och de åtgärder på kapitalbeskattningsområdet som redogörs för i avsnitt 5.4.6 som försumbara.

De nya skattereglerna för pensionsförsäkringar är en anpassning till den EG-rättsliga utvecklingen och syftet är att upprätthålla skatteintäkterna.

Det särskilda villkoret för etanol som används för låginblandning i bensin slopas. Åtgärden beräknas inte påverka skatteintäkterna.

Åtgärder som redan är budgeterade

Vissa åtgärder som redovisas i denna proposition har redan aviserats och budgeterats i budgetpropositionen för 2007 och i 2007 års ekonomiska vårproposition. Tabell 5.7 sammanställer dessa åtgärder och redovisar också de redan budgeterade effekterna.

Tabell 5.7 Åtgärder i denna proposition som budgeterats i budgetpropositionen för 2007 eller i 2007 års ekonomiska vårproposition

Periodiserade nettoeffekter, i miljarder kr

	2008	2009	2010
Budgetpropositionen för 2007			
Lättnader i kapitalvinstbeskattningen av kvalificerade andelar, tillfälliga regler	-0,30	-0,30	
Sänkt energiskatt på el i norra Sverige	-0,27	-0,24	-0,24
Sänkta socialavgifter för vissa delar av tjänstesektorn (Anm. 1)	-2,37	-4,72	-4,72
2007 års ekonomiska vårproposition			
Slopad förmögenhetsskatt (Anm. 2)	-6,89	-6,89	-6,89
Begränsningar i avdragsrätten för pensionsförsäkringar	1,30	1,30	1,30
Slopad särskild löneskatt för personer födda 1937 och tidigare	-0,35	-0,32	-0,29
Tidigareläggning sänkt arbetsgivaravgift för vissa delar av tjänstesektorn	-2,31		
Förlängd redovisningsperiod mervärdesskatt (Anm. 3)	-0,28	-0,28	-0,28

Anm. 1: Uppdaterade bedömningar visar att kostnaderna för förslaget blir högre än tidigare beräknat, se tabell 5.5.

Anm. 2: Den totala budgeterade effekten består dels av en halvering av skattesatsen för finansiella tillgångar – vilket föreslogs i budgetpropositionen för 2007 men som inte genomfördes – dels den tillkommande effekten av ett totalt slopande som presenterades i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Anm. 3: Förändringar i förslaget medför ytterligare kostnader, se tabell 5.7.

5.11 Sammantagna effekter av skatteåtgärderna

Förslagen och bedömningarna i budgetproposition innebär sammantaget en negativ periodiserad nettobudgeteffekt för 2008 på 3,62 miljarder kronor. Den negativa bruttoeffekten, räknat för helår, av åtgärderna som beräknas införas under 2008 uppgår till 3,03 miljarder kronor.

Tabell 5.8 Budgeteffekter av förslag och bedömningar på skatteområdet
Bruttoeffekt, periodiserade nettoeffekter för offentlig sektor år 2008 – 2010 samt varaktiga effekter för offentlig sektor

Miljarder kronor

	Effekt från	Brutto- effekt ¹	Offentlig sektor periodiserad nettoeffekt			varaktig
			2008	2009	2010	
I. Förslag i budgetpropositionen						
<i>Socialavgifter</i>						
Följdändring p.g.a. justering i lagen om inkomstgrundad ålderspension (ökad inbetalning till allmän pensionsavgift)	1/1 2008	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Följdändring skattereduktion för allmän pensionsavgift	1/1 2008	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05
<i>Punktskatter</i>						
Avtrappning energiskatteavdrag för vindkraft	1/1 2008	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02
<i>Delsumma</i>		<i>0,03</i>	<i>0,02</i>	<i>0,02</i>	<i>0,02</i>	<i>0,02</i>
II Bedömningar i budgetpropositionen						
<i>Förvärvsinkomstskatter</i>						
Förstärkt jobbskatteavdrag, steg 2	1/1 2008	-10,72	-10,72	-10,72	-10,72	-10,72
Höjt förmånsvärde lånedatorer, från 2400 till 4800 kr/år	1/1 2008	0,89	0,89	0,89	0,89	0,89
Höjt reseavdrag, från 18 kr/mil till 18,50 kr/mil	1/1 2008	-0,14	-0,14	-0,14	-0,14	-0,14
<i>Socialavgifter</i>						
Sänkta socialavgifter för vissa tjänsteföretag, komplettering ²	1/1 2008	-0,18	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13
<i>Kapital- och egendomsskatter</i>						
Reformerad beskattning av bostäder, totalt	1/1 2008	0	0	1,54	1,88	1,88
<i>varav:</i> Slopad statlig fastighetsskatt	1/1 2008	-16,34	-16,34	-16,53	-16,64	-16,64
Kommunal fastighetsavgift, totalt inklusive KPI-effekt	1/1 2008	12,06	12,06	12,84	12,84	12,84
<i>-småhus, 6000kr/år eller maximalt 0,75% av tax.värdet³</i>		<i>9,46</i>	<i>9,46</i>	<i>10,07</i>	<i>10,07</i>	<i>10,07</i>
<i>-flerbostadshus, 1200kr/år och lägenhet, max. 0,4% av taxv³</i>		<i>2,60</i>	<i>2,60</i>	<i>2,77</i>	<i>2,77</i>	<i>2,77</i>
Höjd kapitalvinstskatt privatbostäder, från 20 till 22%	1/1 2008	1,12	1,12	1,12	1,12	1,12
Återföring av uppskov arv, gåva, testamente och bodelning	1/1 2008	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38
Tak för uppskovsbelopp, 1,6 miljoner kronor	1/1 2008	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49
Justering av uppskovsregler (förvärv billigare bostad)	1/1 2008	0,22	0,22	0,22	0,22	0,22
Räntebeläggning av uppskov, 0,5% av uppskovsbeloppet	1/1 2008	1,07	1,07	1,07	1,07	1,07
Fastighetstaxering småhus 2009 och flerbostadshus 2010, tillfaller kommunsektorn ⁴	1/1 2009			0,71	0,91	0,91
Inkomstindexering fastighetsavgift, tillfaller kommunsektorn	1/1 2009			0,24	0,49	0,49
Höjd fastighetsskatt vattenkraftverk, från 1,7 till 2,2%	1/1 2008	0,64	0,46	0,46	0,46	0,46
<i>Punktskatter</i>						
Ej genomförd sänkning av koldioxidskatt i den handlande sektorn	1/1 2008	1,03	0,74	0,74	0,74	0,74
Sänkt koldioxidskatt i den handlande sektorn, förändringarna sker i två steg, 2008 och 2010	1/7 2008	-0,13	-0,11	-0,23	-0,45	-0,44
Höjd koldioxidskatt, +6 öre/kg koldioxid	1/1 2008	1,85	1,64	1,52	1,52	1,49
Höjd energiskatt på diesel mk1 och mk2, +20 öre/l	1/1 2008	0,88	0,74	0,73	0,73	0,73
Kompensation jordbruk och skogsbruk för höjd dieselskatt	1/1 2008	-0,08	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06
Sänkt återbetalningsgräns på el och diesel, från 1000 till 500 kr	1/1 2008	-0,10	-0,07	-0,07	-0,07	-0,07
Sänkt fordonsskatt för dieselpersonbilar	1/1 2008	-0,10	-0,10	-0,12	-0,14	-0,14
Höjd fordonsskatt lätta lastbilar och bussar, +45%	1/1 2008	0,40	0,29	0,29	0,29	0,29
Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftverk, +24%	1/1 2008	0,78	0,56	0,56	0,56	0,56
Höjd tobaksskatt, totalt	1/1 2008	1,54	1,93	1,70	1,70	1,70

	Effekt från	Brutto- effekt ¹	Offentlig sektor periodiserad nettoeffekt			varaktig
			2008	2009	2010	
<i>varav cigaretter, styckeskatt från 28 till 31 öre/cigarett</i>		0,45	0,57	0,50	0,50	0,50
<i>röktobak, från 975 till 1560 kr/kg</i>		0,46	0,57	0,50	0,50	0,50
<i>snus, från 246 till 336 kr/kg</i>		0,63	0,79	0,70	0,70	0,70
Höjd alkoholskatt, totalt	1/1 2008	0,27	0,34	0,31	0,31	0,31
<i>varav sänkt skatt på vin, från 22,08 till 21,58 kr/l</i>		-0,08	-0,10	-0,08	-0,08	-0,08
<i>höjd skatt på öl, från 1,47 till 1,66 kr/volympcent och l</i>		0,35	0,44	0,39	0,39	0,39
Sänkt lotteriskatt, från 36% till 35%	1/1 2008	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04
Sänkt reklamskatt	1/1 2008	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10
<i>Mervärdesskatt</i>						
Vissa mervärdesskattefrågor	1/1 2008	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Förlängd redovisningsperiod mervärdesskatt, komplettering ²	1/1 2008	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16
<i>Delsumma</i>		-3,06	-3,64	-2,63	-2,53	-2,55
<i>Summa</i>		-3,03	-3,62	-2,61	-2,51	-2,53

Not 1: Med bruttoeffekt avses endast den direkta årliga effekten av den skatt som regeländringen avser.

Not 2: Åtgärderna har aviserats och budgeterats i och med 2007 års ekonomiska vårproposition, men förändringar i förslagen och uppdaterade bedömningar medför ytterligare budgetmässiga konsekvenser.

Not 3: KPI-effekten har kvoterats med respektive fastighetsavgiftsbelopp för småhus och flerbostadshus.

Not 4: I löpande priser är effekten av fastighetstaxeringarna och inkomstindexeringen 1,34 mdkr 2009 och 1,75 mdkr 2010.

6

Inkomster

6 Inkomster

6.1 Inledning

I detta kapitel redovisas utvecklingen av skatteintäkter och övriga inkomster. Prognosen för skatteintäkterna för perioden 2007–2010 baseras på den bedömning av den makroekonomiska utvecklingen som redovisas i bilaga 2, Svensk ekonomi, samt de regelförändringar regeringen föreslår och aviserar i kapitel 5 i denna proposition.

De totala skatteintäkterna redovisas i tabell 6.1, där de delas upp i tre huvudgrupper: skatt på arbete, skatt på kapital och skatt på konsumtion. Tabellen visar också prognosen för bruttonationalprodukten, BNP, i löpande priser samt skattekvoten, dvs. de totala skatteintäkterna som andel av BNP.

Tabell 6.1 Totala skatteintäkter

Miljarder kronor om inget annat anges

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	830	858	874	911	957	998
Skatt på kapital	168	193	198	191	206	221
Skatt på konsumtion	358	374	395	430	439	456
Övriga skatter	-1	-2	-1	-2	-3	-3
Totala skatteintäkter	1 354	1 423	1 466	1 529	1 600	1 673
BNP	2 671	2 832	3 012	3 189	3 364	3 528
Skattekvot (%)	50,7	50,3	48,7	48,0	47,6	47,4

Skatterna kan delas upp i skatter som fastställs årligen och skatter som fastställs månatligen. Direkta skatter på arbete och skatt på kapital fastställs i den årliga taxeringen och är för 2005 utfall, medan beloppen för 2006 ännu är prognoser. Indirekta skatter på arbete och skatt på konsumtion har månatlig uppbörd och är utfall för 2006.

De totala skatteintäkterna förväntas uppgå till 1 466 miljarder kronor 2007 och 1 529 miljarder

kronor 2008. Detta motsvarar en skattekvot på 48,7 respektive 48,0 procent. De senaste åren har skattekvoten fallit, en utveckling som väntas fortsätta under perioden 2008–2010.

Tabell 6.2 visar den årliga förändringen av skatteintäkterna. Sammantaget beräknas de totala skatteintäkterna öka med 3,0 procent i år. Under perioden 2008–2010 ökar skatteintäkterna med i genomsnitt 4,5 procent per år.

Tabell 6.2 Årlig förändring av totala skatteintäkter

Procentuell förändring

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	2,8	3,4	1,9	4,2	5,1	4,3
Skatt på kapital	23,5	15,2	2,2	-3,4	8,2	7,2
Skatt på konsumtion	5,8	4,6	5,6	9,0	1,9	4,0
Totala skatteintäkter	5,9	5,1	3,0	4,3	4,6	4,6

Intäkter från skatt på arbete beräknas öka med 1,9 procent 2007. Den låga utvecklingstakten beror på införandet av skattereduktionen för arbetsinkomster, jobbskatteavdraget. Regeringen aviserar i denna proposition en förstärkning av jobbskatteavdraget i ett andra steg, vilket minskar skatteintäkterna från skatt på arbete med 10,7 miljarder kronor från och med 2008. Den starka utvecklingen på arbetsmarknaden medför att skatteintäkterna, trots det utökade jobbskatteavdraget, utvecklas väl och bedöms öka med 4,2 procent.

Skatteintäkterna från skatt på kapital ökade mycket kraftigt under 2005 beroende på höga kapital- och företagsvinster. En något dämpad utveckling av företagsvinster under 2006 medför en lägre beräknad utvecklingstakt för skatt på kapital på 15,2 procent. Prognosen för 2007 innebär att skatteintäkterna endast ökar med 2,2 procent. Det beror dels på en svagare utveckling av skatt på företagsvinster och dels på

det aviserade förslaget att slopa förmögenhets-skatten från och med 2007. En lägre prognos för kapitalvinsternas storlek 2008 innebär att skatteintäkterna väntas minska med 3,4 procent.

Den starka utvecklingen av skatt på konsumtion på 9,0 procent under 2008 beror på regeringens aviserade förslag att tidigarelägga inbetalningen av mervärdesskatt för företag inom bygg- och anläggningssektorn. Ändringen medför att momsint betalningarna tillfälligt ökar med ca 10 miljarder kronor under 2008. Utvecklingstakten påverkas även av aviserade regeländringar för skatt på tobak, alkohol, energi, vägtrafik och reklam.

De totala skatteintäkterna fördelas till EU, kommunsektorn, ålderspensionssystemet samt staten. Skatteintäkterna för de tre sistnämnda utgör den offentliga sektorns skatteintäkter. Den sektorsvisa fördelningen av skatteintäkterna redovisas i tabell 6.3.

Tabell 6.3 Sektorsvis fördelning av totala skatteintäkter

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU-skatter	8	9	7	8	8	8
Kommunalskatter	436	454	479	520	548	572
Avgifter till ÅP-systemet	151	160	169	178	187	195
Statens skatteintäkter	760	800	811	823	857	897
Totala skatteintäkter	1 354	1 423	1 466	1 529	1 600	1 673

Statens skatteintäkter är periodiserade och avser inkomståret, medan skatteinkomsterna i budgeten är kassamässiga. Det senare innebär att de utgörs av betalningsflöden som kan avse flera olika inkomstår. Skillnaden mellan inkomster och intäkter består av periodiseringar, dvs. upp- och betalningsförskjutningar samt anstånd. Statsbudgetens skatteinkomster utgörs således av summan av statens skatteintäkter och periodiseringar. Statsbudgetens inkomster, vilka redovisas i tabell 6.4, omfattar även övriga inkomster.

Tabell 6.4 Statsbudgetens inkomster

Miljarder kronor

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Statens skatteintäkter	760	800	811	823	857	897
Periodiseringar	-17	7	19	-14	-13	-11
Statens skatteinkomster	743	807	830	809	843	886
Övriga inkomster	2	4	78	62	49	55
Statsbudgetens inkomster	746	810	908	872	893	941

I tabell 6.5 jämförs den aktuella prognosen med prognosen i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Tabell 6.5 Totala skatteintäkter – jämförelse med 2007 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor om inget annat anges

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	0,0	-1,5	2,3	-2,2	-3,1	-7,8
Skatt på kapital	0,0	8,9	23,3	8,9	15,6	19,0
Skatt på konsumtion	0,0	0,3	0,9	18,3	8,8	7,5
Övriga skatter	0,1	0,0	0,8	-0,4	-0,4	-0,4
Totala skatteintäkter	0,1	7,7	27,4	24,5	20,8	18,3
EU-skatter	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4	0,5
Kommunalskatter	0,0	0,2	4,2	19,8	21,2	19,7
Avgifter till ÅP-systemet	0,0	0,5	2,3	3,3	3,7	3,0
Statens skatteintäkter	0,1	6,9	20,5	1,0	-4,5	-4,9
Totala skatteintäkter	0,1	7,7	27,4	24,5	20,8	18,3
Statens skatteintäkter	0,1	6,9	20,5	1,0	-4,5	-4,9
Periodiseringar	-0,1	-6,9	6,6	3,8	-3,9	-5,1
Statens skatteinkomster	0,0	0,1	27,1	4,8	-8,4	-10,0
Övriga inkomster	0,0	-0,1	-2,6	-0,7	-3,5	-2,2
Statsbudgetens inkomster	0,0	0,0	24,5	4,1	-11,9	-12,2
BNP	0,0	-6,7	-6,2	1,6	25,7	31,5
Skattekvot (%)	0,0	0,4	1,0	0,7	0,3	0,1

Skatteintäkterna för 2007 har totalt sett reviderats upp med 27 miljarder kronor sedan vårpropositionen. Prognosändringarna berör huvudsakligen skatt på kapital, som har reviderats upp med drygt 23 miljarder kronor. Revideringen förklaras till hälften av skatt på hushållens kapitalvinster och till hälften av skatt på företagsvinster. Prognosen för kapitalvinsterna har ändrats till följd av en fortsatt stark prisutveckling på bostadsmarknaden samtidigt som nettosparandet i aktiefonder fortsatt att minska. Skatt på företagsvinster har reviderats på grund av det preliminära taxeringsutfallet för 2006 samt information från företagens halvårsrapporter för 2007. Prognosändringen för hushållens kapitalvinster påverkar bara 2007 medan ändringen av skatt på företagsvinster även påverkar 2008–2010. En högre ränteprognos har medfört att intäkterna från avkastningsskatten reviderats upp, framför allt 2009 och 2010.

Lönesumman bedöms utvecklas starkare än vad som förväntades i vårpropositionen. Ökningen är störst för 2008 och beror i huvudsak på fler arbetade timmar. En högre lönesumma innebär ökade skatteintäkter från skatt på arbete. Regeringens förslag att förstärka jobbskatteavdraget 2008 medför dock lägre skatteintäkter. Nettoeffekten innebär för perioden 2008–2010 lägre skatteintäkter jämfört med vårpropositionen.

Den stora prognosrevideringen av skatt på konsumtion 2008 beror dels på den aviserade förändringen för inbetalning av mervärdesskatt inom bygg- och anläggningssektorn och dels på

aviserade regeländringar inom punktskatteområdet. För 2009 och 2010 beror revideringarna huvudsakligen på de aviserade ändringarna för punktskatterna.

I avsnitt 6.4.1 finns en mer utförlig uppföljning av beräkningarna till vårpropositionen och i avsnitt 6.4.2 finns en uppföljning av statsbudgeten för 2006 och 2007.

6.2 Prognosförutsättningar

I prognosen beaktas såväl reviderade makroekonomiska förutsättningar som de regeländringar regeringen föreslår och aviserar i denna proposition.

Makroekonomiska förutsättningar

Tabell 6.6 återger antaganden som har stor inverkan på skatteprognoserna samt förändringar i förhållande till prognosen i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Utvecklingen av lönesumman har reviderats upp jämfört med vårpropositionen för perioden 2007–2009. Revideringen är störst 2007, då skillnaden mot vårpropositionen uppgår till 1,1 procentenheter, framför allt beroende på fler arbetade timmar. En starkare lönesummeutveckling ökar skatteintäkterna från direkta och indirekta skatter på arbete.

Hushållens konsumtionsutgifter utgör större delen av basen för mervärdesskatten. Konsumtionsutgifterna har reviderats ned för 2007 jämfört med vårpropositionen, medan de har reviderats upp för 2008 och 2009. Konsumentprisindex, KPI, påverkar energi- och koldioxidskattesatserna genom indexering.

En högre ränteprognos jämfört med vårpropositionen har medfört att prognosen för statslåneräntan har reviderats upp. Skillnaden är störst 2008, då den uppgår till 0,6 procentenheter. Förändringen påverkar prognosen för avkastningsskatten, som reviderats upp under perioden 2008–2010.

Tabell 6.6 Antaganden och förändringar jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition

Procentuell förändring om annat ej anges

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
BNP, marknadspris ¹	4,1	6,0	6,4	5,9	5,5	4,9
Diff. VÅP2007	0,0	-0,2	0,0	0,3	0,8	0,1
Arbetade timmar ²	0,6	2,0	3,1	1,2	0,3	-0,2
Diff. VÅP2007	0,0	0,0	1,3	0,3	0,1	-0,1
Timlön ³	3,1	3,4	4,4	5,1	4,9	4,2
Diff. VÅP2007	0,0	0,1	0,1	0,5	0,2	-0,3
Utbetald lönesumma, skatteunderlag	4,1	5,4	7,1	6,4	5,2	4,0
Diff. VÅP2007	0,4	0,0	1,1	0,9	0,3	-0,5
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	3,6	4,1	4,6	6,2	5,6	4,8
Diff. VÅP2007	0,0	0,0	-0,5	0,7	1,0	-0,3
Kommunal medelutdebitering ⁴	31,60	31,60	31,55	31,55	31,55	31,55
Diff. VÅP2007	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Statslåneränta ⁴	3,2	3,6	4,4	4,9	5,1	4,7
Diff. VÅP2007	0,0	0,0	0,4	0,6	0,4	0,1
KPI juni–juni	0,6	1,5	1,9	2,9	2,8	2,6
Diff. VÅP2007	0,0	0,0	0,4	0,5	0,1	0,0
Inkomstbasbelopp ⁵	43,3	44,5	45,9	47,8	50,3	52,8
Diff. VÅP2007	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Prisbasbelopp ⁵	39,4	39,7	40,3	41,0	42,2	43,4
Diff. VÅP2007	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	0,5
Skiktgräns ⁵	298,6	306,0	316,7	328,8	344,7	361,4
Diff. VÅP2007	0,0	0,0	0,0	1,4	3,2	4,0
Övre skiktgräns ⁵	450,5	460,6	476,7	495,0	519,0	544,1
Diff. VÅP2007	0,0	0,0	0,0	2,1	4,8	5,9

¹Löpande priser, procentuell förändring.

²Dagkorrigerade timmar.

³Enligt nationalräkenskapernas principer.

⁴Procent.

⁵Tusentals kronor.

Sammanfattning av ändrade skatteregler 2000–2010

En sammanställning av bruttoeffekter av ändrade regler på skatteområdet under perioden 2000–2010 redovisas i tabell 6.7. En mer detaljerad uppställning av regeländringarna återfinns i tabell 6.28, sist i kapitel 6.

Beloppen visar den årligt tillkommande intäktsförändringen till följd av ändrade skatteregler. Det är viktigt att understryka att de redovisade beloppen avser beräknade periodiserade bruttoeffekter, dvs. storleken på den initiala skatteändringen. Förändringar i skatteregler har ofta även indirekta effekter genom att de påverkar offentliga utgifter och andra skattebaser, bland annat via förändringar i löner, priser och företagsvinster.

År 2007 påverkas skatteintäkterna av ett flertal regeländringar. Skattereduktionerna minskar intäkterna med 36 miljarder kronor. Jobbskatteavdraget bedöms minska intäkterna med ca

40 miljarder kronor samtidigt som slopad reduktion för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa beräknas öka intäkterna med ca 4 miljarder kronor. Förändrade avdragsregler ökar intäkterna med drygt 2 miljarder kronor och förändringar avseende socialavgifter minskar intäkterna med knappt 1 miljard kronor. Sammantaget minskar regeländringar avseende skatt på arbete intäkterna med 34 miljarder kronor.

De förändringar av reglerna för uttag av fastighetsskatt som införts 2006 och 2007 tillsammans med avskaffad schablonintäkt för bostadsrättsföreningar minskar skatteintäkterna med ca 4 miljarder kronor. Avskaffande av förmögenhetsskatten innebär ytterligare 7 miljarder kronor mindre i skatteintäkter.

Höjd skatt på tobak, skatt på trafikförsäkringspremier samt återinförandet av trängselskatt i Stockholm ökar skatteintäkterna med ca 3 miljarder kronor.

Sammantaget minskar ovan nämnda och övriga mindre regeländringar skatteintäkterna med 42 miljarder kronor 2007.

År 2008 minskar intäkterna med 11 miljarder kronor till följd av aviseringen att förstärka jobbskatteavdraget. Skatteintäkterna minskar med ytterligare ca 6 miljarder kronor på grund av det aviserade förslaget om reducerade socialavgifter för vissa anställningar inom tjänstesektorn. Intäkterna minskar utöver detta med ca 3 miljarder kronor på grund av att de halverade socialavgifterna för 18–24 åringar får fullt genomslag detta år. Begränsningen av det allmänna pensionssparavdraget till 12 000 kronor per år beräknas öka intäkterna med 1,3 miljarder kronor. Regeländringar för skatt på arbete minskar skatteintäkterna med totalt 19 miljarder kronor.

Regeringens avisering om slopad statlig fastighetsskatt för bostäder innebär att den statliga fastighetsskatten minskar med 16 miljarder kronor. Fastighetsskatten ersätts med en kommunal fastighetsavgift vilket innebär intäkter på 12 miljarder kronor, som tillfaller kommunerna. Resterande 4 miljarder kronor finansieras med höjd kapitalvinstskatt för bostäder, ändrade uppskovsregler, samt räntebeläggning av uppskovsbelopp genom en schablonintäkt som tas upp i inkomstslaget kapital. Det aviserade förslaget att höja fastighetsskatten för vattenkraftverk beräknas ge 0,6 miljarder kronor högre skatteintäkter.

Aviserade regeländringar avseende skatt på konsumtion och insatsvaror ökar skatteintäkterna

med 7 miljarder kronor. Reformerade energi- och miljöskatter ökar skatteintäkterna med 3 miljarder kronor. Skatt på trafikförsäkringspremier får fullt genomslag först 2008, vilket ökar skatteintäkterna med 2 miljarder kronor. Höjd skatt på tobak och öl samt sänkt skatt på vin och reklam ger slutligen ett tillskott till skatteintäkterna med 2 miljarder kronor.

Sammantaget minskar skatteintäkterna med 12 miljarder kronor 2008.

I den nedersta delen av tabellen görs ytterligare korrigeringar av skatteintäkterna. Korrigeringarna hänförs till fyra händelser av speciell karaktär. Av företagens inkomstskatt för 2000 beräknas omkring 12 miljarder kronor vara en engångseffekt till följd av utdelningar från försäkringsgivaren Alecta. Kommunalskatteintäkterna ökade 2003 med 14 miljarder kronor till följd av pensionsomläggningen, vilken innebar att det särskilda grundavdraget för pensionärer slopades samtidigt som den utbetalda pensionen ökade. För den enskilde pensionären innebar omläggningen en oförändrad eller något ökad pension efter skatt. Den redovisade bruttoeffekten av räntebeläggningen av företagens periodiseringsfonder uppgår till 1,5 miljarder kronor för 2005. Räntebeläggningen av periodiseringsfonderna innebar att många företag löste upp sina periodiseringsfonder i förtid, vilket även har medfört skatteintäkter av tillfällig karaktär. Skatteeffekterna av den förtida återföringen bedöms uppgå till 10 miljarder kronor 2004 och 13 miljarder kronor 2005. Regeringens avisering att tidigarelägga inbetalningen av mervärdesskatt för företag inom bygg- och anläggningssektorn medför att momsinsbetalningarna tillfälligt ökar med ca 10 miljarder kronor under 2008.

Osäkerhet och bedömningar i skatteprognoserna

Skatteprognosernas osäkerhet kan hänföras till två faktorer: dels bedömningen av den underliggande skattebasens storlek i utgångsläget, dels bedömningen av dess utvecklingstakt. Skatternas utvecklingstakt ska bland annat bedömas i förhållande till den ekonomiska utvecklingen. Till följd av avdrag och gränsvärden kan skattebaserna skilja sig från det i ekonomisk mening relevanta underlaget. För de skatter som bestäms i den årliga taxeringen är tidsförskjutningen i utfallen en faktor som försvårar prognosarbetet.

Tabell 6.7 Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	-11,4	-15,7	-21,9	5,5	2,0	-12,4	-10,9	-34,5	-18,8	0,0	0,0
<i>Direkta skatter</i>	<i>-10,2</i>	<i>-14,5</i>	<i>-20,4</i>	<i>5,5</i>	<i>3,3</i>	<i>-10,3</i>	<i>-8,1</i>	<i>-33,8</i>	<i>-9,3</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Kommunal inkomstskatt	5,9	4,8	3,3	1,2	4,6	-1,0	-0,4	1,8	2,1		
Statlig inkomstskatt	-0,8	-2,4	-1,3		0,7	0,7	0,8	0,5			
Allmän pensionsavgift	0,5										
Skattereduktioner m.m.	-15,8	-16,9	-22,4	4,3	-2,0	-9,9	-8,5	-36,1	-11,4		
Artistskatt											
<i>Indirekta skatter</i>	<i>-1,3</i>	<i>-1,2</i>	<i>-1,5</i>	<i>0,0</i>	<i>-1,2</i>	<i>-2,1</i>	<i>-2,8</i>	<i>-0,7</i>	<i>-9,5</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Arbetsgivaravgifter	-1,2	-0,9			-1,2	-2,5	-2,0	1,6			
Egenavgifter	0,0	0,0			0,0		-0,1				
Särskild löneskatt								-1,1	-0,6		
Nedsättningar		-0,2	-1,5			0,4	-0,7	-1,2	-8,9		
Tjänstegruppliv											
Avgifter till premiepensionssystemet											
Skatt på kapital	1,4	-7,1	-1,8	-0,4	-1,4	-2,5	-1,8	-10,6	0,3	0,0	0,0
Skatt på kapital, hushåll		1,5					-0,1		4,3		
Skatt på företagsvinster	2,0	-3,1			-0,8	1,2	0,2	-1,2	-0,3		
Avkastningsskatt											
Fastighetsskatt	-0,6	-3,3		-0,4	-0,3		-1,9	-2,5	-3,6		
Stämpelskatt											
Förmögenhetsskatt		-2,2	-1,8			-1,1		-6,9			
Kupongskatt m.m.											
Arvs- och gåvoskatt					-0,3	-2,6					
Skatt på konsumtion och insatsvaror	2,8	2,5	-0,1	3,1	2,1	3,4	2,8	3,2	6,8	0,4	-0,1
Mervärdesskatt		-1,0	-1,3	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	0,1	0,5	0,1
Skatt på tobak				0,1			0,3	2,1	1,5		
Skatt på etylalkohol											
Skatt på vin m.m.			-0,6						-0,1		
Skatt på öl									0,4		
Energiskatt	1,7	-0,5	0,9	1,8	1,4	2,7	0,5	0,0	0,5		
Koldioxidskatt		4,0	0,9	0,9	0,8	-0,8	0,2	0,1	1,5	-0,1	-0,2
Övriga skatter på energi och miljö	1,1		0,1	0,4	0,0		1,6	0,0	0,8		
Skatt på vägtrafik		-0,1	-0,1				1,8	0,7	1,3	2,2	
Skatt på import											
Övriga skatter							-0,3		-0,1		
Restförda och övriga skatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Restförda skatter											
Övriga skatter											
Totala skatteintäkter	-7,2	-20,4	-23,8	8,3	2,7	-11,4	-9,8	-41,9	-11,7	0,4	-0,1
<i>EU-skatter</i>											
<i>Offentliga sektorns skatteintäkter</i>	<i>-7,2</i>	<i>-20,4</i>	<i>-23,8</i>	<i>8,3</i>	<i>2,7</i>	<i>-11,4</i>	<i>-9,8</i>	<i>-41,9</i>	<i>-11,7</i>	<i>0,4</i>	<i>-0,1</i>
Kommunalskatt	5,9	4,8	3,3	1,2	4,6	-1,0	-0,4	1,8	14,1		
Avgifter till ålderspensionssystemet											
Statens skatteintäkter	-13,2	-25,1	-27,1	7,0	-1,9	-10,4	-9,4	-43,7	-25,8	0,4	-0,1
<i>Korrigeringar</i>											
Återbetalningar från Alecta	12,0	-12,0									
Räntebeläggning av periodiseringsfonder					10,4	2,3	-11,1	-0,3	-0,7		
Pensionsomläggning				14,1							
Tidigareläggning av uppbörd för mervärdesskatt									10,0	-10,0	
Totala skatteintäkter inkl. korrigeringar	4,8	-32,4	-23,8	22,4	13,1	-9,1	-20,9	-42,2	-2,4	-9,6	-0,1

På kort sikt avser osäkerheten i prognosen främst bedömningen av företagens vinster och hushållens kapitalvinster. På längre sikt avser osäkerheten i prognosen relationen mellan företagens vinster och utbetalda löner.

En ökning av summan av utbetalda löner med 1 procent ökar skatteunderlaget med ca 12 miljarder kronor och därigenom intäkterna från skatt på arbete, främst inkomstskatt och arbetsgivaravgifter, med 7–8 miljarder kronor.

För konsumtionsbaserade skatter gäller tumregeln att en förändring med 1 procent av hushållens konsumtion leder till förändrade momsintäkter med drygt 1,5 miljarder kronor. Därutöver påverkas skatteintäkterna av konsumtionens sammansättning, eftersom uttaget av mervärdesskatt skiljer sig åt mellan olika varu- och tjänstegrupper. Om lika stor konsumtionsförändring enbart avser varor som inte är undantagna från den generella skattesatsen på 25 procent leder det i stället till förändrade momsintäkter med 2,6 miljarder kronor.

6.3 Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster

Regeringens förslag: Den beräkning av statsbudgetens inkomster för 2008 som sammanställts i bilaga 1 avsnitt 2, godkänns.

I tabell 6.11 redovisas den offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster för perioden 2003–2010.

Tabell 6.8 Faktisk och underliggande utveckling för totala skatteintäkter, statens skatteintäkter samt kommunalt skatteunderlag

Procentuell förändring

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totala skatteintäkter						
Faktisk	5,9	5,1	3,0	4,3	4,6	4,6
Underliggande	6,6	6,6	6,0	4,5	5,2	4,6
Statens skatteintäkter						
Faktisk	7,9	5,3	1,3	1,6	4,0	4,7
Underliggande	9,0	8,0	6,9	2,1	5,2	4,8
Kommunalt skatteunderlag						
Faktisk	3,8	4,3	5,5	6,1	5,3	4,5
Underliggande	4,0	4,4	5,0	5,7	5,3	4,5

Tabell 6.8 redovisar den faktiska och den underliggande utvecklingen av de totala skatteintäkterna, statens skatteintäkter samt det kommunala skatteunderlaget. Med underliggande utveckling menas utvecklingen justerad för regeländringar och större händelser av engångskaraktär.

Under perioden 2008–2010 beräknas de totala skatteintäkterna öka med i genomsnitt 4,5 procent per år, medan den genomsnittliga underliggande utvecklingen bedöms bli 4,8 procent per år. Den svagare ökningen 2007, vilken beräknas uppgå till 3,0 procent, förklaras framför allt av införandet av jobbskatteavdraget.

6.3.1 Ändrad redovisning av inkomsttitlar

I statsbudgeten för 2008 tillkommer följande inkomsttitlar:

1353 *Kommunal fastighetsavgift, hushåll*
1354 *Kommunal fastighetsavgift, företag*
8123 *Jämställdhetsbonus*

Följande inkomsttitlar kommer att tas bort:

Under inkomsttitelgruppen
1140 *Skattereduktioner* tas följande inkomsttitlar bort:

1142 *Fackföreningsavgift*
1143 *Arbetslöshetskassa*
1144 *Fastighetsskatt*
1145 *Förmögenhetsskatt*
1146 *Miljöätgäder*
1147 *Reparation och ombyggnad*

Övriga inkomsttitlar som tas bort:

1221 *Särskild sjukförsäkringsavgift*
1371 *Förmögenhetsskatt, hushåll*
1372 *Förmögenhetsskatt, företag*
4135 *Återbetalning av skogsväglån*
4517 *Återbetalning från Portugalfonden*
8112 *Stöd till utbildningsvikariat*
8113 *Stöd till investeringar i källsorteringslokaler*
8115 *Stöd till reparationer och ombyggnad av offentliga lokaler*
8116 *Sysselsättningsstöd till kommuner och lands-
ting*
8117 *Stöd till anställning av långtidssjukskrivna*
8118 *Stöd till skyddat arbete hos offentliga arbets-
givare*

8119 Stöd till utbildning av personal i vård och äldreomsorg

8121 Stöd för konvertering från direktverkande el

8122 Stöd för konvertering från oljeuppvärmning

Dessutom tas följande inkomsttitelgrupp bort

5110 Affärsverkens avskrivningar och amorteringar

6.3.2 Skatt på arbete

Skatt på arbete utgör ca 60 procent av de totala skatteintäkterna. Skatt på arbete består av direkta och indirekta skatter. De direkta skatterna omfattar inkomstskatter till staten och kommuner, allmän pensionsavgift samt skattereduktioner. De indirekta skatterna består främst av arbetsgivaravgifter, egenavgifter och särskild löneskatt. Indirekta skatter tillfaller staten och ålderspensionssystemet.

Intäkterna beräknas uppgå till 874 miljarder kronor 2007 och 911 miljarder kronor 2008, vilket motsvarar en ökning med 4,2 procent. Prognosen för skatt på arbete samt utvecklingen av skatteintäkterna redovisas i tabell 6.9.

Tabell 6.9 Skatt på arbete

Miljarder kronor och procentuell förändring

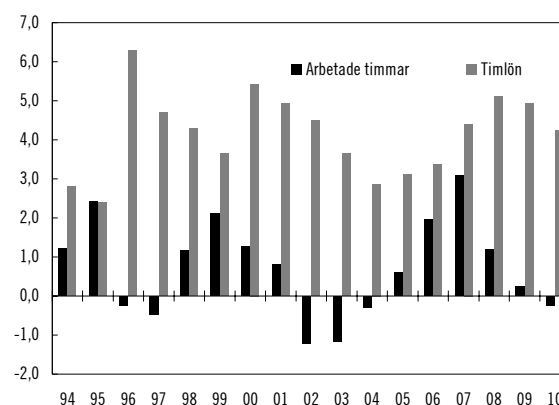
	Utfall	Prognos				
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	830	858	874	911	957	998
Utvecklingstakt	2,8	3,4	1,9	4,2	5,1	4,3
Direkta skatter	2,4	2,9	-1,7	4,3	5,4	4,4
Indirekta skatter	3,3	4,0	6,7	4,0	4,8	4,1

Den viktigaste faktorn för utvecklingen av både direkta och indirekta skatter på arbete är utvecklingen av löner och andra ersättningar för arbete. Lönesumman påverkas både av förändringar i antal arbetade timmar och förändrad timlön. De direkta skatterna påverkas även av transfereeringar, såsom sjuk-, arbetslöshets- och föräldraersättningar och pensioner.

Diagram 6.1 visar utvecklingen av arbetade timmar och timlön 1994–2010. Både fler arbetade och ökad timlön har bidragit till en stark lönesummeutveckling sedan 2005. Denna utveckling förväntas fortsätta under perioden 2007–2010, då lönesumman beräknas öka med i genomsnitt 5,7 procent per år.

Diagram 6.1 Utveckling av arbetade timmar och timlön

Procentuell förändring

Direkta skatter

Tabell 6.10 visar skattebasen för direkta skatter på arbete. Löner och pensioner utgör tillsammans över 90 procent av de skattepliktiga inkomsterna och uppvisar en stigande andel under 2005–2009. Övriga transfereringar bedöms minska under samma period, vilket främst beror på att de arbetslöshetsrelaterade transfereringarna beräknas minska. Anledningen är både den förbättrade arbetsmarknaden och ändrade regler i ersättningsystemen.

Tabell 6.10 Skattepliktiga inkomster 2005–2010

Miljarder kronor och procent av totala inkomster

	Utfall	Prognos				
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totala inkomster	1 519	1 580	1 659	1 754	1 845	1 926
Andel av totala inkomster						
Löner	67,6	68,6	69,8	70,2	70,2	69,9
Pensioner	22,9	22,7	22,2	21,9	22,0	22,2
Övriga transfereringar ¹	6,9	6,4	5,4	5,0	4,8	4,8
Näringsverksamhet	2,5	2,6	2,7	2,7	2,7	2,7
Övrigt	0,1	-0,3	0,0	0,3	0,3	0,4

¹ Här ingår framför allt ersättningar från sjukpenning samt arbetslöshetsersättningar.

Tabell 6.11 Offentliga sektorns skatteintäkter och statsbudgetens inkomster

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall	Utfall	Utfall	Prognos				
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	782,9	806,9	829,6	857,7	874,2	910,5	957,3	998,4
<i>Direkta skatter</i>	<i>449,5</i>	<i>465,6</i>	<i>476,9</i>	<i>490,9</i>	<i>482,6</i>	<i>503,5</i>	<i>530,6</i>	<i>554,2</i>
Kommunal inkomstskatt	403,1	419,8	435,6	454,3	478,8	508,0	534,7	558,6
Statlig inkomstskatt	32,7	34,0	38,3	40,9	45,9	50,6	53,3	54,9
Allmän pensionsavgift	70,3	72,1	74,2	77,4	81,3	85,7	90,1	93,9
Skattereduktioner m.m.	-56,6	-60,5	-71,3	-81,9	-123,5	-141,0	-147,6	-153,3
Artistskatt	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>Indirekta skatter</i>	<i>333,5</i>	<i>341,4</i>	<i>352,8</i>	<i>366,9</i>	<i>391,6</i>	<i>407,1</i>	<i>426,7</i>	<i>444,2</i>
Arbetsgivaravgifter	321,9	329,0	341,1	357,1	383,2	407,6	428,2	445,2
Egenavgifter	9,0	9,3	10,1	10,9	11,9	13,0	13,7	14,4
Särskild löneskatt	27,2	28,3	29,3	28,8	30,9	32,2	33,7	35,3
Nedsättningar	-8,4	-8,7	-8,5	-8,8	-11,5	-21,2	-23,2	-23,9
Tjänstegruppliv	1,3	1,3	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
Avgifter till premiepensionssystemet	-17,5	-17,8	-20,3	-22,3	-24,0	-25,6	-26,9	-28,0
Skatt på kapital	107,5	135,9	167,9	193,3	197,5	190,7	206,3	221,2
Skatt på kapital, hushåll	6,8	11,9	22,9	36,2	36,3	27,7	28,8	30,3
Skatt på företagsvinster	48,9	71,5	92,0	101,9	107,8	108,9	117,6	127,6
Avkastningsskatt	12,7	11,3	12,0	10,7	13,0	16,6	20,3	22,5
Fastighetsskatt	24,0	24,3	25,1	25,0	26,1	22,5	23,9	24,4
Stämpelskatt	6,0	7,1	7,8	9,5	9,5	9,9	10,4	11,0
Förmögenhetsskatt	4,9	5,3	5,0	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kupongskatt m.m.	1,9	1,8	1,9	3,9	4,8	5,0	5,2	5,5
Arvs- och gåvoskatt	2,5	2,6	1,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	327,9	337,8	357,5	373,9	394,8	430,4	438,6	456,0
Mervärdesskatt	226,6	235,4	250,2	263,9	280,0	307,2	313,7	328,2
Skatt på tobak	8,3	8,2	8,2	8,6	9,9	11,3	11,0	10,8
Skatt på etylalkohol	4,7	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Skatt på vin m.m.	3,6	3,5	3,6	3,8	3,9	3,9	3,9	3,9
Skatt på öl	2,6	2,5	2,6	2,7	2,8	3,2	3,2	3,2
Energiskatt	36,4	35,1	37,8	38,2	38,7	40,1	41,1	42,4
Koldioxidskatt	23,8	26,4	25,5	24,7	24,8	27,0	27,5	28,4
Övriga skatter på energi och miljö	3,7	3,5	3,4	4,7	4,7	5,5	5,5	5,5
Skatt på vägtrafik	8,3	8,8	11,0	11,8	13,2	15,6	16,0	16,3
Skatt på import	3,5	3,9	4,7	5,0	5,9	6,3	6,5	7,0
Övriga skatter	6,3	6,4	6,4	6,3	6,7	6,2	6,1	6,1
Restförda och övriga skatter	-2,6	-1,9	-0,7	-1,9	-0,9	-2,4	-2,6	-2,8
Restförda skatter	-5,9	-5,9	-7,6	-5,4	-5,8	-6,1	-6,4	-6,7
Övriga skatter	3,4	4,1	6,9	3,4	4,8	3,8	3,8	3,9
Totala skatteintäkter	1215,8	1278,9	1354,3	1423,1	1465,6	1529,3	1599,6	1672,9
<i>EU-skatter</i>	<i>8,9</i>	<i>7,3</i>	<i>7,8</i>	<i>9,1</i>	<i>7,2</i>	<i>7,7</i>	<i>7,9</i>	<i>8,5</i>
<i>Offentliga sektorns skatteintäkter</i>	<i>1206,9</i>	<i>1271,6</i>	<i>1346,5</i>	<i>1414,0</i>	<i>1458,3</i>	<i>1521,6</i>	<i>1591,8</i>	<i>1664,4</i>
Kommunalskatter	403,1	419,8	435,6	454,3	478,8	520,1	548,1	572,4
Avgifter till ålderspensionssystemet	142,9	147,2	151,0	159,7	168,8	178,2	187,0	194,8
Statens skatteintäkter	660,9	704,5	759,9	800,0	810,8	823,4	856,6	897,2

Tabell 6.11 forts.

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall	Utfall	Utfall	Prognos				
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Statens skatteintäkter	660,9	704,5	759,9	800,0	810,8	823,4	856,6	897,2
Periodiseringar	-22,6	-32,2	-16,5	6,5	19,0	-14,1	-13,3	-11,3
Uppbördsförskjutningar	-9,5	-23,8	-27,1	-3,7	8,3	-3,9	-13,9	-14,5
Betalningsförskjutningar	-13,0	-8,4	10,8	10,3	10,8	-10,1	0,7	3,3
varav kommunsektorn	-14,5	-8,5	4,2	6,5	8,6	-1,8	-5,5	1,8
varav ålderspensionssystemet	0,3	-0,1	-0,9	2,9	1,8	-1,3	0,7	0,6
varav privat sektor	1,6	0,6	8,0	1,0	2,8	-3,4	0,6	1,0
varav kyrkosektorn	-0,4	-0,4	-0,5	-0,2	0,5	-0,5	-1,0	0,0
varav EU	0,0	0,1	0,0	0,1	-3,0	-3,1	5,9	0,0
Anstånd	-0,2	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
1000 Skatter m.m.	638,3	672,3	743,4	806,5	829,8	809,3	843,3	885,9
Övriga inkomster	23,4	22,1	2,5	3,8	78,3	62,3	49,3	55,0
2000 Inkomster av statens verksamhet	23,7	29,3	27,2	43,4	63,8	44,0	40,3	41,0
3000 Inkomster av försäld egendom	0,0	0,1	6,7	0,1	50,0	50,0	50,0	50,0
4000 Återbetalning av lån	2,5	2,4	2,3	2,1	2,1	1,9	1,8	1,7
5000 Kalkylmässiga inkomster	9,5	8,3	8,8	7,8	8,1	8,9	9,2	9,4
6000 Bidrag från EU	12,0	11,6	12,6	12,4	12,7	12,5	11,6	12,0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-17,3	-21,8	-41,5	-48,4	-50,3	-52,5	-63,4	-58,8
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	-7,0	-7,7	-13,6	-13,7	-8,0	-2,6	-0,2	-0,3
Statsbudgetens inkomster	661,7	694,4	745,8	810,3	908,1	871,6	892,6	940,9

Kommunal inkomstskatt

Den kommunala inkomstskatten bedöms uppgå till 454 miljarder kronor 2006, vilket är en ökning med drygt 4 procent jämfört med 2005. I tabell 6.12 visas utvecklingen av kommunernas skatteunderlag. År 2008 beräknas underlaget öka med 6,1 procent.

Tabell 6.12 Utveckling av kommunernas skatteunderlag

Procentuell förändring

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aktuell beräkning	3,8	4,3	5,5	6,1	5,3	4,5
VP2008	3,8	4,3	4,6	5,4	5,3	4,9
BP2007	4,1	4,1	4,2	4,6	4,9	
Aktuell beräkning, ackumulerad	3,8	8,3	14,2	21,2	27,6	33,3
VP2008	3,8	8,2	13,2	19,4	25,7	31,9
BP2007	4,1	8,4	13,0	18,2	24,0	

I tabell 6.13 redovisas den faktiska och den underliggande utvecklingen av kommunernas skatteintäkter, dvs. utvecklingen exklusive regeländringar och ändringar i kommunal utdebitering.

Tabell 6.13 Kommunernas skatteintäkter, faktisk och underliggande utveckling

Miljarder kronor och procentuell förändring

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Faktisk utveckling	15,7	18,8	24,4	29,2	26,7	23,9
Regeländringar	-2,3	-0,3	2,3	2,1	0,0	0,0
Utdebitering	1,2	-0,1	-0,5	0,0	0,0	0,0
Underliggande utveckling	16,8	19,1	22,6	27,2	26,7	23,9
Faktisk utveckling (%)	3,7	4,3	5,4	6,1	5,3	4,5
Underliggande utveckling (%)	4,0	4,4	5,0	5,7	5,3	4,5

Statlig inkomstskatt

Statlig inkomstskatt betalas på inkomster som överstiger skiktgränserna. Skiktgränserna räknas årligen upp med KPI plus 2 procentenheter. Under åren 2004–2006 begränsades uppräknningen av skiktgränserna till KPI plus 1 procentenhet. För 2007 är den nedre gränsen 316 700 kronor och den övre 476 700 kronor.

Tabell 6.14 redovisar utvecklingen av statlig inkomstskatt, uppdelad mellan grundnivån och tilläggsnivån. Under 2006 bedöms den statliga inkomstskatten uppgå till 41 miljarder kronor för att successivt öka till 55 miljarder kronor 2010.

Tabell 6.14 Intäkter från statlig inkomstskatt

Miljarder kronor

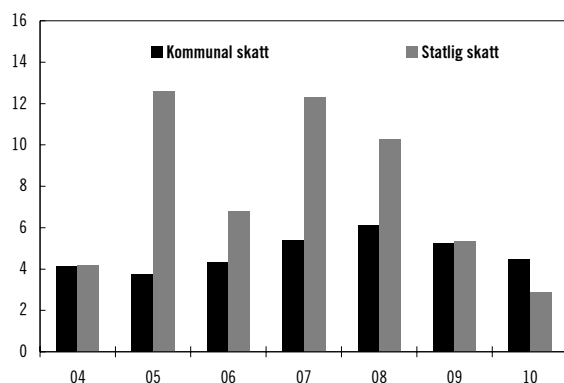
	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Statlig inkomstskatt	38	41	46	51	53	55
Grundnivå 20 %	34	37	41	46	48	50
Tilläggsnivå 5 %	4	4	5	5	5	5

Anm.: Fördelningen mellan grund- och tilläggsnivå är beräknad.

Diagram 6.2 visar utvecklingen av den statliga och kommunala inkomstskatten. Ökningen av kommunal inkomstskatt motsvarar utvecklingen av lönesumman, medan den statliga inkomstskatten utvecklas starkare 2005–2008. Till följd av lägre utveckling av timlönen och en något högre inflation bedöms intäkterna från statlig inkomstskatt därefter att utvecklas i en lägre takt.

Diagram 6.2 Utveckling av statlig och kommunal inkomstskatt

Procentuell förändring

Skattereduktioner

Skattereduktionernas storlek framgår av tabell 6.15. De utgörs till största delen av reduktionen för allmän pensionsavgift. Skattereduktion för arbetsinkomster beräknas uppgå till 41 miljarder kronor 2007. Förslaget att stärka jobbskatteavdraget i ett andra steg innebär att reduktionen ökar med knappt 11 miljarder kronor och beräknas uppgå till 54 miljarder kronor 2008. Skattereduktion för hushållstjänster beräknas uppgå till 1,3 miljarder kronor 2008–2010.

Tabell 6.15 Skattereduktioner

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Allmän pensionsavgift	64,7	77,4	81,3	85,7	90,1	93,9
Jobbskatteavdrag			41,1	53,9	56,1	58,0
Hushållstjänster			0,7	1,3	1,3	1,3
Fastighetsskatt	0,4	0,3	0,3			
Sjöinkomst	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Fackföreningsavgift	2,1	2,0				
A-kassa	1,7	1,8				
Stormskadad skog	1,0	0,1				
Förmögenhetsskatt	0,0	0,1				
ROT-avdrag	1,2					
Miljöätgärder	0,1	0,1				
Skattereduktioner	71,3	81,9	123,5	141,0	147,6	153,3

Indirekta skatter

Indirekta skatter på arbete uppgår till 27 procent av de totala skatteintäkterna. Arbetsgivaravgifterna utgör huvuddelen av skatterna.

Arbetsgivaravgifter

År 2006 uppgick intäkterna från arbetsgivaravgifter till 357 miljarder kronor. Intäkterna följer i huvudsak utvecklingen av lönesumman. Under perioden 2007–2010 beräknas intäkterna i genomsnitt öka med 5,7 procent per år. I tabell 6.11 är arbetsgivaravgifterna redovisade brutto, dvs. exklusive nedsättningar.

Särskild löneskatt

Under 1998–2005 ökade särskild löneskatt med i genomsnitt ca 10 procent per år. Den höga ökningstakten förklaras av successivt införda nya tjänstepensionsavtal och av att särskild löneskatt betalats såväl på utbetalda pensioner som på avsättningar till framtida pensionsutbetalningar. Ökningstakten har nu avtagit och den årliga förändringen uppgår till ca 4 procent per år. År 2006 beräknas skatteintäkterna från särskild löneskatt ha minskat på grund av en tillfällig premiefrielse för pensionsförmåner, vilket höjer utvecklingstakten 2007 när premiefrielsen upphör. Den beloppsmässigt största delen av särskild löneskatt är särskild löneskatt på pensionskostnader.

Nedsättningar

Nedsättningar av arbetsgivar- och egenavgifter redovisas i tabell 6.16. Nedsättningarna är i regel riktade till vissa grupper, branscher eller regioner. Även nedsättningar för sjöfartsstöd och nystartsjobb redovisas här. I denna proposition aviseras att nystartsjobb från och med 1 januari 2008 också blir möjliga inom den offentliga sektorn.

Tabell 6.16 Nedsättningar av arbetsgivaravgifter

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Generell nedsättning	5,5	5,2	2,6			
Regional nedsättning		0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
Sjöfartsstöd	1,7	1,7	1,8	1,9	2,0	2,1
Ungdomar 18–24			3,8	7,9	8,3	8,7
Äldre 1938–1941			1,3	1,4	1,6	2,0
Äldre –1937				0,7	0,7	0,6
Tjänstesektorn				6,5	6,9	7,3
Nystartsjobb			0,7	2,1	3,0	2,5
Nedsättningar	7,2	7,4	10,7	21,1	23,1	23,8

6.3.3 Skatt på kapital

Skatt på kapital består i huvudsak av skatt på hushållens kapitalinkomster, skatt på företagsvinster, fastighetsskatt och avkastningsskatt. År 2008 beräknas skatt på kapital uppgå till ca 12 procent av de totala skatteintäkterna. Skatt på företagsvinster svarar för drygt hälften av skatt på kapital.

Skatt på hushållens kapitalinkomster och skatt på företagsvinster är de skatter som uppvisar störst variation över åren. Det är också för dessa skatter prognososäkerheten är störst.

Regeringen aviseras i denna proposition att den statliga fastighetsskatten på bostäder avskaffas och ersätts av en kommunal fastighetsavgift. Dessutom aviseras förändringar av beskattningen av kapitalvinster på bostäder. Regeringen aviseras även en höjning av fastighetsskatten på vattenkraftverk.

Skatt på kapital, hushåll

Underlaget för hushållens skatt på kapital är nettot av kapitalinkomster och kapitalutgifter. Kapitalinkomster utgörs bland annat av intäktsräntor, utdelningar och kapitalvinster, medan skattereduktion medges för utgiftsräntor och

kapitalförluster. Större delen av hushållens skatt på kapital utgörs av skatt på kapitalvinster.

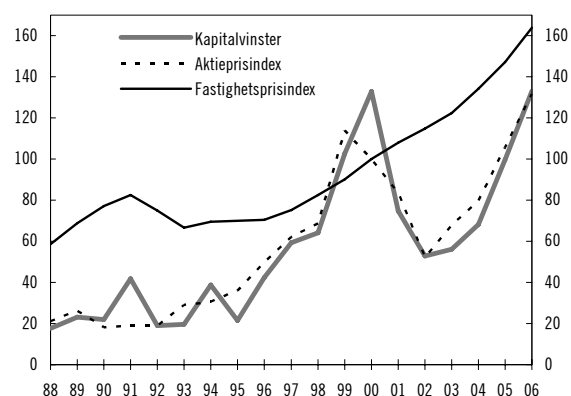
Regeringen aviseras i denna proposition flera förändringar i beskattningen av kapitalvinster på bostäder. Aviseringarna innebär att kapitalvinstskatten för privatbostäder höjs från 20 till 22 procent. Vidare aviseras att uppskovsbelopp återförs med vissa undantag till beskattning vid arv, testamente, gåva eller bodelning samt att uppskovsbelopp inte får överstiga 1,6 miljoner kronor vid avyttringar från och med den 1 januari 2008. Dessutom aviseras att uppskovsbelopp räntebeläggs med ett belopp motsvarande 0,5 procent av uppskovsbeloppet. Räntebeläggningsen utformas tekniskt genom att en särskild schablonintäkt tas upp till beskattning i inkomstlaget kapital.

Kapitalvinsternas storlek beror på olika tillgångars marknadsvärde i ekonomin samt på när ackumulerade kapitalvinster realiserats. Diagram 6.3 visar utvecklingen av kapitalvinster, aktieprisindex och fastighetsprisindex mellan 1988 och 2006. Upp- och nedgångar i kapitalvinster följer i stor utsträckning variationerna i aktieprisindex, dock med viss tidsförskjutning. Kapitalvinsternas storlek varierar mycket mellan åren, vilket bidrar till osäkerhet i prognosen för skatt på kapital.

Diagram 6.3 Kapitalvinster, aktieprisindex och fastighetspriser 1988–2006

Miljarder kronor

Index 2000=100

Den aktuella prognosen för hushållens kapitalskatt redovisas i tabell 6.17. I tabellen framgår också prognosen för kapitalvinsternas storlek för perioden 2005–2010. Slutlig information om dessa erhålls i samband med taxeringen av hushållens inkomster som är klar i november året efter inkomståret. Det innebär att 2006 års kapitalvinster ännu inte är fastställda och att skatteintäkterna för 2006 fortfarande är en prognos.

Efter flera års uppgång på de finansiella marknaderna och en lång prisuppgång på fastighetsmarknaden uppgick kapitalvinsterna till 100 miljarder kronor 2005. Fortsatt höga priser på fastighetsmarknaden och en hög omsättning på både fastighetsmarknaden och de finansiella marknaderna gör att kapitalvinsterna antas bli ännu högre 2006 och uppgå till 133 miljarder kronor. Hushållens nettosparande i fonder, framför allt aktiefonder, har minskat under 2006 och första halvåret 2007. Mot bakgrund av turbulensen på de finansiella marknaderna under sommaren 2007 finns det anledning att tro att denna trend håller i sig under året. Samtidigt har utvecklingen av bostadspriserna varit fortsatt stark. Kapitalvinsterna för 2007 väntas uppgå till 135 miljarder kronor.

Tabell 6.17 Skatt på kapital, hushåll

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på kapital, hushåll	23	36	36	28	29	30
Kapitalvinster	100	133	135	107	112	117

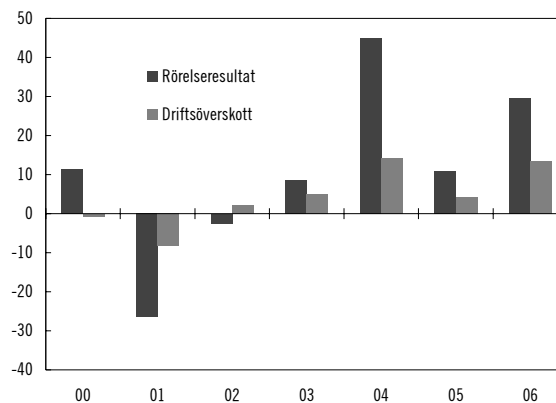
Svårigheterna med att göra prognoser på tillgångspriser och omsättningen på kapitalmarknaden gör det vanskligt att prognostisera kapitalvinsternas storlek långt fram i tiden. Det innebär att det för åren efter 2007 inte görs någon explicit prognos för kapitalvinsterna, utan en beräkning görs som innebär att kapitalvinsterna uppgår till det historiska genomsnittet på 3 procent av BNP. Beräkningen inkluderar dock de aviserade förändringarna för beskattning av kapitalvinster på bostäder. Höjd kapitalvinstskatt för privatbostäder från 20 till 22 procent beräknas innebära drygt 1 miljard kronor mer i skatteintäkter, medan skatteintäkterna från förändrade reglerna för uppskovsbelopp bedöms uppgå till 2 miljarder kronor.

6.3.4 Skatt på företagsvinster

Utvecklingen av driftsöverskottet i företagssektorn är en makroekonomisk variabel som används i prognosen för skatt på företagsvinster. Driftsöverskottet är det produktionsöverskott som tillfaller företagen när löner och insatsvaror är betalda. Diagram 6.4 visar utvecklingen av driftsöverskottet i företagssektorn och företagens rörelseresultat mellan 2000 och 2006.

Diagram 6.4 Driftsöverskott och företagens rörelseresultat, 2000–2006

Procentuell förändring

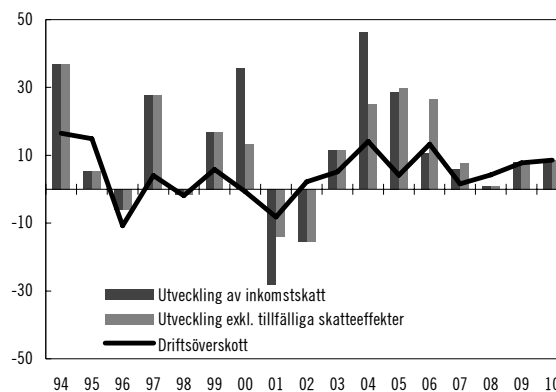

Upp- och nedgångar i rörelseresultat och driftsöverskott följer varandra tämligen väl, men skillnaderna i utvecklingstakt kan vara stora. En orsak till det är att driftsöverskottet beräknas utifrån företagens produktion, medan rörelseresultatet beräknas utifrån företagens försäljning. Det innebär att produktion som läggs i lager räknas in i driftsöverskottet samtidigt som företagens försäljning från lager inte räknas in. Företagens rörelseresultat inkluderar däremot försäljning från lager medan produktion som läggs i lager exkluderas. Driftsöverskottet får därför en jämnare utveckling än företagens rörelseresultat.

Även driftsöverskott och företagens inkomstskatt följer varandra väl i upp- och nedgångar, vilket framgår i diagram 6.5, men skillnaden i utvecklingstakt kan även här vara stor. En skillnad på 1 procentenhet i utvecklingstakt innebär i år ca 1 miljard kronor i skatteintäkter.

Diagram 6.5 Driftsöverskott och företagens inkomstskatt, 1994–2010

Procentuell förändring

År 2004–2006 tillkommer de temporära skatteintäkterna från förtida återföringar av periodiseringsfonder. De tillfälliga skatteintäkterna väntas uppgå till 10, 13 respektive 1,6 miljarder kronor.

De tillfälliga skatteintäkterna 2000 beror på återbetalningar av pensionsmedel från försäkringsgivaren Alecta.

I tabell 6.18 visas prognosen för skatt på företagsvinster. Dessutom redovisas den procentuella utvecklingen av skatten samt den underliggande utvecklingstakten, där effekter av regeländringar och tillfälliga skatteintäkter exkluderas.

Tabell 6.18 Skatt på företagsvinster

Miljarder kronor och procentuell förändring

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på företagsvinster	92	102	108	109	118	128
Utveckling (%)	28,6	10,7	5,9	1,0	8,0	8,5
Underliggande utveckling (%)	29,7	26,4	7,6	1,0	8,0	8,5

År 2005 ökade skatteintäkterna från skatt på företagsvinster kraftigt. Det förklaras både av att företagen uppvisade höga vinster och att företagen återförde periodiseringsfonder till beskattning. Även 2006 var företagets resultatutveckling stark. Den underliggande utvecklingen av företagets inkomstskatt beräknas uppgå till drygt 26 procent, men eftersom 2005 års skatteintäkter innehåller stora tillfälliga skatteintäkter från återförda periodiseringsfonder beräknas den faktiska ökningen av skatten endast bli knappt 11 procent.

Företagens resultatutveckling har dämpats under första halvåret i år och utvecklingen av inkomstskatten beräknas bli lägre 2007. Skatt på företagsvinster väntas uppgå till 108 miljarder kronor, vilket är 5,9 procent högre än 2006. Effekten av ändrade skatteregler verkar dämpande på skatten 2007, vilket innebär att den beräknade underliggande utvecklingen av skatten är något högre och uppgår till 7,6 procent.

En hög lönesummeutveckling under 2007 och 2008 medför en svagare utveckling av driftsöverskottet 2008 och inkomstskatten väntas därför öka måttligt och uppgå till 109 miljarder kronor. För 2009 och 2010 baseras prognosen för skatt på företagsvinster på utvecklingen av driftsöverskottet i företagssektorn.

Diagram 6.6 Skatt på företagsvinster som andel av BNP, 1991–2010

Procent av BNP

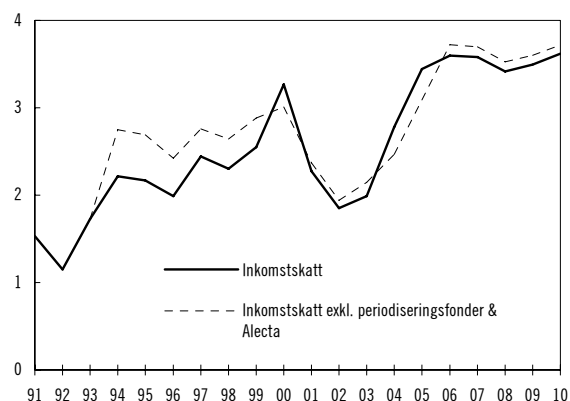

Diagram 6.6 visar intäkterna från företagets inkomstskatt i relation till BNP mellan 1991 och 2010. Diagrammet visar även inkomstskattens andel av BNP korrigerad för den totala skatteeffekten av hela periodiseringsfondssystemet samt de tillfälliga skatteeffekterna av återbäringen från Alecta. Under perioden 2006–2010 beräknas skatt på företagsvinster uppgå till mellan 3,4 och 3,6 procent som andel av BNP. Den genomsnittliga andelen mellan 1991 och 2005 är 2,3 procent.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt tas ut på sparande i pensions- och kapitalförsäkringar. Basen för beskattningen är ett kapitalunderlag som utgörs av värdet av tillgångarna i pensions- eller kapitalförsäkringen. Kapitalunderlaget multipliceras med statslåneräntan året före beskattningsåret för att beräkna en schablonmässig intäkt som tas upp till beskattning.

Tabell 6.19 Kapitalunderlag avkastningsskatt

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kapitalunderlag	1 775	2 069	2 235	2 387	2 561	2 749
Livbolagens tillgångar	1 833	1 979	2 111	2 265	2 433	2 603

Tabell 6.19 visar det totala kapitalunderlaget som ligger till grund för avkastningsskatten. Den allra största delen av kapitalunderlaget finns placerat i försäkringar hos livbolagen. Utöver placeringar i livbolag betalas avkastningsskatt av pensionsstiftelser och av arbetsgivare som sätter av medel till pensioner. Avkastningsskatt tas också ut på individuellt pensionssparande. En liten del av

avkastningsskatten betalas av fysiska personer som innehar kapitalförsäkring eller pensionsförsäkring i utlandet.

Prognosen för avkastningsskatten baseras på en prognos av kapitalunderlagets utveckling. Det görs också en bedömning av hur stor andel av medlen som placeras i kapital- respektive pensionsförsäkringar. Skattesatsen är 27 procent för kapitalförsäkringar och 15 procent för pensionsförsäkringar. Dessutom påverkas prognosen för statslåneräntans utveckling.

Skatteintäkterna från avkastningsskatten väntas 2006 uppgå till 11 miljarder kronor. Trots att kapitalunderlaget vid utgången av 2005, som ligger till grund för avkastningsskatten 2006, ökat tämligen kraftigt minskar skatteintäkterna jämfört med 2005, eftersom statslåneräntan var låg under 2005. En stigande statslåneränta från och med 2006 medför att avkastningsskatten ökar från 2007 och framåt. Skatten beräknas uppgå till 13 miljarder kronor 2007 och 17 miljarder kronor 2008.

Fastighetsskatt

Regeringen aviserar i denna proposition att den statliga fastighetsskatten på bostäder avskaffas från och med 1 januari 2008 och ersätts med en kommunal fastighetsavgift. Avgiften för småhus uppgår till 6 000 kr per värderingsenhet, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet, medan avgiften för bostadsdelen i hyreshus uppgår till 1 200 per bostadslägenhet, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Avgiften indexeras genom att knytas till inkomstbasbeloppet.

För 2008 beräknas intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften uppgå till 9,5 miljarder kronor för småhus och 2,6 miljarder kronor för bostadslägenheter. Indexeringen av avgifternas storlek innebär att intäkterna från avgiften beräknas stiga 2009 och 2010.

Statlig fastighetsskatt tas ut på den del av hyreshus som avser lokaler samt på industrifastigheter. Fastighetsskattens utveckling beror till stor del på utvecklingen av taxeringsvärdena. Allmän fastighetstaxering av både hyreshus och industrier genomförs 2007. Till följd av prisuppgången för dessa fastighetstyper beräknas skatteintäkterna öka mellan 2006 och 2007. År 2008 beräknas fastighetsskatten uppgå till 10 miljarder kronor.

I denna proposition aviserar regeringen en höjning av fastighetsskatten för vattenkraftverk höjs. Aviseringen innebär att skattesatsen höjs med 0,5 procentenheter från 1,2 till 1,7 procent från 1 januari 2008. Tillsammans med den tillfälliga höjningen av fastighetsskatten med 0,5 procent under perioden 2006–2010, kommer därför skattesatsen att uppgå till 2,2 procent. Ändringen beräknas öka skatteintäkterna från fastighetsskatt med 0,6 miljarder kronor.

Stämpelskatt

Stämpelskatt tas ut vid köp av fast egendom och tomträtter och vid beviljande av inteckningar. Av de totala intäkterna från stämpelskatt kommer den allra största delen från köp av och inteckningar i fast egendom och tomträtter.

Stämpelskattens utveckling beror främst på utvecklingen på fastighetsmarknaden. Både stigande priser och ökad omsättning gör att skatteintäkterna ökar.

Intäkterna från stämpelskatten ökade kraftigt under 2006 och uppgick till 9,5 miljarder kronor. Även för 2007 väntas skatten uppgå till 9,5 miljarder kronor, för att sedan öka successivt till 11 miljarder kronor 2010.

6.3.5 Skatt på konsumtion och insatsvaror

Mervärdesskatt och punktskatter bildar tillsammans undergruppen skatt på konsumtion och insatsvaror. Sammanlagt utgör skatt på konsumtion ca 28 procent av de totala skatteintäkterna, där mervärdesskatten står för 20 procent och punktskatterna för 8 procent. Prognosen för skatt på konsumtion och insatsvaror samt utvecklingstakter för mervärdesskatt och punktskatter redovisas i tabell 6.20.

Tabell 6.20 Skatt på konsumtion och insatsvaror

Miljarder kronor och procentuell förändring

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aktuell prognos	358	374	395	430	439	456
Utvecklingstakt	5,8	4,6	5,6	9,0	1,9	4,0
Mervärdesskatt	6,3	5,5	6,1	9,7	2,1	4,6
Punktskatter	4,8	2,6	4,3	7,3	1,4	2,4

Prognosen över intäkterna från mervärdesskatt påverkas främst av hushållens konsumtion och

hur den fördelas mellan olika varu- och tjänstegrupper.

Punktskatterna påverkas främst av volymutvecklingen av skattebaserna och av prisutvecklingen. Energi- och koldioxidskattesatserna skrivs upp med KPI.

Mervärdesskatt

En relativt stark utveckling inom både privat och offentlig konsumtion under 2006 medförde att intäkterna från mervärdesskatt ökade med 5,5 procent och uppgick till 264 miljarder kronor. I år förväntas intäkterna öka med drygt 6 procent. Konsumtionsutgifterna påverkas av en stark utveckling av hushållens disponibla inkomst bland annat till följd av jobbskatteavdraget. Den relativt höga utvecklingstakten för mervärdesskatten 2008 respektive den låga utvecklingstakten 2009 beror i huvudsak på införandet av nya redovisningsregler av mervärdesskatt vid omsättning av bygg- och anläggningstjänster. De nya reglerna innebär att skatten kommer att debiteras löpande i stället för efter färdigställandetidpunkten. Debiteringarna beräknas tidigareläggas med ca ett halvår. Vid övergången kommer debiteringar ske både enligt det nya och gamla systemet, vilket ger en engångseffekt med högre intäkter om ca 10 miljarder kronor 2008. Rensat för denna effekt är utvecklingstakten 2008 och 2009 för mervärdesskatten 6,2 respektive 5,5 procent och för skatt på konsumtion och insatsvaror 6,5 respektive 4,3 procent.

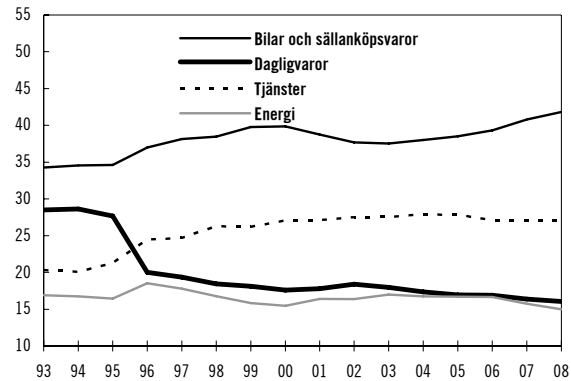
Cirka 79 procent av intäkterna från mervärdesskatten härrör från hushållens konsumtionsutgifter. Den kommunala och statliga sektorers förbrukning står för omkring 14 respektive 7 procent av intäkterna. Dessa andelar är relativt stabila över tiden.

Skattesatserna varierar mellan olika varugrupper och därmed spelar fördelningen av konsumtionen en viktig roll i utvecklingen av de totala intäkterna. Skattesatsen på bilar och sällanköpsvaror är 25 procent, medan livsmedel beskattas med 12 procent. I diagram 6.7 redovisas intäkterna fördelade per varugrupp för åren 1993–2008. De förändrade andelarna 1996 beror på sänkningen av skattesatsen för livsmedel från 21 till 12 procent detta år. I övrigt visar diagrammet hur bilar, sällanköpsvaror och tjänster vuxit i betydelse som bas för mervärdesskatten. Dia-

grammet illustrerar även att bilar och sällanköpsvaror är den mest konjunktur känsliga varugruppen.

Diagram 6.7 Mervärdesskatteintäkter per varugrupp 1993–2008

Procentuell andel

Punktskatter

Avsikten med flertalet punktskatter är att de ska kompensera samhället för de externa kostnader som uppstår i samband med förbrukning av vissa varor och tjänster. De används för att påverka konsumtionen i en för samhället önskvärd riktning, även om de också har en betydande offentligfinansiell betydelse.

Skatt på tobak

Närmare 70 procent av intäkterna från skatt på tobak härrör från konsumtion av cigaretter och utvecklingen av denna skattebas har därför stor betydelse för prognosen. Cigaretter beläggs dels med en styckeskatt, dels med en värderelaterad skatt som baseras på detaljhandelspriset.

Intäkterna från skatt på tobak uppgick 2006 till 8,6 miljarder kronor. År 2007 beräknas de öka till 9,9 miljarder kronor beroende på höjda skattesatser för alla tobaksvaror. År 2008 ökar intäkterna med 1,5 miljarder kronor, i huvudsak beroende på aviseringar i denna proposition om ytterligare höjningar av skattesatser på cigaretter, snus samt röktobak.

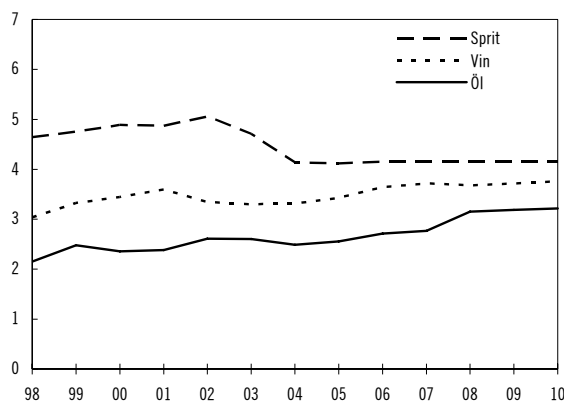
Skatt på alkohol

Skatt på alkohol omfattar skatt på etylalkohol, skatt på vin och andra jästa drycker, skatt på mellanklassprodukter och skatt på öl. Intäkterna uppgick 2006 till 10,7 miljarder kronor och beräknas 2007 uppgå till 10,8 miljarder kronor. Höjningen av skatten på öl samt sänkningen av

skatten på vin som aviseras i denna proposition bedöms öka intäkterna med ca 0,3 miljarder kronor 2008 och framåt.

Diagram 6.8 Skatteintäkter per produktslag 1998–2010

Miljarder kronor

I diagram 6.8 redovisas intäkterna fördelat per produktslag. Den kraftiga minskningen av intäkterna som skedde 2002–2004 berodde till stor del på höjningarna av införselkvoterna, de s.k. indikativa nivåerna, för privat införsel av alkohol. Ökningen av intäkterna från öl 2008 beror på den aviserade höjningen av ölskatten.

Skatt på energi

Skatt på energi omfattar energiskatt och koldioxidskatt. Prognoserna baseras dels på den volymprognos över energianvändningen i Sverige som Statens energimyndighet redovisade till regeringen den 15 augusti 2007 och dels på förändringen av KPI. De viktigaste skattebaserna för energiskatten är elektrisk kraft, olja och bensin och för koldioxidskatten olja och bensin.

Tabell 6.21 Skatt på energi

Miljarder kronor

	Utfall 2005	Utfall 2006	Prognos 2007	2008	2009	2010
Skatt på energi	63	63	64	67	69	71
Energiskatt	38	38	39	40	41	42
Elektrisk kraft	18	19	19	19	20	20
Bensin	15	15	15	15	15	15
Olja och övrigt	5	5	5	6	6	6
Koldioxidskatt	26	25	25	27	27	28
Bensin	11	11	11	12	12	12
Olja och övrigt	14	14	14	15	15	16

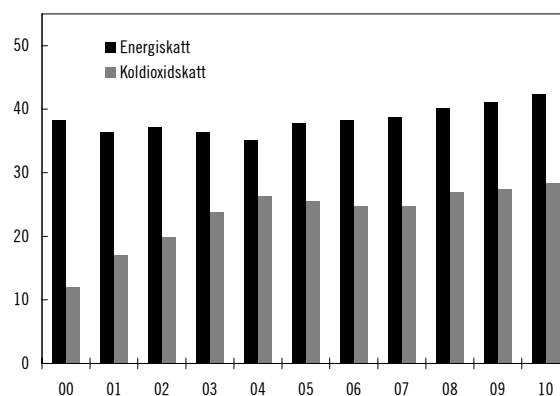
I tabell 6.21 redovisas fördelningen av intäkterna mellan skattebaserna. Skatt på energi beräknas i år till knappt 64 miljarder kronor, vilket är 0,9 procent högre än 2006. År 2008 beräknas

intäkterna öka med 5,6 procent, framför allt till följd av höjningen av koldioxidskatten samt höjningen av energiskatten på diesel som aviseras i denna proposition. År 2009 och 2010 beräknas intäkterna öka med 2,3 respektive 3,3 procent.

I diagram 6.9 illustreras fördelningen av skatteintäkterna på energi- respektive koldioxidskatt i miljarder kronor.

Diagram 6.9 Skatt på energi 2000–2010

Miljarder kronor

Sedan 2000 har koldioxidskattens andel av de totala intäkterna ökat. Förskjutningen förklaras till stor del av genomförda skatteväxlingar under perioden 2001–2004. Detta mönster bryts dock till följd av energiskattehöjningarna 2005 och 2006. Senare år utgör andelarna för energiskatt och koldioxidskatt omkring 60 respektive 40 procent av de samlade intäkterna från skatt på energi.

Övriga skatter på energi och miljö

Huvuddelen av övriga skatter på energi och miljö utgörs av skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer. Här ingår också bland annat avfallsskatt, skatt på naturgrus och skatt på bekämpningsmedel och gödsel.

Övriga skatter på energi och miljö uppgick till knappt 5 miljarder kronor 2006 och beräknas vara oförändrade 2007. År 2008 ökar intäkterna med närmare 1 miljard kronor beroende på aviseringen i denna proposition om höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer.

Skatt på vägtrafik

I skatt på vägtrafik ingår fordonrelaterade skatter och vägavgifter. De totala intäkterna av skatt på vägtrafik uppgår till drygt 13 miljarder kronor 2007, varav 11 miljarder kronor är fordonsskatt. Cirka 60 procent av fordonsskatten betalas av hushållen. År 2008 ökar intäkterna till

16 miljarder kronor. Ökningen beror i huvudsak på att införandet av skatt på trafikförsäkringspremier och återinförandet av trängselskatt får fullt genomslag först 2008. I viss mån beror ökningen också på aviseringen i denna proposition om höjd fordonsskatt på lätta lastbilar och bussar.

Skatt på import

Skatt på import inkluderar tullmedel, jordbrukstullar och sockeravgifter. År 2006 uppgick intäkterna från skatt på import till 5 miljarder kronor vilket är en ökning med 8 procent jämfört med året innan. Till följd av en fortsatt stark utveckling av varuimporten i löpande priser samt införandet av omstrukturingsfonden inom EU för sockersektorn, beräknas intäkterna från skatt på import uppgå till närmare 6 miljarder kronor i år. Det är 18 procent högre än föregående år. För perioden 2008–2010 förväntas en svagare utvecklingstakt jämfört med 2007. Den genomsnittliga årliga ökningstakten beräknas till knappt 6 procent per år.

Övriga skatter

Under övriga skatter redovisas bland annat inlevererat överskott från AB Svenska Spel och från Systembolaget AB. Dessutom redovisas lotteriskatt, skatt på spel, skatt på annonser och reklam samt ett antal avgifter. De inlevererade överskotten utgör drygt hälften av intäkterna medan skatterna uppgår till ca en tredjedel. År 2006 var utfallet 6 miljarder kronor. Intäkterna 2007 och framåt beräknas vara i stort sett oförändrade.

6.3.6 Restförda och övriga skatter

Debiterade skatter som inte betalas av de skattskyldiga blir restförda och överförs till kronofogdemyndigheten för indrivning. Inom restförda skatter redovisas sådana uppbördsförluster med avdrag för de medel kronofogdemyndigheten driver in.

Restförda skatter uppgick 2006 till 5 miljarder kronor och beräknas gradvis öka, för att 2010 uppgå till 7 miljarder kronor.

Övriga skatter utgörs av avgifter till Insättningsgarantifonden, Kärnbränslefonden m.fl. samt av omprövningar av tidigare skattebeslut, skattetillegg samt några beloppsmässigt mindre skatter som påförs hushåll och företag. Övriga skatter uppgick till 3 miljarder kronor 2006 och

ökar till en nivå på 4 miljarder kronor 2008–2010.

6.3.7 Periodiseringar

Statens skatteintäkter är periodiserade och avser inkomståret, medan skatteinkomsterna i budgeten är kassamässiga och utgör betalningsflöden som kan avse olika inkomstår. Skillnaden består av periodiseringar, dvs. uppbörds- och betalningsförskjutningar samt anstånd.

Tabell 6.22 Uppbördsförskjutningar

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatter med årlig taxering						
Hushåll	-12,9	-9,7	8,4	7,9	-6,0	-3,9
Företag	-9,9	6,4	4,1	5,9	-5,2	-8,2
Skatter med månatlig uppbörd						
Arbetsgivaravgifter	-2,3	-0,8	-2,2	-1,4	-1,8	-1,5
Mervärdesskatt	-1,8	0,1	-1,0	-15,9	-0,9	-0,8
Övriga skatter	-0,2	0,3	-1,1	-0,4	-0,1	-0,1
Uppbördsförskjutningar	-27,1	-3,7	8,3	-3,9	-13,9	-14,5

År 2006 beräknas periodiseringarna ha ökat statsbudgetens inkomster med 7 miljarder kronor. Uppbördsförskjutningar minskade statsbudgetens inkomster med 4 miljarder kronor och betalningsförskjutningar ökade dem med 10 miljarder kronor. År 2007 förväntas nettot av uppbörds- och betalningsförskjutningar öka statsbudgetens inkomster med 19 miljarder kronor. År 2007 förklaras uppbördsförskjutningarna av att förmögenhetsskatten avskaffas och 2008 påverkas de i huvudsak av ändrade redovisningsprinciper för mervärdesskatt.

Medan uppbördsförskjutningar visar förskjutningar av debiterade belopp, visar betalningsförskjutningar hur förskjutningar i betalningar påverkar statsbudgetens inkomster. De största betalningsförskjutningarna utgörs av utbetalningar av kommunal inkomstskatt till kommuner och landsting samt betalningar till och från hushåll och företag. Under 2007 beräknas utbetalningarna bli knappt 9 miljarder kronor lägre än kommunernas periodiserade intäkter. Dessa ytterligare skatteintäkter kommer kommunerna till del 2009 och därvid blir betalningsförskjutningen negativ. De stora betalningsförskjutningarna förklaras främst av den starka utvecklingen på arbetsmarknaden

Tabell 6.23 Betalningsförskjutningar

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kommunsektorn	4,2	6,5	8,6	-1,8	-5,5	1,8
Ålderspensionssystemet	-0,9	2,9	1,8	-1,3	0,7	0,6
Privat sektor	8,0	1,0	2,8	-3,4	0,6	1,0
Kyrkosamfund	8,0	1,0	2,8	-3,4	0,6	1,0
EU	0,0	0,1	-3,0	-3,1	5,9	0,0
Betalningsförskjutningar	10,8	10,3	10,8	-10,1	0,7	3,3

6.3.8 Övriga inkomster

Utfall och prognoser för de inkomster som redovisas under statsbudgetens övriga inkomster presenteras i tabell 6.24. År 2007 beräknas dessa inkomster att uppgå till sammanlagt 78 miljarder kronor. Det är 75 miljarder kronor högre än utfallet för 2006. Ökningen jämfört med tidigare år förklaras främst av att försäljningsinkomsterna från och med 2007 beräknas till 50 miljarder kronor per år. Prognosen avseende övriga inkomster för 2008 uppgår till 62 miljarder kronor och för 2009 och 2010 till 49 respektive 55 miljarder kronor.

Tabell 6.24 Övriga inkomster

Miljarder kronor

	Utfall	Utfall	Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster av statens verksamhet	27,2	43,4	63,8	44,0	40,3	41,0
Inkomster av försäld egendom	6,7	0,1	50,0	50,0	50,0	50,0
Återbetalning av lån	2,3	2,1	2,1	1,9	1,8	1,7
Kalkylmässiga inkomster	8,8	7,8	8,1	8,9	9,2	9,4
Bidrag från EU m.m.	12,6	12,4	12,7	12,5	11,6	12,0
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-41,5	-48,4	-50,3	-52,5	-63,4	-58,8
Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto	-13,6	-13,7	-8,0	-2,6	-0,2	-0,3
Övriga inkomster	2,5	3,8	78,3	62,3	49,3	55,0

2000 Inkomster av statens verksamhet

Under *Inkomster av statens verksamhet* redovisas bland annat utdelningar från statligt aktieinnehav, affärsverkens inlevererade överskott, Riksbankens inlevererade överskott, ränteinkomster och offentligt rättsliga avgifter.

Prognosen för aktieutdelningar, exklusive AB Svenska Spel, uppgår till cirka 31 miljarder kronor för 2007. I detta ingår även utdelningar av engångskaraktär med cirka 12 miljarder kronor utöver de ordinarie utdelningarna avseende 2006

års resultat. Prognosen för 2008 avseende aktieutdelningarna är 19 miljarder kronor och för 2009 och 2010 17 miljarder kronor per år. Den lägre prognosen för 2008–2010 förklaras framförallt av tillfälligt höga aktieutdelningar 2007.

I denna proposition föreslås en förändring av finansieringsavgiften för arbetslöshetskassorna. Förslaget medför att den så kallade förhöjda finansieringsavgiften ersätts med en ny arbetslöshetsavgift, som på ett tydligare sätt kopplas till arbetslöshetskassans utbetalningar av arbetslöshetsersättning. Enligt förslaget kommer den nya avgiften att motsvara 33 procent av arbetslöshetskassans utbetalningar av inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning. Förändringen beräknas träda i kraft den 1 juli 2008.

Förslaget om en arbetslöshetsavgift innebär lägre beräknade inkomster. De totala inkomsterna via finansieringsavgift från arbetslöshetskassor beräknas enligt aktuell prognos att uppgå till 10,0 miljarder kronor 2008, 7,8 miljarder kronor 2009 och 8,2 miljarder kronor 2010. Jämfört med prognosen i 2007 års ekonomiska vårproposition är 1,3 miljarder kronor 2008, 2,9 miljarder kronor 2009 och 2,4 miljarder kronor 2010 av minskningen en följd av förslaget om införande av arbetslöshetsavgift. Därtill tillkommer minskade inkomster på grund av ändrade regler för deltidsarbetslösa med 0,3 miljarder kronor 2008 och cirka 1,2 miljarder kronor per år 2009 och 2010. Utöver detta har inkomstprognosen påverkats av att den underliggande prognosen har förändrats jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition, bland annat som en följd av ändrad dagpenning och ett minskat antal medlemmar.

3000 Inkomster av försäld egendom

Under *Inkomster av försäld egendom* redovisas försäljning av olika typer av statlig egendom. Försäljning av aktier i statligt ägda bolag utgör vanligtvis den största delen.

Prognosen för 2007 är 50 miljarder kronor, varav cirka 18 miljarder har realiserats genom försäljning av 8 procent av statens innehav av aktier i TeliaSonera. Även för perioden 2008–2010 beräknas försäljningsinkomsterna uppgå till 50 miljarder kronor per år. Försäljningsbeloppen och tidpunkterna är behäftade med stor osäkerhet.

4000 Återbetalning av lån

Under *Återbetalning av lån* redovisas bland annat *Återbetalning av studiemedel* (avser lån upptagna före 1989) och *Återbetalning av övriga lån*. År 2007 beräknas inkomsterna uppgå till cirka 2,1 miljarder kronor, varav återbetalningar av studiemedel utgör den största delen.

Under perioden 2007–2010 beräknas inkomsterna från studiemedelsavgifter minska eftersom antalet återbetalare blir färre. Studiemedelsavgiften är den årliga återbetalningspliktiga delen (amorteringen) av studiemedel tagna före 1989. I takt med att antalet låntagare som återbetalat hela skulden på lån tagna före 1989 ökar, minskar dessa inkomster.

5000 Kalkylmässiga inkomster

Under *Kalkylmässiga inkomster* redovisas vissa avskrivningar och amorteringar samt statliga pensionsavgifter, vilka utgör merparten av inkomsterna.

För 2007 beräknas inkomsterna uppgå till 8,1 miljarder kronor, varav 7,5 miljarder kronor är inkomster från statliga pensionsavgifter. För perioden 2008–2010 uppgår prognosen för de kalkylmässiga inkomsterna till mellan 8,9 och 9,4 miljarder kronor per år.

6000 Bidrag m.m. från EU

Under *Bidrag m.m. från EU* redovisas bidrag från olika EG-fonder. Under inkomsttypen har det från och med 2007 tillkommit nya inkomsttitlar till följd av den nya programperioden 2007–2013. De största enskilda bidragen för 2007 avser arealbidrag, bidrag från EG:s regionalfond samt bidrag från EG:s socialfond.

Inkomsterna under 2007 beräknas sammantaget uppgå till cirka 12,7 miljarder kronor. De prognostiserade inkomsterna minskar något för åren framöver beräknas uppgå till cirka 12,0 miljarder kronor 2010.

7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Tillkommande inkomster

De tillkommande inkomsterna uppgick 2006 till 11 miljarder kronor och beräknas 2007 uppgå till 12 miljarder kronor. De består av EU-skatter samt kommunala utjämningsavgifter avseende kostnadsutjämningsystemet för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. EU-skatterna, vilka omfattar tullmedel och den momsbaseade EU-avgiften, utgör den största delen av inkomsterna, ca 85 procent. År 2009 beräknas inkomsterna minska med närmare 9 miljarder kronor. Detta beror på att det egnamedelsystem som ingick i uppgörelsen om EU:s finansiella perspektiv 2007–2013 beräknas träda i kraft 2009. I uppgörelsen ingick att den momsbaseade EU-avgiften för Sveriges vidkommande sänks från 0,3 procent till 0,1 procent. Detta motsvarar en sänkning om knappt 3 miljarder kronor årligen. Eftersom avgiftssänkningen kommer att gälla retroaktivt från och med 2007, beräknas det 2009 ske återbetalningar avseende 2007 och 2008, vilket sänker de tillkommande inkomsterna med ytterligare ca 6 miljarder kronor.

Avräkningar

Under avräkningar redovisas intäkter som förs till fonder utanför statsbudgeten, kompensation och avlyft för statlig och kommunal mervärdesskatt. Avräkningarna uppgick 2006 till 59 miljarder kronor och beräknas därefter öka i en relativt jämn takt för att 2010 uppgå till 69 miljarder kronor. De beloppsmässigt största avräkningarna är kompensation och avlyft för mervärdesskatt. Kompensationen till kommunerna ökar med i genomsnitt 4,3 procent under 2007–2010 medan de statliga avlyften ökar med 2,6 procent under samma period.

8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto

Vissa krediteringar som ges på skattekonto är stöd som enligt nationalräkenskaperna är att likställa med utgifter. För att ge riksdagen en ökad möjlighet att kontrollera statsutgifternas

utveckling redovisas dessa utgifter under en egen inkomsttyp. I tabell 6.25 särredovisas skattekrediteringarna.

Tabell 6.25 Utgifter som ges som skattekrediteringar på budgetens inkomstsida

Miljarder kronor

	Utfall		Prognos			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Anställningsstöd	-3,2	-3,2	-1,8	0,0		
Energiinvesteringar i offentliga lokaler	0,0	-0,2				
Inv. källsorteringslok.	0,0	0,0	0,0			
Plusjobb		-1,6	-4,3	-2,5		
Utbildningsvikariat		-0,1	-0,1			
Offentligt skyddad anställning	-0,7	-0,7	-0,8			
Sysselsättningsstöd kommuner, landsting	-8,8	-6,9				
Utbildning av personal i vård och omsorg	-0,4	-0,3	-0,3			
Bredbandsinstallation	-0,5	-0,4	-0,4	0,0		
Stöd för konvertering från direktverkande elvärme		0,0				
Stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem		-0,2	-0,3			
Jämställdhetsbonus				0,0	-0,2	-0,3
Summa krediteringar	-13,6	-13,7	-8,0	-2,6	-0,2	-0,3

De stöd som inte är tidsbegränsade flyttas till utgiftssidan efter 2007. År 2008 införs en kreditering för jämställdhetsbonus. Bonusen avsågs ursprungligen utformas som en skattereduktion. En sådan lösning innebär dock ett ingrepp i inkomsttaxeringen och lagstiftningsprocessen är mer komplicerad och tidskrävande. För att utgiftstakets begränsning för de offentliga utgifterna inte skall påverkas justeras utgiftstaket motsvarande belopp.

6.4 Jämförelse med prognosen i 2007 års ekonomiska vårproposition och uppföljning av statsbudgeten för 2006 och 2007

I tabell 6.26 redovisas den aktuella prognosen jämfört med prognosen i 2007 års ekonomiska vårproposition. Dessutom visas den aktuella beräkningen för skatteintäkterna 2006 och 2007 samt en jämförelse med den prognos som låg till grund för statsbudgeten 2006 respektive 2007.

6.4.1 Jämförelse med 2007 års ekonomiska vårproposition

Skatt på arbete

Jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition har skatt på arbete reviderats ned med 2 miljarder kronor 2006. Det är huvudsakligen en följd av att prognosen tagit hänsyn till Skatteverkets preliminära taxeringsutfall för 2006. Ändringen påverkar även åren framöver.

En starkare arbetsmarknad 2007 har medfört att arbetade timmar och därmed lönesumman justerats vilket ökar intäkterna med 8 miljarder kronor. En reviderad prognos för särskild löneskatt och skattereduktion minskar intäkterna med 2 miljarder kronor. Sammantaget med utfallsjusteringen 2006 innebär detta att skatt på arbete har reviderats upp med drygt 2 miljarder kronor 2007.

För 2008 har arbetade timmar reviderats upp med 0,3 procentenheter och utbetald timlön med 0,5 procentenheter. Ändringen ökar intäkterna med cirka 7 miljarder kronor samtidigt som den aviserade höjningen av jobbskatteavdraget minskar intäkterna med cirka 11 miljarder kronor. Sammantaget med övriga prognosändringar har skatt på arbete justerats ned med ca 2 miljarder kronor jämfört med vårpropositionen.

Inkomståren 2009 är intäkterna nedjusterade med ungefär samma belopp som 2008 trots att både timmar och timlön är något uppjusterade. Förklaringen ligger i att nedsättningarna av arbetsgivaravgifterna är något högre samtidigt som den statliga inkomstskatten nu beräknas bli något lägre, främst till följd av högre inflation och därmed högre skiktgränser. En ytterligare nedjustering har gjorts 2010 till följd av att timlönen har justerats ned med 0,3 procentenheter.

Skatt på kapital

Skatteintäkterna från skatt på kapital har reviderats upp jämfört med prognosen i 2007 års ekonomiska vårproposition. De största revideringarna avser 2007.

Skatteintäkterna från hushållens kapitalskatt har reviderats med 4 miljarder kronor 2006 på grund av ändrade kapitalvinster. Skatteverkets preliminära taxeringsutfall för 2006 har medfört att prognosen för skatt på kapitalvinst 2006 har

reviderats upp med drygt 2 miljarder kronor. För 2007 har skatteintäkterna reviderats upp med 13 miljarder kronor. Även här är det prognosen för skatt på kapitalvinst som har ändrats, med sammanlagt 10 miljarder kronor. Prisutvecklingen på fastighetsmarknaden har varit fortsatt stark samtidigt som turbulensen på de finansiella marknaderna under sommaren 2007 bedöms ha medfört att många valt att realisera ackumulerade kapitalvinster.

Det preliminära taxeringsutfallet för skatt på företagsvinster indikerar ett starkare utfall för 2006 jämfört med prognosen i vårpropositionen. Skatteintäkterna har reviderats upp med 5 miljarder kronor 2006 och beräknas uppgå till 102 miljarder kronor. Företagens halvårsrapporter för första halvåret 2007 visar att vinsterna fortsätter att öka i företagen, dock med en betydligt lägre utvecklingstakt än de senaste åren. Detta har medfört att även företagens inkomstskatt har reviderats upp även för 2007. Den sammanlagda revideringen för 2007 uppgår till 9 miljarder kronor. En del av underlagsjusteringen för 2006 och 2007 påverkar även de kommande åren. Sedan vårpropositionen har prognosen för lönesummeutvecklingen reviderats upp för 2007 och 2008. Den höga lönesummeutvecklingen har medfört att utvecklingen av driftsöverskottet i företagssektorn dämpats, vilket dämpar utvecklingen av skatteintäkterna de 2007 och framåt. Nettoeffekten av högre skatteunderlag och lägre driftsöverskott medför dock ökade skatteintäkter under perioden 2008–2010.

En högre ränteprognos jämfört med prognosen i vårpropositionen medför att prognosen för statslåneräntan höjts. Detta har medfört att prognosen för avkastningsskatten reviderats upp. Ökningen är störst 2009.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Mervärdesskatt

Intäkterna från mervärdesskatt 2008 har reviderats upp med 12 miljarder kronor jämfört med 2007 år ekonomisk vårproposition. Detta förklaras i huvudsak av aviseringen i denna proposition om nya redovisningsregler för bygg- och anläggningstjänster. Under 2008 kommer debiteringar ske både enligt det nya och gamla systemet, vilket ger en engångseffekt motsvarande ca 10 miljarder kronor i högre intäkter.

För prognosåren är investeringar och insatsförbrukning högre än vad som antogs i vårpropositionen medan hushållens konsumtion är lägre alla år utom 2009. Sammantaget är prognosen uppreviderad något 2007 och framåt även utan effekten från de nya redovisningsreglerna.

Punktskatter

Punktskatteintäkterna 2008–2010 har reviderats upp med mellan 6 och 7 miljarder kronor jämfört med vårpropositionen. Upprevideringen förklaras av regeländringar beträffande skatt på tobak, alkohol, energi och miljö, vägtrafik samt reklam.

6.4.2 Uppföljning av statsbudgeten för 2006 och 2007

I den redovisade uppföljningen är beloppen i statsbudgeten för 2006 och 2007 korrigerade för den ändrade redovisningen av premiepensionsmedel.

Skatt på arbete

Förändringen av skatt på arbete beror framför allt på ändrade bedömningar av hur arbetsmarknaden utvecklas. Intäkterna från skatt på arbete 2006 har justerats upp med 5 miljarder kronor sedan statsbudgeten 2006. Justeringen förklaras av att utvecklingen av antal arbetade timmar och därmed lönesumman har justerats upp med 0,4 procentenheter. För direkta skatter uppgår den till drygt 3 miljarder kronor och för indirekta skatter till knappt 2 miljarder kronor.

För 2007 är upprevideringen betydligt större och uppgår till 12 miljarder kronor jämfört med statsbudgeten för 2007. Av den totala revideringen avser 4 miljarder kronor direkta skatter och 8 miljarder kronor indirekta skatter. Även för 2007 har utvecklingen av antal arbetade timmar reviderats upp. Revideringen uppgår till 1,7 procentenheter. Detta förklarar i sin helhet förändringen av indirekta skatter. Utöver förändringen av lönesumman påverkas de direkta skatterna även av hur skattepliktiga transfereringar utvecklas. Den starkare utvecklingen på arbetsmarknaden samt lägre sjukfrånvaro har minskat utbetalda transfereringar. För de direkta skatterna har justeringen av arbetade timmar ökat skatterna med drygt 8 miljarder kronor.

medan de lägre transfereringarna minskat skatterna med knappt 4 miljarder kronor.

Skatt på kapital

De stora prognosändringarna för skatt på kapital både 2006 och 2007 berör i huvudsak skatt på hushållens kapitalinkomster och skatt på företagsvinster.

På grund av svårigheterna med att göra prognoser för kapitalvinster långt fram i tiden görs i förslaget till statsbudgeten som regel ingen explicit prognos över hushållens kapitalvinster för budgetåret. Kapitalvinsterna två år före budgetåret bedöms efter det preliminära taxeringsutfallet och kapitalvinsterna ett år före budgetåret, dvs. innevarande år, beräknas utifrån information om utvecklingen på fastighets- och finansmarknaderna. För budgetåret sätts prognosen istället till den historiska nivån som uppgår till 3 procent av BNP. Allteftersom mer information om utvecklingen på fastighets- och finansmarknaderna blir tillgänglig överges kopplingen till BNP. En reviderad prognos görs ofta i beräkningen till nästkommande vårproposition och alltid i beräkningen till nästa budgetproposition.

Prognosen för utfallet för hushållens kapitalvinstskatt 2006 har reviderats upp med 22 miljarder kronor sedan statsbudgeten 2006. De högre intäkterna beror främst på att skatt på kapitalvinster har reviderats upp med drygt 18 miljarder kronor. Sedan prognosen i statsbudgeten gjordes på hösten 2005 har ny information om kapitalvinster tillkommit i form av slutligt taxeringsutfall för 2004 och 2005 samt information om pris- och omsättningsutveckling på tillgångsmarknaderna 2005 och 2006. Detta har medfört att prognosen för 2006 successivt har reviderats upp. Den största prognosrevideringen gjordes i 2006 års ekonomiska vårproposition då prognosen för kapitalvinsterna justerades upp med knappt 12 miljarder kronor.

Skatt på hushållens kapitalinkomster beräknas 2007 uppgå till 36 miljarder kronor, vilket är 18 miljarder kronor högre jämfört med statsbudgeten för 2007. Även för 2007 beror revideringarna till stor del på högre kapitalvinster. Hushållens nettosparande i fonder, framför allt aktiefonder, har minskat under 2006 och första halvåret 2007. Mot bakgrund av turbulensen på de finansiella marknaderna under sommaren 2007 finns det anledning att tro att denna trend

håller i sig under året. Samtidigt har utvecklingen av bostadspriserna varit fortsatt stark. Skatt på kapitalvinster för 2007 har därför reviderats upp med sammanlagt 11 miljarder kronor.

Företagens inkomstskatt år 2006 beräknas uppgå till 102 miljarder kronor. Skillnaden jämfört med statsbudgeten för 2006 är 29 miljarder kronor. De högre intäkterna är i stor utsträckning en följd av stora prognosrevideringar för skatt på företagsvinster för 2005, som gjordes i prognosen till 2006 års ekonomiska vårproposition. Vinstutvecklingen i företagssektorn var mycket stark under 2005 och en stor del av denna vinstökning skedde under andra halvåret. Det ledde till att skatt på företagsvinster 2005 reviderades upp kraftigt, vilket gett följd effekter 2006 och framåt.

Utfallet för skatt på företagsvinster 2007 beräknas bli 108 miljarder kronor. Det är en upprevidering med 11 miljarder kronor jämfört med statsbudgeten 2007. Revideringarna beror dels på det preliminära taxeringsutfallet för 2006, som inneburit att den underliggande skatten reviderats upp med 5 miljarder kronor, och dels på information från företagets halvårsrapporter för 2007 som visar på fortsatta vinstökningar i företagen.

Prognosrevideringen för fastighetsskatten 2006 jämfört med statsbudgeten för 2006 beror på de regeländringar för fastighetsskatt på småhus och bostadsdelen i hyreshus som infördes från 2006.

Det aviserade förslaget att slopa förmögenhetsskatten från och med 2007 har inneburit att förmögenhetsskatten reviderats ned med drygt 4 miljarder kronor 2007 jämfört med statsbudgeten för 2007.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Skatt på konsumtion och insatsvaror har för 2006 reviderats upp med 5 miljarder kronor jämfört med statsbudgeten för 2006. Intäkterna från mervärdesskatt är drygt 6 miljarder kronor högre, i huvudsak beroende på högre konsumtion i hushåll och kommuner än vad som då antogs. Prognosen för övriga skatter på energi och miljö är nedjusterad med 2 miljarder kronor, förslaget om skatt på flygresor dragits tillbaka.

För 2007 har skatt på konsumtion och insatsvaror reviderats ned med 3 miljarder kronor jämfört med statsbudgeten för 2007. Hushållen

Tabell 6.26 Aktuell prognos jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition samt statsbudget för 2006 och 2007

Miljarder kronor

Inkomstår	Jämförelse med 2007 års ekonomiska vårproposition						Aktuell prognos 2006	Jmf. SB 2006	Aktuell prognos 2007	Jmf. SB 2007
	Utfall 2005	Prognos 2006	2007	2008	2009	2010				
Skatt på arbete	0,0	-1,5	2,3	-2,2	-3,1	-7,8	857,7	4,8	874,2	11,8
<i>Direkta skatter</i>	0,0	-1,3	0,6	-6,9	-8,1	-11,2	490,9	3,3	482,6	4,2
Kommunal inkomstskatt	0,0	0,2	4,2	7,7	7,8	5,9	454,3	1,9	478,8	4,8
Statlig inkomstskatt	0,0	-2,2	-2,9	-3,1	-3,6	-4,5	40,9	0,3	45,9	0,2
Allmän pensionsavgift	0,0	0,5	1,7	2,4	2,5	2,3	77,4	0,7	81,3	1,9
Skattereduktioner m.m.	0,0	0,2	-2,3	-14,0	-14,7	-14,8	-81,9	0,3	-123,5	-2,7
<i>Indirekta skatter</i>	0,0	-0,2	1,7	4,7	5,0	3,4	366,9	1,6	391,6	7,5
Arbetsgivaravgifter	0,0	0,0	3,5	7,0	8,1	6,1	357,1	0,7	383,2	9,1
Egenavgifter	0,0	0,0	0,2	0,3	0,3	0,5	10,9	1,0	11,9	1,0
Särskild löneskatt	0,0	-0,2	-1,2	-1,1	-1,0	-1,0	28,8	-0,3	30,9	-1,2
Nedsättningar	0,0	0,0	-0,4	-0,8	-1,5	-1,4	-8,8	0,6	-11,5	-0,6
Tjänstegruppliv	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	1,2	0,0	1,1	-0,1
Avgifter till premiepensionssystemet	0,0	0,0	-0,2	-0,6	-0,7	-0,5	-22,3	-0,5	-24,0	-0,6
Skatt på kapital	0,0	8,9	23,3	8,9	15,6	19,0	193,3	51,2	197,5	27,0
Skatt på kapital, hushåll	0,0	4,2	12,7	6,6	7,1	7,2	36,2	22,5	36,3	17,7
Skatt på företagsvinster	0,0	5,0	9,2	2,9	6,7	10,6	101,9	29,0	107,8	10,7
Avkastningsskatt	0,0	0,1	0,1	1,6	2,7	1,8	10,7	-0,4	13,0	0,4
Fastighetsskatt	0,0	0,0	-0,6	-4,4	-3,1	-2,8	25,0	-3,1	26,1	0,7
Stämpelskatt	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5	0,5	9,5	1,5	9,5	0,2
Förmögenhetsskatt	0,0	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	6,1	0,5	0,0	-4,5
Kupongskatt m.m.	0,0	0,0	1,6	1,6	1,6	1,6	3,9	1,2	4,8	1,8
Skatt på konsumtion och insatsvaror	0,0	0,3	0,9	18,3	8,8	7,5	373,9	5,2	394,8	-2,9
Mervärdesskatt	0,0	0,3	0,4	11,6	2,5	0,8	263,9	6,6	280,0	-2,8
Skatt på tobak	0,0	0,0	0,0	1,5	1,3	1,3	8,6	0,2	9,9	-0,2
Skatt på etylalkohol	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	0,3	4,2	0,0
Skatt på vin m.m.	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	3,8	0,1	3,9	0,1
Skatt på öl	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4	2,7	0,1	2,8	0,1
Energiskatt	0,0	0,0	-0,2	1,2	1,2	1,4	38,2	-0,1	38,7	-0,3
Koldioxidskatt	0,0	0,0	-0,1	2,1	1,9	2,0	24,7	-1,0	24,8	0,0
Övriga skatter på energi och miljö	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	0,7	4,7	-2,0	4,7	-0,5
Skatt på vägtrafik	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,1	0,1	11,8	0,4	13,2	-0,3
Skatt på import	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,4	5,0	0,3	5,9	0,1
Övriga skatter	0,0	0,0	0,7	0,5	0,5	0,5	6,3	0,2	6,7	0,9
Restförda skatter och övriga skatter	0,1	0,0	0,8	-0,4	-0,4	-0,4	-1,9	0,6	-0,9	5,7
Restförda skatter	0,0	0,0	-0,1	-0,3	-0,3	-0,3	-5,4	1,3	-5,8	2,6
Övriga skatter	0,1	0,0	1,0	-0,1	-0,1	-0,1	3,4	-0,6	4,8	3,1
Totala skatteintäkter	0,1	7,7	27,4	24,5	20,8	18,3	1 423,1	61,8	1 465,6	41,5
<i>EU-skatter</i>	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4	0,5	9,1	0,6	7,2	0,1
<i>Offentliga sektorns skatteintäkter</i>	0,1	7,7	27,0	24,0	20,4	17,8	1 414,0	61,1	1 458,3	41,4
Kommunalskatter	0,0	0,2	4,2	19,8	21,2	19,7	454,3	1,9	478,8	4,8
Avgifter till ålderspensionssystemet	0,0	0,5	2,3	3,3	3,7	3,0	159,7	3,1	168,8	4,1
Statens skatteintäkter	0,1	6,9	20,5	1,0	-4,5	-4,9	800,0	56,1	810,8	32,5
Periodiseringar	-0,1	-6,9	6,6	3,8	-3,9	-5,1	6,5	7,4	19,0	9,8
Uppbördsförskjutningar	-0,1	-7,4	-3,6	9,1	-2,4	-7,6	-3,7	4,3	8,3	-7,9
Betalningsförskjutningar	0,0	0,6	10,2	-5,3	-1,5	2,5	10,3	2,9	10,8	17,5
Anstånd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
1000 Skatter m.m.	0,0	0,1	27,1	4,8	-8,4	-10,0	806,5	63,5	829,8	42,3
Övriga inkomster	0,0	-0,1	-2,6	-0,7	-3,5	-2,2	3,8	1,4	78,3	12,0
2000 Inkomster av statens verksamhet	0,0	0,0	-1,8	-0,8	-2,9	-2,1	43,4	12,5	63,8	10,6
3000 Inkomster av försäld egendom	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	-14,9	50,0	0,0
4000 Återbetalning av lån	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	2,1	0,0
5000 Kalkylmässiga inkomster	0,0	0,0	-0,4	0,8	0,7	0,4	7,8	0,7	8,1	-0,5
6000 Bidrag från EU	0,0	0,0	-1,4	-1,4	-1,2	-1,3	12,4	-0,4	12,7	-0,9
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	0,0	-0,1	0,7	0,6	0,1	1,0	-48,4	-1,3	-50,3	3,1
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto	0,0	0,0	0,2	0,0	-0,2	-0,3	-13,7	4,9	-8,0	-0,3
Statsbudgetens inkomster	0,0	0,0	24,5	4,1	-11,9	-12,2	810,3	64,9	908,1	54,3

konsumtionsutgifter beräknas vara lägre jämfört med vad som antogs i statsbudgeten, vilket påverkar mervärdesskatteintäkterna negativt.

6.5 Skattekvot

Skattekvoten visar förhållandet mellan det totala skatteuttaget och BNP. I tabell 6.27 redovisas skattekvoten i Sverige för åren 2005–2010.

Tabell 6.27 Skattekvot

Procent av BNP

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skattekvot	50,7	50,3	48,7	48,0	47,6	47,4
varav						
Staten	28,5	28,3	26,9	25,8	25,5	25,4
Kommunsektorn	16,3	16,0	15,9	16,3	16,3	16,2
Ålderspensionssystemet	5,7	5,6	5,6	5,6	5,6	5,5
EU	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
varav						
Skatt på arbete	31,1	30,3	29,0	28,6	28,5	28,3
Skatt på kapital	6,3	6,8	6,6	6,0	6,1	6,3
Skatt på konsumtion	13,4	13,2	13,1	13,5	13,0	12,9
Övriga skatter	0,0	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Exkl. skatt på transfereringar	46,6	46,4	45,1	44,5	44,1	44,0

Även skattekvoten exklusive skatt på offentliga transfereringar redovisas i tabellen. En övergång från brutto- till netto-redovisning där pensioner, sjuk- och föräldrapenning samt ersättningar vid arbetslöshet är skattefria, skulle minska skattekvoten med knappt 4 procentenheter. De offentliga finanserna skulle dock inte påverkas.

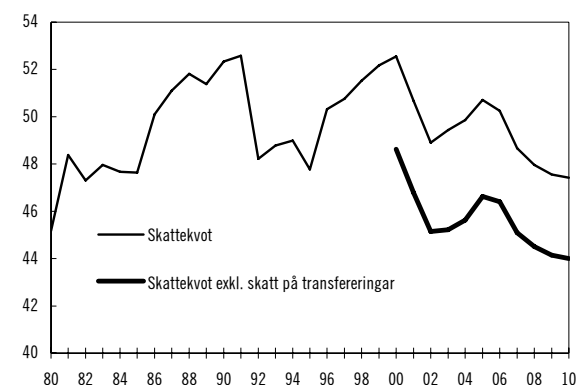
Trots genomförda skattesänkningar ökade skattekvoten 2005. Den högre skatteandelen förklaras främst av ökade skatteintäkter från kapital.

År 2006 minskar skattekvoten framför allt till följd av beslutade skattesänkningar, men även av att de tillfälliga intäkterna från återförda periodiseringsfonder faller bort. År 2007 minskar skattekvoten med 1,3 procentenheter i huvudsak beroende på det införda jobbskatteavdraget för arbetsinkomster, men även beroende på det aviserade sloandet av förmögenhetsskatten och ändringar avseende fastighetsskatten. Skattekvoten fortsätter sedan att minska med 0,6 procentenheter 2008, vilket i huvudsak förklaras av förstärkningen av jobbskatteavdraget, sänkta socialavgifter för vissa tjänsteföretag samt att halverade socialavgifter för 18–24 åringar får fullt genomslag.

Diagram 6.10 visar skattekvoten från och med 1980. Skattekvoten beräknas 2010 ligga på samma nivå som i början av 1980-talet.

Diagram 6.10 Skattekvoten 1980–2010

Procent av BNP

Tabell 6.28 Regeländringar, bruttoeffekter i förhållande till föregående år

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	-11,4	-15,7	-21,9	5,5	2,0	-12,4	-10,9	-34,5	-18,8	0,0	0,0
<i>Kommunal skatt</i>	5,9	4,8	3,3	1,2	4,6	-1,0	-0,4	1,8	2,1	0,0	0,0
Förändrad medelutdebitering	1,0	1,8	-0,1	8,5	4,6	1,2	-0,1	-0,5			
Fast belopp 200 kr						-1,3					
Begränsat avdrag för allmän pensionsavgift	5,0	5,2	5,2			3,0	3,1				
Grundavdrag, höjt (2001, 2002) avskaffat regionalt förhöjt 2007		-2,0	-1,8	-7,3		-3,7	-3,1	0,6			
Pensionsomläggning 2003				0,0							
Ändrade avdragsregler pensionssparande m.m., förmånsskatt								1,7	2,1		
Övrigt	-0,1	-0,2				-0,2	-0,3				
<i>Statlig skatt</i>	-0,8	-2,4	-1,3	0,0	0,7	0,7	0,8	0,5	0,0	0,0	0,0
Sänkt skatt (1999), skiktgränsjusteringar	-0,8	-1,9	-1,1		0,7	0,7	0,8				
Höjt grundavdrag		-0,4	-0,2								
Övrigt		-0,1				-0,1		0,5			
<i>Allmän pensionsavgift</i>	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Höjt tak från 7,5 till 8,06 prisbasbelopp. Höjd från 6,95 till 7,00 %	0,5										
<i>Skattereduktioner</i>	-15,8	-16,9	-22,4	4,3	-2,0	-9,9	-8,5	-36,1	-11,4	0,0	0,0
Skattereduktion jobbskatteavdrag								-39,9	-10,7		
Skattereduktion hushållstjänster								-0,7	-0,7		
Skattereduktion låg- och medelinkomsttagare (1 320 kr)		-0,3	-1,6	4,3							
Skattereduktion allmän pensionsavgift	-15,8	-16,6	-17,3			-9,4	-9,7				
Skattereduktion fackföreningsavgift (2002), slopad (2007)			-3,5					4,1			
Övrigt					-2,0	-0,5	1,2	0,4			
<i>Socialavgift</i>	-1,3	-1,2	-1,5	0,0	-1,2	-2,1	-2,8	-0,7	-9,5	0,0	0,0
Sänkning socialavgift	-1,3	-1,0			-1,2	-2,5	-2,1	0,6	-0,6		
Nedsättning socialavgift		-0,2	-1,5			0,4	-0,7	-1,2	-8,9		
Skatt på kapital	1,4	-7,1	-1,8	-0,4	-1,4	-2,5	-1,8	-10,6	0,3	0,0	0,0
<i>Inkomstskatt företag</i>	2,0	-3,1	0,0	0,0	-0,8	1,2	0,2	-1,2	-0,3	0,0	0,0
Per.fond från 5 till 6 år (1999), avsättning 20 till 25 % (2001)		-2,5									
Återföring från per.fond (2000,2001), räntebeläggning (2005-)	2,5	1,5				1,5					
Återföring från skatteutjämningsreserv upphör		-2,1									
Återköp aktier, sänkt skatt investmentbolag, ändrade 3:12-regler	-0,5							-0,3	-0,3		
Avskaffad schablonintäktsbeskattning bostadsrättsföreningar								-1,0			
Skattereduktion ROT (2004), stormskadad skog (2005-2007)					-0,8	-0,3	0,2	0,1			
<i>Fastighetsskatt</i>	-0,6	-3,3	0,0	-0,4	-0,3	0,0	-1,9	-2,5	-3,6	0,0	0,0
Sänkt skattesats för hyreshus, bostadsdel 89/90 från 1,2 till 0,6 %	-0,2	0,2									
Återinförd omräkning för hyreshus, bostadsdel och småhus		6,5									
Frysning av skatteunderlag 2006 års nivå, småhus, hyreshus								-1,7			
Flerbostadshus, fr 1,5 till 1,3 till 1,2 till 0,5 till 0,4 % samt kom avg	-0,4	-4,0						-0,8	-0,4		
Småhus, från 1,5 till 1,0 till 0,75 % samt kommunal avgift		-5,8						-3,9			
Begr. regel, nytt taxeringsförfarande, begränsning markvärde		-0,2		-0,4	-0,3		-3,3				
Skattesats, vattenkraft, från 2,21 till 0,5 till 1,7 till 2,2 %							1,4	0,6			
<i>Övriga skatter på kapital</i>	0,0	-0,7	-1,8	0,0	-0,3	-3,7	-0,1	-6,9	4,3	0,0	0,0
Höjd kapitalvinstskatt för privatbostäder från 15 till 20 till 22 %		1,5							1,1		
Förmögenhetsskatt, höjda fribelopp, sänkt skatt, fryst underlag		-2,2	-1,8			-1,1		-6,9			
Förändrade uppskovsregler							-0,1		3,2		
Slopad arvsskatt mellan makar, slopad arvs- och gåvoskatt (2005)					-0,3	-2,6					
Skatt på konsumtion och insatsvaror	2,8	2,5	-0,1	3,1	2,1	3,4	2,8	3,2	6,8	0,4	-0,1
<i>Skatt på energi och miljö</i>	2,8	3,6	1,9	3,1	2,2	1,9	2,3	0,1	2,8	-0,1	-0,2
Energi- och koldioxidskatt	1,7	3,6	1,8	2,7	2,2	1,9	0,7	0,1	2,0	-0,1	-0,2
Övriga energiskatter					0,0		1,4	0,0	0,8		
Avfallsskatt, naturgrusskatt m.m.	1,1		0,1	0,4			0,2	0,0			
<i>Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror</i>	0,0	-1,1	-2,0	0,1	-0,1	1,6	0,5	3,1	4,0	0,5	0,1
Investeringsstimulans för vissa byggtjänster				0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	0,1	0,5	0,1
Moms personbef 12 till 6 %, böcker 25 till 6 %, skidliftar 12 till 6 %		-1,0	-1,3					-0,1			
Skatt på vägtrafik m.m.		-0,1	-0,1			1,8	0,7	1,3	2,2		
Skatt på tobak				0,1			0,3	2,1	1,5		
Skatt på alkohol			-0,6					0,0	0,3		
Reklamskatt							-0,3		-0,1		
Totala skatteintäkter	-7,2	-20,4	-23,8	8,3	2,7	-11,4	-9,8	-41,9	-11,7	0,4	-0,1
Totala skatteintäkter, inkl. korrigeringar i tabell 6.7	4,8	-32,4	-23,8	22,4	13,1	-9,1	-20,9	-42,2	-2,4	-9,6	-0,1

7

Utgifter, lån och bemyndiganden

7 Utgifter, lån och bemyndiganden

7.1 Inledning

I detta kapitel redovisas och analyseras statsbudgeten och de takbegränsade utgifternas utveckling. Jämförelser görs även mot de utgiftsberäkningar som redovisades i statsbudgeten för 2007 och i 2007 års ekonomiska vårproposition. I avsnitt 7.2 redogörs översiktligt för de makroekonomiska förutsättningar som ligger till grund för utgiftsberäkningarna. I avsnitt 7.3 redovisas utgiftsprognosen för 2007 och skillnaderna mellan den aktuella prognosen och beslutade utgiftsramar på statsbudgeten för 2007.

I avsnitt 7.4 redovisas föreslagna utgiftsramar för 2008 samt beräknade utgiftsramar för 2009 och 2010 och en jämförelse med beräkningarna i 2007 års ekonomiska vårproposition. Vidare redovisas regeringens förslag till nya utgiftsreformer. Därefter redovisas andra utgiftsförändringar, till följd av bland annat ändrade volymer inom regelstyrda transfereringssystem eller ändrade makroekonomiska förutsättningar.

I kapitlet redovisas också regeringens förslag till låneramar, krediter och bemyndiganden för 2008.

7.2 Makroekonomiska förutsättningar

De statliga finanserna påverkas i hög grad av hur ekonomin utvecklas i Sverige och i omvärlden.

De statliga utgifterna påverkas, givet gällande regler, främst av förändringar i arbetslöshet, löner, räntor och priser. Som ett exempel kan nämnas att en tiondels procentenhet lägre öppen arbetslöshet minskar utgifterna för arbetslös-

hetsförsäkringen med cirka 400 miljoner kronor. En ökning av pris- och lönenivån med 1 procent medför att utgifterna under utgiftstaket ökar med drygt 5 miljarder kronor. Den fulla utgiftseffekten av förändrade priser och löner slår igenom med två års fördröjning.

Även bruttonationalinkomsten (BNI) har en direkt påverkan på statsbudgetens utgifter via dess effekt på EU-avgiften och biståndet. Om BNI ökar med 1 procent beräknas utgifterna till följd av detta öka med cirka 300 miljoner kronor. Den indirekta effekten av en högre BNI är dock att utgifterna reduceras eftersom exempelvis utgifterna för arbetslöshetsersättning minskar vid ökad aktivitet i ekonomin.

I tabell 7.1 redovisas de centrala makroekonomiska förutsättningarna för budgetberäkningarna. De makroekonomiska prognoserna finns återgivna i sin helhet i bilaga 2, Svensk ekonomi.

Nationalräkenskapernas (NR) utfall visar att tillväxten i bruttonationalprodukten (BNP) 2006 uppgick till 4,2 procent. Innevarande år förväntas tillväxten bli 3,2 procent, vilket är 0,5 procentenhet lägre än vad som prognostiserades i 2007 års ekonomiska vårproposition. Nedrevideringen beror i huvudsak på att hushållens konsumtionsutgifter samt exporten har utvecklats svagare än väntat. För 2009 och 2010 görs ingen fullständig konjunkturprognos utan beräkningarna bygger på resursläget 2008 samt den potentiella tillväxttakten i ekonomin.

Tabell 7.1 Makroekonomiska förutsättningar

Prognoser från 2007 års ekonomiska vårproposition anges inom parentes

	2006	2007	2008	2009	2010
BNP ¹	4,2 (4,4)	3,2 (3,7)	3,2 (3,3)	2,5 (2,1)	2,2 (2,3)
BNP mdkr ²	2 832 (2 838)	3 012 (3 018)	3 189 (3 187)	3 364 (3 338)	3 528 (3 496)
BNI enligt ENS95 mdkr ²	2 842 (2 846)	3 022 (3 029)	3 204 (3 198)	3 379 (3 350)	3 543 (3 507)
Inflation enligt KPI ^{3,4}	1,4 (1,4)	2,2 (1,8)	2,8 (2,3)	2,9 (2,7)	2,5 (2,5)
Prisbasbelopp tkr	39,7 (39,7)	40,3 (40,3)	41,0 (40,8)	42,2 (41,8)	43,4 (42,9)
Inkomstindex ⁵	121,7 (121,7)	125,6 (125,6)	130,8 (130,3)	138,0 (137,2)	144,5 (144,0)
Öppen arbetslöshet ⁶	5,4 (5,4)	4,4 (4,7)	4,0 (4,1)	4,1 (4,2)	4,3 (4,2)
Arbetsmarknads- politiska program ⁶	3,0 (3,0)	2,0 (2,0)	1,9 (2,0)	1,9 (1,9)	1,9 (1,9)
Timplön (enl. NR) ^{4,7}	3,4 (3,3)	4,4 (4,3)	5,1 (4,6)	4,9 (4,7)	4,2 (4,6)
Ränta stats- obligation 5 år ³	3,52 (3,52)	4,33 (3,93)	4,89 (4,30)	5,05 (4,71)	4,78 (4,64)
Ränta statsskuldsväxel 6 månader ³	2,45 (2,45)	3,62 (3,42)	4,37 (4,11)	4,74 (4,63)	4,55 (4,48)
Ränta statsskuldsväxel 12 månader ³	2,73 (2,73)	3,81 (3,58)	4,45 (4,16)	4,81 (4,60)	4,60 (4,49)

¹ Årlig procentuell volymförändring.

² Löpande priser.

³ Årsgenomsnitt.

⁴ Årlig procentuell förändring.

⁵ Inkomstindexet visar den genomsnittliga reala förändringen av pensionsgrundande inkomster och inkomster över intjänandetaket för de tre senaste åren multiplicerat med förändringen i KPI för det senaste året. Inkomstindex 1999=100.

⁶ Procent av arbetskraften.

⁷ Enligt Konjunkturlönestatistiken, vars definition skiljer sig från Nationalräkenskaperna (NR), antas timplönen öka med 4,7 procent 2008 och 4,6 procent 2009.

Inflationsprognosen för 2007 har reviderats upp något jämfört med prognosen i vårpropositionen. Det förklaras huvudsakligen av att utfallet har varit högre än beräknat samtidigt som prognoserna för löner, räntor och oljepris har reviderats upp och produktiviteten reviderats ner sedan vårpropositionen. Revideringar av de nämnda variablerna får effekt under hela beräkningsperioden. Den högre inflationen innebär att prognosen för prisbasbeloppet har reviderats upp under perioden 2008–2010.

Den totala arbetslösheten, dvs. öppet arbetslösa personer och personer i arbetsmarknadspolitiska program, beräknas hamna på en nivå kring 6 procent under prognosperioden.

Prognosen för den öppna arbetslösheten har reviderats ner med 0,3 procentenheter 2007 i

förhållande till prognosen i vårpropositionen. Under våren och sommaren har arbetslösheten minskat något snabbare än vad som antogs i vårpropositionen. Det beror på att arbetskraften utvecklats något svagare än väntat. Sysselsättningen är i linje med prognosen i vårpropositionen. Arbetslösheten är nerreviderad med 0,1 procentenhet 2008.

Den korta och den långa räntan förväntas stiga under prognosperioden. Att räntorna prognostiseras att stiga beror i det korta perspektivet på att Riksbanken signalerat att räntehöjningarna kommer tidigare än vad som tidigare aviserats. I det något längre perspektivet beror det dels på Riksbankens nya högre räntebana, dels på att resursutnyttjandet i ekonomin bedöms bli något mer ansträngt.

7.3 Uppföljning av statsbudgetens utgifter 2007

I avsnitt 7.3.1 redovisas prognosen för de takbegränsade utgifterna. Prognosen för statsbudgetens inkomster och saldo 2007 redovisas i kapitel 6 respektive avsnitt 4.4.3.

Tabell 7.2 Statsbudgetens utgifter 2007

Miljarder kronor

	Statsbudget ¹	Prognos	Differens prognos – statsbudget
Utgifter exkl. utgiftsområde 26 statsskuldräntor m.m. ²	732,8	730,4	-2,4
Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.	43,2	42,1	-1,1
Summa utgifter	776,0	772,5	-3,5

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006.

² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

I budgetpropositionen för 2007 beräknades statsbudgetens utgifter till 776,0 miljarder kronor. I den aktuella prognosen beräknas utgifterna till 772,5 miljarder kronor, dvs. 3,5 miljarder kronor lägre än anvisade medel i statsbudgeten. Den del av skillnaden som kan hänföras till utgifter exklusive statsskuldräntor förklaras i avsnitt 7.3.1.

För 2007 uppgår utgiftsramen för utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. till 43,2 miljarder kronor, varav anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* svarar för 43,0 miljarder kronor. Den aktuella prognosen för utgiftsområdet är cirka 1 miljard

kronor lägre än anvisat på statsbudgeten. Skillnaden förklaras av förändringar i räntor, valutakurser och Riksgäldskontorets låneplan. Det finns en betydande osäkerhet avseende räntebetalningarna eftersom de även på kort sikt påverkas av ränte- och valutarörelser.

7.3.1 Takbegränsade utgifter 2007

Utgiftstaket för staten omfattar utgiftsområdena 1–25 och 27. Däremot ingår inte utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. Till de takbegränsade utgifterna räknas även utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Under utgiftstaket ingår även posten Minskning av anslagsbehållningar. Budgeteringsmarginalen är skillnaden mellan utgiftstaket för staten och de takbegränsade utgifterna. Riksdagen har fastställt utgiftstaket för 2007 till 938 miljarder kronor.

Utgiftstaket för staten är ett centralt budgetpolitiskt åtagande för riksdagen och regeringen. Om det finns risk för att utgiftstaket kommer att överskridas ska regeringen, enligt 42 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten, vidta sådana åtgärder som den har befogenheter till eller föreslår riksdagen nödvändiga åtgärder.

Regeringen följer noggrant utgiftsutvecklingen genom månatlig uppföljning och regelbundna prognoser för att i tid kunna vidta åtgärder om utgiftstaket bedöms vara hotat.

I den av riksdagen beslutade statsbudgeten för 2007 beräknades de takbegränsade utgifterna uppgå till 922,2 miljarder kronor, vilket innebar att budgeteringsmarginalen beräknades till 15,8 miljarder kronor. I den nu aktuella prognosen har budgeteringsmarginalen ökat till 19,4 miljarder kronor. Att utgifterna bedöms bli lägre beror bland annat på lägre utgiftsprognoser för sjukpenning, föräldraförsäkring, arbetslöshetsersättning och studiemedel jämfört med de bedömningar som låg till grund för beräkningarna i statsbudgeten (se diagram 7.1). Skillnaden mellan aktuell prognos och ursprunglig statsbudget skulle ha blivit väsentligt större om inte utgiftsprognosen för Vägverket och Banverket reviderats upp med sammanlagt 10 miljarder kronor till följd av förslag på tilläggsbudget i denna proposition.

I prognoserna har hänsyn tagits till föreslagna beslut (se kapitel 8 Tilläggsbudget), prognostiserade volymer i rättighetsstyrda system (se avsnitt

7.4.3) samt makroekonomiska förutsättningar m.m. (se avsnitt 7.2).

Tabell 7.3 Takbegränsade utgifter 2007

Miljarder kronor

	Statsbudget ¹	Prognos	Differens prognos – statsbudget
Utgifter exkl. utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. ²	732,8	730,4	-2,4
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	189,4	188,2	-1,2
Takbegränsade utgifter	922,2	918,6	-3,6
Budgeteringsmarginal	15,8	19,4	-3,6
Utgiftstak för staten	938,0	938,0	

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006.

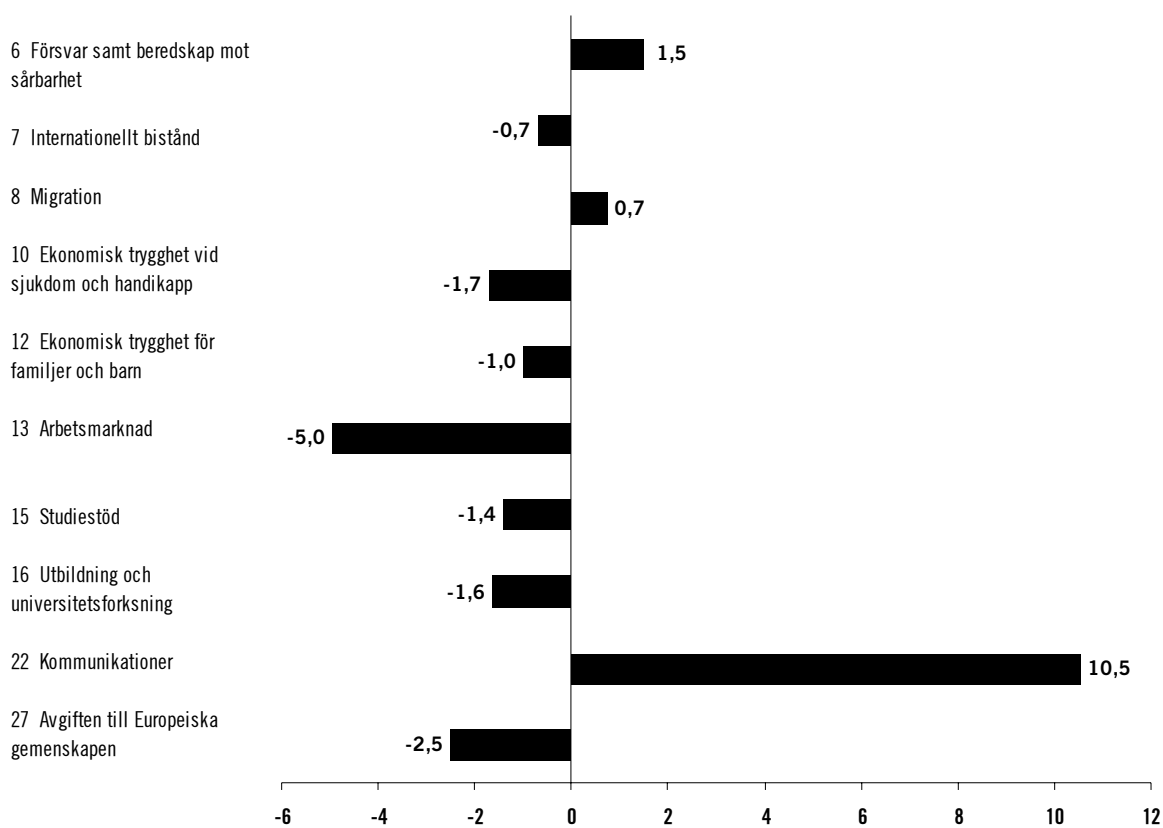
² Inklusivt posten Minskning av anslagsbehållningar.

Jämfört med 2006 beräknas de takbegränsade utgifterna 2007 öka med cirka 23 miljarder kronor. I relation till bruttonationalprodukten (BNP) beräknas de takbegränsade utgifterna 2007 motsvara 30,5 procent.

I tabell 7.5 redovisas av riksdagen beslutade ramar för utgiftsområden, anvisade medel på tilläggsbudget i 2007 års ekonomiska vårproposition, förslag till tilläggsbudget i denna proposition summerat per utgiftsområde, de prognostiserade utgifterna för respektive utgiftsområde samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. För vissa utgiftsområden avviker aktuella utgiftsprognoser väsentligt från de medel som riksdagen i december 2006 beslutade om. Nedan redogörs för de viktigaste orsakerna till avvikelserna. De volymer som ligger till grund för aktuella prognoser avseende transfereeringsanslagen redovisas i tabell 7.10 i avsnitt 7.4.3.

Diagram 7.1 Skillnad mellan utgiftsprognos för 2007 och anvisade medel på statsbudgeten för 2007¹

Miljarder kronor

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006

Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Utgiftsprognosen avseende 2007 för anslaget 6:2 *Materiel och anläggningar* är cirka 1,2 miljarder kronor högre än anvisade medel på statsbudgeten. Orsaken är att regeringen beslutat att anslagssparande från 2006 får användas och prognosen har justerats därefter.

Aven prognosen för anslaget 7:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* är högre än anvisade medel i statsbudgeten. Det förklaras av att utgifterna för att säkerställa driften för det gemensamma radiokommunikationssystemet (RAKEL) beräknas bli högre än i den prognos som låg till grund för statsbudgeten. Finansiering har skett på tilläggsbudget i samband med 2007 års vårpropositionen samt genom att regeringen beslutat att anslagssparande från 2006 får användas.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Prognosen för anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* är cirka 0,7 miljarder kronor lägre än anvisade medel på statsbudgeten. Avvikelsen beror på att flyktingkostnaderna har ökat och att avräkningarna från biståndsramen därmed har höjts. Som en följd av riksdagens beslut i juni om tilläggsbudget för 2007 har anslaget minskats med 0,7 miljarder kronor och prognosen har justerats därefter.

Utgiftsområde 8 Migration

Utgifterna bedöms bli cirka 0,7 miljarder kronor högre än anvisade medel på statsbudgeten. De största avvikelserna finns under anslaget 12:1 *Migrationsverket* och 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader*. Förändringen förklaras av att utgifterna i Migrationsverkets mottagande-system beräknas bli högre än i den prognos som låg till grund för statsbudgeten. Medel har tillförts via tilläggsbudget för 2007 som delvis

finansierades genom höjd avräkning från biståndsramen. Vidare har regeringen beslutat att anslagssparande från 2006 får användas.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utgifterna för anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* beräknas bli cirka 1,7 miljarder kronor lägre än anvisade medel på statsbudgeten. Det förklaras främst av att prognosen för antalet sjukpenningdagar och medelersättningen för densamma är lägre än vid beräkningen av statsbudgeten. Även prognosen för anslaget 19:4 *Arbetskadeersättningar m.m.* har reviderats ner på grund av att bedömningen av antalet ersättningsstagare är lägre än i tidigare prognos.

Därutöver beräknas utgifterna på anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* bli cirka 0,5 miljarder kronor högre, vilket förklaras av att antalet personer som uppbär denna ersättning bedöms bli något fler jämfört med den prognos som låg till grund för statsbudgeten.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utgifterna på anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring m.m.* förväntas bli cirka 0,9 miljarder kronor lägre än anvisade medel på statsbudgeten. Den lägre utgiftsprognosen förklaras främst av att antalet personer med föräldrapenning som har en inkomst över taknivån är färre än vad den tidigare beräkningen byggde på. Därmed har antalet maxnivådagar blivit lägre och medelersättningen sjunkit jämfört med den beräkning som låg till grund för statsbudgeten.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Utgifterna bedöms bli cirka 5,0 miljarder kronor lägre än anvisade medel på statsbudgeten. Merparten av avvikelsen återfinns under anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.* De prognostiserade utgifterna för arbetslöshetsersättningen har minskat jämfört med den prognos som låg till grund för statsbudgeten. Förklaringen är främst att antalet personer med ersättning minskat till följd av att prognosen för den öppna arbetslösheten har reviderats ner.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Utgifterna för anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* förväntas bli cirka 1,4 miljarder kronor lägre än

anvisade medel på statsbudgeten. Det beror framför allt på att prognosen för antalet studerande med rätt till det så kallade högre bidraget nu är färre jämfört med den ursprungliga beräkningen. Även prognosen för det generella bidraget är nerreviderad eftersom antalet studiemedelsstagare på eftergymnasial nivå förväntas bli färre.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

I förhållande till den prognos som låg till grund för budgetpropositionen för 2007 beräknas antalet studenter på universitet och högskolor bli lägre, bland annat till följd av att en ökad efterfrågan på arbetsmarknaden ökar utflödet från utbildningarna. Utgiftsprognoserna för ett antal anslag för högskolornas grundutbildning har därför reviderats ner i jämförelse med anvisade medel på statsbudgeten.

Regeringens fortbildningssatsning på lärare kommer inte att genomföras i den takt som ursprungligen bedömdes för 2007. Utgiftsprognoserna för berörda anslag har därför reviderats ner med cirka 0,2 miljarder kronor jämfört med den prognos som låg till grund för statsbudgeten.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Prognosen för utgiftsområdet är cirka 10,5 miljarder kronor högre än anvisade medel på statsbudgeten. De största avvikelserna återfinns på anslagen 36:2 *Väghållning och statsbidrag* och 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter.* Regeringen föreslår på tilläggsbudget i denna proposition att anslagen ökas med totalt 10 miljarder kronor för att amortera lån upptagna för infrastrukturinvesteringar.

Utgiftsprognosen har därutöver ökat med 0,5 miljarder kronor jämfört med ursprunglig statsbudget till följd av beslutet att införa trängsel-skatt i Stockholm från och med den 1 augusti 2007. Enligt riksdagens beslut i juni 2007 om tilläggsbudget tillfördes cirka 0,5 miljarder kronor till anslaget 17:8 *Trängsel-skatt i Stockholm: Administrationskostnader.* Prognosen har höjts i motsvarande grad.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Utgifterna för anslaget 93:1 *Avgiften till Europeiska gemenskapen* förväntas bli cirka 2,5 miljarder kronor lägre än anvisade medel på statsbudgeten. Förklaringen är främst att den

svenska avgiften i januari 2007 reducerades med cirka 2,2 miljarder kronor för innevarande år på grund av överskott i EU-budgeten avseende 2006. Jämfört med prognosen som låg till grund för statsbudgeten 2007 har det även skett justeringar till följd av ändringar i EU:s årsbudget som antogs i december 2006. Ett ytterligare skäl till den lägre utgiftsprognosen är att växelkursen som ska gälla för Sveriges EU-avgift 2007 nu har fastslagits till 9,04 SEK/EUR, vilket är lägre än i tidigare prognoser.

Förändring av anslagsbehållningar

På statsbudgeten för 2007 var den beräknade förbrukningen av anslagsbehållningar inte fördelad per utgiftsområde utan redovisades under posten Minskning av anslagsbehållningar. De totala utgifterna redovisades på statsbudgeten som summan av utgiftsramarna och beräkningsposten Minskning av anslagsbehållningar. Denna beräkningspost uppgick i statsbudgeten för 2007 till -0,3 miljarder kronor. I den aktuella utgiftsprognosen för innevarande budgetår ingår emellertid förändringen av anslagsbehållningar under respektive anslag och utgiftsområde. Förändringen av anslagsbehållningarna under 2007 kan nu därför beräknas som skillnaden mellan prognos och anvisade medel, med hänsyn tagen till förslag till tilläggsbudget, indragningar av anslagsmedel och medgivna överskridanden.

Statsbudgetens utfall 2006 visar att anslagsbehållningarna på ramanslag uppgick till 34,6 miljarder kronor vid årsskiftet 2006/07. Under 2007 beräknas anslagssparandet öka jämfört med 2006 i den mån utgifterna är lägre än anvisade medel på statsbudgeten 2007, eller minska i den mån utgifterna överstiger anvisade medel eller till följd av beslut om indragningar.

I enlighet med riksdagens beslut om tilläggsbudget för 2007 har anvisade medel ökat med sammanlagt 1,7 miljarder kronor. I denna proposition föreslås på tilläggsbudget ökade anslag om totalt 11,7 miljarder kronor. De hittills beslutade indragningarna av anslagsmedel 2007 summerar till 16,2 miljarder kronor, varav merparten rör rättighetsstyrda transfereringsanslag samt anslaget 93:1 *Avgiften till Europeiska gemenskapen*.

Skillnaden mellan totalt anvisade medel på ramanslag, inklusive beslut och förslag till tilläggsbudget, och prognostiserade utgifter för ramanslag beräknas till 34,3 miljarder kronor

(exklusive statsskuldräntor). Därmed beräknas anslagsbehållningarna minska med 0,3 miljarder kronor mellan årsskiftet 2006/07 och årsskiftet 2007/08.

Tabell 7.4 Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2007

Miljarder kronor

Ramanslag (Från samtliga belopp har utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. exkluderats)	
Ingående ramöverföringsbelopp ¹	34,6
+ Anvisat på ursprunglig statsbudget	732,8
+ Anvisat på tilläggsbudget enligt VP2007 ²	1,7
+ Förslag till tilläggsbudget i BP2008	11,7
+ Medgivna överskridanden	0,1
- Indragningar ³	16,2
- Prognos	730,4
= Beräknat utgående ramöverföringsbelopp	34,3
Beräknad förändring av anslagsbehållningar	-0,3

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför ej alltid med summan.

¹ Enligt Årsredovisning för staten 2006 (skr. 2006/07:101).

² Enligt bet. 2006/07:FiU21, rskr. 2006/07:222.

³ Av indragningar avser den största delen rättighetsstyrda transfereringsanslag samt anslaget 93:1 *Avgiften till Europeiska gemenskapen*.

Tabell 7.5 Utgifter 2007

Miljarder kronor

Utgiftsområde	Urspr. statsbudget ¹	Tilläggsbudget i VP2007 ²	Förslag till tilläggsbudget i BP2008 ³	Totalt anvisat ⁴	Prognos	Differens prognos–urspr. statsbudget	Differens prognos–totalt anvisat
1 Rikets styrelse	10,7	0,1	0,0	10,7	10,6	-0,1	-0,2
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11,9	0,0	0,0	11,9	11,3	-0,6	-0,6
3 Skatt, tull och exekution	9,3		0,0	9,3	9,4	0,1	0,1
4 Rättsväsendet	30,8	0,0	0,0	30,8	30,6	-0,2	-0,2
5 Internationell samverkan	1,5	0,1	0,0	1,6	1,5	0,0	0,0
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44,2	0,0		44,2	45,7	1,6	1,6
7 Internationellt bistånd	26,7	-0,7		26,0	26,0	-0,7	0,0
8 Migration	5,0	0,8		5,8	5,8	0,7	-0,1
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	46,9	0,0	0,2	47,1	46,8	-0,1	-0,2
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	122,4		0,7	123,1	120,6	-1,7	-2,4
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	44,2			44,2	43,8	-0,4	-0,4
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	62,6			62,6	61,6	-1,0	-1,0
13 Arbetsmarknad	66,7	0,3	0,2	67,2	61,7	-5,0	-5,5
14 Arbetsliv	1,4	0,2		1,5	1,4	0,0	-0,1
15 Studiestöd	20,7			20,7	19,3	-1,4	-1,4
16 Utbildning och universitetsforskning	44,2	0,0	0,0	44,2	42,6	-1,6	-1,7
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	10,1	0,0	0,0	10,2	10,0	-0,2	-0,2
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	5,7			5,7	6,3	0,5	0,5
19 Regional utveckling	3,2	0,1		3,3	3,0	-0,1	-0,2
20 Allmän miljö- och naturvård	4,6	0,0		4,6	4,4	-0,2	-0,2
21 Energi	2,7	0,0		2,7	2,5	-0,2	-0,2
22 Kommunikationer	33,9	0,6	10,0	44,5	44,5	10,5	0,0
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	18,0	0,0	0,0	18,1	17,3	-0,7	-0,7
24 Näringsliv	4,1	0,2	0,0	4,3	4,3	0,2	0,0
25 Allmänna bidrag till kommuner	72,8	0,1		73,0	73,0	0,1	0,0
26 Statsskuldräntor m.m.	43,2			43,2	42,1	-1,1	-1,1
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	28,9			28,9	26,4	-2,5	-2,5
Minskning av anslagsbehållningar	-0,3					0,3	
Summa utgiftsområden	776,0	1,7	11,2	789,3	772,5	-3,5	-16,8
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	732,8	1,7	11,2	746,1	730,4	-2,4	-15,7
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	189,4				188,2	-1,2	
Takbegränsade utgifter	922,2				918,6	-3,6	
Budgeteringsmarginal	15,8				19,4	3,6	
Utgiftstak för staten	938,0				938,0		

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Statsbudgeten för 2007 enligt riksdagens beslut i december 2006.² Där 0,0 anges har tilläggsbudget beslutats, men beloppet för utgiftsområdet totalt uppgår till mindre än 50 miljoner kronor.³ Där 0,0 anges har tilläggsbudget föreslagits, men beloppet för utgiftsområdet totalt uppgår till mindre än 50 miljoner kronor.⁴ Anvisat på statsbudgeten enligt riksdagens beslut i december 2006 och beslut med anledning av tilläggsbudget i 2007 års ekonomiska vårproposition samt förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

7.4 Utgifterna fram till och med 2010 och förändringar jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition

7.4.1 Utgifter per utgiftsområde

Regeringens förslag: Preliminär fördelning av utgifter per utgiftsområde för 2009 och 2010 enligt tabell 7.6 godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Utgiftsramen för ett utgiftsområde anger summan av årets anvisade anslagsmedel för detta utgiftsområde. I tabell 7.6 redovisas för varje utgiftsområde utfallet för anslagsförbrukningen 2006, förslag till utgiftsram per utgiftsområde för 2007 (inklusive förslag till tilläggsbudget i denna proposition), utgiftsprognos för 2007, förslag till utgiftsramar för 2008 samt en preliminär fördelning av utgiftsramarna för 2009 och 2010. I prognosen för utgifterna per utgiftsområde för 2007, i förslaget till utgiftsramar för 2008 samt beräkningen av utgiftsramarna för 2009 och 2010 har hänsyn tagits till redan tidigare beslutade och nu föreslagna eller aviserade utgiftsreformer och besparingar (se avsnitt 7.4.2 och kapitel 8). De beräknade utgiftsramarna för 2009 och 2010 baserar sig, med några undantag, på samma regelsystem och budgetpolitik som de föreslagna utgiftsramarna för 2008. Vidare har makroekonomiska förutsättningar, volymantaganden inom vissa transfereringssystem samt den pris- och löneomräkning som ligger till grund för beräkningarna uppdaterats jämfört med de beräkningar som presenterades i 2007 års ekonomiska vårproposition (se avsnitt 7.4.3).

Förbrukning av anslagsbehållningar för förvaltnings- och investeringsanslag redovisas inte för åren 2008–2010 på respektive utgiftsområde utan under beräkningsposten Minskning av anslagsbehållningar.

I tabell 7.7 redovisas förändringen av utgiftsramar för 2008–2010 i förhållande till beräkningen i 2007 års ekonomiska vårproposition. Utgifterna per utgiftsområde har ändrats till följd av förslag till nya reformer, förändrade makroekonomiska förutsättningar och förändrade volymer inom vissa regelstyrda

transfereringssystem. För 2008 redovisas i tabell 7.7 förändringen av utgiftsramarna till följd av nya förslag till reformer (se även tabell 7.10), reviderade makroekonomiska förutsättningar och övriga faktorer. I kolumnen för strukturförändring i tabell 7.7 visas förändringen för utgiftsområdena på grund av den flytt av verksamhet mellan utgiftsområdena som riksdagen beslutat ska gälla från och med 2008 (bet. 2006/07:KU22, rskr. 2006/07:223).

Tabell 7.6 Utgifter per utgiftsområde 2006–2010

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2006 Utfall	2007 Anslag ¹	2007 Prognos	2008 Förslag	2009 Beräknat	2010 Beräknat
1 Rikets styrelse	8 199	10 738	10 578	10 938	11 971	11 455
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 832	11 879	11 302	11 106	11 623	12 059
3 Skatt, tull och exekution	9 011	9 332	9 441	9 176	9 346	9 581
4 Rättsväsendet	28 505	30 756	30 581	31 380	32 039	32 849
5 Internationell samverkan	1 426	1 569	1 530	1 655	1 636	1 643
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 771	44 164	45 715	43 881	45 377	46 294
7 Internationellt bistånd	25 893	25 957	25 967	27 702	29 829	31 371
8 Migration	7 853	5 818	5 765	6 145	5 868	5 665
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	42 176	47 061	46 830	50 755	54 160	55 474
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	125 683	123 055	120 639	117 999	118 419	120 287
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	45 019	44 202	43 824	42 948	42 381	41 765
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	60 066	62 631	61 631	66 697	68 613	70 894
13 Arbetsmarknad	68 280	67 232	61 693	61 761	61 370	61 978
14 Arbetsliv	1 216	1 540	1 396	1 196	1 068	1 055
15 Studiestöd	20 137	20 714	19 315	20 297	21 582	23 282
16 Utbildning och universitetsforskning	46 495	44 240	42 572	46 374	48 170	49 586
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	9 585	10 171	9 965	10 110	10 301	10 486
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	8 742	5 730	6 269	1 809	1 682	1 503
19 Regional utveckling	3 332	3 253	3 039	3 350	3 422	3 373
20 Allmän miljö- och naturvård	4 822	4 616	4 401	4 722	4 484	4 599
21 Energi	1 603	2 709	2 503	2 838	2 347	1 903
22 Kommunikationer	31 133	44 500	44 459	35 760	36 622	37 185
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	20 985	18 065	17 345	17 432	17 274	17 151
24 Näringsliv	4 134	4 286	4 273	4 849	4 853	4 808
25 Allmänna bidrag till kommuner	60 246	72 965	72 977	64 520	64 535	64 531
26 Statsskuldsräntor m.m.	49 472	43 170	42 107	40 757	35 210	34 588
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	25 920	28 908	26 398	30 122	18 678	26 219
Minskning av anslagsbehållningar				1 326	2 276	1 820
Summa utgiftsområden²	765 538	789 260	772 515	767 603	765 135	783 401
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor³	716 066	746 090	730 408	726 911	729 985	748 871
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	179 138	189 379	188 190	201 093	218 578	235 255
Takbegränsade utgifter	895 203	935 469	918 598	928 004	948 563	984 126
Budgeringsmarginal	11 797		19 402	28 996	40 437	33 874
Utgiftstak för staten	907 000	938 000	938 000	957 000	989 000	1 018 000

¹ Inklusive beslut om tilläggsbudget 1 (bet. 2006/07:FiU21) samt förslag till tilläggsbudget i denna proposition.² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.³ Summa utgiftsområden exklusive Statsskuldsräntor m.m. och exklusive minskning av anslagsbehållningar för statsskuldsräntor.

Tabell 7.7 Förändring av utgiftsramar 2008–2010 jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Total förändring 2008	Varav			Total förändring 2009	Total förändring 2010
		Beslut 2008	Struktur- förändring 2008 ¹	Makro 2008		
1 Rikets styrelse	332	309	30		1 225	519
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	-8	28	-7	40	62	110
3 Skatt, tull och exekution	38	38			79	132
4 Rättsväsendet	-63	2	-66		76	246
5 Internationell samverkan	58	4	84		34	36
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	-547	-356	-4		-579	-691
7 Internationellt bistånd	-694	-578	-144	59	20	79
8 Migration	-278	-2	21		-298	-389
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-344	-285	-31	82	367	583
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	-3 246	-1 874		920	-4 112	-4 567
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-202			129	-163	-207
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	2 618	-531	3 297	146	2 534	2 601
13 Arbetsmarknad	-2 907	-1 843	-29	-528	-5 950	-5 160
14 Arbetsliv	-61	-24	-8		-47	-45
15 Studiestöd	35	-79		187	281	507
16 Utbildning och universitetsforskning	128	119	17		428	890
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	46	6	4		101	131
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	-3 429	-225	-3 232	-14	-3 239	-3 246
19 Regional utveckling					0	0
20 Allmän miljö- och naturvård	18	-60	78		65	133
21 Energi	187	195	-18		199	113
22 Kommunikationer	208	208			153	195
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	-279	122			-244	-254
24 Näringsliv	73	51	8		47	51
25 Allmänna bidrag till kommuner	-12 765	195			-12 815	-12 815
26 Statsskuldräntor m.m.	1 587				1 587	-3 282
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	-1 247				-1 247	-886
Minskning av anslagsbehållningar	-2 495				-2 495	-457
Summa utgiftsområden	-23 238	-4 579	0	1 019	-19 679	-25 675
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	468			740	967	-9
Takbegränsade utgifter	-24 357	-4 579	0	1 760	-21 682	-22 402

¹ Enligt riksdagsbeslut (bet. 2006/07:KU22, rskr. 2006/07:223), där ett totalt anslag berörs av flyttar mellan utgiftsområden. Beslutet gäller från och med budgetåret 2008.

I tabell 7.8 redovisas den totala utgiftseffekten i förhållande till beräkningen i 2007 års ekonomiska vårproposition till följd av nya förslag till reformer, utgiftsminskningar, reviderad pris- och löneomräkning, reviderade makroekonomiska förutsättningar, volymförändringar och övriga faktorer för perioden 2008–2010. Av tabellen framgår att de takbegränsade utgifterna minskar med 24,3 miljarder kronor 2008. Åren 2009 och 2010 minskar de takbegränsade utgifterna med cirka 22 miljarder kronor per år i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Rensat för de tekniska förändringar, som föranleder justering av utgiftstaket för staten, minskar de takbegränsade utgifterna 2008 med knappt 11 miljarder kronor och för 2009 och 2010 med cirka 7 miljarder kronor per år.

Förändringar till följd av nya förslag till utgiftsförändringar jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition redovisas i avsnitt 7.4.2, medan förändringar till följd av övriga faktorer i tabell 7.8 redovisas i avsnitt 7.4.3.

Tabell 7.8 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor

	2008	2009	2010
Takbegränsade utgifter i 2007 års ekonomiska vårproposition	952,3	970,2	1 006,5
Anslagsökningar	4,0	5,6	5,5
Anslagsminskningar	-8,6	-12,0	-12,4
Reviderad pris- och löneomräkning	0,0	1,0	2,1
Övriga makroekonomiska förändringar	1,8	3,5	4,0
Volymförändringar	-0,8	-1,3	-1,8
Tekniska förändringar ¹	-13,7	-14,2	-14,9
Övrigt	-4,6	-3,9	-4,5
Förändrad prognos för anslagsbehållningar	-2,4	-0,3	-0,4
Total utgiftsförändring	-24,3	-21,6	-22,3
Takbegränsade utgifter i budgetpropositionen för 2008	928,0	948,6	984,1

¹ De tekniska förändringarna redovisas i avsnitt 4.3.3.

7.4.2 Nya föreslagna och aviserade reformer för perioden 2007–2010

I detta avsnitt sammanfattas, för respektive utgiftsområde, anslagseffekter av de reformer som regeringen föreslår för 2007 och 2008 samt aviserar för 2009 och 2010. Jämförelsen görs med de belopp som redovisades i 2007 års eko-

nomiska vårproposition. Redogörelsen begränsas till de åtgärder som regeringen aktivt fattar beslut om. Den omfattar således ej de anslagspåverkande effekter som orsakas av makroekonomiska förändringar, ändrade volymer i transfereringssystemen eller pris- och löneomräkning av anslag (se avsnitt 7.4.3).

I förhållande till beräkningarna som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition leder de av regeringen på tilläggsbudget föreslagna reformerna i förevarande proposition till anslagsökningar på sammanlagt 11 218 miljoner kronor för 2007.

De reformer som föreslås i denna proposition medför en minskning av föreslagna anslagsmedel för 2008 med 4 579 miljoner kronor i förhållande till beräkningarna i vårpropositionen. För 2009 och 2010 bedöms nu föreslagna och aviserade reformer minska anslagsbehoven med 6 463 miljoner kronor respektive 6 853 miljoner kronor i förhållande till beräkningarna i vårpropositionen.

Under respektive utgiftsområde redovisas nedan föreslagna eller aviserade reformer med en anslagspåverkan på minst 10 miljoner kronor per år (se vidare tabell 7.9). I normalfallet förutsätts de redovisade anslagsförändringarna motsvaras av en lika stor utgiftsförändring. Utgångspunkten för jämförelsen är den anslagsnivå som låg till grund för de beräkningar av utgiftsområdesramarna som redovisades för riksdagen i vårpropositionen.

En mer utförlig redogörelse för förslag rörande 2007 års anslag återfinns i kapitel 8 Tilläggsbudget.

För närmare information om förändringar för ett visst utgiftsområde hänvisas till respektive utgiftsområdesbilaga.

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

För att klara ökade kostnader för löner, arvoden och pensioner i riksdagen samt för att finansiera tidigare personalförstärkningar föreslår riksdagsstyrelsen att riksdagens anslag ökas med 40 miljoner kronor 2008. Vidare beräknar riksdagsstyrelsen att anslagen ökas med 60 miljoner kronor 2009 och 2010 i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

För att stärka säkerhetsskyddet på bland annat Stockholms slott och på grund av ökade kost-

nader till följd av Kronprinsessans officiella funktioner föreslår regeringen att anslaget för Kungliga hov- och slottsstaten ökas med 11 miljoner kronor från och med 2008.

Utlandsmyndigheternas arbete med migrationsfrågor har ökat eftersom fler ansöker om uppehållstillstånd och viseringar. I syfte att stärka särskilt belastade myndigheter föreslår regeringen att berört anslag ökas för 2008. Vidare avser regeringen att öppna ytterligare utlandsmyndigheter i några länder som uppfyller kriterier för bistånd enligt OECD/DAC. Dessa föreslås finansieras genom biståndsmedel. Vidare föreslår regeringen att Regeringskansliets säkerhet, krishantering och IT-stöd stärks. Slutligen har regeringen för avsikt att inom kort inrätta ett tillfälligt regelråd med uppgift att under regeringens beredningsprocess säkerställa att konsekvensutredningarna håller erforderlig kvalitet. Sammantaget innebär dessa förslag att Regeringskansliets anslag föreslås ökas med 150 miljoner kronor 2008. För 2009 bedömer regeringen att anslaget behöver ökas med 125 miljoner kronor och 2010 med 112 miljoner kronor i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Hösten 2009 är Sverige ordförande i EU:s ministerråd. Regeringen föreslår att Regeringskansliets anslag ökas med 70 miljoner kronor 2008 för att förbereda EU-ordförandeskapet och beräknar att anslaget ökas med 770 miljoner kronor 2009 och med 50 miljoner kronor 2010.

Inom ramen för ett s.k. konkurrenskraftspaket för jordbruksnäringen aviserar regeringen att ett antal register- och kontrollavgifter för jordbrukare ska tas bort. En del av dessa avgifter betalas in till och disponeras av länsstyrelserna. Som en följd av detta föreslår regeringen att anslaget till länsstyrelserna ökas med 10 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknar regeringen att anslaget ökas med 128 miljoner kronor 2009 och 2010 i förhållande till vårpropositionen.

Regeringen beräknar att anslaget till Sametinget ökas med 16 miljoner kronor 2009 i förhållande till beräkningarna i vårpropositionen, bland annat för att undersöka förutsättningarna för en fortsatt process avseende uppförande av en sametingsbyggnad.

Utgiftsområde 2

Samhällsekonomi och finansförvaltning

Finansinspektionen får ökade uppgifter bl.a. till följd av öppenhetsdirektivet, ny redovisnings-tillsyn, nya bestämmelser inom värdepappersområdet och framtagande av nya solvensregler på försäkringsområdet inom EG samt stärkt konsumentskydd. Det stärkta konsumentskyddet innefattar bl.a. att tillsammans med olika aktörer genomföra informations- och folkbildningsinsatser för att öka konsumenternas finansiella förmåga. Regeringen föreslår därför att Finansinspektionens anslag ökas med 20,5 miljoner kronor 2008 varav 7,5 miljoner kronor är en engångsvis ökning. En ökning av anslaget motsvaras av ett ökat avgiftsuttag hos myndigheten varför anslagsförändringen är saldoneutral. För 2009 och 2010 beräknar regeringen att anslaget ökas med 13 miljoner kronor i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Utgiftsområde 3

Skatt, tull och exekution

Med anledning av att Kronofogdemyndigheten blir en fristående myndighet samt förändringar avseende borgenärsuppgifterna föreslår regeringen att Kronofogdemyndighetens anslag ökas med 13 miljoner kronor 2008, och beräknar att anslaget ökas med samma belopp 2009 och 2010 i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen föreslår att Tullverkets anslag ökas med ytterligare 20 miljoner kronor 2008 för arbetet med Customs Trade Systems. För 2009 och 2010 beräknar regeringen att anslaget ökas med 10 miljoner kronor i förhållande till vad som beräknades i vårpropositionen.

Utgiftsområde 4

Rättsväsendet

Antalet ärenden vid Åklagarmyndigheten har ökat vilket huvudsakligen är en följd av en ökad ärendetillströmning från polisen. Regeringen föreslår därför att Åklagarmyndighetens anslag ökas med 55 miljoner kronor 2008, och beräknar att anslaget ökas med motsvarande belopp 2009 och 2010.

Vidare föreslår regeringen att anslaget för Brottsförebyggande rådet ökas med 10 miljoner kronor 2008, bl.a. för att finansiera framtagande av hatbrottsstatistik, kostnader för investeringar i IT-säkerhet samt för finansiering av den nationella trygghetsundersökningen. Regeringen beräknar att anslaget ökas med motsvarande belopp 2009 och 2010 i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Därutöver föreslår regeringen att ett nytt anslag uppförs på statsbudgeten för Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. Nämnden föreslås inrättas den 1 januari 2008. Regeringen föreslår att nära 14 miljoner kronor anvisas för detta ändamål 2008. För åren 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till nära 12 miljoner kronor per år.

Regeringen föreslår att föreslagna och aviserade anslagsförändringar inom utgiftsområdet till största del finansieras från polisorganisationen. Regeringen föreslår att anslaget till polisorganisationen minskas med 79 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget minska med 77 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

En ökning av antalet förordnanden av bl.a. offentliga försvarare och omfattningen av dem har medfört att utgifterna för rättsliga biträden blir högre än vad som tidigare har beräknats. Regeringen föreslår därför på tilläggsbudget i denna proposition att anslaget för rättsliga biträden ökas med 135 miljoner kronor 2007. För att finansiera denna ökning föreslås anslaget för Sveriges Domstolar minskas med motsvarande belopp.

Utgiftsområde 5

Internationell samverkan

Nordiska ministerrådet har ackumulerat ett likviditetsöverskott, vilket möjliggör en tillfälligt sänkt medlemsavgift under 2008. Nordiska ministerrådet avser att fatta beslut om en sådan minskning under hösten 2007 i samband med beslutet om organisationens totala budget för nästa år. Regeringen föreslår därför att berört anslag minskas med 14 miljoner kronor för 2008.

Mot bakgrund av att Försvarsmakten kommer att minska sina beställningar av grundläggande forskning om kemiska, bakteriologiska, radiologiska och nukleära ämnen (CBRN) föreslår

regeringen att anslaget för forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik och nedrustning tillförs resurser. Regeringen föreslår därför att berört anslag ökas med 18 miljoner kronor 2008 och bedömer att anslaget ökas med samma belopp 2009 och 2010.

Utgiftsområde 6

Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Regeringen anser att informationen till kvinnor om antagningsprövning för värnpliktsutbildning behöver ökas. Regeringen föreslår därför att berört anslag ökas med 12 miljoner kronor 2008 och beräknar att anslaget ökas med 12 miljoner kronor 2009 och 2010 i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition. För att finansiera denna satsning föreslår regeringen att Försvarsmaktens anslag för förbandsverksamhet minskas med 12 miljoner kronor 2008 och beräknas minskas med samma belopp 2009 och 2010.

För att säkerställa driften av det gemensamma radiokommunikationssystemet för skydd och säkerhet (Rakel) föreslår regeringen att berört anslag ökas med 147 miljoner kronor 2008 och beräknar att anslaget ökas med 206 miljoner kronor 2009 respektive 211 miljoner kronor 2010. Regeringen föreslår vidare att Försvarsmaktens anslag för förbandsverksamhet och anslaget för krisberedskap minskas med 73,5 miljoner kronor vardera 2008 och beräknar att samma anslag minskas med 130 miljoner kronor vardera 2009 samt med 105,5 miljoner kronor vardera 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Som ett led i regeringens arbete med att effektivisera Försvarsmaktens materieförsörjning har regeringen omprövat vissa materielprojekt vilket medför lägre utgifter. Regeringen föreslår därför att materielanslaget minskas med 350 miljoner kronor 2008. Regeringen beräknar av samma skäl att anslaget minskas med 620 miljoner kronor 2009 och med 980 miljoner kronor 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Utgiftsområde 7

Internationellt bistånd

Regeringen föreslår att nya ambassader öppnas i länder som uppfyller kriterier för bistånd enligt

OECD/DAC. För att finansiera detta ökar avräkningarna för biståndsadministration från biståndsramen med 58 miljoner kronor. Regeringen föreslår att bilaterala skuldavskrivningar till ett belopp om 500 miljoner kronor räknas av från biståndsramen för 2008. Regeringen föreslår också att utgifter om 25 miljoner kronor som definieras som bistånd enligt OECD/DAC:s kriterier inom utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 24 Näringsliv som inte tidigare räknats av från biståndsramen från och med 2008 ska ingå i avräkningarna. Som en följd av ovanstående föreslår regeringen att biståndsanslaget minskas med sammanlagt 583 miljoner kronor för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget minskas med 83 miljoner kronor i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Som en följd av att regeringen inlett en utfasning av biståndet till Ryssland beräknas biståndsanslaget minskas med 32 miljoner kronor 2009 och 2010 i förhållande till vad som beräknades i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Utgiftsområde 8 Migration

Införandet av en ny instans- och processordning i utlänningsärenden 2006 har inneburit initiala svårigheter att beräkna resursbehovet i de olika delarna av systemet. Det ökade antalet asylsökande och behovet av mer omfattande utredningar i asylärenden medför att anslaget för offentligt biträde i utlänningsärenden föreslås på tilläggsbudget i denna proposition ökas med 80 miljoner kronor för 2007. Samtidigt föreslås anslaget för kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden minskas med motsvarande belopp.

Inom EU har beslut fattats om inrättandet av ett gemensamt system för viseringsinformation (VIS). Systemet ska starta under 2009, men förberedelsearbetet inleds redan 2008 varför regeringen föreslår att Migrationsverkets anslag ökas med 14 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget ökas med 31 miljoner kronor i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Inom EU har ett finansiellt ramprogram för vissa migrationsåtgärder under perioden 2008–2013 beslutats. Nationella program ska utarbetas

och godkännas av kommissionen. I avvaktan på denna process föreslår regeringen att berört anslag ökas med 31 miljoner 2008. Även för 2009 och 2010 beräknas anslagen ökas med 31 miljoner kronor i förhållande till bedömningen i vårpropositionen.

Under 2007 har stöd till kommuner för skolgång för barn som avvisas eller utvisas lämnats under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Regeringen föreslår att så sker även under 2008. Därmed föreslås anslaget för ersättningar och bostadskostnader minskas med 50 miljoner kronor 2008 och anslaget för kommunalekonomisk utjämning ökas med samma belopp.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Till följd av att utgifterna för sjukvård i internationella förhållanden ökar föreslår regeringen att berört anslag ökas på tilläggsbudget i denna proposition med 90 miljoner kronor för 2007.

I syfte att finansiera återbetalning av ansöknings- och tillsynsavgifter som tagits ut med stöd av alkohollagen (1994:2046) men som av domstol har bedömts vara oförenliga med EGFördraget föreslår regeringen att anslaget för Statens folkhälsoinstitut ökas med 70 miljoner kronor på tilläggsbudget i denna proposition.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en folkhälsoproposition med närmare redovisning av de åtgärder som regeringen avser att vidta för de kommande åren. För detta ändamål föreslår regeringen en ökning av berört anslag med 115 miljoner kronor för 2008, och bedömer att anslaget bör ökas med 115 miljoner kronor 2009 och 2010 i förhållande till vad som beräknades i 2007 års ekonomiska vårproposition.

I syfte att ingå ett avtal med Sveriges Kommuner och Landsting om ekonomisk ersättning för läkemedel inom läkemedelsförmånerna föreslår regeringen att berört anslag minskas med 367 miljoner kronor 2008. För 2009 bedömer regeringen att berört anslag bör ökas med 33 miljoner kronor och 2010 beräknar regeringen att berört anslag bör ökas med 433 miljoner kronor.

Stödet till handikapporganisationerna har legat på en oförändrad nivå de senaste åren samtidigt som det tillkommit nya organisationer. Regeringen föreslår därför att anslaget till handikapporganisationerna ökas med 20 miljoner kro-

nor från 2008 och att anslaget för vissa statsbidrag inom handikappområdet minskas med 23 miljoner kronor 2008. Regeringen gör samtidigt bedömningen att sistnämnda anslag tillfälligt kan minskas med ytterligare 50 miljoner kronor 2009.

Regeringen föreslår att anslaget för bilstöd tillfälligt minskas med 21 miljoner 2008 till följd av en regeländring där tidsintervallet för nytt bidrag har ändrats från 7 till 9 år.

Regeringen föreslår i denna proposition en ändring i socialtjänstlagen som innebär att hemmavarande barns och hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete upp till ett halvt prisbasbelopp per år inte ska beaktas vid beräkning av ekonomiskt bistånd. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2008. Regeringen bedömer att kostnaderna för kommunerna som en följd av detta ökar med 30 miljoner kronor och föreslår att anslaget för kommunalekonomisk utjämning under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökas med motsvarande belopp från och med 2008. Anslaget för utveckling av socialt arbete föreslås minskas med motsvarande belopp.

Utgiftsområde 10 **Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp**

Sjukfrånvaron i Sverige är klart högre än i jämförbara länder och längden på sjukfallen har ökat påtagligt över tiden. De senaste 30 åren har andelen personer med aktivitets- och sjukersättning tredubblats. Mot denna bakgrund föreslår regeringen i denna proposition ett omfattande åtgärds paket för att minska sjukfrånvaron och underlätta återgången i arbete. Detta medför att sjukpenninganslaget föreslås minskas med 1 867 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknar regeringen att anslaget av samma anledning minskas med 2 498 respektive 2 398 miljoner kronor i förhållande till vad som beräknades i 2007 års ekonomiska vårproposition. Regeringen föreslår också en förändring av beviljandegrunden för aktivitets- och sjukersättning. Detta bedöms komma att minska utgifterna men i vilken utsträckning är svårt att i nuläget beräkna. Regeringen avser att återkomma med en bedömning av dessa effekter. Åtgärds paketet påverkar också skatteintäkterna, varför förstärkningen av den offentliga sektorns

finansiella sparande av åtgärds paketet blir mindre än anslagsförändringarna.

Det samlade åtgärds paketet kommer att ställa krav på Försäkringskassans verksamhet. Det är viktigt att dessa kan mötas utan dröjsmål. Vidare ska Försäkringskassans insatser för att minska förekomsten av felaktiga utbetalningar förstärkas väsentligt i förhållande till nuvarande nivå. Detta kommer att ställa krav på omställningar i Försäkringskassans verksamhet och kräver rimliga planeringsförutsättningar. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att Försäkringskassans anslag ökas på tilläggsbudget i denna proposition med 700 miljoner kronor för 2007.

Utgiftsområde 12 **Ekonomisk trygghet för familjer och barn**

I avvaktan på att ett regelsystem som baseras på historiska inkomster genomförs föreslår regeringen att den sjukpenninggrundande inkomsten ska justeras vid beräkning av en förmån. Av denna anledning föreslår regeringen att anslaget för föräldraförsäkringen minskas med 531 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget minskas med 506 respektive 533 miljoner kronor i förhållande till vad som beräknades i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Utgiftsområde 13 **Arbetsmarknad**

Arbetsmarknadspolitiken behöver effektiviseras och arbetslinjen stärkas i syfte att få fler i arbete. Därför fortsätter reformeringen av arbetslöshetsförsäkringen för att förändra försäkringen till den omställningsförsäkring den ska vara. För att öka sysselsättningen och stimulera ett ökat arbetskraftsutbud genomför regeringen ytterligare åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen.

För att öka drivkraften hos sysselsatta att byta jobb utan mellanliggande arbetslöshetsperiod införs ytterligare två karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen. Förslaget innebär att anslaget för arbetslöshetsförsäkringen under 2008 föreslås minskas med 60 miljoner kronor. För 2009 och 2010 beräknas anslaget minskas med 110 miljoner kronor respektive år i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Antalet ersättningsdagar som kan användas vid deltidutfyllnad föreslås begränsas till 75 dagar inom nuvarande ersättningsperiod på 300 ersättningsdagar och 450 dagar för föräldrar med försörjningsansvar för barn under 18 år. Efter att hänsyn tagits till ökade kostnader för fler öppet arbetslösa föreslår regeringen att anslaget för arbetslöshetsförsäkringen, till följd av deltid-reformen minskas med 898 miljoner kronor för 2008 och beräknar att anslaget minskas med 3 928 miljoner kronor 2009 och med 4 108 miljoner kronor 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Som en följd av deltid-reformen beräknas intäkterna för egenfinansieringen av arbetslöshetsförsäkringen, den s.k. arbetslöshetsavgiften som från den 1 juli 2008 ska ersätta nuvarande förhöjda finansieringsavgift, till staten minska med 269 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas intäkterna minska med 1 178 miljoner kronor respektive 1 232 miljoner kronor i förhållande till bedömningen i vårpropositionen.

För dem som berörs av förslaget blir förändringarna av den disponibla inkomsten i vissa fall relativt stora. Av fördelningspolitiska skäl avser regeringen att införa en möjlighet för ensamstående föräldrar med försörjningsansvar för barn under 18 år att kunna fortsätta att arbeta deltid inom jobb- och utvecklingsgarantin efter att de förbrukat 75 ersättningsdagar på deltid. De kommer då att delta i aktiviteter och få aktivitetsstöd de dagar de inte arbetar. Regeringen föreslår därför att anslaget för aktivitetsstöd och köp av arbetsmarknadsutbildning ökas med 97 miljoner kronor 2008 och beräknar att anslaget ökas med 293 miljoner kronor 2009 respektive 2010 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen. Till följd av förslaget beräknas de konjunkturberoende programmen öka med cirka 1 000 platser 2008 och därefter med cirka 3 000 platser från och med 2009.

Ytterligare reformer på arbetsmarknadsområdet som belastar statsbudgetens inkomstsida är att nystartsjobben öppnas upp för hela den offentliga sektorn och att särskilda nystartsjobb, s.k. nyfriskjobb, införs för sjukskrivna och för personer med aktivitets- och sjukersättning med en högre nedsättning än de vanliga nystartsjobben. Vidare införs en möjlighet för personer som varit deltidarbetslösa längre än två år att tillfälligt under 2008 kvalificera sig för nystartsjobb under maximalt ett år med en nedsättning som bör vara hälften av den i vanliga

nystartsjobb (se avsnitt 6.7 i volym 7, utgiftsområde 13).

Den ökade efterfrågan på arbetskraft och det gynnsamma konjunkturläget motiverar en neddragning av de konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska programmen. Regeringen avser därför att minska programvolymerna med cirka 14 000 platser 2008 och med cirka 10 000 platser per år för 2009 och 2010. Regeringen föreslår därmed att anslagen för aktivitetsstöd och köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader minskas med 1 627 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslagen minskas med 1 492 miljoner kronor respektive med 1 346 miljoner kronor i förhållande till bedömningen i vårpropositionen. Nettoutgiftsminskningen blir emellertid lägre då utgifterna för arbetslöshetsersättning beräknas öka till följd av ovannämnda programneddragningar. Den totala utgiftsminskningen under utgiftsområdet till följd av programneddragningarna beräknas till 1 000 miljoner kronor 2008 samt 800 miljoner kronor åren 2009 och 2010. I jämförelse med de programvolymerna som redovisades i vårpropositionen beräknas därmed programvolymerna minska med totalt cirka 13 000 platser 2008 och med totalt cirka 7 000 platser för 2009 och 2010.

En avvecklingsmyndighet för Integrationsverket har inrättats. Under 2008 kommer avvecklingsmyndigheten att ha kostnader för löner, hyresavtal mm. Regeringen föreslår därför att anslaget för Integrationsverkets avvecklingsmyndighet ökas med 12 miljoner kronor för 2008. För att finansiera ökningen föreslår regeringen att anslaget för integrationsåtgärder minskas med 2 miljoner kronor samt att anslaget för särskilda jämställdhetsåtgärder under utgiftsområde 14 minskas med 10 miljoner kronor 2008. Ett nytt ramanslag: *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare*, förs upp på statsbudgeten fr.o.m. 2008 för att finansiera projekt som beviljas medel inom ramen för den av EU-budgeten finansierade Integrationsfonden. Anslagsbeloppet motsvarar EU:s finansiering av projekten. För 2008 föreslår regeringen att 24 miljoner kronor anvisas på detta anslag. För 2009 och 2010 beräknar regeringen att anslagsbehovet uppgår till 13 miljoner kronor.

Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Regeringen föreslår att riksdagspartiers kvinnoorganisationer ska kunna erhålla ett särskilt stöd. Ett nytt anslag förs upp på statsbudgeten inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. För att finansiera detta föreslår regeringen att anslaget för särskilda jämställdhetsåtgärder minskas med 15 miljoner kronor 2008. Regeringen beräknar en motsvarande årlig minskning för anslaget 2009 och 2010. Vidare föreslås anslaget för särskilda jämställdhetsåtgärder minskas med 10 miljoner kronor 2008 för att finansiera ökade utgifter inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad i samband med Integrationsverkets avveckling.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Till följd av att universitetens och högskolornas anslag för grundutbildning minskas, minskar behovet av studiemedel (se utgiftsområde 16). Berörda anslag för studiemedel och studiemedelsräntor föreslås därför minskas med 96 miljoner kronor 2008 och beräknas minskas med 104 miljoner kronor 2009 och 115 miljoner kronor 2010 i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Regeringen föreslår att ett nytt statsbidrag införs i syfte att stärka arbetet med basfärdigheterna läsning, skrivning och räkning. Som en följd av detta föreslås att anslaget för utveckling av skolväsendet ökas med 150 miljoner kronor 2008. För 2009 beräknas anslaget ökas med 250 miljoner kronor och för 2010 beräknas anslaget ökas med 500 miljoner kronor i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition. Detta anslag föreslås vidare minskas med 90 miljoner kronor 2008 för att möjliggöra regeringens satsning på att stärka lärarnas kompetens och att inrätta en speciallärarutbildning. För 2009 beräknas anslaget minskas med 75 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Som en del i regeringens satsning på att stärka lärarnas kompetens föreslås att anslaget för lärares fortbildning ökas med 80 miljoner kronor. För 2009 beräknas samma anslag ökas med 80 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Vidare föreslås att anslaget för särskilda utgifter ökas med 15 miljoner kronor 2008 till följd av inrättandet av ovan nämnda speciallärarutbildning.

För att öka tillgången till kommunal påbyggnadsutbildning med statligt stöd föreslår regeringen att anslaget för statligt stöd till vuxenutbildning ökas med 40 miljoner kronor 2008 och beräknar att anslaget ökas med 40 miljoner kronor för 2009 respektive 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

För att finansiera det ökade anslaget för statligt stöd till vuxenutbildning föreslås att anslaget till bidrag för kvalificerad yrkesutbildning minskas med 40 miljoner kronor 2008. Regeringen beräknar att anslaget minskas med motsvarande belopp 2009 och 2010.

I enlighet med den tonvikt på kvalitetsfrågor som aviserades i budgetpropositionen för 2007 föreslås nu en förstärkning av resurserna till högre utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Satsningen föreslås öka universitetens och högskolornas grundutbildningsanslag för 2008 med 240 miljoner kronor. För 2009 och 2010 beräknas åtgärden medföra en ökning av samma anslag med 240 respektive 190 miljoner kronor i förhållande till beräkningarna i vårpropositionen.

Vidare föreslår regeringen en fortsatt utbyggnad av läkarutbildningen från och med 2008. Förslaget medför att anslagen för grundutbildning för vissa universitet sammanlagt föreslås ökas med 11 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslagen ökas med 23 respektive 34 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Till följd av ett minskat antal högskolestudenter föreslås universitetens och högskolornas anslag för grundutbildning, med undantag för de konstnärliga högskolorna, minskas med 200 miljoner kronor 2008, och beräknas minskas med 200 miljoner 2009 och 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Slutligen föreslås att anslaget för särskilda utgifter inom universitet och högskolor minskas med 23 miljoner kronor samt att anslaget Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning minskas med 20 miljoner kronor under 2008. För 2009 och 2010 beräknas

sistnämnda anslag minskas med 50 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen till följd av att myndigheten avvecklas.

Utgiftsområde 17 **Kultur, medier, trossamfund och fritid**

För att hedra minnet av Ingmar Bergman föreslår regeringen 20 miljoner kronor på tilläggsbudget i denna proposition. Medlen ska bland annat användas för att bidra till att bevara hans verk i Sverige och internationellt.

Med anledning av ändrade regler för avdragsrätt för mervärdesskatt justeras bidragen till vissa institutioner inom kultursektorn. Sammantaget innebär dessa justeringar att anslagen föreslås minskas med 51 miljoner kronor 2008 och beräknas minskas med motsvarande belopp åren 2009 och 2010.

Anslaget till Riksställningar föreslås ökas med 13 miljoner på tilläggsbudget för 2007 i syfte att täcka vissa kostnader i samband med omlokaliseringen till Gotland.

För att finansiera vissa kostnader under 2008 till följd av omlokaliseringen till Gotland av Riksställningar och Riksantikvarieämbetet föreslås anslaget för bidrag till allmän kulturverksamhet minskas med 10 miljoner kronor 2008.

Ett nytt stöd för riksdagspartiers kvinnoorganisationer föreslås inrättas från och med 2008 och ett nytt anslag för ändamålet förs upp på statsbudgeten. Regeringen föreslår att 15 miljoner kronor anvisas på detta anslag 2008. För åren 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till 15 miljoner kronor per år. Samtidigt föreslås att anslaget för särskilda jämställdhetsåtgärder inom utgiftsområde 14 Arbetsliv minskas med 15 miljoner kronor 2008 och att berört anslag minskas med motsvarande belopp 2009 och 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

I syfte att barn och ungdomar ska få ökad möjlighet till kulturell delaktighet och eget skapande, vilket också bidrar till att nå kunskapsmålen i skolan, föreslår regeringen att ett nytt anslag för skapande skola förs upp på statsbudgeten. Regeringen föreslår att 55 miljoner kronor anvisas på detta anslag 2008. För åren 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till samma belopp.

Utgiftsområde 18 **Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik**

I syfte att förbättra tillämpningen av plan- och bygglagen (1987:10) föreslår regeringen på tilläggsbudget i denna proposition att Boverkets anslag ökas med 10 miljoner kronor 2007. Finansiering föreslås ske genom att anslaget för Fonden för fukt- och mögelskador minskas med motsvarande belopp.

Med anledning av myndighetens arbete med EG-direktivet om marknadskontroll av byggprodukter beräknar regeringen att Boverkets anslag bör ökas med 17 miljoner kronor 2009 respektive 2010 i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition. Finansiering avses ske från anslaget för Fonden för fukt- och mögelskador.

Den garantireserv för att täcka skador som uppstår för äldre garantier som Statens bostadskreditnämnd administrerat bedöms nu som tillräcklig och inga nya avsättningar behövs. Regeringen föreslår därför att anslaget om 199 miljoner kronor upphör fr.o.m. 2008.

Under 2008 bedöms efterfrågan på statligt stöd för omstrukturering av kommunala bostadsbolag vara lägre än bedömningen i vårpropositionen. Regeringen föreslår därför att anslaget för omstrukturering av kommunala bostadsbolag minskas med 30 miljoner kronor 2008 varav 28 miljoner kronor motsvarar neddragningen till följd av den lägre beräknade efterfrågan.

Utgiftsområde 20 **Allmän miljö- och naturvård**

Inom ramen för den s.k. klimatmiljarden aviserar regeringen i denna proposition en satsning på hållbara städer. För detta ändamål beräknas anslaget för stöd till klimatinvesteringar ökas med 140 miljoner kronor 2009 och 200 miljoner kronor 2010 i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen föreslår därutöver att anslaget för insatser för internationella klimatinvesteringar ökas med 32 miljoner kronor 2008 och beräknar att anslaget ökas med 32 miljoner kronor för åren 2009 respektive 2010 i förhållande till beräkningarna i vårpropositionen.

Regeringen föreslår att anslaget för åtgärder för biologisk mångfald minskas med 50 miljoner kronor 2008 och beräknar att anslaget minskas med 200 miljoner kronor 2009 respektive 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Vidare föreslår regeringen att anslaget för sanering och återställande av förorenade områden minskas med 52 miljoner kronor 2008.

Utgiftsområde 21

Energi

Inom ramen för den s.k. klimatmiljarden genomförs inom utgiftsområde 21 insatser inriktade på energieffektivisering, forskning och vindkraft. Regeringen föreslår att berörda anslag ökas med 195 miljoner kronor 2008, och beräknar att anslagen ökas med 205 miljoner kronor 2009 och med 100 miljoner kronor 2010 i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Utgiftsområde 22

Kommunikationer

Regeringen föreslår på tilläggsbudget i denna proposition en extra amortering av befintliga lån som är upptagna för infrastrukturinvesteringar. Amorteringen som uppgår till sammanlagt 10 miljarder kronor frigör anslagsmedel på kort och lång sikt, medel som kan användas för att säkerställa en hög nivå på drift och underhåll av statens vägar och järnvägar och för nyinvesteringar i vägar. Vidare beräknas Vaghållningsanslaget ökas med 100 miljoner kronor 2009 och 2010 i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Vägverkets anslag föreslås ökas med 120 miljoner kronor 2008 för att finansiera ett tidigare underskott inom körkortsverksamheten.

Inom ramen för det s.k. konkurrenskraftspaketet för jordbruksnäringen föreslås att Vägverkets anslag ökas med 15 miljoner kronor 2008 för att finansiera det inkomstbortfall som uppkommer då vissa registerhållningsavgifter slopas. För 2009 och 2010 beräknas anslaget ökas med 15 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Till följd av EG-direktiv föreslås Järnvägsstyrelsens anslag ökas med 11 miljoner kronor

2008 och beräknas 2009 ökas med 11 miljoner i förhållande till vårpropositionen. Ökningen finansieras av att Banverkets administrationsanslag föreslås minskas med 11 miljoner kronor 2008 och beräknas minskas med 11 miljoner 2009.

För att säkerställa verksamhet som bedrivs med hjälp av sjöräddningshelikoptrar föreslås anslaget för ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål ökas med 141 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget ökas med 80 miljoner kronor, i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Ersättning för grundläggande kassatjänster m.m. föreslås minskas med 120 miljoner kronor 2008 och för åren därefter beräknas minskningen till 180 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Övergången till upphandling av grundläggande betaltjänster kommer att möjliggöra effektiviseringar.

För att möjliggöra statligt stöd för kanalisation, dvs. att tomrör eller fiberkabel läggs ned när exempelvis elnät grävs ner föreslår regeringen att ett nytt anslag för kanalisation och samförläggning förs upp på statsbudgeten. Regeringen föreslår att 75 miljoner anvisas på detta anslag 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till samma belopp.

Utgiftsområde 23

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Inom ramen för den s.k. klimatmiljarden aviserar regeringen en satsning på främjande av ett hållbart uttag av bioenergi i jord- och skogsbruket. För detta ändamål föreslår regeringen att anslaget för insatser för skogsbruket ökas med 10 miljoner kronor 2008. År 2009 beräknas anslaget ökas med 30 miljoner kronor i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Under året har antalet utbrott av smittsamma husdjursjukdomar blivit betydligt fler än beräknat, vilket lett till att kostnaderna för ersättning inte bedöms rymmas inom anvisat anslag. Regeringen föreslår därför att anslaget för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar på tilläggsbudget i denna proposition ökas med 50 miljoner kronor 2007.

Djurskyddsmyndigheten avvecklades den 1 juli i år. Delar av djurskyddsverksamheten över-

tas av Statens jordbruksverk. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att anslaget till Statens jordbruksverk ökas med 45 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget ökas med 45 miljoner i förhållande till beräkningen i vårpropositionen

Inom ramen för det s.k. konkurrenskraftspaketet för jordbruksnäringen aviserar regeringen att ett antal register- och kontrollavgifter för jordbrukare ska tas bort. Regeringen föreslår därför att anslaget för Statens jordbruksverk ökas med 55 miljoner kronor 2008 och beräknar att anslaget ökas med 51 miljoner kronor 2009 och 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Regeringen avser att inom ramen för en treårig satsning utarbeta en livsmedelsstrategi i syfte att stärka livsmedelsbranschens konkurrenskraft och föreslår därför att anslaget för konkurrenskraftig livsmedelssektor ökas med 17 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget ökas med 17 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Finansiering föreslås ske genom att anslaget för åtgärder för att främja ekologisk produktion minskas med 17 miljoner kronor.

Slutligen föreslår regeringen att anslaget för främjande av rennäringen ökas på tilläggsbudget i denna proposition med 25 miljoner kronor för 2007. Anledningen är dels de svåra betesförhållanden som rått i stora delar av renskötselområdet och som föranlett höga bidrag för stödutfodring av ren, dels att antalet slaktade renar har varit stort vilket lett till omfattande utbetalningar av pristillägg per slaktad ren. Finansiering föreslås ske genom att anslaget för åtgärder för landsbygdens miljö och struktur på tilläggsbudget i denna proposition minskas med 25 miljoner kronor 2007.

Utgiftsområde 24

Näringsliv

En viktig del i regeringens konkurrensfrämjande åtgärder är det uttalade målet att minska företagens administrativa kostnader till följd av statliga regelverk med minst 25 procent till hösten 2010. Regeringen har för avsikt att inom kort inrätta ett tillfälligt regelråd med uppgift att under regeringens beredningsprocess säkerställa att konsekvensutredningarna håller erforderlig kvalitet. Inom Regeringskansliet pågår för

närvarande ett arbete med att slutligt utforma formerna för ett sådant råd. För att finansiera regelrådet föreslår regeringen att anslaget för näringslivsutveckling minskas med 10 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget minskas med 10 miljoner kronor i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen föreslår att anslaget för rymdverksamhet minskas med 50 miljoner kronor 2008 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Regeringen har anmält Sveriges deltagande i världsutställningen EXPO 2010 i Shanghai på temat ”Better City, Better Life”. Deltagande i en världsutställning bygger för Sveriges del på ett gemensamt åtagande från stat och näringsliv, vilket innebär att regeringens beslut om statlig finansiering sker under förutsättning att näringslivet ställer motsvarande medel till förfogande. Därför föreslås en ökning av anslaget för exportfrämjande med 10 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget ökas med 33 respektive 20 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Utgiftsområde 25

Allmänna bidrag till kommuner

Regeringen avser att föreslå att den statliga fastighetsskatten 2008 ersätts av en låg kommunal fastighetsavgift. Införandet av en kommunal fastighetsavgift bör regleras genom en minskning av anslaget kommunalekonomisk utjämning med 12 060 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget minskas med 12 060 miljoner kronor i förhållande till den beräkning som låg till grund för 2007 års ekonomiska vårproposition.

Vidare föreslår regeringen i denna proposition att anslaget kommunalekonomisk utjämning minskas med 900 miljoner kronor från och med 2008 till följd av att avdragsrätten för pensionssparande sänks, vilket ökar kommunsektorns skatteintäkter med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår också i denna proposition en ändring i socialtjänstlagen som innebär att hemmavarande barns och hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete upp till ett halvt prisbasbelopp per år inte ska beaktas vid beräkning av ekonomiskt bistånd. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2008. Rege-

ringen bedömer att kostnaderna för kommunerna ökar med 30 miljoner kronor och föreslår att anslaget kommunal ekonomisk utjämning ökas med 30 miljoner kronor 2008 och beräknar att anslaget ökas med 30 miljoner kronor 2009 och 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Anslaget för utveckling av socialt arbete under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg föreslås minskas med samma belopp.

Under 2007 har stöd till kommuner för skolgång för barn som avvisas eller utvisas lämnats under anslaget kommunalekonomisk utjämning och regeringen föreslår att så sker även under 2008. Detta innebär att anslaget föreslås ökas med 50 miljoner kronor 2008. Samtidigt föreslås att anslaget för ersättningar och bostadskostnader under utgiftsområde 8 Migration minskas med samma belopp.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/23/EG om mänskliga vävnader och celler fastställer kvalitets- och säkerhetsnormer för donation, tillvaratagande, kontroll, bearbetning, konservering, förvaring och distribution av mänskliga vävnader och celler. En proposition med förslag till lagändringar med anledning av direktivet avses lämnas till riksdagen vid årsskiftet 2007/08. Kostnaderna för landstingen för genomförandet i Sverige av de krav direktiven ställer beräknas till 119 miljoner kronor per år under tio år. Regeringen föreslår därför att anslaget för kommunalekonomisk utjämning ökas med 119 miljoner kronor 2008 och beräknar att anslaget ökas med samma belopp under 2009 och 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Tabell 7.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Föreslagna och aviserade utgiftsreformer och finansieringar i förhållande till 2007 års ekonomiska vårproposition. Endast förändringar som medför anslagsförändringar om minst 10 miljoner kronor redovisas separat under respektive utgiftsområde.

Miljoner kronor		2007	2008	2009	2010
Reformer					
UO 1 Rikets styrelse		7	309	1 133	383
varav	Länsstyrelserna: Konkurrenskraftspaket för jordbruksnäringen		10	128	128
	Förstärkning av sametinget		6	16	6
	Ökad säkerhet Kungliga hov- och slottsstaten		11	11	11
	Löner och arvoden till riksdagens ledamöter		17	37	37
	Personalförstärkning riksdagen		23	23	23
	EU-ordförandeskapet 2009		70	770	50
	IT i Regeringskansliet		20	25	12
	Krishantering, säkerhet och beredskap i Regeringskansliet		32	32	32
	Regelrådet		10	10	10
	Migration ökade kostnader 2008		30		
	Nya utlandsmyndigheter i biståndsländer		58	58	58
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning		1	28	20	20
varav	Finansinspektionen		21	13	13
UO 3 Skatt, tull och exekution		7	38	23	23
varav	Kronofogdemyndigheten: förändrad borgenärsroll		13	13	13
	Införande av tullkodex och e-tull		20	10	10
UO 4 Rättsväsendet		-1	2	2	2
varav	Polisorganisationen: omprioritering inom utgiftsområdet		-79	-77	-77
	Ökad ärendetillströmning till Åklagarmyndigheten		55	55	55
	Sveriges Domstolar	-136			
	Brå: Trygghetsundersökningar och kriminalstatistik m.m.		10	10	10
	Rättsliga biträden m.m.	135			
	Inrättande av säkerhets- och integritetsskyddsnämnd		14	12	12
UO 5 Internationell samverkan		1	4	11	11
varav	Tillfälligt sänkt avgift till Nordiska ministerrådet		-14		
	Forskning om kemiska, biologiska och radiologiska och nukleära stridsmedel		18	18	18
UO 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet			-356	-627	-987
varav	Ökad information till kvinnor om antagningsprövning för värnpliktsutbildning		12	12	12
	Förbandsverksamhet		-12	-12	-12
	Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet (RAKEL)		147	206	211
	Förbandsverksamhet		-73	-103	-106
	Krisberedskap		-74	-103	-105
	Effektivisering av Försvarsmaktens materieförsörjning		-350	-620	-980
UO 7 Internationellt bistånd			-578	-118	-118
varav	Avveckling av Rysslandsbistånd			-32	-32
	Nya utlandsmyndigheter i biståndsländer		-58	-58	-58
	Ökade avräkningar från biståndsramen		-525	-25	-25

Fortsättning av tabell 7.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Föreslagna och aviserade utgiftsreformer och finansieringar i förhållande till 2007 års ekonomiska vårproposition. Endast förändringar som medför anslagsförändringar om minst 10 miljoner kronor redovisas separat under respektive utgiftsområde.

Miljoner kronor		2007	2008	2009	2010
UO 8 Migration		0	-2	66	64
varav	Europeiskt system för viseringsinformation (VIS)		14	31	31
	Skolgång för gömda barn (ersättning ges istället inom UO 25)		-50		
	Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	-80			
	Offentligt biträde i utlänningsärenden till följd av ett ökat antal förordnanden	80			
	EU-fonder på migrationsområdet: nytt ramprogram		31	31	31
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg		160	-285	84	534
varav	Bidrag för läkemedelsförmånerna		-367	33	433
	Sjukvård i internationella förhållanden	90			
	Statens folkhälsoinstitut: återbetalning av avgifter uttagna i strid med EG-fördraget.	70			
	Folkhälsopolitiska satsningar		115	115	115
	Handikapporganisationer		20	20	20
	Vissa statsbidrag inom handikappområdet		-23	-73	-21
	Bilstöd till personer med funktionshinder: tillfällig minskning till följd av regeländring.		-21		
	Bidrag till utveckling av social arbete m.m.		-28	-30	-30
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp		700	-1 874	-2 505	-2 405
varav	Samlat åtgärds paket sjukfrånvaro		-1 867	-2 498	-2 398
	Förstärkning av Försäkringskassan	700			
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn			-531	-506	-533
varav	Korrigerigering av historisk sjukpenninggrundande inkomst inom föräldraförsäkringen		-531	-506	-533
UO 13 Arbetsmarknad		240	-1 843	-4 548	-4 466
varav	Integrationsverket, tillfälligt ökade kostnader		12		
	Insatser för integration av tredjelandsmedborgare från EU-budgeten		24	13	13
	Kompensation till A-kassorna för införande av reformer	250			
	Införande av två nya karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen		-60	-110	-110
	Regelförändringar för deltidsarbetslösa		-898	-3 928	-4 108
	Minskning av arbetsmarknadspolitiska program		-1 000	-800	-800
	Jobb och utvecklingsgaranti på deltid för ensamstående föräldrar		97	293	293
UO 14 Arbetsliv			-24	-12	-12
varav	Särskilda jämställdhetsåtgärder		-25	-15	-15
UO 15 Studiestöd			-79	-92	-100
varav	Minskade antal studieplatser till följd av färre utbildningsplatser i högskolan		-96	-104	-115

Fortsättning av tabell 7.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Föreslagna och aviserade utgiftsreformer och finansieringar i förhållande till 2007 års ekonomiska vårproposition. Endast förändringar som medför anslagsförändringar om minst 10 miljoner kronor redovisas separat under respektive utgiftsområde.

Miljoner kronor		2007	2008	2009	2010
UO 16 Utbildning och universitetsforskning		6	119	201	411
varav	Reform: Läsa, räkna skriva		150	250	500
	Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg		-90	-75	
	Fortbildning av lärare		80	80	
	Inrättande av speciallärarutbildning		15		
	Fler platser i statlig påbyggnadsutbildning		40	40	40
	Färre platser i kvalificerad yrkesutbildning		-40	-40	-40
	Kvalitetsåtgärder inom grundutbildning på universitet och högskolor		240	240	190
	Utbyggd läkarutbildning		11	23	34
	Neddragning av universitets och högskolors grundutbildningsanslag		-200	-200	-200
	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor		-23		
	Avveckling av Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning		-20	-50	-50
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		33	6	18	18
varav	Insatser för att bevara Ingmar Bergmans verk	20			
	Justering av bidrag till vissa institutioner till följd av ändrade regler för mervärdesskatt		-51	-51	-51
	Bidrag till allmän kulturverksamhet		-10		
	Riksställningar: medel för vissa kostnader till följd av omlokalisering	13			
	Skapande skola		55	55	55
	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer		15	15	15
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik		0	-225	-199	-199
varav	Boverket: Marknadskontroll av byggprodukter			17	17
	Boverket: Förbättrad tillämpning av plan- och bygglagen	10			
	Statens bostadskreditnämnd: Anslag kreditverksamhet upphör.		-199	-199	-199
	Avveckling av Fonden för fukt- och mögelskador	-10	-2	-17	-17
	Omstrukturering av kommunala bostadsbolag		-30	-3	-3
UO 20 Allmän miljö- och naturvård		0	-60	-20	40
varav	Åtgärder för biologisk mångfald		-50	-200	-200
	Sanering och återställning av förorenade områden		-50		
	Hållbara städer			140	200
	Insatser för internationella klimatinvesteringar		32	32	32
UO 21 Energi		0	195	205	100
varav	Energieffektivisering		120	130	60
	Energiforskning		55	55	40
	Vindkraft		20	20	

Fortsättning av tabell 7.9 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Föreslagna och aviserade utgiftsreformer och finansieringar i förhållande till 2007 års ekonomiska vårproposition. Endast förändringar som medför anslagsförändringar om minst 10 miljoner kronor redovisas separat under respektive utgiftsområde.

Miljoner kronor		2007	2008	2009	2010
UO 22 Kommunikationer		10 000	208	95	95
varav	Vägverkets administration: Körkortsverksamhet		120		
	Vägverket: Konkurrenskraftspaket för jordbruksnäringen		15	15	15
	Amortering av upptagna lån för väginvesteringar	7 000			
	Väghållning			100	100
	Amortering upptagna lån för järnvägsinvesteringar	3 000			
	Banverkets administration	-4	-11	-11	-6
	Sjöräddningshelikoptrar		141	80	80
	Järnvägsstyrelsen: ökade kostnader till följd av EU-regler	4	11	11	6
	Ersättning till Posten AB för grundläggande kassaservice		-120	-180	-180
	Kanalisation		75	75	75
UO 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar		48	122	138	108
varav	Sveriges lantbruksuniversitet	-10			
	Ökat uttag av bioenergi inom skogsbruket		10	30	
	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	50			
	Statens jordbruksverk: övertagande av djurskyddsverksamhet		45	45	45
	Statens jordbruksverk: Konkurrenskraftspaket för jordbruksnäringen		55	51	51
	Livsmedelsstrategi		17	17	17
	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	-27			
	Åtgärder för att främja ekologisk produktion		-17	-17	-17
	Främjande av rennäringen: stödutfodring av renar och pristillägg	25			
UO 24 Näringsliv		17	51	23	13
varav	Näringslivsutveckling		-10	-10	-10
	Näringslivsutveckling: Nystartscentra	10			
	Rymdverksamhet		50		
	Exportfrämjande: Sveriges deltagande i världsutställningen i Shanghai	7	10	33	20
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner		0	-10 761	-10 811	-10 811
varav	Skolgång för gömda barn		50		
	Feriearbete för ungdomar		30	30	30
	EG-direktiv vävnader och celler		119	119	119
	Reglering av kommunbidraget till följd av förändrade avdragsregler för pensionssparande. Motiverar en sänkning av utgiftstaket för staten. ¹		-900	-900	-900
	Reglering av kommunbidraget till följd av införande av kommunal fastighetsskatteavgift. Motiverar en sänkning av utgiftstaket för staten. ¹		-12 060	-12 060	-12 060
Summa ökning av takbegränsade utgifter¹		11 218	-4 579	-6 463	-6 853

¹ Anslagsförändringar på UO 25 som motiverar en teknisk justering av utgiftstaket för staten ingår ej i 'Summa ökning av takbegränsade utgifter' (se vidare avsnitt 4.3.3).

7.4.3 Övriga utgiftsförändringar jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition

I avsnitt 7.4.2 redovisas effekten av nya förslag till utgiftsförändringar i form av utgiftsreformer och förslag till finansiering. I detta avsnitt redovisas förändringen av utgiftsramarna 2008–2010 till följd av andra faktorer (se även tabell 7.7).

Pris- och löneomräkning av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål

I den inledande fasen av budgetprocessen hantearas anslag för förvaltnings- och investeringsändamål i fasta priser. Dessa anslag räknas om till löpande priser genom att pris- och löneindex knyts till anslagen.

I 2007 års ekonomiska vårproposition gjordes en slutlig pris- och löneomräkning för 2008 och en preliminär pris- och löneomräkning för 2009 och 2010. I denna proposition revideras den preliminära pris- och löneomräkningen för 2009 och 2010. Omräkningen baseras bland annat på antaganden om löneutvecklingen i den konkurrensutsatta sektorn. Vid beräkningen görs ett avdrag för produktivitetsutvecklingen motsvarande ett årligt genomsnitt av produktivitetsutvecklingen inom den privata tjänstesektorn under de senaste tio åren, se även avsnitt 7.9.

Den reviderade preliminära pris- och löneomräkningen leder till att anslagen ökar med cirka 1,0 miljard kronor 2009 och med 2,1 miljarder kronor 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Revideringen beror främst på att löneökningarna nu bedöms bli högre.

Övriga makroekonomiska förändringar

I jämförelse med 2007 års ekonomiska vårproposition har anslag som styrs av den makroekonomiska utvecklingen justerats med hänsyn tagen till det bedömda makroekonomiska läget som presenteras i denna proposition (se avsnitt 7.2). Justeringen berör huvudsakligen ett trettiotal anslag för transfereringsändamål med anledning av att antagandena gällande prisbasbelopp och inkomstindex är högre än i vårpropositionen.

Förändringarna av makroprognosen medför att de takbegränsade utgifterna ökar med 1,8 miljarder kronor 2008, 3,5 miljarder kronor 2009 samt med 4,0 miljarder kronor 2009 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen.

Volym

Utgifterna för 2007–2010 har också förändrats jämfört med beräkningen i 2007 års ekonomiska vårproposition till följd av nya prognoser för volym inom främst regelstyrda transfereringssystem.

Antalet nya asylsökande förväntas öka något i förhållande till vad som beräknades i vårpropositionen. Samtidigt förväntas antalet genomsnittligt inskrivna asylsökande i Migrationsverkets mottagningssystem minska något under 2009 och 2010 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen. Sammantaget innebär volymförändringar inom utgiftsområde 8 Migration att utgifterna ökar med 0,3 miljarder kronor 2008, är oförändrade 2009 samt minskar med 0,2 miljarder kronor 2010 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen.

Inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp har antalet sjukpenningdagar reviderats ner för samtliga år 2008–2010 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen. Orsaken till revideringen är att sjukdagarna har minskat mer än vad som då beräknades. Minskningstakten har hittills under 2007 varit starkare än den var under det andra halvåret 2006, då den tycktes mattas vilket också togs hänsyn till i den prognos som redovisades i vårpropositionen. Revideringen av sjukpenningdagarna beräknas minska utgifterna med cirka 2 miljarder kronor 2008 och med nära 2,5 miljarder kronor 2009 och 2010 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen.

Sammantaget innebär volymförändringar inom utgiftsområde 10 (exklusive bostadstillägg för personer med aktivitets- och sjukersättning) att utgifterna minskar med cirka 2 miljarder 2008, med cirka 2,5 miljarder kronor 2009 och med cirka 3 miljarder kronor 2010 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen.

Prognosen för antalet bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättning har reviderats upp i förhållande till bedömningen i vårpropositionen, bland annat till följd av regeländringar för bostadstillägg från 2008 vilket väntas öka antalet personer med aktivitets- och sjukersättning med bostadstillägg. Detta innebär att volymförändringar inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom (inklusive bostadstillägg för personer med aktivitets- och sjukersättning inom utgiftsområde 10) bidrar till att öka utgifterna med 0,1 miljarder kronor 2008, med 0,3 miljarder kronor 2009 samt med 0,5

miljarder kronor 2010 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen.

Inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn har prognosen för antalet uttagna dagar för tillfällig föräldrapenning reviderats upp för samtliga år 2008–2010 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen. Det har även skett en smärre upprevidering i förhållande till vårpropositionen av antalet uttagna dagar för föräldrapenning samt antalet barn med barnbidrag. Sammantaget innebär volymförändringar inom utgiftsområde 12 att utgifterna revideras upp med 0,7 miljarder kronor 2008, med 0,6 miljarder kronor 2009 och med 0,5 miljarder kronor 2010 jämfört med bedömningen i vårpropositionen.

Antalet personer med inkomstpension, premiepension respektive tilläggs pension väntas bli något fler 2008–2010 än vad som beräknades i vårpropositionen. Sammantaget innebär dessa volymförändringar inom ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten att utgifterna revideras upp med 0,2 miljarder kronor 2008, med 0,3 miljarder kronor 2009 och med 0,4 miljarder kronor 2010 i förhållande till bedömningen i vårpropositionen.

Sammantaget innebär revideringarna av posten Volymförändringar (se tabell 7.8) att de takbegränsade utgifterna minskar med 0,8 miljarder kronor 2008, med 1,3 miljarder kronor 2009 samt med 1,8 miljarder kronor 2010 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

I tabell 7.10 redovisas utfall (även könsfördelat) och prognoser för volymer inom olika transfereringssystem. Redovisningen har begränsats till anslag där förändrade volymer medför betydande utgiftsförändringar.

Tekniska förändringar

Regeringen föreslår i denna budgetproposition förändringar som motiverar tekniska justeringar av utgiftstaket för 2008. Den största tekniska förändringen berör anslaget 48:1 *Kommunal-ekonomisk utjämning*. Införandet av en kommunal fastighetsavgift minskar statens inkomster samtidigt som kommunernas inkomster ökar. Med anledning av detta föreslår regeringen att anslaget minskas med 12,1 miljarder kronor.

Regeringen föreslår att det tidigare fastställda utgiftstaket för staten 2008 och den tidigare bedömningen av utgiftstaket för staten 2009 minskas med 14 miljarder kronor på grund av tekniska förändringar. För 2010 minskas den

tidigare bedömningen av utgiftstaket för staten med 15 miljarder kronor på grund av tekniska förändringar.

Sammantaget innebär denna typ av förändringar (se Tekniska förändringar, tabell 7.8) att de takbegränsade utgifterna minskar med 13,7 miljarder kronor 2008, med 14,2 miljarder kronor 2009 samt med 14,9 miljarder kronor 2009.

Övrigt

Revideringar av utgifterna kan förledas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens direkta kontroll, t.ex. genom ändringar i EU:s regelverk.

För 2008 minskar de takbegränsade utgifterna på grund av denna typ av förändringar med 4,6 miljarder kronor. Till större delen förklaras det av lägre medelersättningar inom vissa transfereringssystem samt av att EU-avgiften beräknas bli cirka 1,2 miljarder kronor lägre än i vårpropositionen. För 2009 och 2010 minskar utgifterna med 3,9 miljarder kronor respektive 4,5 miljarder kronor med anledning av denna typ av förändringar (se Övrigt, tabell 7.8).

Minskning av anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att omfördela sina utgifter över tiden. Medel på ramanslag som inte utnyttjas under ett budgetår kan inom vissa gränser sparas till efterföljande år. Det innebär att en myndighet utöver anvisade anslagsmedel även kan använda tidigare sparade anslagsmedel, vilket ger en viss flexibilitet i planeringen. Myndigheter har också möjligheter att inom vissa gränser låna av efterföljande års anslag. Förskjutningar av detta slag redovisas som en för alla ramanslag gemensam beräkningspost benämnd Minskning av anslagsbehållningar. Denna post ingår i de takbegränsade utgifterna. För kommande budgetår erhålls en prognos för de takbegränsade utgifterna genom att den beräknade förändringen av anslagsbehållningarna läggs till utgiftsramarna och ålderspensionssystemets utgifter. Myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskrediter utgör en osäkerhetsfaktor i beräkningen av de takbegränsade utgifterna.

I förhållande till prognosen i vårproposition beräknas anslagsbehållningarna öka med 2,4 miljarder kronor 2008, 0,3 miljarder kronor 2008 samt med 0,4 miljarder kronor 2010.

Tabell 7.10 Volymer 2005–2010

Förändring jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition anges inom parentes.

Utgifts- område	Köns- fördelning Utfall 2005	Köns- fördelning Utfall 2006	Utfall 2005	Utfall 2006	Prognos			
					2007	2008	2009	2010
8 Antal registrerade asylsökande	36,3% kv 63,7% m	36,0% kv 64,0% m	38 900	31 800	31 500 (4 500)	30 200 (3 200)	29 500 (-500)	27 700 (-2 300)
9 Antal personer med assistansersättning	47,2% kv 52,8% m	47,2% kv 52,8% m	13 087	13 850	14 600 (100)	15 300 (100)	15 800 (100)	16 200 (100)
10 Antal sjukpenningdagar (netto exklusive åtgärds paket m.m. ¹), miljoner	61,5% kv 38,5% m	61,3% kv 38,7% m	67,1	61,1	55,4 (-2,1)	53,4 (-4,1)	53,2 (-4,3)	53,2 (-4,3)
10 Antal sjukpenningdagar (netto inklusive åtgärds paket m.m. ¹), miljoner					55,4	50,2	49,1	49,1
10 Antal rehabiliteringspenningdagar (netto), miljoner	66,8% kv 33,2% m	66,2% kv 33,8% m	4,2	3,4	2,9 (-0,1)	2,8 (-0,2)	2,8 (-0,2)	2,8 (-0,2)
10 Antal personer med sjukersättning	59,6% kv 40,4% m	60,0% kv 40,0% m	535 700	537 000	533 800 (200)	528 700 (-800)	520 200 (-4 300)	507 900 (-11 600)
10 Antal personer med aktivitetsersättning	52,0% kv 48,0% m	51,1% kv 48,9% m	14 400	17 500	20 900 (1 100)	23 900 (3 500)	26 400 (5 500)	28 700 (7 500)
11 Antal personer med garantipension	79,2% kv 20,8% m	79,5% kv 20,5% m	850 400	828 100	807 800 (600)	788 700 (-500)	771 400 (-2 000)	755 300 (-3 700)
ÅP Antal personer med tilläggspension	52,3% kv 47,7% m	52,3% kv 47,7% m	1 488 500	1 526 100	1 570 400 (900)	1 625 800 (1 500)	1 687 600 (1 900)	1 751 700 (2 500)
ÅP Antal personer med inkomstpension	48,3% kv 51,7% m	48,6% kv 51,4% m	253 600	350 500	457 800 (900)	575 400 (1 600)	699 400 (1 900)	825 400 (2 300)
ÅP Antal personer med premiepension	50,9% kv 49,1% m	50,9% kv 49,1% m	198 300	288 000	387 700 (-100)	503 700 (0)	632 400 (800)	767 300 (1 400)
10 och 11 Antal pensionärer samt personer med aktivitets- och sjukersättning som erhåller bostadstillägg	74,0% kv 26,0% m	73,5% kv 26,5% m	428 500	423 900	419 100 (-900)	416 600 (2 100)	416 100 (9 900)	409 400 (13 000)
12 Antal barnbidrag			1 700 100	1 686 600	1 675 000 (5 000)	1 664 000 (10 000)	1 653 000 (11 000)	1 646 000 (14 000)
12 Antal uttagna föräldrapenningdagar, miljoner	80,5% kv 19,5% m	79,4% kv 20,6% m	42,7	43,5	44,8 (0,2)	46,1 (0,5)	47,1 (0,3)	48,0 (0,1)
12 Antal uttagna tillfälliga föräldrapenningdagar, miljoner	54,8% kv 45,2% m	55,0% kv 45,0% m	5,2	5,7	5,4 (0,3)	5,5 (0,3)	5,5 (0,3)	5,6 (0,3)
15 Antal personer med studiehjälp	49,0% kv 51,0% m	48,9% kv 51,1% m	440 400	459 400	478 200 (1 300)	488 000 (1 700)	488 600 (1 800)	478 500 (1 600)
15 Antal personer med studiemedel ²	60,0% kv 40,0% m	60,5% kv 39,5% m	463 100	447 800	433 100 (900)	431 400 (0)	431 500 (-1 500)	431 500 (-2 300)
15 Antal personer med rekryteringsbidrag	72,0% kv 28,0% m	73,8% kv 26,2% m	25 200	26 300	3 700 (-1 200)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

Anm.: Antaganden om arbetslöshetstal ingår i de makroekonomiska förutsättningarna, vilka redovisas i avsnitt 7.2.

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt.

¹ Åtgärds paketet innefattar effekter av nu föreslagna åtgärder samt av regeringen tidigare beslutade åtgärder mot överutnyttjande inom sjukförsäkringen.² Bruttoreäknat antal. När stödtagare under året har studerat på flera utbildningsnivåer eller både i Sverige och utomlands uppstår dubbelräkning. Nettoräknat var antalet studiemedelstagare 428 500 år 2005 och 414 700 år 2006.

7.5 Finansiering av anläggningstillgångar och rörelsekapital

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten fastställer riksdagen årligen en total låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningar som används i statens verksamhet (20 §). Vidare fastställer riksdagen årligen en total kreditram i Riksgäldskontoret för att täcka behovet av rörelsekapital (21 §).

7.5.1 Låneramar för 2008

Regeringens förslag: Regeringen får för 2008 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 30 300 000 000 kronor.

I tabell 7.11 redovisas för varje utgiftsområde beräknade sammanlagda låneramar för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet för 2008. Den totala låneramen avser summan av lån för detta ändamål som regeringen via myndigheterna (exkl. Sjunde AP-fonden) högst får ha i Riksgäldskontoret under 2008.

Beloppen för respektive utgiftsområde är preliminära eftersom regeringen normalt fattar beslut om respektive myndighets låneram i samband med regleringsbrev för 2008. Summan per utgiftsområde innefattar också tidigare tagna lån.

Regeringen beräknar att det behövs en total låneram på 30,3 miljarder kronor för 2008, varav 258 miljoner kronor initialt inte kommer att fördelas till myndigheterna.

Jämfört med den låneram som riksdagen beslutat för 2007 innebär förslaget till låneram för 2008 en ökning med 1,8 miljarder kronor eller 6 procent. Den genomsnittliga ökningstakten för låneramen under perioden 2002–2007 har uppgått till cirka 6 procent per år.

Myndigheternas totala skuld avseende investeringar i anläggningstillgångar uppgick till 20,4 miljarder kronor vid halvårsskiftet 2007, vilket är cirka 0,6 miljarder kronor mer än vid samma tidpunkt ett år tidigare.

Tabell 7.11 Låneram för 2008

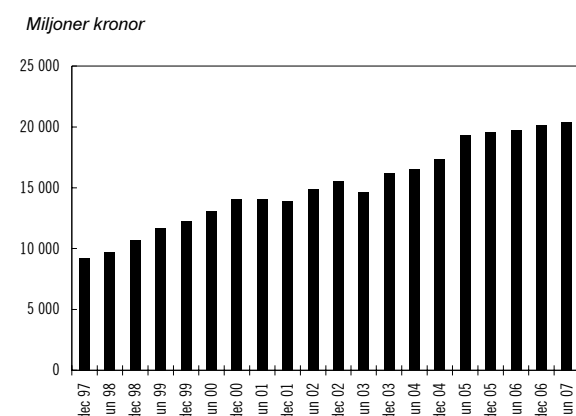
Miljoner kronor

Utgiftsområde	Ram 2007 i regleringsbrev	Skuld 30/6 2007	Preliminär Låneram 2008
1 Rikets styrelse ¹	926	649	924
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ²	711	474	706
3 Skatt, tull och exekution	1 215	872	1 515
4 Rättsväsendet	4 384	3 658	4 489
5 Internationell samverkan	26	5	26
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	5 611	4 117	7 409
7 Internationellt bistånd	168	92	122
8 Migration	140	52	150
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	294	200	294
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	2 160	1 623	2 000
13 Arbetsmarknad	587	268	588
14 Arbetsliv	94	37	63
15 Studiestöd	170	120	170
16 Utbildning och universitetsforskning	6 051	4 437	5 949
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	550	409	552
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	314	144	314
19 Regional utveckling	1	1	1
20 Allmän miljö- och naturvård	209	138	209
21 Energi	40	19	40
22 Kommunikationer	3 334	2 245	3 229
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	917	648	966
24 Näringsliv	307	176	326
Ej fördelat			258
Summa	28 209	20 384	30 300

Anm.: Låneramen för Sjunde AP-fonden behandlas separat (avsnitt 7.5.3) och ingår därför inte i tabellen.

¹ Exklusive Riksdagsförvaltningen och Riksdagens ombudsmän samt justitieombudsmännen.

² Exklusive Riksrevisionen.

**Diagram 7.2 Myndigheternas investeringslån
dec 1997–juni 2007**

Källa: Riksgäldskontoret

Diagram 7.2 visar lånevolymens utveckling sedan december 1993.

Tabell 7.12 Investeringslån och låneramar 2001–2007

Miljoner kronor

	Lån 30 juni	Låneram	Utnyttjandegrad 30 juni
2002	14 878	22 500	66%
2003	14 618	23 500	62%
2004	16 494	25 000	66%
2005	18 594	26 500	70%
2006	19 752	28 000	71%
2007	20 384	28 500	72%

Källa: Riksgäldskontoret och Finansdepartementet.

Som framgår av tabell 7.12 har lånevolymen ökat med 5,5 miljarder kronor sedan 2001, medan utnyttjandegraden ökat med 6 procentenheter. Det bör också observeras att upplåningen i regel ökar under det andra halvåret, varför utnyttjandegraden som redovisas ovan i regel är lägre än utnyttjandegraden vid utgången av respektive år.

7.5.2 Räntekontokrediter för 2008

Regeringens förslag: Regeringen får för 2008 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 19 800 000 000 kronor.

Myndigheterna placerar överskottslikviditet och finansierar sitt behov av rörelsekapital i Riksgäldskontoret. Respektive myndighet har för

dessa ändamål ett räntekonto med kredit. Storleken på räntekontokrediterna varierar, men ligger normalt i intervallet 5–10 procent av summan av respektive myndighets anslag, bidrag och avgiftsinkomster. Beräknade kreditramar för 2007 redovisas per utgiftsområde i tabell 7.13 tillsammans med totalt saldo och bruttoskuld på räntekontona per den 30 juni 2007. Vid beräkningen av bruttoskulden ingår endast de myndigheter som hade ett negativt saldo på räntekontot och som därmed utnyttjat sin kredit.

Regeringen föreslår att summan av kreditramarna för myndigheternas räntekonton (exklusive Sjunde AP-fonden) får uppgå till högst 19,8 miljarder kronor för 2008, varav 198 miljoner kronor initialt inte kommer fördelas till myndigheterna. Jämfört med den ram som riksdagen beslutat om för 2007 innebär det att den totala ramen ökar med 0,1 miljarder kronor.

Av första kolumnen i tabell 7.13 framgår att flera myndigheter under respektive utgiftsområde vid halvårsskiftet i år hade betydande inlåning på sina räntekonton. En anledning till att inlåningen är större än utlåningen är det anslagssparande som myndigheterna har byggt upp. Det kan också bero på att det för den avgiftsfinansierade verksamheten uppstår en likviditet som placeras på räntekontot. Ett exempel på att det är vanligt att myndigheterna har större inlåning än utlåning är att endast 18 av de 240 myndigheter som har räntekonton med kredit i Riksgäldskontoret utnyttjade sin kredit per den 30 juni 2007. Dock utnyttjade drygt 50 myndigheter sin kredit någon gång under året och då särskilt strax före anslagsutbetalningarna. Merparten av myndigheterna har dock stadigvarande överskottslikvid på sina räntekonton.

Tabell 7.13 Räntekontokreditram för 2008

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Saldo 30/6 2007 ¹	Brutto- skuld 30/6 2007	Preliminär kreditram 2008
1 Rikets styrelse ²	-2 298	0	784
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ³	-1 062	688	2 248
3 Skatt, tull och exekution	-589	0	712
4 Rättsväsendet	-1 683	5	3 015
5 Internationell samverkan	-4	0	3
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	-4 554	7	3 403
7 Internationellt bistånd	-117	0	31
8 Migration	-327	0	100
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-971	0	331
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	-216	0	712
13 Arbetsmarknad	-189	2	395
14 Arbetsliv	-78	0	64
15 Studiestöd	-73	0	75
16 Utbildning och universitetsforskning	-13 657	3	3 133
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	-396	0	222
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	-179	9	263
19 Regional utveckling	-2	0	3
20 Allmän miljö- och naturvård	-284	0	39
21 Energi	1	1	22
22 Kommunikationer	-4 551	43	3 464
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande närings	-1 158	91	371
24 Näringsliv	-284	51	212
Ej fördelat			198
Summa	-32 671	900	19 800

Anm.: Räntekontokreditramen för Sjunde AP-fonden behandlas separat (avsnitt 7.5.3) och ingår därför inte i tabellen.

¹ Ett negativt belopp för saldo den 30 juni 2007 innebär en behållning i Riksgäldskontoret.

² Exklusive Riksdagsförvaltningen och Riksdagens ombudsmän samt justitieombudsmännen.

³ Exklusive Riksrevisionen.

7.5.3 Sjunde AP-fonden

Regeringens förslag: För Sjunde AP-fondens verksamhet får regeringen för 2008 dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 5 000 000 kronor, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 150 000 000 kronor.

Sjunde AP-fonden har bildats för att förvalta premiepensionsmedel inom ålderspensionssystemet. En del av pensionsavgiften ger rätt till premiepension och förvaltas i värdepappersfonder efter individuella val. För de personer som avstår från att välja någon annan fond ska medlen placeras i Premiesparfonden som förvaltas av Sjunde AP-fonden. Därutöver förvaltar Sjunde AP-fonden Premievals-fonden som kan väljas fritt på samma sätt som andra fonder inom premiepensionssystemet. Sjunde AP-fonden har inga uppgifter utöver förvaltningen av dessa fonder.

Kostnaderna för Sjunde AP-fondens verksamhet ska täckas med förvaltningsavgifter som tas ur fonderna. Detta gäller även kostnaderna för att bygga upp verksamheten från grunden. I syfte att åstadkomma neutralitet mellan generationer sprids kostnaderna under uppbyggnads-skedet över en längre period. För detta ändamål disponerar Sjunde AP-fonden krediter i Riksgäldskontoret. För 2007 disponerar Sjunde AP-fonden dels ett räntekonto med kredit på högst 150 miljoner kronor, dels en låneram på högst 5 miljoner kronor för finansiering av investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten.

Förvaltningsavgiften, som skall finansiera verksamheten, har hittills reducerats genom det rabattsystem som tillämpas av Premiepensionsmyndigheten (PPM). Rabatten kommer premiepensionsspararna till del genom att PPM köper nya fondandelar för rabattbeloppet. För Premiesparfondens del har detta inneburit att avgifter utöver 0,12 procent har reducerats genom en rabatt på 96 procent, vilket i sin tur har reducerat pensionsspararnas kostnader från 0,5 procent per år i bruttoavgift till cirka 0,15 procent per år i nettoavgift. I den mindre Premievals-fonden uppgick nettoavgiften efter rabatt till 0,29 procent 2006. Under 2007 har PPM höjt det fria kost-

nadsuttaget till 0,15 procent, vilket gjort det möjligt för Sjunde AP-fonden att fr.o.m. april 2007 sänka bruttoavgiften i båda fonderna till denna nivå och därmed undgå de bruttobetalningar som rabattsystemet dittills har inneburit, vilket innebär en förenkling för Sjunde AP-fondens del. För pensionsspararna innebär detta oförändrad avgift i Premiesparfonden men sänkt avgift i Premievals-fonden.

Med beaktande av dessa förändringar uppskattas Sjunde AP-fondens totala avgiftsintäkter 2007 till 115,4 miljoner kronor medan kostnaderna väntas uppgå till 107,9 miljoner kronor, vilket ger ett budgeterat överskott på 7,5 miljoner kronor. Det balanserade underskottet väntas därmed minska från 150,2 miljoner kronor vid årets inledning till cirka 143 miljoner kronor vid dess slut.

Kreditbehovet är dock lägre än det balanserade underskottet, främst därför att kostnaderna för externa förvaltare betalas kvartalsvis i efterskott. Mot bakgrund av det ovan sagda bedömer regeringen att en oförändrad ram för kredit på räntekonto på 150 miljoner kronor ger tillräcklig säkerhetsmarginal för 2008. En oförändrad ram på 5 miljoner kronor avseende lån för finansiering av anläggningstillgångar under 2008 bedöms även vara tillräcklig.

Beräkningar utifrån en rad antaganden innefattande bl.a. in- och utflöden i Premiesparfonden och Premievals-fonden, förväntad avkastning och kostnadsutveckling, visar att Sjunde AP-fonden kommer att redovisa successivt förbättrade årsresultat. Med de förutsättningar som gällde vid årsskiftet 2006/07 beräknades det balanserade underskottet och kreditbehovet bli allt lägre för att slutligen elimineras senast 2015. Detta förutsätter bl.a. att den pågående översynen av premiepensionssystemet inte leder till påtagligt höjda kostnader för Sjunde AP-fondens del.

7.5.4 Övrig utlåning från Riksgäldskontoret

Av 23 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten följer att riksdagen för en viss myndighet eller för viss anskaffning kan besluta att låne ska ske på annat sätt än genom ovan beskrivna låne- och kreditramar.

Totalt uppgick denna utlåning i Riksgäldskontoret till 212,1 miljarder kronor den 30 juni

2007. Centrala studiestödsnämndens kredit för studielån är störst och uppgick till 145,9 miljarder kronor. I tabell 7.14 presenteras en översikt av övriga kreditramar i och utanför Riksgäldskontoret.

Förslagen till beslut om nya eller ändrade ramar för övrig utlåning från Riksgäldskontoret återfinns inom respektive utgiftsområde.

Tabell 7.14 Övriga kreditramar 2008

Miljoner kronor

Myndighet/verksamhet	Skuld 30/6 2007	Kreditram 2008
A-train	1 000	
Banverket	13 600	15 000
Botniabanan	11 060	16 000
Centrala studiestödsnämnden	145 881	154 500
Exportkreditnämnden	-7 799	obegränsad
Fortifikationsverket	7 475	9 090
Försvarets materielverk	6 412	21 500
Statens jordbruksverk	911	8 100
Kammarkollegiet	-2	105
Lufftartsverket	4 661	
Premiepensionsmyndigheten	167	4 500
Radiotjänst i Kiruna	1 254	1 340
RGK:s garantiverksamhet, ordinarie garantireserv		obegränsad
RGK:s garantiverksamhet, garantier till internationella finansieringsinstitut		obegränsad
RGK insättningsgaranti	94	obegränsad
RGK investerarskydd		obegränsad
Sjöfartsverket	-523	350
Skatteverket	0	obegränsad
Socialstyrelsen	333	500
Statens bostadskreditnämnd, nya garantier		obegränsad
Statens bostadskreditnämnd, äldre garantier		obegränsad
Statens fastighetsverk	9 503	11 900
Statens järnvägar	-61	2 700 ¹
Statens pensionsverk	-89	25
Svensk-Danska broförbindelsen AB	4 186	
Svenska kraftnät	765	1 500
Vägverket	17 507	13 500
Summa	216 335	

Anm.: Affärsverk har även möjlighet att låna utanför Riksgäldskontoret. Utöver de kreditramar som redovisas i tabellen finns också låneramar och räntekontokrediter för riksdagens myndigheter som föreslås av Riksdagsstyrelsen och styrelsen för Riksrevisionen. Dessa förslag återfinns inom utgiftsområde 1 respektive 2.

7.6 Statliga garantier

Staten har utestående ekonomiska förpliktelser i form av garantier, t.ex. kapitaltäckningsgarantier, kreditgarantier, borgensåtaganden, grundförförbindelser och pensionsgarantier. En samlad redovisning av den statliga garantiverksamheten ges i Årsredovisning för staten 2006 (skr. 2006/07:101). I detta avsnitt presenteras en översikt avseende de anslag som under 2008 kan komma att belastas till följd av garantiverksamheten.

Sedan den 1 januari 1998 ställs krav på kostnadstäckning i hanteringen av statliga garantier. Detta innebär att risken i varje garantiengagemang eller grupp av engagemang ska beräknas. Utifrån detta bestäms en avgift för garantin som debiteras garantitagaren. Riksdagen kan emellertid besluta att en lägre eller ingen avgift alls ska debiteras för ett visst åtagande. Till den del full kostnadstäckning inte erhålls från garantitagaren är det fråga om en statlig subvention som ska belasta ett anslag. Avgiftsinkomster och i förekommande fall anslagsmedel motsvarande subventionen förs till ett konto, en garantireserv, i Riksgäldskontoret. Till reserven förs också eventuella återvinningar från tidigare infriade garantier. Reservan finansierar garantiverksamhetens administration och skadeutfall. Garantiverksamheten ska vara långsiktigt självbärande.

I tabell 7.15 presenteras en översikt över de anslag vars ändamål 2008 föreslås omfatta garantiverksamhet. Regeringens förslag presenteras under respektive utgiftsområde.

Tabell 7.15 Anslag vars ändamål 2008 omfattar garantiverksamhet

U0	Anslag	Garantiåtagande
2	2:4 Vissa garanti- och medlemsavgifter	A/O dom Shvetsii Vissa internationella finansieringsinstitut
7	8:1 Biståndsverksamhet	Garantier under Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet
7	8:1 Biståndsverksamhet	U-kreditgarantier
16	25:24 Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning	Fysikhuset Stockholm KB
	25:32 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning	
22	36:2 Våghållning och statsbidrag	Öresundsbrokonsortiet
	36:4 Banverket: Banhållning och sektorsavgifter	
22	36:4 Banhållning och sektorsavgifter	Arlandabanan Projekt AB

7.7 Beställningsbemyndiganden

Enligt 12 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen, för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen bestämmer, beställa varor eller tjänster samt besluta om bidrag, ersättning, lån eller liknande som medför utgifter under senare budgetår än det statsbudgeten avser.

På de olika utgiftsområdena motiverar regeringen behovet av och föreslår att riksdagen ska lämna nödvändiga bemyndiganden. I anslagsavsnitten för de olika utgiftsområdena redovisas tabeller med information om bl.a. nya och infriade förpliktelser under 2006–2008.

I tabell 7.16 i detta avsnitt görs en sammanfattning av begärda bemyndiganden för 2008. I kolumnen Ingående förpliktelser redovisas de åtaganden som staten vid ingången av 2008 beräknas ha i form av beställningar av varor och tjänster, beslut om bidrag m.m. I nästa kolumn anges de Nya förpliktelser av denna typ som staten förväntas ikläda sig under 2008. Kolumnen Infriade förpliktelser visar förpliktelser som förväntas bli betalda under 2008 och som regeringen ingått tidigare år. Kolumnen Utestående förpliktelser utgör summan av ingående och nya förpliktelser minus infriade förpliktelser. I den sista kolumnen, Begärda bemyndiganden, redovisas omfattningen av de bemyndiganden som regeringen under de olika

utgiftsområdena begär i denna proposition. Bemyndigandena innebär att riksdagen medger att regeringen får ikläda staten förpliktelser, som innebär utgifter efter 2008, för vilka anslag ännu inte har anvisats. Förpliktelserna innebär i många fall utgifter både 2009 och flera år därefter.

Av tabellen framgår att regeringen begär bemyndiganden om totalt 271,7 miljarder kronor. Jämfört med de beställningsbemyndiganden som riksdagen lämnat för 2007 innebär förslagen för 2008 en minskning med 10,8 miljarder kronor, eller 3,8 procent. Merparten av minskningen kan hänföras till utgiftsområde 22 Kommunikationer och utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Utöver beställningsbemyndiganden, som är kopplade till anslag, begär regeringen även ett bemyndigande för Botniabanan på 25 miljarder kronor. Härutöver begär regeringen bemyndigande att ikläda staten högst det utgiftsåtagande som följer av fastställd EU-budget för 2008 (se volym 2, utgiftsområde 27, avsnitt 4).

För anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* under utgiftsområde 9 begär regeringen på tilläggsbudget i denna budgetproposition ett bemyndigande på 64 200 miljoner kronor. För 2008 begärs inget bemyndigande eftersom nya förpliktelser inte kommer att ingås. Vid utgången av 2008 kommer det dock fortfarande att finnas utestående förpliktelser som beräknas uppgå till cirka 43 200 miljoner kronor.

För anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* under utgiftsområde 16 begärs inget bemyndigande för 2008 eftersom nya förpliktelser inte kommer att ingås. Vid utgången av 2008 kommer det dock fortfarande att finnas utestående förpliktelser som beräknas uppgå till cirka 253 miljoner kronor.

För anslaget 25:78 *Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning* under utgiftsområde 16 begärs inget bemyndigande för 2008 eftersom nya förpliktelser inte kommer att ingås. Vid utgången av 2008 kommer det dock fortfarande att finnas utestående förpliktelser som beräknas uppgå till cirka 5,2 miljoner kronor.

För anslaget 33:5 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006* under utgiftsområde 19 begärs inget bemyndigande för 2008 eftersom anslaget upphör på statsbudgeten från och med 2009. Vid utgången av 2008 kom-

mer det dock fortfarande att finnas utestående förpliktelser som beräknas uppgå till cirka 80 miljoner kronor.

För anslaget 35:9 *Planeringsstöd för vindkraft m.m.* under utgiftsområde 21 begärs inget bemyndigande för 2008 eftersom nya förpliktelser inte kommer att ingås. Vid utgången av 2008 kommer det dock fortfarande att finnas utestående förpliktelser som beräknas uppgå till cirka 15 miljoner kronor.

För anslaget 38:21 *Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft* under utgiftsområde 24 begärs inget bemyndigande för 2008 eftersom nya förpliktelser inte kommer att ingås. Vid utgången av 2008 kommer det dock fortfarande att finnas utestående förpliktelser som beräknas uppgå till cirka 400 miljoner kronor.

Tabell 7.16 Sammanfattande redovisning av beställningsbemyndiganden avseende 2008

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Ingående förpliktelser 2008	Nya förpliktelser 2008	Infriade förpliktelser 2008	Utestående förpliktelser 2008	Begärda bemyndiganden 2008
1 Rikets styrelse	15	175	5	185	185
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	50	50	50	50	50
5 Internationell samverkan	38	122	38	122	126
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	39 048	16 323	14 104	41 267	41 287
7 Internationellt bistånd	41 379	28 317	18 534	51 162	51 358
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	892	1 646	603	1 935	1 935
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	9	8	8	9	9
13 Arbetsmarknad	7 354	9 699	6 613	10 440	12 269
14 Arbetsliv	38	28	28	38	38
15 Studiestöd	6	5	6	5	6
16 Utbildning och universitetsforskning	8 828	7 246	5 067	11 007	11 255
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	116	99	94	121	127
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	25	102	25	102	102
19 Regional utveckling	4 105	3 288	2 256	5 137	5 700
20 Allmän miljö- och naturvård	1 501	1 165	772	1 894	1 897
21 Energi	3 370	2 437	1 780	4 027	4 037
22 Kommunikationer	117 239	35 829	27 639	125 429	126 670
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	11 448	4 337	5 570	10 215	10 215
24 Näringsliv	2 837	3 651	2 033	4 455	4 476
Summa:	238 298	114 527	85 225	267 600	271 742

Anm: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

7.8 Bemyndigande för ramanslag

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2008 besluta att ett ramanslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om

1. ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas, och
2. överskridandet ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Enligt 6 § andra stycket lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen med riksdagens bemyndigande besluta att ett ramanslag får överskridas, om detta är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av

riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas.

För de flesta ramanslag kan oundvikliga utgiftsökningar i förhållande till anvisade medel rymmas inom den högsta tillåtna anslagskrediten på 10 procent som föreskrivs i 6 § första stycket lagen om statsbudgeten. I fråga om ramanslag för förvaltningsändamål är det nästan aldrig aktuellt att överskrida anslaget mer än vad som ryms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Något särskilt bemyndigande som ger regeringen befogenhet att besluta om överskridande av ramanslag som anvisats för förvaltningsändamål behöver därför inte inhämtas. Vid behov kommer ytterligare medel att begäras på tilläggsbudget.

När det däremot gäller ramanslag som anvisats för regelstyrd verksamhet, icke påverkbara EU-relaterade utgifter, infriande av garantier samt oförutsedda utgifter kan så stora föränd-

ringar inträffa att utgifterna inte ryms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Regeringen avser i sådana fall att i första hand återkomma till riksdagen med förslag om anslag på tilläggsbudget. Förändringarna kan dock inträffa snabbt och betalningarna kan behöva göras utan dröjsmål. Om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas bör regeringen bemyndigas att besluta om överskridande när de förutsättningar som anges i 6 § andra stycket budgetlagen är uppfyllda, dvs. om det är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas. Överskridandet får inte vara större än att det ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten. Bemyndigandet begärs för ett budgetår i taget. Regeringens avsikt är att även fortsättningsvis på tilläggsbudget föreslå förändringar av berörda anslag som ersätter de medgivna överskridandena. I årsredovisning för staten 2006 (skr. 2006/07:101 avsnitt 5.3.4) lämnades en redovisning av vilka anslag som regeringen medgivit överskridanden för under 2006.

Innevarande år har regeringen på utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar medgivit ett överskridande av anslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* med 50 miljoner kronor. Anslaget har på tilläggsbudget tillförts medel motsvarande det medgivna överskridandet.

Innevarande år har regeringen på utgiftsområde 24 Näringsliv medgivit ett överskridande av anslaget 38:17 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* med 50 miljoner kronor. Anslaget har på tilläggsbudget i 2007 års ekonomiska vårproposition tillförts medel motsvarande det medgivna överskridandet.

Ett eventuellt utnyttjande av bemyndigandet senare i år kommer att redovisas i årsredovisning för staten 2007.

I anslutning till utgiftsområde 26 Statsskuld-räntor m.m. återkommer regeringen med förslag om bemyndiganden rörande överskridanden av vissa anslag.

7.9 Pris- och löneomräkning

Principerna för pris- och löneomräkningen

När pris- och löneomräkningen fick sin nuvarande form angavs följande syften med de nya budgeteringsprinciperna (prop. 1992/1993:100):

- Det första syftet är att myndigheternas verksamhet ska prövas som en helhet och att anslagsnivån är ett uttryck för beslutad och förväntad ambitionsnivå i verksamheten.
- Det andra syftet med nya principer för statsmakternas budgetering är att den allmänna prisutvecklingen inom den konkurrensutsatta sektorn ska utgöra utgångspunkt vid fastställandet av kompensationen för kostnadsutvecklingen.
- Det tredje syftet är att klart skilja statsmakternas ansvar inom ramen för den statliga budgetprocessen från frågor som det ankommer på staten som arbetsgivare att förhandla om i likhet med andra parter på arbetsmarknaden.

För att möjliggöra en långtgående delegation till myndigheterna och för att undvika intrång eller inblandning i lönerörelsen var det angeläget för regeringen att skapa ett system för pris- och löneomräkning där myndigheterna genom sitt handlande inte skulle kunna påverka kompensationen. Grunden för systemet har sedan dess varit att det är de beslutade anslagsnivåerna för myndigheternas verksamhet som ska pris- och löneomräknas. De kostnader som ska räknas om är löner, hyror och övriga förvaltningskostnader. Vid omräkningen används separata index för prisutvecklingen inom de tre nämnda utgiftsgrupperna. Transfereringar inom myndighetsanslag räknas inte om inom ramen för pris- och löneomräkningssystemet.

Därtill ska systemet bidra till att skapa förutsättningar för en produktivitet utveckling som motsvarar den som uppnås i den privata sektorn. Därför reduceras löneindex med ett produktivitetsavdrag som motsvarar produktivitet utvecklingen i den privata tjänstesektorn.

Systemet med pris- och löneomräkning är ett generellt system med en automatisk beräkning. Systemet tar således inte direkt hänsyn till den faktiska utgiftsutvecklingen under det enskilda anslaget.

Index för löneandelen

För omräkningen av löneandelen beräknar Statistiska centralbyrån (SCB) varje år ett arbetskostnadsindex (AKI) avseende utvecklingen för tjänstemän inom tillverkningsindustrin. Om inte Arbetsgivarverket meddelar att särskilda avsättningar gjorts i avtalen för vissa verksamhetsområden och/eller yrkeskategorier får normalt alla anslag samma omräkningsindex. Omräkningsindexet minskas därefter med produktivitetsavdraget. Produktivitetsavdraget motsvarar genomsnittet av de senaste tio årens produktivitetsutveckling inom den privata tjänstesektorn enligt SCB:s nationalräkenskaper. För omräkningen av löner till 2008 är det omräkningstal som använts för samtliga anslag 0,78 procent.

Index för hyresandelen

Lokalhyror som inte omförhandlas under det kommande budgetåret räknas i pris- och löneomräkningen om med ett index som motsvarar 70 procent av konsumentprisindexförändringen två år före det aktuella budgetåret. För omräkningen av hyror till 2008 är det omräkningstal som använts för hyresavtal som inte ska omförhandlas 0,91 procent.

Omräkningen för hyresavtal som ska omförhandlas bygger på prisutvecklingen under perioden från det att avtalet tecknades till det att avtalet ska omförhandlas. Detta omräkningstal är individuellt för varje berört anslag.

Omräkning av övriga förvaltningskostnader

För omräkningen av övriga förvaltningskostnader används samma index för alla anslag som pris- och löneomräknas. Detta index fastställs genom en sammanvägning av flera index från SCB avseende utgifter som förekommer vid myndighetsutövning. För omräkningen av övriga förvaltningskostnader till 2008 är det omräkningstal som använts 0,64 procent.

Tabell 7.17 Pris- och löneomräkning för 2008

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Ursprunglig statsbudget 2007 ¹	Pris- och löneomräkning till 2008
1 Rikets styrelse	9 743	114
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1 540	9
3 Skatt, tull och exekution	9 325	68
4 Rättsväsendet	29 517	240
5 Internationell samverkan	1 303	1
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 816	42
7 Internationellt bistånd	686	5
8 Migration	2 161	16
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	2 388	18
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	7 148	68
13 Arbetsmarknad	5 354	46
14 Arbetsliv	754	5
15 Studiestöd	63	0
16 Utbildning och universitetsforskning	39 289	335
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 551	61
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	766	4
19 Regional utveckling	27	0
20 Allmän miljö- och naturvård	1 203	7
21 Energi	1 018	7
22 Kommunikationer	31 905	583
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	2 866	22
24 Näringsliv	3 171	17
Summa	202 594	1 669

¹ Ursprunglig statsbudget 2007 är den bas som används vid beräkningen av pris- och löneomräkningen för 2008. Den ursprungliga statsbudgeten per utgiftsområde som redovisas i denna tabell innehåller enbart de anslag inom respektive utgiftsområde som pris- och löneomräknas.

I tabell 7.17 visas resultatet av pris- och löneomräkningen för 2008 per utgiftsområde. Pris- och löneomräkningen för varje anslag framgår av den härledningstabell som finns i respektive anslagsavsnitt. Om pris- och löneomräkningen ger anmärkningsvärda resultat kommenteras detta.

Riksdagens tillkännagivanden

Riksdagen har som sin mening gett regeringen tillkänna vad kulturutskottet anfört (bet. 2004/05:KrU1, rskr. 2004/05:99) om pris- och löneomräkning av vissa anslag inom utgifts-

område 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. I tillkännagivandet framförs synpunkter angående effekterna av det nuvarande pris- och löneomräkningssystemet och den metod som används för att fastställa myndigheters kompensation för lokalkostnader. Det anförs också att det inte direkt går att utläsa hur pris- och löneomräkningen är gjord. Mot den bakgrunden har regeringen årligen, med start från och med budgetpropositionen för 2006, lämnat en beskrivning av hur pris- och löneomräkningen av myndighetsanslagen går till.

Riksdagen har sedan återkommit och som sin mening gett regeringen tillkänna vad kulturutskottet anfört (bet. 2005/06:KrU1, rskr. 2005/06:84-88) om att en översyn av den nuvarande metoden för beräkning av myndigheternas hyreskompensation borde genomföras och att regeringen skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till lösning. I tillkännagivandet ifrågasätts om det är en rimlig ordning att museer och andra kulturinstitutioner ska kunna uppträda som jämbördiga motparter i hyresförhandlingar med Fastighetsverket. Det anfördes också att regeringen snabbt skulle vidta åtgärder som underlättar för Statens museer för världskultur att i det korta perspektivet komma över de problem som den minskade kompensationen för hyreskostnader fört med sig. Bland annat med anledning av riksdagens tillkännagivande föreslog regeringen i den ekonomiska vårpropositionen för 2006 att anslaget för Centrala museer skulle ökas med 4 000 000 kronor.

Den del av tillkännagivandet som gäller museernas möjlighet att uppträda som motpart vid hyresförhandlingar behandlas i denna proposition i utgiftsområde 2, avsnitt 9.5.

Systemet med ramanslag och pris- och löneomräkning var en förutsättning för den arbetsgivarpolitiska delegering som genomfördes den 1 juli 1994. Den arbetsgivarpolitiska delegeringen utvärderades av Arbetsgivarpolitikutredningen (SOU 2002:32). Regeringen behandlade utredningen i budgetpropositionen för 2004, volym 2, avsnitt 6.4. Förslagen till ändring av modellen för pris- och löneomräkningen återkom regeringen till i budgetpropositionen för 2005, volym 2, avsnitt 7.4.

Regeringen anser att pris- och löneomräkningen fungerar i stort sett bra. Utöver de genomförda åtgärderna har regeringen för närvarande ingen avsikt att se över eller byta modell för pris- och löneomräkningen.

8

Tilläggsbudget

8 Tilläggsbudget

8.1 Förslag till tilläggsbudget för 2007

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag. De förändringar av gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som regeringen anser bör tas upp, redovisas i det följande.

Anslagsförändringarna i detta förslag till tilläggsbudget innebär att anvisade medel ökar med 11 218 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 11 506 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 288 miljoner kronor.

Efter de föreslagna åtgärderna beräknas budgeteringsmarginalen för 2007 uppgå till 19,4 miljarder kronor.

8.2 Tilläggsbudget per utgiftsområde

8.2.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

45:1 Sametinget

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 25 803 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 45:1 *Sametinget* ökas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 januari 2007 övertog Sametinget arbetsuppgifter från länsstyrelsen och Statens jordbruksverk som framför allt rör rennäringen. Kostnaderna för de nya arbetsuppgifterna har blivit högre än vad som tidigare beräknades främst på grund av ett ökat behov av juridisk kompetens. Den resursförstärkning om 4 600 000 kronor som Sametinget fick för att täcka kostnaderna för de nya arbetsuppgifterna bedöms därför inte vara tillräcklig. Anslaget 45:1 *Sametinget* bör av denna anledning ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med motsvarande belopp.

46:2 Justitiekanslern

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 21 619 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 46:2 *Justitiekanslern* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Ärendetillströmningen till Justitiekanslern har under året blivit väsentligt högre än beräknat vilket medför att arbetsbelastningen vid myndigheten är hög. För att verksamheten ska kunna bedrivas med bibehållen kvalitet under 2007 bör anslaget 46:2 *Justitiekanslern* ökas med 1 000 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgifts-

område 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med motsvarande belopp.

90:5 Regeringskansliet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 629 360 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 3 730 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Från och med 2007 gäller ny skattelagstiftning för statligt anställda under utlandsstationering som innebär att de skattefria tilläggen för de utsända som kollektiv minskar. När tilläggen blir skattepliktiga och pensionsgrundande ökar arbetsgivaravgifter och inkomstskatter. Förändringen gäller dem som nystationeras från och med den 1 januari 2007. Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör ökas med 5 200 000 kronor för de ökade kostnader som uppstår avseende utlandsstationerad personal under 2007. Reformen ska vara statsfinansiellt neutral genom att de ökade kostnaderna motsvaras av ökade skatteintäkter.

Anslaget minskas med 1 470 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen*.

Sammantaget bör därmed anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 3 730 000 kronor.

Investeringsplan för riksdagsförvaltningen

Riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagen godkänner en ny investeringsplan för riksdagsförvaltningen enligt tabell 8.1.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagsförvaltningens investeringsplan för åren 2007–2009 fastställdes av riksdagen i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2007. Följande föranleder en ändring av investeringsplanen.

Riksdagsförvaltningen har konstaterat att svårigheterna att nå upp till de ambitioner som finns när det gäller bl.a. utskottens utfrågningar, sammankomster med externt inbjudna deltagare är betydande. Kraven på tillgänglighet, garderob, toaletter, säkerhet m.m. gör nuvarande sessionssalar olämpliga för sådana ändamål.

När sessionssalarna för riksdagens utskott planerades inför återflyttningen till Helgeandsholmen 1983 förutsattes att utskottsmöten skulle vara slutna. Under de senaste åren har stora förändringar skett genom införandet av öppna utskottssammanträden dit allmänheten har tillträde, vilket ställer nya krav på lokalerna. Ett växande behov av information från riksdagen ställer krav på lokaler för hearingar och internationella konferenser som ligger utanför det "skalskydd" som omger riksdagens hus. Lokaler behövs som klarar att ta emot större besöksgrupper och grupper som är rullstolsbundna. Det interparlamentariska samarbetet, med bl.a. utskottskonferenser inom EU, ställer krav på tolkutrymmen. I dag har riksdagen inga lokaler som klarar dessa krav.

Den 14 mars 2007 fattade riksdagsstyrelsen ett principbeslut om projektering av nya sammanträdes- och konferenslokaler på Helgeandsholmen. Vid samma tillfälle beslutade riksdagsstyrelsen också att tillsätta en parlamentarisk referensgrupp för projektet.

Riksdagsförvaltningen har därför inlett en projektering av nya sammanträdes- och konferenslokaler på den s.k. Puckeln, belägen på Helgeandsholmens norra del där allmänheten i dag inte har tillträde. Puckeln tillkom i samband med riksbanks- och riksdagshusbygget 1897–1906. En envåningsbyggnad på Puckeln skulle innebära att den besökande allmänheten kommer ända fram till Norrströms vatten när man vill ta del av den politiska processen i riksdagshuset. Det befintliga lilla huset på Riksplan kan få en funktion om allmänhetens entré till konferenslokalerna förläggs där tillsammans med en ny bevakningsfunktion till godsmottagningen. Detta skapar även anledning för människor att röra sig på Riksplan som tyvärr blivit en folktom parkanläggning efter ombyggnaden 1983, då riksdagens huvudentré flyttades till Riksgatan.

Tabell 8.1 Investeringsplan för riksdagsförvaltningen

Miljoner kronor

	Totala utgifter under perioden 2007–2009 enligt gällande investeringsplan	Totala utgifter under perioden 2007–2009 enligt ny investeringsplan	Budget 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Nya sammanträdes- och konferenslokaler, Puckeln	0	100,0	0,0	0,0	100,0
Övriga anläggningstillgångar, fastigheter	104	116,1	46,6	39,5	30,0
Anläggningstillgångar, övrigt	147,9	94,9	39,8	30,1	25,0
Summa investeringar	251,9	311,0	86,4	69,6	155,0
Lån i Riksgälden	243,6	297,4	72,8	69,6	155,0
Anslag	8,3	13,6	13,6 ¹		
Summa finansiering	251,9	311,0	86,4	69,6	155,0

¹ Investeringar avseende stabilisering av Riksgatans norra del som enligt den nya lagen om ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagens myndigheter ska anslagsfinansieras.

Utgifterna för projektering av nya sammanträdes- och konferenslokaler under 2007 beräknas till ca 8 000 000 kronor. Byggnationerna beräknas starta 2008 och vara slutförda under 2009, om möjligt till Sveriges EU-ordförandeskap. De totala kostnaderna för att färdigställa de nya lokalerna beräknas i nuläget uppgå till ca 100 000 000 kronor och finansieras via räntekontot innan lån upptas i Riksgäldskontoret 2009. Riksdagsförvaltningen avser att återkomma till riksdagen efter riksdagsstyrelsens slutgiltiga ställningstagande senast i början av 2008 avseende de nya sammanträdes- och konferenslokalerna (se vidare avsnitt 9.3.6 utgiftsområde 1, volym 2 i denna proposition).

De budgeterade investeringarna 2007 uppgår i den nya investeringsplanen till 86 400 000 kronor. Detta är en minskning med 5 500 000 kronor jämfört med gällande investeringsplan 2007. Den främsta orsaken till förändringen är en regeländring avseende klassificering av investeringar samt vissa omprioriteringar avseende främst investeringar i övriga anläggningstillgångar.¹

8.2.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1:2 Ekonomistyrningsverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 102 077 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Ekonomistyrningsverket* ökas med 3 200 000 kronor.

Anslaget 1:13 *E-legitimationer* minskas med 3 200 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt Europeiska kommissionens handlingsplan för 2010 ska all offentlig upphandling kunna ske elektroniskt. Regeringen har beslutat att den statliga förvaltningen 2010 bör ha kapacitet att hantera sina inköpsprocesser elektroniskt. Detta ska möjliggöra bl.a. elektroniska avrop från ramavtal och kräver införande av gemensamma standarder för e-order och e-katalog. Genom att hantera inköp elektroniskt kan betydande kostnadsbesparingar uppnås bl.a. genom ökad tillämpning av ramavtal, bättre underlag för statlig inköpssamordning och minskade administrativa kostnader.

Ekonomistyrningsverket (ESV) kommer att ges i uppdrag att förbereda och samordna införandet i statsförvaltningen, vilket bl.a. omfattar att kartlägga, inventera och kostnadsberäkna införandet. Möjligheterna för små och medelstora företag att lämna anbud och leverera varor och tjänster till statsförvaltningen ska

¹ Investeringar i övriga anläggningstillgångar har minskat med 8 100 000 kronor och investeringar i fastigheter har ökat med 2 600 000 kronor.

särskilt beaktas. Uppdraget ska dessutom tillförsäkra enskilda och företag möjligheten att använda elektroniskt ID (eID) i e-handelsprocessen.

Mot denna bakgrund bör anslaget 1:2 *Ekonomistyrningsverket* ökas med 3 200 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 1:13 *E-legitimationer* minskas med motsvarande belopp.

1:9 Ekonomiska rådet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 257 000 kronor.

Regeringens förslag: Ekonomiska rådet avvecklas från och med den 1 november 2007.

Anslaget 1:9 *Ekonomiska rådet* ökas med 200 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Ekonomiska rådets verksamhet upphör från och med den 1 november 2007. För att finansiera de avvecklingskostnader som uppstår samt kostnader för anordnandet av en höstkonferens behöver anslaget 1:9 *Ekonomiska rådet* ökas med 200 000 kronor.

1:14 Bidragsfastigheter (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 247 000 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 1:14 *Bidragsfastigheter* ingå ekonomiska avtal för underhåll på bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor efter 2007.

Skälen för regeringens förslag: I samband med att övergång skett till anslagsfinansiering av vård och underhåll av statliga fastigheter, som ofta utgör del av det svenska kulturarvet, har det visat

sig finnas behov av att kunna göra fleråriga ekonomiska åtaganden.

De bindningar det gäller är större enskilda underhållsprojekt där kostnaden överstiger 10 miljoner kronor. Övriga mindre projekt innebär inte några mer omfattande ekonomiska bindningar och bör betraktas som löpande.

För att ett rationellt och planmässigt underhållsarbete ska kunna bedrivas bör regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 1:14 *Bidragsfastigheter* ingå ekonomiska avtal för underhåll på bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor efter 2007.

1:15 Finanspolitiska rådet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 500 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:15 *Finanspolitiska rådet* ökas med 1 100 000 kronor.

Anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* minskas med 250 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Finanspolitiska rådet bildades den 1 augusti 2007. Uppbyggnads- och startkostnader för myndigheten samt löpande driftskostnader blir högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget 1:15 *Finanspolitiska rådet* behöver därför ökas med 1 100 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* minskas med 250 000 kronor och att det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution uppförda anslaget 3:1 *Skatteverket* minskas med 750 000 kronor.

8.2.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

3:1 Skatteverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 6 241 725 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 3:1 *Skatteverket* ökas med 4 328 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Lagen (2007:346) om skattereduktion för utgifter för hushållsarbete trädde ikraft den 1 juli 2007 och medför ökade administrationskostnader för Skatteverket. Anslaget 3:1 *Skatteverket* bör därför ökas med 3 250 000 kronor.

Skatteverket lämnar uppbringningshjälp enligt lagen (1998:1593) om trossamfund. Regeringen har beslutat om uppbringningshjälp för åtta trossamfund utöver Svenska kyrkan. Enligt uppgift uppgår antalet personer i dessa trossamfund till 87 058 stycken under 2007. Verket bör kompenseras för kostnaderna för att administrera uttag av avgifter till registrerade trossamfund. Kostnaderna för uppbringningshjälpen beräknas till 21 kronor per person. Anslaget 3:1 *Skatteverket* bör därför ökas med 1 828 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 28:38 *Stöd till trossamfund* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 750 000 kronor för att delvis finansiera ökningen av det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:15 *Finanspolitiska rådet*.

Sammantaget bör alltså anslaget 3:1 *Skatteverket* ökas med 4 328 000 kronor.

3:2 Kronofogdemyndigheten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 610 056 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 3:2 *Kronofogdemyndigheten* ökas med 2 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den förändrade hanteringen av de s.k. offensiva borgenärsuppgifterna leder till ökade kostnader för Kronofogdemyndigheten på grund av ökat behov av informationsutbyte med Skatteverket. Anslaget 3:2 *Kronofogdemyndigheten* bör därför ökas med 2 500 000 kronor.

8.2.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

4:1 Polisorganisationen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 16 688 635 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 46:2 *Justitiekanslern* minskas anslaget 4:1 *Polisorganisationen* med 1 000 000 kronor.

Anslaget minskas med ytterligare 2 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 4:7 *Brottsförebyggande rådet*.

Sammantaget bör därmed anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 3 000 000 kronor.

4:2 Säkerhetspolisen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 783 623 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* ökas med 1 470 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Säkerhetspolisen har kostnadsansvaret för skyddsåtgärder för statsråden och deras bostäder.

De ökade kostnader som uppstod i samband med regeringsskiftet 2006 har minskat tillgängliga medel för 2007. Myndigheten bör kompenseras för den tillfälliga kostnadsökningen och anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* bör

därför ökas med 1 470 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas med motsvarande belopp.

4:5 Sveriges Domstolar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 201 208 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* minskas med 136 449 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* bör minskas med 1 449 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 28:21 *Riksarkivet och landsarkiven*.

Anslaget bör minskas med ytterligare 135 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 4:12 *Rättsliga biträden m.m.*

Sammantaget bör alltså anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* minskas med 136 449 000 kronor.

4:7 Brottsförebyggande rådet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 60 263 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:7 *Brottsförebyggande rådet* ökas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Brottsförebyggande rådet har fått ökade kostnader i samband med åtaganden om investeringar i informationssäkerhet. Dessutom har kostnaderna för hanteringen av kriminalstatistiken ökat. Anslaget 4:7 *Brottsförebyggande rådet* bör därför ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med motsvarande belopp.

4:12 Rättsliga biträden m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 225 657 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:12 *Rättsliga biträden m.m.* ökas med 135 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: En ökning av antalet förordnanden av offentliga försvarare m.fl. och omfattningen av dem har medfört att utgifterna för rättsliga biträden blir högre än vad som tidigare har beräknats. Anslaget 4:12 *Rättsliga biträden m.m.* bör därför ökas med 135 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* minskas med motsvarande belopp.

8.2.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

5:5 Inspektionen för strategiska produkter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 24 903 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 5:5 *Inspektionen för strategiska produkter* ökas med 1 200 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 5:5 *Inspektionen för strategiska produkter* behöver ökas med 1 200 000 kronor för att stärka inspektionens möjligheter att aktivt bidra till att de av Förenta Nationerna och Europeiska Unionen beslutade sanktionerna mot Iran och Nordkorea genomförs effektivt i Sverige. Avsikten med sanktionerna är att påverka dessa länder att genomföra de krav som FN och EU har ställt. Under senare år har även ökade krav ställts på Sverige att förhindra spridning av massförstörelsevapen. Vidare behöver inspektionen påbörja en stor investering i ärendehanteringssystem och kommunikationssystem, bl.a. i avsikt att ge ökad service till företag.

8.2.6 Utgiftsområde 8 Migration

12:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 93 255 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ökas med 80 000 000 kronor.

Anslaget 12:5 *Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden* minskas med 80 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Införandet av en ny instans- och processordning i utlänningsärenden 2006 har inneburit initiala svårigheter att beräkna resursbehovet i de olika delarna av systemet.

Det stora antalet asylsökande och behovet av mer omfattande utredningar i asylärenden medför att utgifterna för offentligt biträde förväntas bli högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget 12:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* behöver därför ökas med 80 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 12:5 *Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden* minskas med motsvarande belopp.

8.2.7 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

13:2 Bidrag för läkemedelsförmånerna (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 21 367 000 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* ingå en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 64 200 000 000 kronor under 2008–2010.

Skälen för regeringens förslag: Ekonomisk ersättning utgår till landstingen för läkemedel inom läkemedelsförmånerna. Ersättningen regleras via fleråriga överenskommelser mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting. Eftersom regeringen nu avser att ingå en överenskommelse för perioden 2008–2010 bör regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* ingå åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 64 200 000 000 kronor under den aktuella perioden. Åtagandena bedöms rymmas inom de beräknade anslagsnivåerna för åren 2008–2010.

13:8 Sjukvård i internationella förhållanden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 368 023 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 13:8 *Sjukvård i internationella förhållanden* ökas med 90 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utgifterna för sjukvård i internationella förhållanden bestäms av faktorer som till övervägande del inte går att påverka. Av betydelse är bland annat hur många försäkrade svenskar som mottar vård inom EU- och EES-området med stöd av artiklarna 49 och 50 i EG-fördraget eller med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. Utgifterna påverkas också av hur många försäkrade svenskar som mottar vård med stöd av ingångna konventioner och hälso- och sjukvårdsavtal. Ingen av de nämnda faktorerna går att påverka och de är svåra att prognostisera. Dessutom utbetalas ersättning till andra stater för hälso- och sjukvård för svenska pensionärer bosatta i andra EU-länder. De ersättningar som behöver betalas ut under 2007 bedöms inte rymmas inom anvisat anslag. Anslaget 13:8 *Sjukvård i internationella förhållanden* behöver därför ökas med 90 000 000 kronor.

14:4 Statens folkhälsoinstitut

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 126 350 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut* ökas med 70 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt alkohollagen (1994:2046) ska den som hos Statens folkhälsoinstitut (FHI) ansöker om tillverkningstillstånd betala ansökningsavgift. Den som beviljas tillstånd skall betala en årlig tillsynsavgift.

Genom en dom i Länsrätten i Stockholms län i april 2005 har FHI blivit ålagt att betala tillbaka ansöknings- och tillsynsavgifter för åren 1995–1999 till de företag som berörs av domen. Avgifterna bedömdes vara i strid med EG-fördraget. Domen fastställdes senare av Kammarrätten i Stockholm och i maj i år avtog Regeringsrätten FHI:s begäran om prövningstillstånd. Detta innebar att avgifter på sammanlagt ca 32 000 000 kronor skulle betalas tillbaka omgående till de företag som berördes av domen. FHI har verkställt detta med medel som sedan 2003 disponerats för återbetalning av andra avgifter som tidigare bedömts vara i strid med EG-rätten samt med 4 000 000 kronor som var avsedda för myndighetens ordinarie verksamhet. FHI:s bedömning är att domarna är prejudicerande även för andra företag som erlagt ansöknings- och tillsynsavgifter, såväl under den aktuella perioden som efter 1999.

För att möjliggöra återbetalningar och för att kompensera FHI för de 4 000 000 kronor som i år har belastat myndighetens förvaltningsanslag, bör anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut* ökas med 70 000 000 kronor.

8.2.8 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

19:6 Försäkringskassan

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 148 024 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 19:6 *Försäkringskassan* ökas med 700 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen presenterar i denna proposition ett omfattande åtgärdsprogram för att minska sjukfrånvaron och underlätta återgången i arbete. Vidare ska Försäkringskassans insatser för att minska förekomsten av felaktiga utbetalningar förstärkas väsentligt i förhållande till nuvarande nivå. Detta kommer att ställa stora krav på omställningar i Försäkringskassans verksamhet och kräver rimliga planeringsförutsättningar. Mot denna bakgrund anser regeringen att anslaget 19:6 *Försäkringskassan* bör ökas med 700 000 000 kronor.

8.2.9 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 062 006 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* minskas med 4 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* bör minskas med 4 500 000 kronor för att bidra till finansieringen av ökningen av det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.*

22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 38 368 302 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* ökas med 250 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringens omläggning av arbetsmarknadspolitiken har inneburit stora justeringar i arbetslöshetskassornas administrativa system samt lett till ökade administrativa kostnader i övrigt. För att möjliggöra för arbetslöshetskassorna att fullfölja genomförda och aviserade förändringar inom arbetslöshetsförsäkringen bör därför anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* ökas med 250 000 000 kronor.

22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 126 377 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under 2007 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 500 000 000 kronor under 2008–2011.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2008–2010.

Anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskas med 5 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Omfattningen av beslut om bidrag till köp av arbetsmarknadsutbildningar och övriga kostnader, vilka innebär åtaganden som medför behov av

framtida anslag, beräknas bli högre än vad som tidigare beräknats. Bemyndiganderamen för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* behöver därför ökas med 500 000 000 kronor. Eftersom plusjobben avvecklas kan perioden för bemyndiganderamen kortas till 2010. Regeringen bör av dessa skäl bemyndigas att under 2007 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2008–2010.

Anslaget bör minskas med 5 500 000 kronor för att bidra till finansieringen av ökningen av det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.*

22:4 Lönebidrag och Samhall m.m. (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 12 724 146 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under 2007 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 900 000 000 kronor under 2008–2010.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 162 500 000 kronor under 2008–2010.

Skälen för regeringens förslag: Omfattningen av beslut om bidrag till anställningar med lönebidrag, trygghetsanställningar och utvecklingsanställningar, vilka innebär åtaganden som medför behov av framtida anslag, beräknas bli högre än vad som tidigare beräknats. Bemyndiganderamen för anslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* behöver därför ökas med 1 262 500 000 kronor. Regeringen bör bemyndigas att under 2007 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 162 500 000 kronor under 2008–2010.

8.2.10 Utgiftsområde 14 Arbetsliv

23:1 Arbetsmiljöverket (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 626 306 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under 2007 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18 550 000 kronor under 2008.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 38 550 000 kronor under 2008–2009.

Skälen för regeringens förslag: En kommitté har inrättats med uppdrag att utreda och lämna förslag om framtida huvudmannaskap och bedrivande av företagshälsovårdsutbildning. För att upprätthålla företagshälsovårdsutbildningen har medel för ändamålet tills vidare avsatts under anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket*. De planerade företagshälsovårdsutbildningarna sker i form av uppdragsutbildningar som sträcker sig över flera år. Kommittén behöver möjlighet att upphandla utbildningar som sträcker sig till och med 2009. Bemyndiganderamen för anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* behöver därför ökas med 20 000 000 kronor. Regeringen bör av denna anledning bemyndigas att under 2007 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 38 550 000 kronor under 2008–2009.

8.2.11 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

26:6 Polarforskningssekretariatet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 25 766 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 26:6 *Polarforskningssekretariatet* ökas med 6 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Det internationella polaråret (IPY) startade i mars 2007 och avslutas 2009. Detta medför ett tillfälligt ökat behov av operativa insatser inom polarforskningen, exempelvis expeditioner till Arktis. För att verksamheten ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt bör anslaget 26:6 *Polarforskningssekretariatet* ökas med 6 000 000 kronor.

8.2.12 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

28:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 261 305 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* ökas med 20 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* bör ökas med 20 000 000 kronor för att finansiera insatser inom film- och teaterområdet till minne av Ingmar Bergman.

28:21 Riksarkivet och landsarkiven

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 316 478 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:21 *Riksarkivet och landsarkiven* ökas med 1 449 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksarkivet och landsarkiven har övertagit ansvaret för Sveriges Domstolars arkivmaterial. Av denna anledning bör anslaget 28:21 *Riksarkivet och landsarkiven* ökas med 1 449 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* minskas med motsvarande belopp.

28:32 Riksutställningar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 45 572 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:32 *Riksutställningar* ökas med 13 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 28:32 *Riksutställningar* bör ökas med 13 000 000 kronor för att täcka vissa kostnader som uppstår i samband med myndighetens omlokalisering till Gotland.

28:38 Stöd till trossamfund

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 232 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:38 *Stöd till trossamfund* minskas med 1 828 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 28:38 *Stöd till trossamfund* bör minskas med 1 828 000 kronor för att finansiera ökningen av det under

utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution uppförda anslaget 3:1 *Skatteverket*.

8.2.13 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik**31:1 Boverket**

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 203 119 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:1 *Boverket* ökas med 10 000 000 kronor.

Anslaget 31:5 *Fonden för fukt- och mögelskador* minskas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: En förenklad och mer effektiv tillämpning av plan- och bygglagen (1987:10) förutsätter att kunskapen om lagstiftningen, och ansvarsfördelningen som följer av denna, ökar hos berörda myndigheter. Av denna anledning kommer en samordnad kompetensutvecklingsinsats att genomföras av Boverket. Anslaget 31:1 *Boverket* bör därför ökas med 10 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 31:5 *Fonden för fukt- och mögelskador* minskas med motsvarande belopp.

8.2.14 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård**34:3 Åtgärder för biologisk mångfald**

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 961 822 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* ökas med 1 500 000 kronor.

Anslaget 34:12 *Havsmiljö* minskas med 1 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Länsstyrelsen i Örebro län har i enlighet med riksdagens beslut om tilläggsbudget för 2007 (bet. 2006/07:FiU21,

rskr. 2006/07:222) tilldelats 1 500 000 kronor under det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* för att till viss del kompenseras för den kostnad länsstyrelsen åsamkats som följd av ett skadestånd till ett antal markägare i samband med översvämningar. Finansiering skedde genom att anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskades med motsvarande belopp. För detta ändamål föreslås nu annan finansiering. Anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* bör därför ökas med 1 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 34:12 *Havsmiljö* minskas med motsvarande belopp.

8.2.15 Utgiftsområde 21 Energi

35:10 Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 700 000 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 500 000 000 kronor under 2008 och 200 000 000 kronor under 2009.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 35:10 *Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor under 2008 och 300 000 000 kronor under 2009.

Skälen för regeringens förslag: Tillströmningen av bidragsärenden avseende energiinvesteringar under det första halvåret 2007 har varit större än förväntat. Bemyndiganderamen avseende anslaget 35:10 *Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler* behöver ökas med 200 000 000 kronor för 2008 och med 100 000 000 kronor för 2009. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2007 besluta om stöd som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor under 2008 och 300 000 000 kronor under 2009.

35:13 Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus (bemyndigande)

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 000 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för anslaget 35:13 *Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2008.

Skälen för regeringens förslag: Tillströmningen av bidragsärenden för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus har under första halvåret 2007 varit större än förväntat. För att Boverket på ett rationellt sätt ska kunna hantera alla bidragsärenden behöver beslut om bidrag kunna fattas med stöd i en bemyndiganderam. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2007 för anslaget 35:13 *Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus* besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2008.

8.2.16 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

36:2 Väghållning och statsbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 16 839 080 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* ökas med 7 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har under årens lopp bemyndigat regeringen att uppta lån i Riksgäldskontoret för att genomföra vissa vägprojekt. Den sammantagna låneskulden för sådana projekt beräknas för innevarande år uppgå till 18 469 000 000 kronor. Räntor och amorteringar finansieras från anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag*. För att finansiera en extra amortering av den samlade låneskulden

avseende vägprojekt bör anslaget ökas med 7 000 000 000 kronor.

36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 13 440 807 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 2 999 580 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har under årens lopp bemyndigat regeringen att uppta lån i Riksgäldskontoret för att genomföra vissa järnvägsprojekt. Den sammantagna låneskulden för sådana projekt beräknas för innevarande år uppgå till 14 868 000 000 kronor. Räntor och amorteringar finansieras från anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter*. För att finansiera en extra amortering av den samlade låneskulden avseende järnvägsprojekt bör anslaget ökas med 3 000 000 000 kronor.

Vidare minskas anslaget med 420 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 36:13 *Viss internationell verksamhet*.

Sammantaget bör alltså anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 2 999 580 000 kronor.

36:13 Viss internationell verksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 485 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:13 *Viss internationell verksamhet* ökas med 420 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: På grund av ökade utgifter för medlemsavgifter i vissa internationella organisationer, däribland International Maritime Organisation (IMO), är de medel som anvisats otillräckliga. Anslaget 36:13 *Viss*

internationell verksamhet bör därför ökas med 420 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med motsvarande belopp.

36:16 Järnvägsstyrelsen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 53 357 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:16 *Järnvägsstyrelsen* ökas med 3 500 000 kronor.

Anslaget 36:3 *Banverket: Administration* minskas med 3 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt järnvägslagen (2004:519) ska ett register över järnvägsfordon föras och göras offentligt. Kraven på registrets funktionalitet fastlades av Europeiska kommissionen i april 2007 efter förslag från Europeiska Järnvägsbyrån (ERA). Enligt första järnvägspaketet, dvs. det första steget mot skapandet av ett integrerat europeiskt järnvägsområde som bl.a. syftar till att påskynda trafikomställning, ska även ett register upprättas för ny infrastruktur, t.ex. spår och elförsörjningssystem. Uppbyggnaden och hanteringen av registret kommer att innebära utökade arbetsinsatser för Järnvägsstyrelsen.

Enligt gällande EG-direktiv ska regleringsorganet för järnväg, dvs. Järnvägsstyrelsen, som första instans pröva klagomål och villkor rörande banavgifter, kapacitetstilldelning och tvister när parterna inte kommer överens.² Under en övergångsperiod gällde gamla regler i Sverige. Direktivet tillämpas fullt ut sedan december 2006.

² Artikel 30 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/14/EG av den 28 februari 2001 om fördelning av infrastrukturkapacitet, uttag av avgifter för utnyttjande av järnvägsinfrastruktur och utfärdande av säkerhetsintyg.

Enligt gällande EG-direktiv åligger det vidare myndigheten att genomföra en branschanalys för järnvägsföretag samt att genomföra ett informationsarbete med inriktning mot ekonomisk särredovisning.³

Omfattningen av de utgiftsökningar som bestämmelserna medför kunde inte beräknas inför 2007. För att Järnvägsstyrelsen ska kunna fullgöra uppgifter rörande registerhållning samt marknadsövervakning behöver anslaget 36:16 *Järnvägsstyrelsen* ökas med 3 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 36:3 *Banverket: Administration* minskas med motsvarande belopp.

8.2.17 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

25:1 Sveriges lantbruksuniversitet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 401 376 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 10 000 000 kronor.

Skälet för regeringens förslag: Anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 2 000 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 45:1 *Sametinget*. Vidare minskas anslaget med 850 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* samt med 7 150 000 kronor för att finansiera del av ökningen av anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.*

Sammantaget bör således anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 10 000 000 kronor.

42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 124 349 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* ökas med 50 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Från anslaget betalas ersättningar till djurägare enligt 15 § epizootilagen (1999:657). Under året har antalet sjukdomsutbrott blivit betydligt fler än beräknat. Det är främst utbrott av den smittsamma grissjukdomen PRRS (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome) och av salmonella som lett till att kostnaderna för ersättning inte bedöms rymmas inom anvisat anslag. Anslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* bör därför ökas med 50 000 000 kronor.

Anslag 43:1 Statens jordbruksverk

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 322 284 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* ökas med 850 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Statens jordbruksverk fick 2006 uppdraget att i samråd med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen i Jämtlands län utreda förutsättningarna för samt verka för att förhandlingar genomförs mellan å ena sidan Handölsdalen, Idre, Mittådalen, Ruhtven Sijte och Tåssåsens samebyar och å andra sidan berörda markägare i Härjedalen avseende upplåtelse av rätt till vinterbete för ren. Statens jordbruksverk redovisade sin del av uppdraget i december 2006. För att hitta en bestående lösning på vinterbetesfrågan i Härjedalen har uppdraget förlängts till den 31 december 2007.

³ Rådets direktiv 91/440/EEG av den 29 juli 1991 om utveckling av gemenskapens järnvägar enligt dess lydelse genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/12/EG av den 26 februari 2001 om ändring av rådets direktiv 91/440/EEG om utvecklingen av gemenskapens järnvägar.

Anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* bör ökas med 850 000 kronor för att täcka de kostnader som uppstår i samband med uppdraget. Finansiering sker genom att anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med motsvarande belopp.

Anslag 43:5 Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 78 939 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.* ökas med 9 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utgifterna beräknas öka till följd av de sanktionsavgifter som Europeiska kommissionen har ålagt Sverige att betala efter sin granskning av Sveriges hantering av jordbruksstöden 2003 och 2004. Utgifterna beräknas även öka med anledning av Högsta domstolens dom i februari 2007 i mål mellan Statens jordbruksverk och en jordbrukare. Enligt domen får staten inte ta ut dröjsmålsränta på omställningsstöd som inte återbetalats i tid om detta inte regleras i författning. Med anledning av domen har återbetalning av felaktigt debiterade räntor och räntekompensation utbetalats till berörda jordbrukare.

Anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.* bör därför ökas med sammantaget 9 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med 1 850 000 kronor och genom att anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 7 150 000 kronor.

Anslag 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 990 431 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med 26 850 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med 25 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* Vidare minskas anslaget med 1 850 000 kronor för att finansiera del av ökningen av anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.*

Sammantaget bör således anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med 26 850 000 kronor.

45:1 Främjande av rennäringen m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 46 718 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* ökas med 25 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget finansierar statligt bidrag enligt rennäringsförordningen (1993:384) för stödutfodring av ren vid synnerligen svåra betesförhållanden och pristillägg till renägare per slaktad ren. Under vintern 2006/07 har enligt olika betesundersökningar synnerligen svåra betesförhållanden rått i stora delar av renskötselområdet vilket lett till ett stort behov av stödutfodring.

Antalet slaktade renar uppgick till ca 72 000 stycken under säsongen 2006/07, en ökning med ca 37 procent i jämförelse med säsongen dessförinnan. Slakten av ren förväntas bli fortsatt hög under säsongen 2007/08.

Mot denna bakgrund har nivån på bidrag för stödutfodring av ren vid synnerligen svåra

betesförhållanden mångdubblats under 2007 och nivån på prisstödet som utbetalas beräknas bli fortsatt hög under året. Anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* behöver därför ökas med 25 000 000 kronor.

Finansiering sker genom anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med motsvarande belopp.

8.2.18 Utgiftsområde 24 Näringsliv

38:2 Näringslivsutveckling m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 453 909 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* ökas med 10 000 000 kronor.

Anslaget får även användas för försöket med Nystartcenter.

Skälen för regeringens förslag: En försöksverksamhet med Nystartcenter kommer att inledas i ett antal kommun- och stadsdelar där utanförskapet är särskilt stort. Försöket med Nystartcenter, där privata, offentliga och ideella aktörer är samlade på ett och samma ställe ska öka möjligheten för den enskilde att snabbare få hjälp och stöd att bl.a. etablera eget företagande.

Medel finns sedan tidigare avsatta under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad. Eftersom insatserna riktar sig till företagssektorn bör försöksverksamheten i stället finansieras under utgiftsområde 24 Näringsliv. Mot denna bakgrund bör anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* få användas även för försöket med Nystartcenter. Anslaget bör därför ökas med 10 000 000 kronor. Finansiering sker genom att de under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslagen 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* och 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskas med 4 500 000 kronor respektive med 5 500 000 kronor.

39:3 Exportfrämjande verksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 223 836 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 39:3 *Exportfrämjande verksamhet* ökas med 7 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen beslutade i juni om att anmäla Sveriges deltagande i världsutställningen EXPO 2010 i Shanghai. Deltagande i en världsutställningen bygger för svensk del på ett gemensamt åtagande från stat och näringsliv i form av ett samverkansprojekt mellan offentliga och privata aktörer. Förberedelsearbetet inleds under 2007 och förutsätter att statliga medel finns att tillgå. Anslaget 39:3 *Exportfrämjande verksamhet* bör därför ökas med 7 000 000 kronor.

Låneram för civila flygutvecklingsprojekt (bemyndigande)

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att uppdra åt Riksgäldskontoret att träffa avtal med Saab AB och Volvo Aero Corporation om delfinansiering av civila flygutvecklingsprojekt inom en ram som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till högst 1 110 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har sedan 2002 ett bemyndigande att uppdra åt Riksgäldskontoret att ingå avtal med Saab AB och Volvo Aero Corporation för att delta i utvecklingsarbete avseende civila flygindustriprojekt. Den nuvarande ramen uppgår till 960 000 000 kronor, varav 430 000 000 kronor är in-tecknade genom träffade avtal (bet. 2001/02:NU1, rskr. 2001/02:109 mom. 4).

Svensk flygindustri behöver även fortsättningsvis, på liknande villkor som gäller för företag i andra länder, kunna delta som partner i utveckling och produktion av nästa generations nya miljövänligare civila passagerarflygplan. Mot denna bakgrund bör regeringen bemyndigas att

uppdra åt Riksgäldskontoret att träffa avtal med Saab AB och Volvo Aero Corporation om delfinansiering av nu aktuella internationella samarbetsprojekt på flygindustriområdet inom

en ram som inklusive tidigare gjorda åtaganden uppgår till högst 1 110 000 000 kronor. Detta innebär att den tidigare låneramen utökas med 150 000 000 kronor.

9

Revision, kontroll och ekonomisk styrning

9 Revision, kontroll och ekonomisk styrning

9.1 Inledning

Regeringen ska enligt 47 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten (budgetlagen) årligen för riksdagen redovisa vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Den årliga revisionens revisionsberättelser med invändning har anmälts samlat i årsredovisningen för staten 2006 (skr. 2006/07:101).

I denna volym av budgetpropositionen kommenteras eventuella iakttagelser avseende årsredovisningen för staten. Vidare lämnas en sammanställning över de granskningsrapporter som är slutbehandlade. Dessutom lämnas en samlad förteckning över, och korta referat av, samtliga granskningsrapporter som lämnats sedan föregående års budgetproposition. Därtill kommenteras Riksrevisionens årliga rapport. I detta sammanhang diskuteras den samlade bilden av revisionens iakttagelser sedan föregående års budgetproposition, men också andra frågor med nära koppling till revision och kontroll. Regeringens redogörelse inriktas på iakttagelser och åtgärder av större vikt som t.ex. rör budget-, effektivitets- eller kontrollaspekter. Redogörelsen berör även i viss mån de åtgärder som aviserats i föregående års budgetproposition med anledning av tidigare granskningsrapporter.

I utgiftsområdesvolymerna redovisas och kommenteras revisionens iakttagelser och rapporter från Riksrevisionens effektivitetsrevision och de revisionsberättelser med invändning från den årliga revisionen som berör respektive politikområde. Revisionens samtliga iakttagelser kan i normalfallet inte förväntas vara åtgärdade när redovisningen lämnas i budgetpropositionen. Avgörande är bl.a. när revisionens rapporter lämnas, men också den tid det tar för regeringen

att överväga och vidta relevanta åtgärder. I regeringens redovisning till riksdagen av vilka åtgärder som vidtagits finns därför även behov av att återkomma till tidigare års iakttagelser från revisionen. Redogörelsen under rubriken Revisionens iakttagelser omfattar således inte bara aktuella granskningsrapporter och revisionsberättelser utan i viss mån också sådana från tidigare år.

9.2 Årlig revision

Riksrevisionen har inom ramen för den årliga revisionen granskat 254 myndigheter. Därutöver har Riksrevisionen genomfört årlig revision av ca 60 bolag och stiftelser där staten har ett bestämmande inflytande, 45 övriga organisationer samt 4 nordiska institutioner med säte i Sverige.

9.2.1 Revisionsberättelser med invändning

Av 254 granskade myndigheter har i 11 fall revisionsberättelsen lämnats med invändning, vilket innebär att revisionen har konstaterat ett eller flera väsentliga fel i årsredovisning eller förvaltning. En förteckning över vilka myndigheter som fått revisionsberättelse med invändning, och orsaken till respektive invändning, lämnades i årsredovisningen för staten 2006.

För räkenskapsåret 2005 lämnades 16 revisionsberättelser med invändning. En viss minskning i antalet revisionsberättelser med invändning kan således konstateras mellan 2005 och 2006. I avsnitt 9.5 lämnas en kortfattad redogö-

relse för regeringens fortsatta arbete med att stärka den interna styrningen och kontrollen i staten samt den statliga internrevisionen. Regeringens bedömning avseende de åtgärder som föranleds av revisionsberättelser med invändning redovisas under respektive politikområde.

9.2.2 Granskning av årsredovisningen för staten

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse utan invändning för årsredovisningen för staten 2006 (dnr 32-2006-0881).

9.3 Effektivitetsrevision

9.3.1 Behandling av granskningsärenden

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet anför, rörande former för redovisningen av granskningsärendena i budgetpropositionen, att ett kort omnämnande om att en rapport anses slutbehandlad, förutom i anslutning till respektive politikområde, även borde

lämnas i det övergripande revisionsavsnittet i volym 1, då detta skulle ge en bättre överblick (bet. 2006/07:FiU8).

Regeringens bedömning

I det följande lämnas en redovisning av de granskningsrapporter från Riksrevisionen som är slutbehandlade. Med slutbehandlad avses att det ärende som respektive granskningsrapport i sig ger upphov till är avskrivet. Det förhållande att en granskningsrapport i formell mening är slutbehandlad hindrar dock inte att sakfrågan i sig ägnas ytterligare uppmärksamhet i regeringens fortsatta arbete med att utveckla och effektivisera den statliga verksamheten.

Därtill lämnas på sedvanligt sätt en redovisning av slutbehandlade rapporter i anslutning till respektive politikområdesavsnitt i respektive utgiftsområde. När det gäller pågående eller kommande arbeten är strävan därtill att i möjligaste mån ange en tidsram.

Slutbehandlade granskningsrapporter

I det följande återges de granskningsrapporter som enligt Regeringskansliets diarium är slutbehandlade.

Tabell 9.1 Slutbehandlade granskningsrapporter

Rapport nr	Namn	Beslut
2003:1	Hur effektiv är djurskyddstillsynen?	Ad acta 3 maj 2004
2004:1	Länsplanerna för regional infrastruktur – vad har styr prioriteringarna?	Ad acta 25 oktober 2005
2004:2	Förändringar inom kommittéväsendet	Prop. 2005/06:1
2004:3	Arbetslöshetsförsäkringens hantering på arbetsförmedlingen	Prop. 2004/05:1
2004:4	Den statliga garantimodellen	Regeringsbeslut 11 mars 2004
2004:5	Återfall i brott eller anpassning i samhället – uppföljning av kriminalvårdens klienter	Regeringsbeslut 16 december 2004, RB KVM
2004:6	Materiel för miljarder – en granskning av försvarets materielförsörjning	Prop. 2004/05:5
2004:7	Personlig assistans till funktionshindrade	Regeringsbeslut 15 augusti 2004, dir. 2004:107
2004:8	Uppdrag statistik – Insyn i SCB:s avgiftsbelagda verksamhet	Prop. 2004/05:1
2004:9	Riktlinjer för prioriteringar inom hälso- och sjukvård	Prop. 2005/06:1
2004:10	Bistånd via ambassader – en granskning av UD och Sida i utvecklings-samarbetet	Prop. 2005/06:1
2004:11	Betyg med lika värde? – en granskning av statens insatser	Ad acta 7 juli 2005
2004:12	Höga tjänstemäns representation och förmåner	Prop. 2004/05:1
2004:14	Arbetsmiljöverkets tillsyn	Prop. 2006/07:1
2004:15	Offentlig förvaltning i privat regi – statsbidrag till idrottsrörelsen och folkbildningen	Prop. 2004/05:1, dir. 2006:135
2004:16	Premiepensionens första år	Prop. 2004/05:1
2004:17	Rätt avgifter? – statens uttag av tvingande avgifter	Ad acta 9 januari 2006
2004:18	Vattenfall AB – Uppdrag och statens styrning	Ad acta 10 november 2004
2004:19	Vem styr den elektroniska förvaltningen?	Prop. 2004/05:1

2004:23	Regelförenklaringar för företag	Regeringsbeslut 2 december 2004
2004:24	Snabbare asylprövning	Prop. 2005/06:1
2004:25	Sjukpenninganslaget – utgiftsutveckling under kontroll?	Prop. 2005/06:1
2004:26	Utgift eller inkomstavdrag? – Regeringens hantering av det tillfälliga sysselsättningsstödet	Ad acta 5 april 2005
2004:27	Stödet till polisens brottsutredningar	Prop. 2005/06:1
2004:28	Regeringens förvaltning och styrning av sex statliga bolag	Ad acta 24 augusti 2007
2004:29	Kontrollen av strukturfonderna	Ad acta 8 mars 2005
2005:2	Tillväxt genom samverkan? Högskolan och det omgivande samhället	Prop. 2005/06:1
2005:3	Arbetslöshetsförsäkringen – kontroll och effektivitet	Prop. 2005/06:1
2005:4	Miljögifter från avfallsförbränningen – hur fungerar tillsynen	Ad acta 13 oktober 2006
2005:5	Från invandrarpolitik till invandrarpolitik	Prop. 2005/06:1
2005:6	Regionala stöd – styrs de mot ökad tillväxt?	Prop. 2005/06:1
2005:7	Ökad tillgänglighet i sjukvården? – regeringens styrning och uppföljning	Prop. 2005/06:1
2005:8	Representation och förmåner i statliga bolag och stiftelser	Prop. 2005/06:1
2005:9	Statens bidrag för att anställa mer personal i skolor och fritidshem	Prop. 2005/06:1
2005:11	Bolagiseringen av Statens järnvägar	Ad acta 24 augusti 2007
2005:12	Uppsikt och tillsyn i samhällsplaneringen – intention och praktik	Ad acta 21 mars 2006
2005:14	Förtidspension utan återvändo	Prop. 2005/06:1
2005:15	Marklösen – Finns förutsättningar för rätt ersättning?	Prop. 2006/07:1, regeringsbeslut 20 december 2005
2005:17	Aktivitetsgarantin – Regeringen och AMS uppföljning och utvärdering	Ad acta 30 december 2005
2005:18	Rikspolisstyrelsens styrning av polismyndigheterna	Regeringsbeslut 21 december 2006, RB RPS
2005:19	Rätt utbildning för undervisningen Statens insatser för lärarkompetens	Ad acta 9 maj 2006
2005:20	Statliga myndigheters bemyndiganderedovisning	Prop. 2006/07:1
2005:21	Lärares arbetstider vid universitet och högskolor – planering och uppföljning	Ad acta 9 maj 2006
2005:22	Kontrollfunktioner – två fallstudier	Prop. 2006/07:1
2005:23	Skydd mot mutor Läkemedelsförmånsnämnden	Ad acta 31 mars 2006
2005:24	Skydd mot mutor Apoteket AB	Ad acta 23 mars 2007
2005:25	Rekryteringsbidrag till vuxenstuderande – uppföljning och utbetalningskontroll	Prop. 2006/07:1
2005:26	Granskning av Statens pensionsverks interna styrning och kontroll av informationssäkerheten	Prop. 2006/07:1
2005:27	Granskning av Sjöfartsverkets interna styrning och kontroll av informationssäkerheten	Prop. 2006/07:1
2005:28	Fokus på hållbar tillväxt? Statens stöd till regional projektverksamhet	Ad acta 3 januari 2007
2005:30	Skydd mot mutor Banverket	Ad acta 8 januari 2007
2006:1	Arbetsmarknadsverkets insatser för att minska deltidsarbetslösheten	Ad acta 28 februari 2006
2006:2	Regeringens styrning av Naturvårdsverket	Prop. 2006/07:1
2006:3	Kvaliteten i elöverföringen – finns förutsättningar för en effektiv tillsyn	Ad acta 17 april 2007
2006:6	Redovisning av myndigheters betalningsflöden	Prop. 2006/07:1
2006:8	Skydd mot korruption i statlig verksamhet	Prop. 2006/07:1
2006:12	Konsumentskyddet inom det finansiella området – fungerar tillsynen?	Prop. 2006/07:1
2006:13	Kvalificerad yrkesutbildning – utbildning för marknadens behov?	Prop. 2006/07:1
2006:14	Arbetsförmedlingen och de kommunala ungdomsprogrammen	Prop. 2006/07:1
2006:15	Statliga bolag och offentlig upphandling	Ad acta 24 augusti 2007
2006:16	Socialstyrelsen och de nationella kvalitetsregistren inom hälso- och sjukvården	Prop. 2006/07:1
2006:17	Förvaltningsutgifter på sakanslag	Prop. 2006/07:1
2006:19	Statliga insatser för nyanlända invandrare	Prop. 2006/07:1
2006:20	Styrning och kontroll av regeltillämpningen inom socialförsäkringen	Prop. 2006/07:1
2006:21	Finansförvaltningen i statliga fastighetsbolag	Prop. 2006/07:1
2006:22	Den offentliga arbetsförmedlingen	Prop. 2006/07:1
2006:28	Anställningsstöd	Ad acta 22 december 2006

9.3.2 Granskningsrapporter

I det följande redovisas korta referat av samtliga granskningsrapporter som Riksrevisionen lämnat sedan föregående års budgetproposition.

RiR 2006:22 Den offentliga arbetsförmedlingen

Riksrevisionen har granskat den offentliga arbetsförmedlingens effektivitet, produktivitet samt dess roll i matchningsprocessen. Även åtgärder som har vidtagits för att förbättra matchningsprocessen har granskats.

Riksrevisionens slutsats är att arbetsförmedlingen på grund av allt lägre marknadsandelar i allt mindre utsträckning kan ge information om lediga platser. Även rollen som informationsförmedlare vid anställningar har minskat. Vidare bedömer Riksrevisionen det som anmärkningsvärt att Arbetsmarknadsstyrelsen inte fortlöpande analyserar hur matchningsprocessen fungerar. Riksrevisionens samlade bedömning är att det finns en potential för betydande effektivitetsförbättringar vid arbetsförmedlingarna.

RiR 2006:23 Det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionerna

Riksrevisionen har granskat kvaliteten på det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionerna under perioden 1994–2005.

Riksrevisionen anför att en genomgång av de makroekonomiska prognoserna från elva prognosmakare visar att osäkerheten i prognoserna är betydande, men att regeringens prognosprecision överlag inte är sämre än andra prognosmakares. Vidare bedömer Riksrevisionen att konjunkturprognoserna redovisas på ett utförligt sätt, men att de medelfristiga kalkylerna beskrivs på ett knapphändigt sätt. Därtill lämnas ingen samlad bedömning av osäkerheter och risker. En annan brist som revisorerna påtalar är att det saknas en publicerad dokumentation av de modeller och metoder som används.

RiR 2006:24 Granskning av Arbetsmarknadsverkets interna styrning och kontroll av informationssäkerheten

Riksrevisionen har granskat den interna styrningen och kontrollen av informationssäkerheten vid Arbetsmarknadsverket (AMV).

Riksrevisionen anför i granskningsrapporten att ledningens informationssäkerhetsarbete vid AMV har tre väsentliga brister som påverkar ledningens förmåga att genomföra beslutade sä-

kerhetsnivåer och verka för att de bibehålls inom myndigheten. Dessa brister rör ledningens styrning och kontroll av informationssäkerhetsarbetet, arbetet med en samlad riskanalys samt ledningens uppföljning och vidareutveckling av ledningssystemet för informationssäkerhet. Sammantaget bedömer Riksrevisionen att AMV utifrån gängse normer inte fullt ut arbetar systematiskt med sitt ledningssystem för informationssäkerhet.

RiR 2006:25 Granskning av Migrationsverkets interna styrning och kontroll av informationssäkerheten

Riksrevisionen har granskat den interna styrningen och kontrollen av informationssäkerheten vid Migrationsverket.

Riksrevisionen anför i granskningsrapporten att vissa delar av Migrationsverkets ledningssystem för informationssäkerhet redan finns på plats, om än inte fullständigt utvecklade. Det gäller ansvarsfördelning, tekniska skyddsåtgärder och styrdokument för säkerhetsarbetet. Granskningen visar dock att i vissa andra delar har ledningens arbete med informationssäkerheten brister. Det gäller kontrollmiljön, riskanalys, kontrollfunktioner, uppföljning och utbildning. Dessa brister påverkar enligt revisorerna i sin tur ledningens möjlighet att uppnå eftersträvad informationssäkerhet. Bristerna avser väsentliga punkter i ledningssystemet och Riksrevisionen bedömer därför att Migrationsverket, utifrån gängse normer, inte fullt ut arbetar systematiskt med sitt ledningssystem för informationssäkerhet.

RiR 2006:26 Granskning av Lantmäteriverkets interna styrning och kontroll av informationssäkerheten

Riksrevisionen har granskat den interna styrningen och kontrollen av informationssäkerheten vid Lantmäteriverket.

Riksrevisionen anför i granskningsrapporten att det vid Lantmäteriverket finns flera fungerande delar av ett ledningssystem för informationssäkerhet. Vissa delar av ledningssystemet är dock inte tillräckligt väl utvecklade. Granskningen visar vidare att ledningens informationssäkerhetsarbete har tre huvudsakliga brister: Ansvarsfördelningen är oklar, riskanalysarbetet har inte fullföljts och uppföljningen är inte systematisk. Riksrevisionen anför att bristerna sammantaget innebär att Lantmäteriverket inte fullt ut

arbetar systematiskt med sin informationssäkerhet utifrån gängse normer.

RiR 2006:27 Regeringens uppföljning av överskottsmålet

Riksrevisionen har granskat regeringens uppföljning av överskottsmålet under budgetåren 2000–2007.

Enligt Riksrevisionen visar granskningen att det finns väsentliga brister i uppföljningen av överskottsmålet. Revisorerna anför att regeringens uppföljning av överskottsmålet varit osystematisk. Vidare påtalas att regeringens beräkning av det strukturella sparandet inte förefaller vara en rättvisande indikator för överskottsmålet. Därtill anför Riksrevisionen att överskottsmålet inte är tydligt definierat.

RiR 2006:28 Anställningsstöd

Riksrevisionen har granskat det arbetsmarknadspolitiska programmet anställningsstöd. Granskningen har inriktats på arbetsförmedlingens hantering av anställningsstöden, och förutsättningarna för denna, samt stödets effekter.

Riksrevisionen anför att granskningen indikerar att anställningsstöden har begränsade nettoeffekter på sysselsättningen. Vidare föreligger det bristfällig kontroll av arbetsgivare inför stödbeslut. Därtill påtalar revisorerna bristfälliga rutiner för att motverka överutnyttjande och konkurrenssnedvridning. Dessutom anför revisorerna att den interna kontrollen för att motverka korrupcion är bristfällig.

RiR 2006:29 Reformen av Försvarets logistik – Blev det billigare och effektivare

Riksrevisionen har granskat Försvarmaktens logistik (FMLOG).

Riksrevisionen konstaterar att FMLOG visserligen har reducerat kostnaderna för logistiken något, men att det samtidigt finns stora möjligheter att ytterligare öka resurseffektiviteten och minska kostnaderna. Vidare konstaterar Riksrevisionen att FMLOG har svårt att möta det nya försvarets behov av snabba och flexibla logistiklösningar. Därtill konstaterar Riksrevisionen att en förklaring till att målet med tillkomsten av FMLOG inte uppnåtts är att systemet, med beställare (förbanden), utförare (FMLOG) och ägare (Högkvarteret), inte har tillämpats på det sätt som det var tänkt.

RiR 2006:30 Socialförsäkringsförmåner till gravida – Försäkringskassans agerande för en lagenlig och enhetlig tillämpning

Riksrevisionen har granskat Försäkringskassans agerande för en lagenlig och enhetlig tillämpning av ersättningar till gravida.

Riksrevisionen har iakttagit att skillnaderna mellan länen, om man ser till den totala andelen ersatta kvinnor, fortfarande är relativt små, samtidigt som variationerna för respektive förmån alltså är relativt stora. Därutöver visar Riksrevisionens uppföljning bl.a. att det finns en stor spännvidd i diagnosmönster mellan länen, vilket pekar på att det kan finnas behov av en ökad samverkan mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården för att öka precisionen vid sjukskrivning av gravida.

Riksrevisionen har även granskat hur Riksförsäkringsverket och Försäkringskassan har agerat under perioden 2003 till och med september 2006 för att skapa förutsättningar för en lagenlig och enhetlig handläggning av ersättningar till gravida. Av granskningen framgår bl.a. att Försäkringskassans kunskap om orsakerna till de regionala skillnaderna i ersättningar till gravida samt hur de kan åtgärdas är bristfällig och att Försäkringskassan i kvalitetsarbetet inte har uppmärksammat de särskilda svårigheter som rör tillämpningen av ersättning till gravida.

RiR 2006:31 Genetiskt modifierade organismer – det möjliga och det rimliga

Riksrevisionen har granskat det statliga arbetet med genetiskt modifierade organismer (GMO) i foder, livsmedel och industriråvaror. Granskningen har inriktats på EG-rättens inverkan på det svenska GMO-arbetet, ansvariga myndigheters arbete och regeringens roll i arbetet.

Riksrevisionen anför att enligt riksdagens beslut och enligt gällande EG-regler ska utveckling och användning av GMO prövas noggrant. I den svenska miljöbalken ställs krav på prövningen genom de grundläggande hänsynsreglerna, t.ex. försiktighetsprincipen, bästa möjliga teknik och alternativa metoder samt särskilda etiska hänsyn inbegripet bedömning av samhällsnytta. Riksrevisionen anser att dessa krav på prövningen inte tillgodoses till fullo. Den prövning som i praktiken görs är inte så bred och ingående som det övergripande regelverket påbjuder. Flera svåra avvägningar görs inte. Vidare anför Riksrevisionen att regeringens styrning genom regleringsbrev och instruktioner av myndigheternas arbete

inte är särskilt inriktad på GMO-frågor. Därtill anför revisorerna att trots att flera av de problem som har framkommit i granskningen har varit kända sedan länge har regeringen inte lämnat några förslag till riksdagen inom denna del av GMO-området.

RiR 2006:32 Bidrag som regeringen och Regeringskansliet fördelar

Riksrevisionen har granskat det åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av riksdagens tillkännagivande år 2001 beträffande anslag som regeringen disponerar och fördelar.

Riksrevisionen anför att regeringens redovisning med anledning av riksdagens tillkännagivande inte varit fullständigt. Vidare konstaterar Riksrevisionen att regeringen vidtagit åtgärder som fått praktiskt genomslag sedan riksdagens tillkännagivande år 2001. Revisorerna konstaterar exempelvis att volymen av de bidrag som ingått i granskningen har mer än halverats mellan åren 2001 och 2005. Därtill anser Riksrevisionen att Regeringskansliets anslagsredovisning i årsredovisningen har förbättrats. Revisorerna konstaterar även att Regeringskansliets riktlinjer för hanteringen av bidrag har förstärkts. Trots dessa förbättringar anför revisorerna att visa problem kvarstår beträffande kontroll och styrning av de bidrag som regeringen och Regeringskansliet alltjämt hanterat.

RiR 2007:1 Statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt LSS

Riksrevisionen har granskat den statliga tillsynen av och normgivningen för LSS-insatsen bostad med särskild service för vuxna.

Riksrevisionens samlade bedömning är att den nuvarande organiseringen och utformningen av den statliga kontrollen av LSS inte uppfyller de krav som bör ställas på tillsyn av en rättighetslagstiftning. Enligt Riksrevisionen försvårar organiseringen av tillsynen möjligheterna att uppnå en likvärdig tillsyn.

RiR 2007:3 Regeringens beredning och redovisning av skatteutgifter

Riksrevisionen har granskat regeringens beredning och redovisning av skatteutgifter åren 1996–2006.

Riksrevisionens bedömning är att regeringens redovisning av skatteutgifter inte uppfyller grundläggande krav på en transparent budgetredovisning. Beskrivningen av enskilda skatteut-

gifter är teknisk, syftet med skatteutgiften anges sällan och hänvisning till lagrum och förarbeten saknas. De redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som ligger till grund för skatteutgiftsredovisningen är teoretiskt härledda, men inte anpassade för att ge ett underlag för en fortlöpande prövning mellan olika stöd. Detta får till följd att många mindre relevanta skatteutgifter redovisas, men också att många av de skatteutgifter som är relevanta att redovisa inte kan beräknas. Riksrevisionen kan även konstatera att de principer som redovisningen grundar sig på har ändrats under åren utan att detta kommenterats på ett tydligt sätt.

RiR 2007:4 Beredskapen för kärnkraftsolyckor

Riksrevisionen har granskat ansvariga myndigheters beredskap för att hantera olyckor i svenska kärnkraftverk.

Riksrevisionens samlade bedömning är att ansvariga myndigheter inte i alla delar har säkerställt en god beredskap för att hantera konsekvenserna av en olycka i ett svenskt kärnkraftverk. Riksrevisionen konstaterar att merparten av de övningar och andra insatser som gjorts har avsett det akuta skedet under en kärnkraftsolycka. Däremot har det långsiktiga arbetet efter en kärnkraftsolycka hanterats i mycket liten omfattning.

Vidare bedömer Riksrevisionen att de mål och krav som riksdag och regering har satt upp för beredskapen för en kärnkraftsolycka delvis är otydliga. Riksrevisionen konstaterar även att regeringens beslut om de avgifter kärnkraftsindustrin ska betala för beredskap utgår från ett ofullständigt beslutsunderlag. De totala kostnaderna som länsstyrelserna, Räddningsverket och Strålskyddsinstitutet har för beredskapen för en kärnkraftsolycka har inte beaktats.

RiR 2007:5 Regeringens skatteprognoser

Riksrevisionen har granskat kvaliteten på regeringens skatteprognoser under perioden 2000–2006.

Riksrevisionen konstaterar att träffsäkerheten i regeringens prognoser är svag. Revisorerna anför exempelvis att prognosavvikelsena för skatteinkomsterna vissa år är så stora att de förändrar bedömningen av finanspolitikens inriktning och utrymmet för reformer i förhållande till överskottsmålet. Riksrevisionen konstaterar dock att även Konjunkturinstitutets och Eko-

nomistyrningsverkets skatteprognoser uppvisar stora avvikelser mot utfallen.

Vidare anför Riksrevisionen att redovisningen av prognoser och prognosavvikelser är relativt utförlig i budgetdokumenten. Enligt Riksrevisionen ägnas emellertid stora prognosrevideringar och prognosavvikelser alltför litet utrymme. Därtill anför revisorerna att det saknas en sammanhållen publicerad redovisning av prognosmetoder och prognosmodeller.

RiR 2007:6 Vägverkets körprov – lika för alla?

Riksrevisionen har granskat enhetligheten i Vägverkets körprov.

Riksrevisionen har funnit brister i Vägverkets arbete med att styra mot en enhetlig bedömning. Vidare konstaterar Riksrevisionen att andelen godkända körprov varierar mellan trafikinspektörer vid samma kontor, trots att körkortsaspiranterna fördelas slumpmässigt mellan inspektörerna. Därtill konstaterar revisorerna att andelen godkändas körprov varierar mellan olika delar av landet, och mellan olika förarprovskontor. Revisorererna anför även att tillsynen över Vägverkets förarprovning är begränsad.

RiR 2007:7 Den största affären i livet – Tillsyn över fastighetsmäklare och konsumenternas möjlighet till tvistlösning

Riksrevisionen har granskat tillsynen över fastighetsmäklare och konsumenternas möjligheter till tvistlösning med utgångspunkt från om tillsynen fungerar i enlighet med fastighetsmäklarlagens syfte. Granskningen har omfattat Fastighetsmäklarnämndens och Allmänna reklamationsnämndens verksamheter.

Riksrevisionen har granskat om Fastighetsmäklarnämndens tillsyn och Allmänna reklamationsnämndens tvistlösning fungerar i enlighet med fastighetsmäklarlagens (1995:400) syfte. Riksrevisionens övergripande slutsats är att syftet med lagen inte fullt ut har nåtts. Granskningen visar bl.a. på brister i form av alltför lågt ställda krav på mäklare att dokumentera vilken information som har förmedlats. Därtill anför revisorererna att Fastighetsmäklarnämnden varit alltför passiv i sin tillsynsroll.

RiR 2007:8 Regeringens beredning av förslag om försäljning av sex bolag

Riksrevisionen har granskat regeringens genomgång av argument för och emot statligt ägaren-

gagemang för de sex bolag som regeringen aviserat ska säljas.

Riksrevisionens bedömning är att beredningen av ärendet inte uppfyller regeringsformens beredningskrav, bl.a. eftersom regeringen inte inhämtat synpunkter från myndigheter med expertkunskap. Riksrevisionens granskning visar att regeringen för de sex aktuella bolagen inte har gjort en genomgång enligt vad som aviserades i budgetpropositionen. Regeringen har till riksdagen och allmänheten förmedlat en oklar bild av vilken genomgång som ligger till grund för valet av de sex bolagen för försäljning.

Bristen på dokumentation av regeringens genomgång har enligt Riksrevisionen gjort det svårt att i efterhand granska regeringens agerande och viktiga händelseförlopp som avser ägarförvaltningen. Riksrevisionens slutsats är att dokumentationen vid Näringsdepartementet inte uppfyller de krav på dokumentation som konstitutionsutskottet uttalat.

RiR 2007:9 Säkerheten vid vattenkraftdammar

Riksrevisionen har granskat de statliga insatserna för dammsäkerhet.

Det förekommer enligt Riksrevisionen problem och brister i arbetet med dammsäkerhet. Revisorererna anför att bl.a. vattenkraftsföretagens arbete med riskbedömningar inte är tillräckligt utvecklat. De brister som upptäcks bedöms och klassificeras inte enligt internationell praxis. Vidare har Affärsverket svenska kraftnät inte tagit ställning till hur tillsynen borde utvecklas och förändras med anledning av att länsstyrelserna i sin tillsyn inte upptäcker väsentliga brister i dammägarnas egenkontroll. Riksrevisionen anser vidare att avsaknaden av möjligheten till författningssäkerhetsreglering inom dammsäkerhetsområdet försvårar de statliga myndigheternas möjligheter att anpassa och utveckla kraven på egenkontrollen till förändrade förutsättningar inom området. Därtill konstaterar Riksrevisionen att länsstyrelsernas tillsyn inte lyckats identifiera väsentliga brister som framkommit då utländska experter granskat svensk dammsäkerhet.

RiR 2007:10 Regeringens styrning av informationssäkerhetsarbetet i den statliga förvaltningen

Riksrevisionen har granskat regeringens styrning av informationssäkerhetsarbetet i den statliga förvaltningen.

Riksrevisionen anser att regeringens styrning av informationssäkerheten är av stor vikt. Riks-

revisionens samlade bedömning är att regeringen inte följt upp om den interna styrningen och kontrollen av informationssäkerheten i statsförvaltningen varit tillfredsställande. Enligt revisorerna har regeringen inte heller tagit tillräckliga initiativ för att förbättra förutsättningarna för förvaltningens arbete med informationssäkerheten.

RiR 2007:11 Statens företagsfrämjande insatser – När de kvinnor och personer med utländsk bakgrund?

Riksrevisionen har granskat vilket genomslag riksdagens prioriteringar av kvinnor och personer med utländsk bakgrund har fått i statens företagsfrämjande insatser.

Granskningen visar att den prioritering av kvinnor och personer med utländsk bakgrund som riksdagen ställt sig bakom fått ett litet genomslag. En viktig orsak till att prioriteringen fått ett litet genomslag är enligt Riksrevisionen att varken den tidigare eller nuvarande regeringen har förtydligt prioriteringen. De särskilda satsningarna – satsningar som specifikt riktas mot kvinnor och personer med utländsk bakgrund – har haft ett värde för dem som deltagit. Riksrevisionen menar dock att satsningarna endast får en marginell betydelse för de prioriterade gruppernas företagande.

RiR 2007:12 Hur förbereds arbetsmarknadspolitiken? En granskning av regeringens underlag

Riksrevisionen har granskat vilket beslutsunderlag som regeringen har haft för regelförändringar och nya program och insatser inom arbetsmarknadspolitiken. Granskningen omfattar även i vilken mån utvärderingar görs av nya aktiviteter samt i vilken mån utvärderingar utnyttjas vid förändringar av arbetsmarknadspolitiska aktiviteter.

Det förefaller enligt Riksrevisionen saknas en systematik för uppföljning och utvärdering av arbetsmarknadspolitiska aktiviteter. Olika former av försöksverksamheter, t.ex. kontrollerade experiment, kan enligt revisorerna emellertid underlätta utvärderingar och därmed vara ett värdefullt underlag för introduktion eller förändring av arbetsmarknadspolitiska aktiviteter. Försöksverksamheter som t.ex. kontrollerade experiment har dock enligt Riksrevisionen endast använts i ett fåtal fall och inte heller på ett systematiskt sätt.

RiR 2007:13 Granskning av Årsredovisning för staten 2006

Riksrevisionen har genomfört en granskning av årsredovisningen för staten 2006 utöver den granskning som genomförts genom årlig revision och som avrapporterats i revisionsberättelsen (RiR 2007-05-22, dnr 32-23006-0881).

Årsredovisningen har granskats med avseende på uppföljning av de budgetpolitiska målen, prognosavvikelser för skatteintäkterna och ålderspensionssystemets ekonomi. Riksrevisionen konstaterar att det finns brister i ÅRS 2006 mot bakgrund av kraven i 2, 44 och 45 §§ i lagen (1996:1059) om statsbudgeten.

Riksrevisionen anför att förklaringar till de uppgifter som redovisas ibland är otydliga och svåra att förstå. Exempelvis är redovisningen av förändring av anslagsbehållningar oklar, väsentliga tabeller kommenteras inte samt förklaringar till prognosavvikelser för skatteintäkterna är otydliga eller missvisande.

Därtill anför Riksrevisionen att i några fall finns skillnader i redovisade belopp mellan olika avsnitt. Förklaringarna till skillnaderna är ofullständiga eller saknas helt, vilket minskar redovisningens informationsvärde. Det förekommer olika uppgifter om prognosavvikelser för skatteintäkterna, om pensionssystemets administrationskostnader samt om pensionssystemets skulder utan att skillnaderna förklaras. Riksrevisionen anför vidare att måluppfyllelsen för det övergripande överskottsmalet inte redovisas. Redovisningen av de tekniska justeringarna av utgiftstaket för 2006 är ofullständig.

RiR 2007:15 Almi Företagspartner AB och samhällsuppdraget

Riksrevisionen har granskat Almi Företagspartner AB och dess samhällsuppdrag.

Riksrevisionens samlade bedömning är att regeringen inte tillräckligt aktivt har påverkat utvecklingen av bolaget. Regeringen bör mot bakgrund av de förutsättningar som idag gäller för små och medelstora företag, i kombination med de konstaterade bristerna, genomföra en översyn av Almi Företagspartner AB.

RiR 2007:16 Regeringens uppföljning av kommunernas ekonomi

Riksrevisionen har granskat regeringens uppföljning och redovisning av kommunernas ekonomi.

Riksrevisionen konstaterar att det finns brister i regeringens uppföljning av kommunernas ekonomi. Av granskningsrapporten framgår att redovisningen av kommunernas ekonomiska ställning är alltför snäv och att det saknas information om kommunernas beredskap inför framtiden. Riksrevisionen har även funnit brister i uppföljningen av hur kravet på god ekonomisk hushållning efterlevs och otydligheter i regeringens bedömning av kommunernas ekonomi.

RiR 2007:17 Statens insatser för att hantera omfattande elavbrott

Riksrevisionen har granskat delar av underlaget för dimensioneringen av det svenska stamnätet för elöverföring samt statens förmåga att hantera omfattande elavbrott.

Riksrevisionen anser att regeringen inte har underlag för att kunna bedöma om vidtagna åtgärder är tillräckliga för att förebygga omfattande elavbrott. Enligt Riksrevisionen har inte regeringen, som ytterst ansvarig för det nationella elsystemet, ett tillräckligt underlag för att kunna bedöma stamnätets dimensionering i relation till risken för ett omfattande elavbrott. Enligt Riksrevisionen finns det ingen samlad analys av risker och sårbarheter i det svenska elsystemet. Vidare saknas tillräckliga analyser av om dimensioneringen av elsystemet är rimlig relativt de kostnader som samhället kan drabbas av om ett omfattande elavbrott inträffar. Om omfattande elavbrott inträffar finns det en viss förmåga att hantera situationen, men den är enligt revisorerna sammantaget bristfällig.

9.4 Riksrevisionens årliga rapport

Finansutskottet föreslog att riksdagen lägger Riksrevisionens årliga rapport 2006 (redog. 2006/07:RRS1) till handlingarna (bet. 2006/07:FiU8). Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2006/07:11).

Regeringen kommenterar revisionens iakttagelser i respektive berört politikområdesavsnitt. På ett tematiskt plan, och mot bakgrund av Riksrevisionens årliga rapport 2007 (RiR 2007:14), vill regeringen därutöver framföra följande.

Statlig tillsyn

I ett stort antal granskningar av statliga myndigheters tillsyn av framför allt kommunal verksamhet konstaterar Riksrevisionen att tillsynen inte fungerar. Tillsynen sker för sällan och utförs inte enhetligt. Sanktionsmedel används inte i tillräcklig utsträckning och tillsynen följs sällan upp. I vissa fall är det också otydligt vem som ansvarar för tillsynen. Dessa problem är extra allvarliga inom områden som berör grupper som har svårt att göra sig hörda. Revisorerna har bl.a. uppmärksammat detta i granskningar av tillsynen av kommunernas hantering av förmåner inom LSS-området och av överförmyndarverksamheten.

Liknande problem finns enligt Riksrevisionen även inom tillsynen av medborgarnas skydd som konsumenter. Granskningarna av tillsynen av konsumentskyddet på det finansiella området och tillsynen av fastighetsmäklare visar enligt revisorerna att staten inte säkerställer att medborgarna får ett gott konsumentskydd. Orsakerna till att tillsynen inte fungerar varierar. I många fall är tillsynsenheterna relativt små, vilket riskerar att göra dem tandlösa gentemot de aktörer de ska kontrollera. Ibland har också den kontrollerande rollen fått stå tillbaka för den främjande. Enligt revisorerna anger tillsynsmyndigheterna bl.a. resursbrist och kompetensproblem som förklaringar. Vidare anser revisorerna att regeringen i några fall inte tillräckligt tydligt har fördelat ansvaret mellan olika aktörer.

Regeringen är angelägen om att tillsynsverksamheten inom olika verksamhetsområden blir mer effektiv och tydlig. Ett konkret exempel är socialförsäkringsområdet där regeringen givit en särskild utredare i uppdrag att utreda möjliga organisatoriska former för tillsynen (dir. 2007:24). Inriktningen av tillsynen ska vara mot systemtillsyn och effektivitetsgranskning. Funktionen ska vara skild från Försäkringskassan. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2007. I utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, avsnitt 5, redogör regeringen för andra åtgärder som förestår inom tillsynsområdet.

Redovisning i de budgetpolitiska dokumenten

Otydliga principer för uppföljning av överskottsmålet

Granskningen av regeringens uppföljning av överskottsmålet i budgetdokumenten mellan 2000 och 2006 (RiR 2006:27) pekar enligt Riksrevisionen på flera brister. Det saknas tydliga principer för uppföljningen. Bland annat har regeringen inte angett längden på en konjunkturcykel, vilket är nödvändigt om målet ska kunna utvärderas. Revisorerna konstaterar att uppföljningen av målet har skett med hjälp av olika indikatorer, som emellertid skiftat mellan olika budgetdokument och ibland använts på olika sätt. Riksrevisionen bedömer att överskottsmålet periodvis inte varit styrande för finanspolitikens utformning i ett medelfristigt perspektiv. Revisorerna betonar också behovet av tydligt redovisade principer för uppföljningen av överskottsmålet för att underlätta bedömningen av måluppfyllelsen.

Riksrevisionens kritik sammanfaller till stor del med den kritik som även framförts av IMF och OECD. Regeringen instämmer i denna kritik.

I 2007 års ekonomiska vårproposition redovisade regeringen sin syn på de grundläggande motiven för ett överskottsmål för den offentliga sektorns sparande. Regeringen gjorde även bedömningen att uppföljningen av överskottsmålet bör göras med ett flertal indikatorer. Utöver strukturellt sparande föreslogs även en ny genomsnittsindikator, beräknat på årets sparande samt sparandet tre år bakåt och tre år framåt i tiden. Regeringen kommer löpande att utvärdera indikatorn och återkomma med förslag om hur den kan utvecklas och kompletteras.

För att stärka tilltron till det finanspolitiska ramverket och dess hållbarhet på lång sikt har regeringen även inrättat ett finanspolitiskt råd, vars uppgift är att årligen göra en uppföljning av om de grundläggande målen för finanspolitiken uppnås. Rådet ska dessutom utvärdera om politiken bidragit till en långsiktig uthållig tillväxt och om den bidragit till full sysselsättning m.m.

Finansutskottet står bakom regeringens ambitioner att utveckla och förstärka det finanspolitiska ramverket (bet. 2006/07:FiU20, s. 95f). Utskottet konstaterar i detta sammanhang att regeringen i sitt arbete med det finanspolitiska ramverket har beaktat och tagit intryck av Riks-

revisionens synpunkter när det bl.a. gäller utformningen och uppföljningen av saldomålet i budgetpropositionen.

Skatteutgifter leder till en mindre stram budgetprövning

Revisorerna bedömer att regeringens redovisning inte uppfyller grundläggande krav på en transparent budgetredovisning. Redovisningen är visserligen omfattande, men den blir därmed också svår att överblicka. Enligt Riksrevisionen är beskrivningen av enskilda skatteutgifter teknisk, syftet med skatteutgiften anges sällan och hänvisning till lagrum och förarbeten saknas. Det finns enligt revisorerna en betydande risk att skatteutgifterna inte omfattas av en lika stram budgetprövning som ramanslagen och att skatteutgifterna därför i praktiken riskerar att fungera som de tidigare använda förslagsanslagen. Dessa krävde inte, till skillnad från de nuvarande ramanslagen, nya beslut av riksdagen vid överskridanden. Inte heller skatteutgifterna tas automatiskt upp till förnyad prövning om budgetbelastningen ökar utöver vad som ursprungligen beräknades. För att upprätthålla en god budgetdisciplin är det enligt Riksrevisionen viktigt att hanteringen av åtgärder på budgetens utgifts- och inkomstsida är någorlunda symmetrisk.

Regeringen instämmer i stora delar i den kritik som Riksrevisionen riktar mot redovisningen av skatteutgifter. Att upprätthålla en god budgetdisciplin är viktigt och regeringen strävar därför efter att förbättra redovisningen av skatteutgifter. I sammanhanget bör dock noteras att de skatteutgifterna som redovisas i dag är av ganska olika karaktär. Det avser dels sådana som kan anses vara medel inom specifika utgifts- och politikområden och som utgör alternativ till direkta utgifter, dels sådana som är en följd av den praktiska hanteringen i skattesystemet (t.ex. administrativa skäl som enkelhet och legitimitet/rimlighet) och som brukar benämnas skattetekniskt motiverade avvikelser. I ett budgetperspektiv är den förstnämnda typen av skatteutgifter att likställa med stöd på budgetens utgiftssida och det är för detta slag av skatteutgifter som redovisningen behöver förbättras. De skattetekniskt motiverade avvikelserna, exempelvis att värdestegring på aktier inte beskattas förrän den realiserats, kan däremot inte likställas med stöd på budgetens utgiftssida. Därmed finns inte heller något motiv att integrera dessa i budgetprocessen. Däremot är naturligtvis redo-

visningen betydelsefull som en beskrivning av storleken på skattekrediter, dvs. de latent skattefordringar som det allmänna har på medborgarna. Vidare finns ett antal stöd på budgetens inkomstsida i form av skattekrediteringar som ges på skattekontot. Dessa stöd är enligt nationalräkenskaperna att likställa med utgifter. I syfte att ge utgiftstaket dess avsedda betydelse avser regeringen därför att vara mycket restriktiv i sitt nyttjande av skattekrediteringar för stöd som är att likställa med utgifter. Regeringen ser även fördelar med en budgetprocess som i ökad utsträckning möjliggör en årlig prövning även av utgifter som ligger på budgetens inkomstsida.

Kvaliteten i regeringens prognoser

Riksrevisionen har granskat regeringens prognoser på både statsbudgetens inkomst- och utgifts-sida. Revisorerna konstaterar att precisionen i regeringens prognoser generellt inte är sämre jämfört med andra prognosmakare, men att det ändå finns vissa brister. Av granskningen av de makroekonomiska prognoserna (RiR 2006:23) framgår enligt revisorerna att det finns en systematisk skillnad i prognoserna för den öppna arbetslösheten. Arbetslösheten har i högre grad underskattats av regeringen jämfört med andra prognosmakare. Vidare visar granskningen av skatteprognoserna (RiR 2007:5) enligt revisorerna att regeringen underskattat de offentliga inkomsterna med stora belopp de senaste åren och att bilden av de offentliga finanserna kraftigt förändrats sedan budgetpropositionen för 2006. Underskattningen gäller framför allt skatten på kapitalinkomster. Kvaliteten i prognoserna bör emellertid enligt revisorernas uppfattning inte bara bedömas med utgångspunkt från prognosprecisionen. Hög kvalitet innebär också anför Riksrevisionen att regeringen redovisar osäkerheten i prognoserna på ett tydligt sätt samt utförligt förklarar prognosrevideringar och avvikelser mot utfallen. Därigenom får riksdagen en bättre bild av underlaget för budgetbesluten och omvärldens förtroende för finanspolitiken upprätthålls. I detta avseende konstaterar Riksrevisionen att det finns brister i regeringens redovisning i budgetdokumenten.

Finansutskottet anför att en av Riksrevisionens rekommendationer, nämligen att rätta till den systematiska underskattningen av den öppna arbetslösheten, inte omnämns av regeringen i samband med redogörelse av arbetet med det finanspolitiska ramverket (bet. 2006/07:FiU20, s.

95f). Finansutskottet delar Riksrevisionens bedömning att ett sådant systematiskt fel bör rättas till.

Regeringen delar Riksrevisionens uppfattning om att redogörelserna för prognosavvikelserna bör förbättras. Däremot delar inte regeringen de förklaringsorsaker som Riksrevisionen anför.

Regeringen anser att den redovisning av prognosavvikelser för skatteprognoserna som Riksrevisionen ger är felaktig. Riksrevisionen har i sin analys av skatteprognoserna utgått ifrån de belopp som finns redovisade i bilagan Svensk ekonomi. I denna bilaga redovisas prognoserna enligt nationalräkenskapernas redovisningsprinciper. Eftersom nationalräkenskaperna under tiden ändrat redovisningsprinciper blir jämförelsen mellan prognos och utfall inte korrekt. Om Riksrevisionen i stället utgått från den redovisning av prognoserna som finns i inkomstkapitlet hade dessa fel kunnat undvikas. Trots att Riksrevisionen tillsänts en korrekt avvikelseanalys har Riksrevisionen valt att redovisa den förra varianten. Riksrevisionen påpekar även att ”prognosavvikelserna för skatteinkomsterna är så stora att de förändrar bedömningen av finanspolitikens inriktning och utrymmet för reformer i förhållande till överskottsmålet” (s. 7 i rapporten). Som Riksrevisionen konstaterar är avvikelserna störst för skatt på kapitalinkomster, framför allt skatt på bolagsvinster och skatt på hushållens kapitalvinster. Båda skatterna är volatila. Vad gäller skatt på kapitalvinster uppgår dessa på lång sikt till ca 1 procent av BNP, vilket också är den nivå som ligger till grund för det långsiktiga reformutrymmet. Detta innebär att skatteintäkterna i den mån de enstaka år är väsentligt högre eller lägre än 1 procent av BNP inte ska ändra bedömningen av reformutrymmet. På motsvarande sätt kan heller inte de skatteintäkter som beror på att företag återfört periodiseringsfondsavsättningar till beskattning användas för reformer, eftersom ett annat ränteläge kan ge motsvarande lägre skatteintäkter i framtiden. Det långsiktiga reformutrymmet till följd av de ändrade reglerna för periodiseringsfonderna är den ränteeffekt som uppstår. För vissa år kvarstår dock relativt stora prognosfel för bolagens inkomstskatter. I vad mån dessa fel beror på prognosfel av bolagens verkliga bolags-skatt eller felaktiga bedömningar av engångseffekter går inte att svara på. Oavsett detta anser regeringen att metoderna för att göra prognoser av bolagens inkomstskatter bör utvecklas.

Regeringen delar Finansutskottets uppfattning att den öppna arbetslösheten systematiskt underskattats i regeringens prognoser för nästkommande år som en följd av brister i prognoserna avseende antalet personer i arbetsmarknadspolitiska program. Regeringen avser att fortsätta det redan påbörjade arbetet med att förbättra prognosmetoderna avseende de arbetsmarknadspolitiska programmen och arbetslösheten.

Bristande tydlighet i årsredovisningen för staten

Som framgår av avsnitt 9.2.2 har Riksrevisionen lämnat revisionsberättelse utan invändning för årsredovisningen för staten 2006 (dnr 32-2006-0881). Riksrevisionen har även genomfört en effektivitetsrevisionell granskning av årsredovisningen för staten 2006 (RiR 2007:13).

Granskningen visar enligt Riksrevisionen på brister i regeringens redovisning. Revisorerna konstaterar att man kan rikta samma kritik mot tydligheten i redovisningen av de budgetpolitiska målen som gjordes i granskningen av regeringens uppföljning av överskottsmålet. Regeringens redovisning är enligt revisorerna inte heltäckande och väsentliga förändringar kommenteras inte på ett tydligt sätt. När det gäller regeringens redovisning av skatteintäkter i årsredovisningen konstaterar Riksrevisionen att det finns skillnader i redovisade belopp mellan olika avsnitt, som inte heller redovisas.

Riksrevisionen anför att en förutsättning för att årsredovisning för staten ska fungera som en helhet är att redovisningen är konsistent och att skillnader i redovisningsprinciper förklaras. Revisorerna konstaterar att under de senaste åren har flera nya avsnitt tillkommit i årsredovisningen. Hit hör exempelvis avsnittet som handlar om pensionssystemets årsredovisning. Denna redovisning är utformad som ett koncernbokslut och knyter samman ålderspensionssystemet som redovisas vid sidan av statsbudgeten med uppgifter rörande AP-fondernas och Premiepensionsmyndighetens resultat. Redovisningen är enligt Riksrevisionen otydlig i flera avseenden. Det förekommer olika uppgifter på olika ställen i årsredovisningen om ålderspensionssystemets administrationskostnader, liksom om nivån på premiepensionssystemets skulder. Redovisningen är heller inte heltäckande eftersom inte de samlade administrationskostnaderna för pensionssystemet framgår.

Finansutskottet bedömer att de samlade förändringar som genomförts fr.o.m. 2006 avseende redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten innebär en väsentlig förbättring av informationen till riksdagen (bet. 2006/07:FiU19). Regeringen bör dock enligt utskottets uppfattning förtydliga informationen i fråga om hur stor del av utfallet avseende skatteintäkterna som utgör prognos. Vidare kommenterar utskottet i betänkandet vikten av en samlad information och analys av ändrade prognosförutsättningar och andra faktorer som påverkat utgifterna på statsbudgeten. Därtill anför utskottet att när prognoserna har avvikit betydligt från det slutliga utfallet, vilket var fallet under 2006, bör regeringen i årsredovisningen även samlat kommentera skälen till prognosernas förändringar under det aktuella året. Utskottet anser vidare att informationen i årsredovisningen bör utvidgas så att utvecklingen av anslagsbehållningar och oförbrukade bidrag kan följas på aggregerad nivå över tid.

Regeringen anser inte att redovisningen av de budgetpolitiska målen, och hur de årliga målen förhåller sig till det övergripande målet, är bristfällig. Regeringen avser dock att ånyo överväga hur skrivelsen i denna del skall kunna bli än mer tydlig. Detsamma gäller redovisningen av skatteintäkter i årsredovisningen. Därtill strävar regeringen efter att göra redovisningen mera konsistent och tydligare förklara de redovisningsprinciper som används.

Regeringen delar a priori inte revisorernas kritik gällande redovisningen av pensionssystemets årsredovisning i årsredovisningen för staten. I det fortsatta arbetet med att utveckla skrivelsen årsredovisningen för staten kommer dock dessa synpunkter att övervägas.

Regeringen delar finansutskottets mening att avvikelserna mellan prognos och utfall på ett tydligt sätt bör kommenteras i årsredovisningen. När det gäller informationen om hur stor del av utfallet för skatter som är en prognos är det en betydligt svårare uppgift. I princip är samtliga skatter som fastställs vid den årliga inkomsttaxeringen en prognos. Även om man vid tidpunkten för årsredovisningen kan göra en någorlunda säker bedömning av intäkterna från skatt på arbete och skatt på konsumtion är osäkerheten fortfarande stor vad gäller skatt på kapital. Historiskt sett ligger prognosfelen mellan den prognos som redovisas i vårpropositionen, tillika årsredovisningen, och de slutliga utfallen på i

storleksordningen 0,5 till 1 procent av de totala skatteintäkterna.

Vidare har regeringen för avsikt att framdeles i årsredovisningen även redovisa utvecklingen av anslagsbehållningar och oförbrukade bidrag på aggregerad nivå över tid.

Genomförandet av arbetsmarknadspolitiken

Revisorerna konstaterar att ett flertal av de problem som man uppmärksammade i granskningarna fram till hösten 2006 återstår att åtgärda. Det gäller bland annat risken för så kallade dödviktseffekter inom de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna, dvs. att staten subventionerar anställningar som hade ägt rum även utan subventioner. Det handlar också enligt revisorerna om mycket stora skillnader i effektivitet mellan jämförbara arbetsförmedlingskontor. Revisorerna konstaterar även brister i hur regeringen informerat riksdagen om resultatutvecklingen inom arbetsmarknadsområdet. Arbetsmarknadsmyndigheterna har enligt Riksrevisionen haft svårt att utforma en konsistent och ändamålsenlig styrning och uppföljning av verksamheten. Därutöver konstaterar revisorerna att regeringens beslutsunderlag har varit bristfälligt när det gäller införandet av nya arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Regeringen har genomfört ett antal åtgärder för att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och tydliggöra arbetslinjen. En konsekvens av den ändrade inriktningen av politiken är att antalet arbetsmarknadspolitiska program har reducerats och flera åtgärder har avskaffats. Inriktningen av arbetsmarknadspolitiken ligger fast, vilket innebär att de arbetsmarknadspolitiska resurserna i första hand skall användas för matchning mellan arbets sökande och lediga jobb, ökad konkurrens i förmedlingsverksamheten och förbättrad kontroll och enhetligare tillämpning av reglerna inom arbetslöshetsförsäkringen. Sammantaget bedömer regeringen att den ändrade inriktningen av arbetsmarknadspolitiken kommer att leda till att de risker och problem Riksrevisionen pekar på, och som emanerar från den tidigare förda arbetsmarknadspolitiken, minimeras.

Den interna kontrollen behöver stärkas

Revisorerna anför att deras granskningar visar att det finns allvarliga brister i hur många ledningar styr och kontrollerar informationssäkerheten vid myndigheten. Vidare anser Riksrevisionen att Försäkringskassan ännu inte har utnyttjat de möjligheter som den nya sammanhållna myndigheten ger. Det finns fortfarande omotiverade regionala variationer i handläggningen och problem med ofullständiga beslutsunderlag och fusk i socialförsäkringen.

De brister som finns i dag gällande regeltillämpning, kontroll och kunskaper är enligt Riksrevisionen oacceptabla. Revisorerna har noterat brister när det gäller den interna kontrollen inför Arbetsförmedlingens, Integrationsverkets och Regeringskansliets utbetalning av ekonomiskt stöd. Det har i vissa fall inneburit att arbetsgivare och kommuner har beviljats statligt stöd på felaktiga grunder.

Riksrevisionen har även granskat hur svensk kod för bolagsstyrning (koden) har tillämpats eftersom den enligt revisorerna utgör en viktig förutsättning för en god intern styrning och kontroll inom den statliga affärsverksamheten. Enligt revisorerna visar genomförd granskning att kodens regler om intern kontroll ännu inte fått fullt genomslag i styrelsearbetet i statliga bolag. Det går därför inte enligt revisorerna att med säkerhet säga att kodens syfte, att skydda ägarnas investering och bolagets tillgångar, är uppnått.

Av avsnitt 9.2.1 framgår att antalet invändningar i revisionsberättelser till följd av väsentliga fel i årsredovisning eller förvaltning är något lägre 2006 än 2005. Regeringen konstaterar att antalet invändningar är på en låg och över tiden stabil nivå. De åtgärder som vidtagits under det senaste decenniet för att utveckla den finansiella redovisningen och styrningen i staten förefaller därmed ändamålsenliga.

Som närmare kommer att utvecklas under avsnitt 9.5 har regeringen tagit ett antal principiellt viktiga steg i arbetet med att stärka den interna styrningen och kontrollen i staten. Dessa åtgärder skapar sammantaget bättre förutsättningar än tidigare för myndigheterna att prioritera och stärka arbetet med att styra och kontrollera exempelvis utbetalningar av ekonomiskt stöd, men även informationssäkerheten. När det gäller erfarenheterna av den s.k. koden (svensk kod för bolagsstyrning) är det enligt regeringen för tidigt

att avgöra om genomförandet såvitt avser statliga bolag är framgångsrikt eller inte. Regeringen är angelägen om att successivt stärka sådana instrument som på ett effektivt sätt kan bidra till att skydda såväl ett bolags tillgångar som ägarnas investeringar.

9.5 Intern styrning och kontroll samt internrevision

Som framgår av avsnitt 9.4 påtalar Riksrevisionen vissa brister gällande intern styrning och kontroll i myndigheterna. Mot denna bakgrund vill regeringen framföra följande.

Intern styrning och kontroll

Myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel (verksamhetsansvaret). Innebörden av detta ansvar är bl.a. att myndighetens ledning är ansvarig för att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Detta är avgörande för att statens verksamhet skall kunna möta de förväntningar som medborgarna, näringslivet, de förtroendevalda och andra har på verksamhetens effektivitet och ändamålsenlighet.

Regeringen beslutade våren 2007 dels en myndighetsförordning (2007:515), dels en förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll. Förordningarna träder i kraft 1 januari 2008. I den förstnämnda förordningen tydliggörs bl.a. ledningens ansvar för den interna styrningen och kontrollen. I den sistnämnda förordningen, som enbart gäller för förvaltningsmyndigheter under regeringen som har skyldighet att följa internrevisionsförordningen (2006:1228), preciseras de moment som berörda myndigheter har att utföra för säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll.

Ekonomistyrningsverket (ESV) får meddela de föreskrifter som behövs för verkställigheten av förordningen om intern styrning och kontroll. Vidare har ESV en central roll i det fort-

sätta arbetet med att bidra till att successivt utveckla den interna styrningen och kontrollen vid statliga myndigheter.

Internrevision

Det är angeläget att regeringen kan förvissa sig om att den interna styrningen och kontrollen vid statliga myndigheter fungerar väl. Den statliga internrevisionen har i detta sammanhang en central uppgift i att på styrelsens eller myndighetens chefs (i de fall myndigheten saknar styrelse) uppdrag granska den interna styrningen och kontrollen i myndigheten. Det är därför av stor betydelse för internrevisionen att begreppet intern styrning och kontroll i och med förordningen om intern styrning och kontroll har preciserats.

I november 2006 beslutade regeringen om en ny internrevisionsförordning, vilken trädde i kraft den 1 januari 2007. Den nya förordningen innebär ett förtydligande av professionen statlig internrevision.

ESV svarar sedan den 1 januari 2006 för samordning av den statliga internrevisionen. En särskild samordningsfunktion är etablerad inom verket. Vidare har ESV arbetat aktivt med det särskilda råd för internrevisionsfrågor som regeringen har utsett, meddelat föreskrifter till internrevisionsförordningen, genomfört en ramavtalsupphandling med tjänster för internrevision m.m., givit löpande råd och stöd till myndigheterna bl.a. genom besök, telefonsamtal och e-brev samt genomfört två konferenser för statliga internrevisorer.

En viktig uppgift för ESV är att årligen till regeringen samlat redovisa hur väl internrevisionen vid de statliga myndigheterna fungerar. Av 2007 års rapport om den statliga internrevisionen (dnr 52-9/2007) framgår att ESV bedömer att den av regeringen beslutade internrevisionen i huvudsak är inrättad inom myndigheterna. Det finns dock ett fortsatt behov av att utveckla och samordna den statliga internrevisionen. Resultatet av ESV:s mätning av efterlevnaden av internrevisionsförordningen etc. visar att det förekommer avvikelser från god sed inom den statliga internrevisionen, vilket enligt regeringen visar på ett behov av ytterligare förbättringsåtgärder inom området. ESV bedömer också att för den övervägande delen av den granskning och rådgivning som är utförd har den förordnings- och föreskriftsmäs-

siga anpassningen till statliga förhållanden varit tillräcklig. Vidare bedömer ESV att den externa kvalitetssäkringen sannolikt kommer att öka i och med att detta nu kommer till tydligare uttryck i föreskrifterna till internrevisionsförordningen.

De åtgärder som enligt ESV föräns av den gjorda genomgången är exempelvis att utveckla ett program för kompetensutveckling av statlig internrevision, genomföra möten med ensamrevisorer för att erhålla information om hur deras förutsättningar kan stärkas samt genomföra möten med internrevisionens uppdragsgivare hos myndigheterna för att dels få kunskap om deras förväntningar på internrevisionen, dels informera uppdragsgivarna om internrevisionens uppdrag.

Regeringen bedömer mot bakgrund av ESV:s beskrivning i den årliga rapporten gällande den statliga internrevisionen och föreslagna åtgärder att förutsättningarna är goda att successivt utveckla och stärka den statliga internrevisionen. Det bidrar i sin tur till att i ökad grad göra det möjligt för myndigheternas ledningar att fullgöra sitt verksamhetsansvar.

När det gäller revision av EU-medel fullgör ESV uppgiften som revisionsmyndighet för programmen inom EU:s strukturfonder och EU:s fiskerifond för programperioden 2007–2013. Vidare kommer ESV att fr.o.m. budgetåret 2007/08 vara attesterande organ för program och för direktstöden inom EU:s jordbruksfonder. ESV ska säkerställa att revisionen av EU-medel utförs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Därtill kommer att regeringen har att överväga hur de EU-medel som är att hänföra till flyktingfonden, gränsfonden, integrationsfonden samt återvändandefonden på bästa sätt skall granskas framgent.

Förutom den granskning som ESV svarar för inom detta område överväger regeringen att införa ett nationellt intygande avseende förvaltningen av EU-medel i Sverige. Det innebär att i och med överlämnandet av årsredovisningen för staten intygar regeringen att den konsoliderade sammanställningen av EU-räkenskaper är rättvisande samt att det införts ett regelverk som, så långt som möjligt, säkerställer att den interna styrningen och kontrollen vid de ansvariga myndigheter som har att hantera EU-medel är betryggande. Det är endast de EU-medel som redovisas över statsbudgeten som kommer att omfattas av det intygande som regeringen läm-

nar avseende EU-medel. Ansvaret för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta ligger på respektive ansvarig myndighet. Regeringen har därför för avsikt att låta de myndigheter som ansvarar för förvaltningen av EU-medel omfattas av internrevisionsförordningen och därmed även av förordningen om intern styrning och kontroll.

Ett nationellt intygande avseende förvaltningen av EU-medel i Sverige avses tas in i årsredovisningen för staten och lämnas till riksdagen, med kopia till kommissionen och revisionsrätten. Regeringens ambition är att ett sådant intygande ska lämnas för första gången i april 2009, dvs. avseende verksamhetsåret 2008. Noterbart är att en motsvarande ordning har beslutats i Nederländerna, Danmark och Storbritannien.

9.6 Utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten

I 1 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten föreskrivs att i statens verksamhet skall hög effektivitet eftersträvas och god hushållning iakttas. Enligt 2 § samma lag skall regeringen för riksdagen redovisa de mål som åsyftas och de resultat som uppnåtts inom olika verksamhetsområden. Den ekonomiska styrningen av statlig verksamhet syftar till att skapa förutsättningar för att efterleva budgetlagens krav.

De statliga myndigheterna utgör ett viktigt redskap för regeringen i fullgörandet av uppgiften att styra riket. Styrningen av myndigheter och verksamheter under regeringen syftar främst till att uppnå politiska mål och en effektiv verksamhet. Denna styrning sker på olika sätt, och resultatstyrningen är ett av flera styrmedel.

Regeringen tillkallade den 8 juni 2006 en särskild utredare med uppdrag att utvärdera styrformen resultatstyrning som den kommit till uttryck i relationen mellan regeringen och förvaltningsmyndigheterna (dir. 2006:30). Uppdraget skall redovisas senast den 1 november 2007 (dir. 2007:75).

Ekonomistyrningsverket (ESV) beslutade sommaren 2006 att genomföra en prövning av mål- och resultatstyrningen och ramanslaget. Resultatet redovisas i rapporten Resultat och styrning i statsförvaltningen (ESV 2007:23).

ESV:s slutsats är att mål- och resultatstyrningen i hög grad har medverkat till att ett tydligt resultatfokus numera finns i statsförvaltningen. Det är enligt ESV angeläget att bibehålla detta fokus. Däremot har tillämpningen av mål- och resultatstyrningen brister. Den största bristen enligt ESV är att alla myndigheter styrs i ett och samma system. Det är inte ändamålsenligt, utan styrningen av myndigheter bör i större utsträckning situations- och verksamhetsanpassas.

Resultatstyrningen kommer även till uttryck i relationen mellan riksdagen och regeringen. Under det senaste året har en informell dialog på tjänstemannanivå förevarit mellan företrädare för Finansdepartementet och bl.a. finansutskottets kansli i syfte att närmare utröna hur regeringen på bästa sätt kan svara mot riksdagens behov av återrapportering.

Med ledning av resultatet av pågående och avslutade utredningsinsatser har regeringen för avsikt att återkomma till riksdagen under 2008 för att delge sin bedömning av hur det fortsatta arbetet med att utveckla resultatstyrningen inom staten lämpligen bör ske. Det berör regeringens relation till såväl myndigheterna som riksdagen.